

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
ESKİ TÜRK DİLİ PROGRAMI
PROGRAMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ ESER ÇALIŞMASI

ŞEYH ALİ'YE AİT BİR TABİRNAME

**ASLIHAN BÜYÜKŞEKERCİ
16718002**

**TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. SEVİM YILMAZ ÖNDER**

**İSTANBUL
2019**

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
ESKİ TÜRK DİLİ PROGRAMI
PROGRAMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ YETERLİK ESER ÇALIŞMASI

ŞEYH ALİ'YE AİT BİR TABİRNAME

ASLIHAN BÜYÜKŞEKERCİ

16718002

TEZ DANIŞMANI

Doç. Dr. SEVİM YILMAZ ÖNDER

İSTANBUL

2019

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
ESKİ TÜRK DİLİ PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ YETERLİK ESER ÇALIŞMASI

ŞEYH ALİ'YE AİT BİR TABİRNAME

ASLIHAN BÜYÜKŞEKERCİ

16718002

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih:

Tezin Savunulduğu Tarih: 05.07.2019

Tez Oy Birliği / Oy Çoğunluğu ile Başarılı Bulunmuştur

Unvan Ad Soyad

İmza

Tez Danışmanı

: Doç. Dr. Sevim Yılmaz Önder

Jüri Üyeleri

: Dr. Öğr. Üy. Nur Öznel

Dr. Öğr. Üy. Özlem Yigitoglu

İSTANBUL
TEMMUZ 2019

ÖZ

ŞEYH ALİ'YE AİT BİR TABİRNAME

ASLIHAN BÜYÜKŞEKERCİ

TEMMUZ, 2019

Bu tez çalışmasında Eski Anadolu Türkçesinde yazılmış bir tabîrnâme incelenmektedir. Çalışmanın amacı dönemin dil ve gramer özelliklerini tespit etmek ve toplumun kültür kimliğini ortaya koymaktır. Metin incelenirken Türkiye’de kabul gören transkripsiyon yöntemleri esas alınmıştır. Metin içinde yer alan müstensihden kaynaklı eksikliklerde dönemin dil özellikleri, din ve kültür anlayışı dikkate alınarak tamamlama yapılmıştır. Metin incelenirken Osmanlıca, Farsça ve halk ağızları üzerine yazılmış sözlüklerden faydalanılmıştır. Metin içerisindeki kavramlar tablollaştırılırken metin içerisinde dağınık fakat aynı gruba ait olan kavramlar tek bir başlık altında sınıflandırılmıştır. Dizin kısmı hazırlanırken ise deyimler ile birleşik fiiller birlikte alınmıştır. Metinden çıkan bulgulara göre iki çeşit rüya türü vardır. Bunlar gerçek ve yalan rüyalarıdır. Ayrıca bir rüyayı tabir etmek sadece motifin özelliği ile alakalı değildir. Tabir yapılırken rüyayı gören kişinin cinsiyeti, yaşı, mevkisi de göz önünde bulundurulmalıdır. Bunlara ek olarak bir rüyayı tabir etmek insalara şeriat ilmi gibi vacip kılınmıştır. Bu durum zaman zaman ayet ve hadisler ile desteklenmiştir. Son olarak metin bizlere döneminin dil ve kültür özelliğini değil aynı zamanda eserin müstensihinin eğitim durumu hakkında da bilgi verir.

Anahtar kelimeler: rüya, tabir, Eski Anadolu Türkçesi

ABSTRACT

A DREAM INTERPRETATION BOOK WHICH BELONGS TO ŞEYH ALİ ASLIHAN BÜYÜKŞEKERCİ TEMmuz, 2019

In this thesis, a dream interpretation book which had been written in old Ottoman Turkish is studied. The target of this research is analysing the language which was spoken those times and also identifying the culture of society. The transcription methods which is accepted by researchers in Turkey is considered in order to analyze the text. Some parts which were not written by copyist were completed with considering character of language which were spoken, religion of society and culture which society had. This research are supported with the dictionaries which is about Ottoman Turkish, Farsi and the language of locals. In order to tabulate the phrases which are related each other but also were not written under the same title in the original text were categorised in the same table chart. İdioms and phrasel verbs in the text are categorised for index of the study. This research shows that there is two different type dreams. One of them is named “real dream” and the other one is named “unreal dream”. Also, interpretation of dreams are not related with only the maining of the term which is dreamed. People has to consider the gender of dreamer, age and position to interpret the dream properly. In addition, the study shows that people has to learn dream interpretation because ist is important as other islamic science as. This oppinion are supported with verse of the koran. Finally, the study which are mentioned before shows not only the identity of society but also knowledge of copyist.

Key words: dream, dream interpretation, old Ottoman Turkish

ÖN SÖZ

Tarih bulunmamasına rağmen eserin dili, imlasi ve kelime kadrosuna bakılarak Eski Anadolu Türkçesine ait olduğu düşünülen tabîrnâme elinizdeki çalışmanın konusu olarak tercih edilmiştir.

Şeyh Ali'nin Tabîrnâmesi üzerine yapılan çalışmamızın giriş bölümünde Eski Anadolu Türkçesi, tarih içindeki yeri ve genel itibarıyla rüya kavramı ile tabîrnâmeler incelenmiştir. Çalışmamızın ikinci kısmında ise incelediğimiz el yazması eserin müstensihî, eserin özellikleri ele alınmış; dönemin dilbilgisel özellikleri metin içerisinden örneklerle tanıtılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın üçüncü kısmında ise transkripsiyonlu metin ile metin ile alakalı hususlar paylaşılmıştır. Son olarak ise dizin-sözlük verilmiştir.

Bu metin bana danışman hocam Doç. Dr. Sevim Yılmaz Önder tarafından önerilmişti. Çalışmamızın ilk gününde son gününe kadar olan titizliği, ilgisi ve sabrı için kendisine teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca dizin programı için Prof. Dr. Ceval Kaya'ya, Arapça bölümlerdeki yardımlarından ötürü Dr. Shaymaa Emad'a, destekleri ve güvenleri için başta aileme ve arkadaşlarım Aslıhan Türüt, Tugay Gören, Dilara İnam ve Salih Sağlam'a teşekkür ederim.

İstanbul, Temmuz, 2019

Aslıhan Büyükşekerci

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
ÖN SÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Türk Dili Tarihinde Eski Anadolu Türkçesi Dönemi	1
1.2. Eski Anadolu Türkçesi Döneminde Türk Dili ve Edebiyatı	2
1.3. Rüya ve Tabîrnâmeler	2
1.3.1. Rüya ve Tabîrnâmelerin Türk Edebiyatındaki Yeri.....	4
1.3.2. Tabîrnâmeler Üzerine Yapılmış Çalışmalar	4
2. İNCELEME	6
2.1. Şeyh Ali ve Tabîrnâmesi.....	6
2.2. Tabîrnâmenin Bölümleri	7
2.3. Eserin İmla Özellikleri	10
2.3.1 Ünlülerin Yazımı	10
2.3.2. Ünsüzlerin Yazımı	11
2.3.3. Kısaltma Kullanımı	12
2.3.4. Hareke Kullanımı	12
2.4. Eserin Dilbilgisi Özellikleri	12
2.4.1. Söz Varlığı	12
2.4.2. Ses Bilgisi	12
2.4.2.1. Ünlüler	12
2.4.2.2. Ünsüzler	13

2.4.3. Biçim Bilgisi	14
2.4.3.1. Çekim Ekleri	14
2.4.3.2. Yapım Ekleri	16
2.4.4. Kalıplaşmış Anlatımlar	18
2.5. Eserde Geçen Rüya Motifleri.....	19
2.5.1. Hayvanlarla İlgili Motifler	19
2.5.2. Dini Ögelerle İlgili Motifler	37
2.5.3. Yıldız ve Gezegenlerle İlgili Motifler.....	62
2.5.4. Dört Elementle İlgili Motifler	67
2.5.5. Mekanlarla İlgili Motifler	81
2.5.6. Kokular ile İlgili Motifler	86
2.5.7. İnsan ve İnsana Ait Motifler	88
2.5.8. Gündelik Eşyalarla İlgili Motifler	102
2.5.9. Doğal Afetlerle İlgili Motifler	116
2.5.10. Sağlıkla İlgili Motifler	117
2.5.11. Pis Şeylerle İlgili Motifler.....	118
2.5.12. Ağaç ve Meyvelerle İlgili Motifler	121
2.5.13. Yiyecek ve İçeceklerle İlgili Motifler	126
2.5.14. Madenlerle İlgili Motifler	130
2.5.15. Ölümle İlgili Motifler	133
2.5.16. Uçmakla İlgili Motifler	136
2.5.17. Kavga Etmekle İlgili Motifler	138
2.5.18. Mesleklerle İlgili Motifler.....	139
2.5.19. Konuklukla İlgili Motifler.....	141
2.5.20. Bey ve Beylik Motifi	142
2.6. Eserde Geçen Arapça Bölümler	143

2.6.1.Ayetler.....	143
2.6.2.Hadisler	145
2.6.3. Dualar.....	145
2.6.4. Sözler	146
3. METİN	148
3.1. Metin ile Alakalı Hususlar	148
3.1.1. Metnin Tespitinde Dikkat Edilen Hususlar.....	148
3.1.2. Transkripsiyon Listesi.....	149
3.2. Metin	150
4. DİZİN-SÖZLÜK	206
4.1. Dizin-Sözlük Hazırlamada İzlenen Yöntemler	206
4.2. Dizin-Sözlük	207
4.2.1. Özel Adlar Dizini	287
5. SONUÇ.....	290
KAYNAKÇA	292
ÖZ GEÇMİŞ.....	294

KISALTMALAR

- A. : Arapça
age. : Adı geçen eser
bk. : bakınız
bs. : baskı
c. : cilt
ev. : Çeviren
F. : Farsça
İtal. : İtalyanca
M. : Moğolca
s. : sayı numarası
T. : Türkçe
Yun. : Yunanca
[] : tarafımızdan yapılan ekleme

1. GİRİŞ

Eski Osmanlıca, Eski Türkiye Türkçesi ya da *Eski Oğuz Türkçesi* olarak da adlandırılan Eski Anadolu Türkçesi, Oğuzlar'ın Anadolu'da kullandıkları dilin ilk evresidir.¹ Genel görüş itibarıyla 13. yüzyıl ile 15. yüzyıl arasında Anadolu sahasında varlığını sürdürdüğü kabul edilir. Siyasi olarak ise Anadolu Selçuklular, Beylikler ve Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk devrini içine alır.

1.1. Türk Dili Tarihinde Eski Anadolu Türkçesi Dönemi

1071 yılında Büyük Selçuklu Hükümdar'ı Alp Arslan önderliğinde Anadolu'ya gelen Oğuzlar, Seyhun boylarında yaşarken kendi sözlü edebiyatlarına hâkimlerdi. Edebî dil olarak da Hakaniye Türkçesini kullanıyorlardı. Fakat Anadolu'ya ilk gelen Oğuzlar göçebeydi ve her ne kadar sözlü edebiyatlarında Oğuz ağzına hâkim olsalar da edebî dillerine hâkim değillerdi. Dolayısıyla onların bu konudaki yetersizlikleri köklü bir dil arayışı içinde olan Büyük Selçuklu devleti için büyük bir eksiklikti. Oğuzlar ise bu eksikliklerini bilim sahasında Arapça, edebî ve resmi sahada ise Farsça ile kapattılar.²

13. yüzyılda Moğol etkisi ile Türkistan sahasındaki Oğuzlar'ın çoğu Anadolu sahasına gelmişlerdir. Bu gelenlerin arasında; yazı dili geleneğine sahip, yerleşik Oğuzlar da bulunmaktaydı. Türkistan'daki edebî dile hâkim olanlar, Oğuz dilinde oluşturulacak olan yeni bir edebî dil çerçevesinde eski edebî dil geleneklerinden faydalanmışlardır.³

Sonuç olarak Anadolu Selçuklu Devleti'nin de yıkılması ve yerine yeni kurulan beyliklerde yöneticilerin Türkçe dışında başka dil bilmemesi Türkçenin tekrar yazı

¹ Mustafa Özkan, *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi* 3. bs. (İstanbul: Filiz Kitabevi, 2009), 40.

² Ahmet B. Ercilasun, *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*, 16. bs. (Ankara: Akçağ Yayınları, 2015), 432.

³ *age*, 433.

dili olarak ortaya çıkmasını sağlamıştır. Böylelikle 11. yüzyıldan sonra Anadolu'ya gelen Oğuzlar, 13. yüzyıl ortalarına doğru yazı dillerine kavuşmuşlardır.

1.2. Eski Anadolu Türkçesi Döneminde Türk Dili ve Edebiyatı

Eski Anadolu Türkçesinin hem Eski Türkçe ile bağlantılı hem de Arapça ve Farsça'nın etkisinden kendini bir nebze de olsa koruyabilmiş bir yapısı vardır. Özellikle 13. yüzyıl sonu ile 14. yüzyılın ortalarına doğru dilin yapısı daha bakir iken, 14. yüzyılın ortalarından sonra Arapça ve Farsça sözcüklerin dil içindeki varlıkları daha baskın hale gelmiştir.⁴

Eski Anadolu Türkçesi çerçevesinde eser veren isimler arasında ilk olması sebebiyle Mevlânâ'nın oğlu Sultan Veled ve en duru dil özelliğine sahip olmasıyla da Yunus Emre çok önemlidir.

Sultan Veled eserlerini aslında Farsça kaleme alsa da bunların içine Türkçe şiirler de koymuştur. *Divan*, *İbtidânâme* ve *Rebâbnâme* adlı eserlerinde Türkçe şiirlere rastlanır.⁵

Eski Anadolu Türkçesinin en büyük ismi olarak zikredilen Yunus Emre ise şiirlerini saf bir Türkçe ile söylemiş, az söz ile çok şey anlatmıştır. Onda dilin en sade ama en coşkun özellikleri bir arada görülür. *Divanı* ve *Risâletü'n-Nushiyye* adlı bir mesnevisi vardır.

Bunların dışında ise Şeyyad Hamza (*Yusuf u Züleyhâ*, *Destân-ı Sultân Mahmut*), Ahmed Fakih (*Çarhnâme*, *Kitâb-u Esvâfî Mesâcidi's-Serîfe*, *Şiirleri*), Gülşehri (*Mantiku't-Tayr*, *Kerâmât-ı Ahi Evran*), Aşık Paşa (*Garibnâme*), Hoca Mesud (*Süheyl ü Nevbahar*, *Ferhengnâme-i Sa'dî*), Şeyhi (*Hüsrev ü Şirin*) bu dönemdeki isimler arasında sayılabilir.

1.3. Rüya ve Tabîrnâmeler

Rüya kavramı, insanla birliket var olmuş ve gizemli yapısıyla çokça üzerinde düşünülmüştür. Rüyalar; insanoğluna daha önce hiç görmediği yerlere gitme, ölmüş, uzakta, çok arzuladığı ya da hiç tanımadığı insanlarla konuşabilme, korkuları ile

⁴ Sevim Yılmaz Önder, *Ümmi İsa'nın Mihr ü Vefa Mesnevisi* (İstanbul: Ofis 2005 Yayınları, 2013), 17.

⁵ Ercilasun, *age*, 439.

yüzleşebilme imkânı sunmuştur. Şüphesiz bu durum insanoğlunu rüyanın bu yapısını çözme yoluna itmiştir. Böylelikle insanlar bilinmeyi bilmek ya da geleceği önceden görmek adına rüyalarında gördükleri motiflere anlam yükleyip yorumlamışlardır.

Rüyada görülen nesnelere anlam yüklemek sonra da bu anlamları birleştirip yorumlamak, yani onu tabir etmek, çok eski zamanlara kadar dayanır. Bu konuda ilk örneklerin M.Ö. 5000’li yıllarda Asurlular döneminde kaydedildiği bilinmektedir. Ayrıca Sümerliler’e ait tabletler arasında da rüya tabirlerine rastlanmış, Hindistan’daki M.Ö. 1500-1000 yılları arasında yazılan Veda’larda rüyalara ait listeler bulunmuştur.⁶

Semavi dinlerde de rüyaya verilen önem büyüktür. Öyle ki Hz. Muhammed’e vahiyler rüya yolu ile gelmiştir.⁷ Ayrıca Kuran-ı Kerim’de yazdığına göre Hz. Yusuf rüyasında on bir yıldız, güneş ve ayı kendisine secde ederken görmüş⁸; oğlunu kurban etmesi Hz. İbrahim’e rüyasında bildirilmiştir.⁹

Rüyada görülen sembollerin ne anlamlara geldiğini açıklayan eserlere tabîrname denir. Tehlikeli bir olay karşısında önceden tedbir aldırıldığı ya da güzel bir olayı önceden müjdelediği için rüya yorumlama işi, saygın bir ilim olarak asırlardır insanlar tarafından kabul görür.¹⁰ Bu sebeptendir ki muabbirlere –rüyayı yorumlayan kimseler- ve tabîrnâmelere de son derece önem verilmiştir.

Tabîrnâmeler sanat kaygısı taşımadıkları için halkın anlayabileceği, sade bir dil ile yazılırlar. Tek başına, müstakil bir eser olabilecekleri gibi bazı mecmuaların içinde bir bölüm ya da der-kenar şeklinde de karşımıza çıkabilirler. Genelde bâb esasına göre yazılan tabîrnâmelerde bu bâb sistemi, alfabetik sıraya göre ya da rüyada görülen sembolün ihtivasına göre düzenlenir.¹¹

⁶ Adem Balaban, “*Türkçe Yazma Tabirnameler*” **Dil ve Edebiyat Eğitim Dergisi**, s. 9 (2014): 115.

⁷ İlyas Çelebi, “*Rüya*”, **İslam Ansiklopedisi**, <https://islamansiklopedisi.org.tr/ruya#1> [10.05.2019].

⁸ “Yusuf Suresi 4-6 ayet” <https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Y%C3%BBsuf-suresi/1600/4-6-ayet-tefsiri> [06.05.2019].

⁹ Çelebi, **age**, 306.

¹⁰ Vidan S. Coşkun, Orhan Şaik Gökyay “*Tabirname*”, **İslam Ansiklopedisi** <https://islamansiklopedisi.org.tr/tabirname> [10.05.2019].

¹¹ Balaban, **age**, 117.

1.3.1. Rüya ve Tabîrnâmelerin Türk Edebiyatındaki Yeri

Türk kültüründe gerek İslamiyetten önce gerek İslamiyetten sonra rüya ilmine önem verilmiştir. Bu durum haliyle yazın sahasında da kendisi gösterir. Örneğin Göç Destan’ında Böğü Kağan gördüğü rüyalarından yola çıkarak ülkesinin sınırlarını genişletir¹² ya da Dede Korkut hikâyelerinden olan Salur Kazan’ın Evinin Yağmalandığı hikâyesinde rüya motifi uyarıcı bir nitelikte kullanılmıştır.¹³ Ayrıca *Kutadgu Bilig*’de rüya için şu beyitler kaleme alınmıştır:

Takı bir bilig kör bu tüş ilmi ol

Tüşese yoruglı açar edgü ol

Udısa bu yalnuk tüşer ök bu tüş

Yora bilse terkin kelir agzı tüş¹⁴

“Bir ilim de rüya ilmidir, rüya görünce, yoran kimse onu hayra çevirir; insan uyuyunca rüya görür, rüya yorumcusu yormasını bilirse dediği hemen çıkar.”¹⁵

Buna karşılık Türk Edebiyatındaki tabîrnâmelerin çoğu Arapça’dan tercüme edilmiştir. İbn Sîrîn ve Cafer es-Sâdık’ın tabîrnâmeleri ise Türkçe’ye çevrilen ilk tabîrnâmelerdir.¹⁶

1.3.2. Tabîrnâmeler Üzerine Yapılmış Çalışmalar

Türkiye Yazmalar Kütüphanelerinde yapılan incelemelere göre Osmanlı Türkçesinde 106 adet yazma tabîrnâme olduğu ve bu yazmalar üzerinde 12 adet çalışmanın tespit edildiği görülmektedir.¹⁷ Eserler, kronolojik olarak künyeleri ile birlikte aşağıda sıralanmıştır¹⁸

¹² Savaş Kurt, Beyza Kurt “*Türk Devlet Kültüründe Rüya*”, **Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, c.8, s.2 (2015): s. 243.

¹³ Gülnaz Çetinkaya, “Dede Korkut Hikâyeleri’nde Semboller”, Doktora Tezi (Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015), 164.

¹⁴ Reşid Rahmeti Arat, **Kutadgu Bilig** 2. bs. (Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınlar, 1979), 439.

¹⁵ Yusuf Has Hacib, **Kutadgu Bilig** çev. Reşid Rahmedi Arat 2. bs (Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1974), 316

¹⁶ Coşkun, **age**, 331.

¹⁷ Balaban, **age**, 127.

¹⁸ <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> [16.05.2019].

1. Arzu Erdoğan “Türkçe Rüya Tabîrnâmeleri ve İbn-i Sirin’den Tercüme Edilen Bir Tabîrnâme” (Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, 1993).
2. Bünyamin Açıkalin “Kuran-ı Kerimde Rüya Kavramı” (Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri Anabilimdalı, 1996).
3. Faruk Meral “Tabîrnâmeler Üzerine Bazı Araştırmalar” (Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1996).
4. Hatice Dülber “Rüyada Hadis Rivayeti ve Hz. Peygamberi Rüyada Görmenin Değeri” (Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997).
5. Ahmet Yaşar Zengin “Seyyid Süleyman’ın Tabîrnâmesi Üzerine Bir Çalışma” (Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997).
6. Sadi Yılmaz “Kitabu’t-Tabir” (Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, 1998).
7. İbrahim Tabak “İbn Sirin’in Cevamiu’t- Tabir Fi’r-Rüya Adlı Eseri” (Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1999).
8. Hatice Eminoğlu “Müşgil-Güşa-Tabir-nâme” (Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, 2003).
9. Şükrü Baştürk “Tüş Tabîrnâmesi” (Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Dili Anadilim Dalı, 2008).
10. Ali İhsan Avcu, “Tabîrnâme” (Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Dili Bilim Dalı, 2008).
11. Sümeyra Sönmez Açık “Eski Anadolu Türkçesi Dönemine Ait Bir Tabîrnâme” (Yüksek Lisans, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Dili Bilim Dalı, 2009).
12. Adem Balaban “Muhammed İbni Hasan İbni Alliyi’l Hüseyin’in Tabîrnâmesi” (Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Dili Anadilim Dalı, 2011).

2. İNCELEME

2.1. Şeyh Ali ve Tabîrnâmesi

Şeyh Ali'nin Tabîrnâmesi Süleymaniye Kütüphanesi, Carullah Efendi Koleksiyonu'ndan alınmıştır. Demirbaş numarası 02101-001'dir. Eserin ilk satırında *haza kitabı- tabir name telif-i şeyhi ali rahmetullah-i aleyhi* yani, “bu kitap Allah rahmet eylesin Şeyh Ali'nin telifidir” denmekte, böylelikle eserin Şeyh Ali'nin eserine telif olarak yazıldığı anlaşılmaktadır. Müstensihî ve yazım tarihi ile ilgili bir bilgi yoktur. Şeyh Ali'nin kim olduğu ile ilgili bir bilgiye de rastlanmamıştır.

Metin toplamda 28 Varak 55 sayfadır. Her sayfada 15 satır bulunmaktadır. Tabirler 52 bâbdan oluşur. Motifler sıralanırken alfabetik düzende sıralanmamış, rüyada görülen sembolün ihtivasına göre bir düzenleme tercih edilmiştir.

Eserde hem kırmızı hem de siyah mürekkep kullanılmıştır. Bâb numaraları, “ama, eğer ve kim ki” gibi bağlaçlar ve ayetler kırmızı mürekkep ile yazılırken metnin geri kalanı siyah mürekkep ile yazılmıştır.

Eser harekesiz olarak istinsah edilmiştir fakat harekeli bir metinden alındığına dair bazı ipuçları vardır. Örneğin kelime başında ' tek başına yuvarlak ünlüler için kullanılırken kelime sonundaki ' ünlüsünün yazılmadığı bazı durumlar söz konusudur.

Eserin içinde yazıldığı yüzyıl hakkında herhangi bir bilgiye rastlanmasa da 15. yy ilk yarısında yazıldığı düşünülmektedir. Bizi bu düşünceye iten sebepler ise eserde dudak uyumunun olmaması (*kırı* (2a/1)), /-g/ vokalinin düşmesi ile ikizleşmelerin olması (*asığ> assı* (3a/8)) ve bu düşme ile yuvarlaklaşmaların olması (*arığ> aru* (3b/7)), bildirme ekinin -dUr şeklinde olması (*yêgdür* (4b/14)), /è/nin varlığı (*êrişe* (6a/14)), kalınlık incelik uyumuna dikkat edilmeyip bazı kelimelerin hem sin hem sad, hem t hem ı harfi ile yazılması (*kâfes* (23b/7)-*kâfeş* (23b/9), *tamu* (7b/5) - *ıamu* (7b/7)), bazı örneklerde ise -sUz yokluk ekinin -sIz olarak yazılması (*tütinsiz* (10a/12)), metin içerisindeki bazı sessiz harflerin uyuma girmesi (*üleştürse* (26a/9)),

bazı ödünç eski sözcüklerin orijinal halleri görülmesi (*soffa* 11b/4), Eski Türkçe ile bağlantılı sözcüklerin metin içerisinde yer almasıdır (*yazuklarından* (23b/13)).

Eserin başında düş gören kişinin mutlu olması gerektiği ve Allah'a şükretmesi gerektiği söylenmiş, ayrıca düşü yorumlamanın şariat ilmi gibi gerekli bir ilim olduğu vurgulanmıştır. Sonrasında ise bâb içerikleri sıralanmıştır.

Eserin birinci bâbında gerçek ve yalan düş anlatılmış, ikinci bâbında ise düşün görüldüğü saat ile düşü gören kişinin tabire olan etkisi üzerinde durulmuştur. Buna göre insanın Allah'ın kendisine yardım ettiğini, kendisine ilahi duygu ve düşünceler verdiğini ya da takva sahibi ama aynı zamanda asi olan insanın yaşayacağı sınavları gördüğü düşler gerçek düşlerdir. Kişinin canı sıkırken ya da hastayken gördüğü ya da şeytanın işin içinde olduğu düşler ise yalan düşlerdir. Ayrıca kişi rüyasını gecenin evvelinde görse 30 yıla kadar, ortasında görse 5 yıla kadar, sabaha yakın görse ne kadar yakın ise o kadar kısa süre içinde rüyası gerçekleşir denmiştir. Bunlara ek olarak müslüman rüyası ile kâfir rüyası, bilgili insanın rüyası ile cahilin rüyası, sultanların rüyası ile halkın rüyası, cömert insanın rüyası ile cimri insanın rüyası bir tutulmamış; şehvet sahibi olduklarından ötürü genç erkeklerin, gayri müslim oldukları için Yahudilerin ve cünup kişiler ile adet gören kadınların rüyalarına kıymet verilmemiştir.

2.2. Tabîrnâmenin Bölümleri

İncelenen eser, müstensih tarafından toplamda 52 kısma ayrılmıştır. Fakat müstensih içindekiler bölümünü sıralarken 19. bölümden 20. bölüme atladığı için eser içindeki numaralandırma ile içindekiler bölümünün numarası zaman zaman birbirinden ayrılır. Bölümlerin birbiri ile tutarlı olmamasının bir başka sebebi ise müstensih içindekiler bölümünde sıraladığı bir motifi ana metinde unutmaması ya da hiç sıralamadığı bir motifi ana metne eklemesidir. Aşağıdaki tabloda bu durum genel hatlarıyla belirtilmiştir:

KONU	FİHRİST	BÖLÜM BAŞLIĞI NUMARASI
Gerçek Düş-Yalan Düş	1. Bâb	2. Bâb

Mestur kişinin düşü	2. Bâb	2. Bâb
Allah, Melekler, Peygamberler, Cennet ve Cennem, Kıyamet	3. Bâb	3. Bâb
Güneş, Ay, Yıldız, Yağmur, Gök Gürlemesi, Kar, Dolu	4. Bâb	4. Bâb
Deniz, Akarsu, Irmak, Çay, Havuz	5. Bâb	5. Bâb
Aydınlık, Karanlık, Ateş, Kandil	6. Bâb	6. Bâb
Dağ, Tepe, Taş, Toprak, İniş, Yokuş	7. Bâb	7. Bâb
Mescit, Minare, Mimber, Musalla	8. Bâb	8. Bâb
Bostan, Pazar, Dükkan, Hamam	9. Bâb	9. Bâb
Gül Suyu, Misk Gibi Hoş Kokular	10. Bâb	10. Bâb
Hizmetçi, Oğlan, Kız, Kadın	11. Bâb	11. Bâb
Abdest, Teyemmüm, Dua Etmek ve Oruç Tutmak Gibi Dini Öğeler	12. Bâb	12. Bâb
Kadı, Halife, İmam, Hatip	13. Bâb	13. Bâb
Kalem, Kalemlik, Mürekkep, Kur'ân-ı Kerîm	14. Bâb	14. Bâb
İnsan ve Organlar	15. Bâb	15. Bâb
Kapı, Kilit, Yorgan Gibi Gündelik Eşyalar	16. Bâb	16. Bâb
Ocak, Kömür, Çömlek Gibi Gündelik Eşyalar	17. Bâb	17. Bâb
Yerin Sarsılması	18. Bâb	18. Bâb
Kan aldirmek, Hacamat, Kitap Okumak, Yazı Yazmak	19. Bâb	19. Bâb

Bevl, Hades, Necis Gibi Pis Öğeler	21. Bâb	20. Bâb
Ağaçlar ve Yemişler	22. Bâb	21. Bâb
Soğan, Sarımsak, Biber, Ot, Saman	23. Bâb	22. Bâb
Ekmek, Talı, Şeker, Tuzlu	24. Bâb	23. Bâb
Şaraplar, Sarhoşluk	25. Bâb	24. Bâb
İnci, Yakut, Altın Gibi Madenler	26. Bâb	25. Bâb
Giysi, Çorap, Başlık	27. Bâb	26. Bâb
Evlenmek, Cinsel İlişki, Sarılmak	28. Bâb	27. Bâb
İp, İplik, Bent	29. Bâb	28. Bâb
Silah, Süngü, Ok, Hançer, Bıçak	30. Bâb	28. Bâb
Pamuk, Kilim	31. Bâb	30. Bâb
Asi	32. Bâb	31. Bâb
Zindan, Kafes, Ölüler	33. Bâb	32. Bâb-33. Bâb
Öldürmek	34. Bâb	X
Düdük, Tef	35. Bâb	34. Bâb
Arpa, Un Gibi Bakliyatlar	36. Bâb	35. Bâb
Havada Uçmak	37. Bâb	36. Bâb
Yırtıcı Hayvanlar	38. Bâb	37. Bâb
Giysi Yırtılması ve Yırtıcı Hayvanlara Zarar Vermek	39. Bâb	38. Bâb
El Yıkamak, Misvak Gibi Temizlikle İlgili Öğeler	40. Bâb	39. Bâb

At, Katır Gibi Binek Hayvanları	41. Bâb	40. Bâb
Koyun, Koç gibi Kurbanlık Hayvanlar	42. Bâb	41. Bâb
Dağlardaki Eti Yenen Hayvanlar	43. Bâb	42. Bâb
Sığır ve Yavrusu	44. Bâb	43. Bâb
Manda ve Yavrusu	45. Bâb	43. Bâb
Domuz, Sıçan Gibi Hayvanlar	46. Bâb	45. Bâb
Aslan, Kaplan, Kurt Gibi Yırtıcılar	47. Bâb	46. Bâb
Kuşlar	48. Bâb	47. Bâb
Arı, Karınca Gibi Küçük Hayvanlar	49. Bâb	48. Bâb
Balık, Yengeç Gibi Suda Yaşayan Canlılar	50. Bâb	49. Bâb
Şeytan, Put, Yahudi Gibi Öğeler	51. Bâb	50. Bâb
Zanaat ehli	52. Bâb	51. Bâb
Düğün ve Misafir Ağırlamak	53. Bâb	52. Bâb

2.3. Eserin İmla Özellikleri

2.3.1 Ünlülerin Yazımı

Eski Anadolu Türkçesinin imla özellikleri içerisinde değerlendirilen ve klasik imladan farklı olan ünlülerin yazımı burada da söz konusudur. Bazı ünlüler gerekli durumlarda yazılmazken yazılması gerekli olmayan birtakım ünlüler ise metin içerisinde yazılmış veya hareketler ya da hemze gibi işaretlerle gösterilmiştir. Özellikle sondaki ünlülerin yazılmamasının, harekeli bir metinden istinsah edilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

- **a/e:**

Eski Anadolu Türkçesinde a/e sesi ١,ه ve Arapça sözcükler için söz sonunda ى ile karşılanır. Metin içerisinde ünlüler genelde yazılması gerektiği gibi yazılsa da bazı örneklerde uzun yazılması gereken ünlüler kısa (*peygamber* yerine پیغمبر *peygamber* (1b/5)) yazılmıştır. Klasik imlada uzun sesler dışında ١ harfi kullanılmamasına rağmen eser içerisindeki Türkçe sözcüklerde bu kurala istisna oluşturacak birtakım örnekler (قاسق *kasuq* (16b/3)) tespit edilmiştir. Buna ek olarak ödünç kelimelerin yazımında sözcüğün orijinal yazımına uygun olmayan, Türkçenin kurallarına uygun yazılmış bazı durumlar (برمكة *berekāt* (6a/1)) görülmüştür. Kelime sonundaki a/e ünlüsünün arkadan gelen ekler söz konusu olduğunda yazılmaması ise (منارده *minārede* (14a/10)) dikkat çekici olan başka bir noktadır.

- **ı/i:**

Eski Anadolu Türkçesinde ı/i ünlüsü ى ile karşılanır. Eser içerisinde, özellikle belirtme ekinin yazımında farklılıklar görülmektedir. Buna göre bazı sözcüklerde belirtme eki için ى tercih edilirken (ايتى *ayeti* (4a/6)) bu sesin hemze ile gösterildiği (كندوى *kendüyi* (11b/6)) durumlar da vardır. Buna ek olarak kelime sonundaki ى ünlüsünün bazı durumlarda yazılmaması (كُرس *kürs*[ī]) ya da kelime ortasında bazı ödünç kelimelerin yazımında ى ünlüsünün unutulması (دنى *dīni* (14b/14)) gibi durumlar da söz konusudur.

- **o/ö/u/ü:**

Klasik imlada o, u, ö, ü sesleri sözcük başında ١ ve و ile karşılanırken eser içerisinde kelime başında ١'in bazı örneklerde tek başına yuvarlak ünlüler için kullanıldığı (اقسه *okusa* (18b/12)) görülmüştür. Dikkat çeken başka bir nokta ise eser içerisinde yardımcı ünlülerin gösteriliyor oluşudur: آدملروك *ādemlerūn* (2b/1) يوزوك *yüzūn* (15a/1)

2.3.2. Ünsüzlerin Yazımı

Genel olarak Arap alfabesinin genel kurallarına uyulmuştur. Ancak bazı yerlerde dikkatsizlik ya da bilgi eksikliğinden kaynaklandığı düşünülen durumlarda birbirine yerine kullanılan harfler söz konusudur.

ذ ve ض harflerinin /z/ karşılığı olan ses Türkçede mevcut olmadığından bu sesler karıştırılmaktadır. Söz konusu harfler ve Türkçe sözcüklerde kullanılan ڭ harfi birbiri yerine kullanılmaktadır. ص/س, ح/خ ve ج/چ sesleri için de birbirleri yerine kullanılma

durumu söz konusudur. Bu tür durumlarda sözcükler orijinal hallerine göre transkribe edilmiştir.

- h/ḥ : حورlık yerine ḥorlık (22b/11)
- d/z/z: ذمرd zümürred yerine zümürred (3a/1)
- ce/çe: حرجق gercek yerine gercek (1b/9)

2.3.3. Kısaltma Kullanımı

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde genellikle görülmeyen sözcüklerin kısaltılmış halleri, *aleyhisselâm* sözcüğü için ayın ve mim harflerinin yan yana dizilmesiyle oluşturulan عم ‘am (20a/4) şeklinde kullanılmıştır.

2.3.4. Hareke Kullanımı

Metnin genelinde hareke yoktur. Müstensih okumada zorluk çekileceğini düşündüğü bazı durumlar için hareke kullanmayı tercih etmiştir. تسبیر *tesbîr* (3b/13)

2.4. Eserin Dilbilgisi Özellikleri

2.4.1. Söz Varlığı

Eser sanat kaygısından uzak, sade bir dille yazılmıştır. Arapça ve Farsça sözcüklere metin içerisinde rastlansa da bunlar anlamayı güçleştirecek nitelikte değildir. Bunun yanında metin içerisinde *issi*, *sayru*, *kamu* gibi bazı arkaik sözcüklere de rastlanır.

2.4.2. Ses Bilgisi

2.4.2.1. Ünlüler

Ünlü Uyumu

- Öncül Ardıl Uyumu

Eski Anadolu Türkçesinde kalınlık-incelik uyumuna rastlanır. Öyleki bugün uyuma girmeyen –ki aitlik eki ile imlada bitişik yazılan “ile, için” edatlarının o dönemde uyuma girdiği görülür.¹⁹ İncelenen metinde de bu tarz durumlara rastlanmıştır: بازاردغی *bāzārdağı* (10b/5)

¹⁹ Mustafa Özkan, *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi* (İstanbul: Filiz Kitabevi, 2009): 101.

- **Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu:**

Eski Anadolu Türkçesinde düzlük yuvarlaklık uyumuna birkaç örnek dışında rastlanmaz.²⁰ Söz konusu metinde de birkaç örnek dışında düzlük yuvarlaklık uyumuna rastlanmaz: **صيرولي** *şayruluk* (4a/14)

Çoğunlukla düz ünlü ile yazılan belirtme ekinin yuvarlak ünlü olarak da yazıldığı görülmüştür: **اوغلو** *oğlu* (11b/3) **اوغلى** *oğlu* (11b/6)

Ünlü Türemesi

Eski Anadolu Türkçesinde Türkçe sözcüklerde ünlü türemesinin örneklerine çok sık rastlanmazken çift ünsüz taşıyan Arapça sözcüklerde ünlü türemesinin örneklerine daha sık rastlanır.²¹ İncelenen metinde Türkçe sözcüklerde ünlü türemesine bir iki örnekte rastlanmıştır: **ازچق** *azacık* (20b/12)

Ünlü Düşmesi

İncelenen metinde kelime başı ünlü düşmesine rastlanmazken vurgusuz orta hece ünlüsünün düştüğü durumlar vardır: **گولى** *gönlü* (4a/13), **بويروغن** *buyruğun* (14b/9)

2.4.2.2. Ünsüzler

Ünsüz Değişimleri

- **b>p**

Bazı sözcüklerde söz başı /b-/ sesi /p-/ sesine dönüşürken, bazı sözcüklerde Eski Türkçedeki gibi b- sesi korunmuştur: *bişmiş* > **پیشمش** *pişmiş* (16a/3); *barmağı* **برمغى** (17a/13)

- **g>v**

Yalnızca bir sözcükte yuvarlak ünlünün etkisiyle kelime ortasındaki /-g-/ sesi /-v-/ sesine dönüşmüştür: *soguk* > **صوق** *sovuğ* (21a/3)

- **g>y**

Metin içerisinde iki sözcükte g>y değişimine rastlanmıştır. *igne* > **اينه** *iyne* (23a/7), *ögle* > **اويله** *öyle* (13b/11)

²⁰ Özkan, **age**, 101.

²¹ Özkan, **age**, 106.

- **t>d**

Metin içerisinde sözcüklerin hem /t/’li hem de /d/’li biçimlerine yer verilmiştir: ظوتسه *tutsa* (27b/6) ve دوتسه *dutsa* (27b/8)

- **m>n**

Metin içerisinde bazı sözcüklerde gerileyici ünsüz benzeşmesine rastlanmıştır: منبر *minber* (11a/11) ve ممبره *mimbere* (11a/15)

Ünsüz Düşmesi

Tek bir örnek haricinde metin içerisinde ünsüz düşmesine rastlanmaz: تندرسلک *ten-dürslik* (19b/3)

Ünsüz Türemesi

Nadir olarak görülen ünsüz türemesi olayına metin içerisinde yalnızca bir yerde rastlanmıştır: حيوا *hayva* (19b/6)

2.4.3. Biçim Bilgisi

2.4.3.1. Çekim Ekleri

İsim Çekim Ekleri

Çoğul Ekleri:

Çoğul ekleri, Eski Anadolu Türkçesinde *-ler/-lar* şeklindedir. Metin içerisinde de bu duruma aykırı herhangi bir örnek yoktur: *ulular* (15a/12), *karındaşlar* (22b/10)

İyelik Ekleri:

Eski Anadolu Türkçesinde dokuz adet iyelik eki vardır. Üçüncü tekil ve çoğul şahıslar hariç diğerleri yuvarlak ünlü ile yazılmaktadır.

1. Tekil Kişi +m, +Um	-
2. Tekil Kişi +η, +Uη	<i>yüz-üη</i> (5a/11)
3. Tekil Kişi +I, +sI	<i>ad-ı</i> (11b/14), <i>ata-sı</i> (16b/14)
1. Çoğul Kişi +mUz	-
2. Çoğul Kişi +nUz	-

3. Çoğul Kişi +lArI

dostları (16b/6)

Eski Anadolu Türkçesi eserlerinde 3. tekil şahıs iyelik ekinde birinci ekin işlevinin zaman zaman azaldığını görürüz. Bu durumda sözcüğe ikinci kez iyelik eki eklenir. Bu tarz durumlar incelenen metinde de karşımıza çıkmıştır: *birisi* (14a/14)

Hal Ekleri:

Belirtme Eki (Akkuzativ) +I, +n, +In	<i>düşin</i> (4b/6), <i>avratın</i> (23a/6), <i>ayeti</i> (4a/6)
Yönelme Eki (Dativ) +(y)A	<i>avrata</i> (21a/8)
Bulunma Eki (Lokativ) +dA	<i>bağçede</i> (20a/4)
Ayrılma Eki (Ablativ) +dAn	<i>denizden</i> (9b/2)
Yön Eki (Direktiv) +rA	<i>taşra</i> (7b/4)
İlgi Eki (Genetiv) +Uñ, +nUn	<i>Tahtının</i> (6b/8) <i>halkın</i> (8a/15)
Vasıta Eki (Enstrumental) +IIA, +IA	<i>toprakla</i> (9a/5), <i>ağaçla</i> (3a/10)
Eşitlik Eki (Ekvativ) +cA	<i>sağışınca</i> (22b/6)

Yön eki –rA Eski Türkçe sahasındaki gibi aktif bir rol oynamaz, sadece kalıplaşmış ifadelerde kendini gösterir. Ayrıca ayrılma eki bazı örneklerde yönelme eki görevinde kullanılmıştır: *vilāyete* yerine *vilāyetde* (9a/5). Bir örnekte de belirtme eki yerine yönelme eki kullanılmıştır: *kendüyi* yerine *kendüye* (23b/5)

Fiil Çekim Ekleri

Fiil çekim ekleri, geniş zaman ve emir kipi hariç düz ünlü ile yazılır.

Görülen Geçmiş Zaman –dI	<i>dēdi</i> (5a/12)
Duyulan Geçmiş Zaman –mIş	<i>varmış</i> (24a/1)
Gelecek Zaman –AcAk	<i>gelecekdür</i> (3b/15)

Geniş Zaman -Ar, -Ir, -Ur	<i>gelür</i> (5a/9)
İstek -A	<i>rast gele</i> (6a/12), <i>açıla</i> (6b/8), <i>tevbe kıla</i> (4a/10)
Şart –sA	<i>düş görse</i> (4a/14) <i>yapsa</i> (11a/4)
Emir –sUn	<i>tevbe kılsun</i> (15a/10), <i>kurbān eylesün</i> 15b/3

2.4.3.2.Yapım Ekleri

Yapım ekleri isimden isim, fiilden isim, isimden fiil ve fiilden fiil olmak üzere dört başlık altındadır.

İsimden İsim Yapma Ekleri:

Metin içerisinde Eski Anadolu Türkçesinde yer alan ve isimden isim yapan her ek için örnek yoktur. Metin içerisinde kullanılan isimden isim yapan ekler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

+cAk, +çAk,+ cUk, +çUk:	<i>az+(a)cuk</i> (20b/12)
+cI, +çI	<i>kulluk+çı</i> (18a/14)
+daş	<i>karın+daş+dur</i> (16b/10)
+ kI, +gI	<i>yerdeki</i> (28a/12), <i>bāzārdağı</i> (10b/5)
+IIk	<i>şayru+lık</i> (9a/6), <i>eyü+lik</i> (11b/8)
+IU	<i>nur+lu</i> (16b/5), <i>borç+lu</i> (15a/15)
+rAk	<i>yeg+rek</i> (20b/6)
+sUz,	<i>şu+suz</i> (9b/12),

Eski Anadolu Türkçesinde yokluk eki olan +sUz, genel olarak yuvarlak ünlü ile tercih edilirken, metin içerisinde düz ünlü ile yazıldığı bazı örnekler vardır: *sünnetsiz* (17a/1)

Fülden İsim Yapma Ekleri:

Metin içerisinde tespit edilen fülden isim yapan ekler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

	-gIn <i>az-ğın+lık+dan</i> (10a/11)
İsim Fiil/Sıfat Fiil Ekleri	-An <i>gör-en</i> (14b/12)
	-dUk <i>dile-dük+i</i> (22a/12)
	-Iş <i>in-iş</i> (10b/10)
	-(y)IcI <i>alda-yıcı</i> (28b/2)
	-k, -(U)k <i>ayır-uğ</i> (16b/7)
	-(U)m <i>öl-üm+i</i> (14a/6)
	-mAk <i>boğ-mağ</i> (22b/13)
	-mIş <i>tonan-muş</i> (13a/4)
Zarf Fiil Ekleri	-ken <i>git-er-ken</i> (27b/3)
	-Up <i>bin-üp</i> (27b/4)

İsimden Fiil Yapma Ekleri:

Metin içerisinde sadece dört farklı tür fülden isim yapan ek tespit edilmiştir:

+A	<i>kan+a-sa</i> (17a/8)
+Ar	<i>gög+er-di</i> (5a/11)
+ dA	<i>al+da-yıcı</i> (28b/2)
+ lA	<i>ev+le-n-mek</i> (3a/3)

Fülden Fiil Yapma Ekleri:

Metin içerisinde altı adet fülden isim yapan ek tespit edilmiştir:

-dUr	<i>kan al-dur-sa</i> (18b/9)
-t	<i>ķuru-t-sa</i> (24b/6)
-Il	<i>ör-il-miş</i> (17b/6)
-Iş	<i>ér-iş-e</i> (10b/7)
-AIA	<i>dep-ele-mek</i> (3a/9)
-Ur	<i>biş-ür-se</i> (18b/2)

2.4.4. Kalıplaşmış Anlatımlar

- **Deyimler:**

Eser içerisinde çok fazla olmasa da birkaç deyim örneğine rastlanır:

yavuz işlerden bağlan-: ‘kötü amellerden uzak durmak’

Kim-ki İsmā’ıl peygamberi görse Tanrının emrine muti’ ola ve yavuz işlerden bağlana. (6b/8-9)

devlet ve izzet bul-: ‘aziz olmak, mertebeye erişmek’

Kim-ki Yusuf peygamberi görse ol kişiye bühtan deler, ‘kabet gerü devlet ve ‘izzet bula. (6b/13-14)

dost dutun-: ‘arkadaş edinmek’

Kim-ki nergs görse evlene ‘iyli toęa ve laťif ola veyhuz dost dutuna (20a/5)

yüz tut-: ‘yöneltmek’

Kim-ki havda sary yapsa cümle işleri oğmaklığa yüz tuta. (24b/13)

- **Atasözleri:**

Atasözleri yol gösterici, ders verici didaktik söz kalıplarındır. Metin içerisinde sadece bir yerde, nimetin önemi vurgulanmak istenirken atasözü örneğine rastlanmıştır:

Etmekten yegrek ta’am yoktur: ‘Ekmek en kıymetli yiyecektir.’

Eger pişmiş etmek görse hell ml eline gire, etmekden yegrek ta’am yokdur. (20b/6).

- **İkilemeler:**

Metin içerisinde çok fazla ikilemeye rastlanmaz. Kullanılan ikileme örnekleri ise benzer anlamdaki sözcüklerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan “kul karavaş”, “devlet ve ‘izzet”, “gönli dilegi” örnekleridir.

kul karavaş: ‘hizmetçi’

Eger ‘âlim ise ‘ilm muradına ere, kul karavaş eline gire, şâz ola. (12b/1-2)

devlet ve ‘izzet: ‘azizlik’

Kim-ki ‘imâme görse yâ sarınsa ululıktır, devlet ve ‘izzet bula. (22a/1-2)

gönli dilegi: ‘arzu’

Eger ay görse ve katında veyâ kendüye secde eder veyâ sarâyına veya evine inse ululık bula ve vilâyet bula, çok mâl eline gire ve gönli dilegi eline gire. (8a/11-12)

2.5. Eserde Geçen Rüya Motifleri

Eserde geçen motifler arasında hoş kokulu nesneler, pis öğeler, umuma açık mekanlar, ahiret ve dine ait unsurlar gibi kavramlar olsa da metin içerisinde en çok dikkat çekenler peygamberler; bal, tuz, süt, arpa, buğday, elma, nar gibi yiyecekler; doktor, kadı imam gibi meslekler ve hayvanlardır. Eserde dikkat çeken başka bir unsur ise bazı rüyaların yorumlanırken rüyayı gören kişinin yaşının, cinsiyetinin ya da meslek grubunun da dikkate alınmış olmasıdır. Eserde 300’ün üzerinde motif tabir edilmiştir. Bu motifler bu çalışmada gruplandırılmış ve 17 ana başlık altında toplanmıştır.

2.5.1. Hayvanlarla İlgili Motifler

Eserde hayvan motifi, metin içerisindeki belki de en geniş motiftir. Bu motifler hayvanların sütleri, hayvanlara konuşmak, binek hayvanları, kurbanlık hayvanlar, dağlardaki hayvanlar, büyükbaş ve yabani hayvanlar, yırtıcılar, kuşlar, suda yaşayanlar ile bit, pire gibi ufak olan hayvanlar olmak üzere 11 farklı grupta toplanmıştır. Hayvanların kimi iyiye yorulurken kimi ise kötü bir düşmanı ya da olayı temsil etmektedir. Fakat geneli için denilebilir ki hayvanların dişişi erkeğinden daha iyiye yorulmaktadır.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
Hayvanların sütü	Süt		Hayvanların sütünü görmek ya da sağmak (20a/14)	O süt kadar helal maldır.
	Geyik sütü		Geyik sütünü görmek (20a/14- 15)	Karısının malından miras yemektir.
	Koyun sütü		Koyun ya da sığır sütünü görmek ya da içmek (20a/15)	Gören kişinin eline helal mal girecektir.
	Eti yenmez hayvanların sütü		Eti yenmez hayvanların sütünü görmek, yemek ya da bir kişiye vermek (20b/1-2)	Gören kişi düşmanına zafer bulur, eline miras ve helal mal girer.
	Arslan sütü		Arslan sütü görmek (2b/8)	Düşmanları yenip devlet kurmadır.
	At sütü		At sütü görmek (2b/9)	Haram mal ve korkmadır.
	Çakal sütü		Çakal sütü görmek (2b/9)	Düşmanlardan mal kazanıp korkmadır.
	Kaplan sütü		Kaplan sütü görmek (2b/10)	Güçlü bir düşmana işarettir.
	Eşek sütü		Eşek sütü görmek	Helal maldır.

			(2b/10-11)	
	Kuş sütü		Kuş sütü görmek (2b/11)	Düşman üzerinde hakim olmaktır.

	Düş Görücü	Rüya	Tabir
Hayvanlarla konuşmak		Yırtıcı hayvanlar ile hayvanlar kendiyle konuşur görmek (24b/14-15)	O kişinin eline tuhaf, kaybettiği bir nesne gire, ilim öğrene, halk arasında aziz ola.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
	At		At görmek (24b/10)	İzzet ve mertebedir.
			İtaatkâr bir at üzerine binmek (24b/11)	İzzet ve mertebedir.
			İtaat etmeyen bir at üzerine binmek (24b/12)	Mertebe ve mutluluktur.
	Katır		Çıplak katır görmek ya da	O kişi bir kadın ile evlene fakat

Binek Hayvanları			ona binmek (24b/12)	çocuğu olmaya.
	Eşek		Eşek görmek (24b/13)	Şanstır, dişi eşek erkek eşekten daha iyidir.
			Eşekten düşmek (24b/14)	O kişinin ya yakında ölecektir ya da yoksul olacaktır.
	Deve		Deveye binmek (24b/15)	Nimet bolluğudur ayrıca gören kişi bir kadın ile evlenecektir.
			Binilen devenin çekinmesi (24b/15)	Binen kişi hasta ola.
			Develer içinde çıplak olmak (25b/1)	Sıkıntıdır.
			Dişi deveye binmek (25b/2)	Soylu bir kadınla evlenmektir.

			Sarhoş deve görmek ya da binmek (25b/2)	Güçlü birisini yenmektir.
			Çıplak develer görse (25b/3)	Kötü işlerdir.
			Deve ya da katır görmek (25b/4)	Yüce kimselerin korunmasında ola.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
			Koyun boğazlamak (25b/5)	Güçlü bir kişiyi yenmektir.
			Koyun boynu boğazlamak, etini paylaşmak ya da yüzmek (25b/6-7)	Mal çokluğudur ancak koyun derisini yüzmek sıkıntı ve haram maldır.
			Koyun yüzmek-için bir ev var görmek	O evde bu düşü görene işkence

Kurbanlık hayvanlar- kasaplık	Koyun		(25b/8)	edilecektir.
			Koyunun başını bedeninden ayrı görmek (25b/8- 9)	O kişi karısından ayrıla.
			Koyunun ayağını görmek (25b/9)	Bir bahaneyle tanıklık vermektir.
			Evinde koyun görmek (25b/10)	Nimettir.
			Dişi koyun boğazlamak ya da etini yemek (25b/10)	Dileğine kavuşmaktır.
			Koyunun kuyruğunu, ayağını, kanını ve karnının içindekileri görmek (25b/11-12)	Mal ve nimettir.

	Koç		Koçlar görmek (25b/12-13)	Düşü gören kişi yaşadığı yerde soylu birisi ola.
	Kuzu		Kuzu, oğlak görmek ya da etini görmek (25b/13-14)	Faydadır.
	Kasap		Tanımadığı bir kasap görmek (25b/14)	Azrail'e işarettir.
			Kasaplık yapmak (25b/15)	Hataya müptela olmaktır.
	Keçi		Evine keçi götürmek (25b/15)	O ev için kederdir.
			Düşünde keçi etini yemek ya da görmek (26a/1)	Sıkıntıdır.
	Hayvanların		Hayvanların	Toplu maldır.

	yüreği		yüreğini görmek (26a/2)	
--	---------------	--	----------------------------	--

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
Dağlardaki eti yenen hayvanlar	Geyik-Tavşan gibi dağlardaki eti yenen hayvanlar		Geyik-Tavşan gibi dağlardaki eti yenen hayvanları görmek (26a/3)	Endişedir.
			Bu hayvanların etini yemek ya da görmek ya da bir kişiye vermek (26a/3- 4)	Düşmana zaferdir ve helal maldır ya da mirastır.
	Geyik		Geyik tutmak (26a/5)	O kişi bakire kız ile evlene.
			Dişi geyiğin yüzünü görmek (26a/5)	O kişi güzel yüzlü bir kadın ile evlene.
			Bütün dağ geyiklerini	Kadındır.

			görmek (26a/6)	
			Dağ geyiklerinin yavrusunu bulmak (26a/6)	O kişinin oğlu doğa.
			Geyik uzuvlarını görmek (26a/7)	Faydadır.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
			Sığır etini yemek (26a/8)	Padişahın işi ve maldır.
			Evinde sığır görmek (26a/9)	Nimettir.
	Sığır		Sığır boğazlamak ve etini paylaştırmak (26a/9)	İş yapmaktır.

Sığır, Manda ve yavrusu			Semiz sığır görmek (26a/10)	Nimet ve ucuzluktur.
			Sığır etini ya da yağını görmek [M, 26a/11]	Nimet ve ucuzluktur.
			Erkek, dişi ya da yavru sığır görmek (26a/12)	Hoşluktur.
			Sığır sağmak (26a/12-13)	Hoştur.
	Manda		Su sığırı görmek (26a/13)	Güçlü ve cesur bir kimseye işarettir.
			Bir bölük mandayı sürüp yürür görmek (26a/14)	Halka hakim olmaktır.
			Manda öldürmek	Güçlü birinin üzerine hücum

			(26a/15)	etmektir.
	Mandanın buzağısı		Mandanın buzağısını görmek (26a/15-26b/1)	Padişahlıktır.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
Yabani	Tavşan		Tavşan görmek (26b/8)	Edepsiz hayvanlardır, düşman kadındır, kimse ile barışmamaktır.
			Tavşan bulmak (26b/9)	O kişi iyi niyetli bir kadın ile evlene.
			Tavşan eti, yağı, tüyü ve derisini görmek (26b/10)	Hepsi maldır.
			Domuz görmek (26b/10)	Yaramaz kişi ile sohbet etmektir.
			Domuz öldürmek	İyi niyetli kişiye kahretmektir.

Hayvanlar	Domuz		(26b/11)	
			Domuz eti yemek (26b/11-12)	Haram maldır.
			Domuz olmak (26b/12)	İnsanlar içinde hor olmak ve dini fesada girmektir.
			Domuza binmek (26b/13)	Düşman üzerine galip olmaktır.
	Sıçan		Sıçan görmek (26b/13)	Hayır ve hasenat etmektir.
			Sıçan yemek (26b/13-14)	Karısından malını almaktır.
	Keler		Keler görmek (26b/14)	Fitneci kişidir.
			Keler öldürmek (26b/14-15)	Bir fitneci düşmanı yenmektir.
			Yılan ile kavga etmek ya da etini yemek (26b/15)	Menfaat bulmaktır.
			Kara yılan görmek (27a/1)	Kâfir düşmandır.

	Yılan		Büyük yılan görse (27a/1)	Müslüman düşmanıdır.
			Erkeklik organından, burnundan ya da ağzından yılan çıkmak (27a/2)	O kişinin oğlu doğa.
	Ejderha-Porsuk		Ejderha ya da porsuk görmek (27a/3)	Zalim padişahıtan sakınmak gerekir.
	Örümcek		Örümcek görmek, tutmak ya da kıyafetinden çıkarmak (27a/4)	O kişi zahit ola.
			Akrep görmek (27a/4-5)	Düşmandır ve kavgacı avrattır.
			Akrep öldürmek (27a/5)	Düşmanını öldürmektir.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
	Aslan		Aslan görmek (27a/7)	Sultandır.
			Aslan ile uğraşmak	Düşman ile

Yırtıcı Hayvanlar			(27a/7)	uğraşmaktır.
	Kaplan		Kaplan görmek (27a/7-8)	Düşmandır.
			Etini, derisini ve ayağını görmek (27a/8-9)	Mal ve nimettir.
	Ayı		Ayı görmek (27a/9)	Düşman ve kötü dindir.
			Ayı öldürmek (27a/10)	Düşmanı öldürmektir.
			Ayı eti, derisi ve ayağını görmek (27a/10-11)	Mal ve nimettir.
	Kurt		Kurt görmek (27a/11)	Yaşlı kadındır.
	Sırtlan		Sırtlan görmek ya da binmek (27a/12)	Çirkin bir kadınla evlenmektir.
			Sırtlan ile uğraşmak (27a/13)	Gören kişi karısı ile kavga ede.
			Sırtlan etini yer görmek (27a/13)	Gören kişinin karısı ona cadılık yapa ya da gören kişi karısının malını

				yiye.
--	--	--	--	-------

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
	Kartal-Çaylak		Kartal-çaylak görmek ya da tutmak (27a/15)	İtibardır.
			Kartal-çaylağın kendini göğşe alıp götürdüğünü görmek (27b/1-2)	O kişi uzak sefer edip hali hoş ola, fakat müslümanlara zarardır.
			Kartal-çaylağın kendini göğşe alıp götürürken yere düşürdüğü görmek (27b/3)	O kişi yüksek mertebeden düşer.
			Kartal-çaylağa binip dönmemek (27b/4)	O kişi sefer ede ve o seferde öle.
			Kartal-çaylağın eti, derisi ya da tüyünü görmek (27b/5)	Maldır.
	Tavşancıl		Tavşancıl ile kavga etmek. (27b/1)	O kişi padişah ile savaşa.

Kuşlar	Mavi Güvercin		Mavi güvercin görmek ya da tutmak (27b/5-6)	O kişi hasta ola ama mavi güvercin derisi helal maldır.
			Dam üstüne konmuş görmek (27b/6)	Kaygıdır.
	Akdoğan		Akdoğan görmek (27b/1)	Padişahlıktır.
			Akdoğanı yakalar, yer ya da elinde tutar görmek (27b/8)	Bu düşü gören iki devlete erişe veya bir oğlu olup sevine.
			Akdoğan elinden uçar görmek (27b/9)	O kişi mertebeden düşse, malı telef ola.
	Baykuş		Baykuş görmek (27b/10)	Bu düşü gören zayıf ve çaresiz ola.
	Keklik		Keklik görmek (27b/10)	O kişi dinsiz ola.
	Dudu		Dudu görmek (27b/11)	Düşü gören tatlı dilli ola.
			Dişi dudu görmek	O kişi güzel güzlü bir kadın ile

			(27b/11)	evlene.
	Bülbül		Bülbül görmek (27b/12)	O kişi güzel güzlü bir kadın ile evlene
	Sığırcık		Sığırcık görmek (27b/12)	Hizmetkârdır.
	Hüthüt		Hüthüt görmek (27b/13)	Gören kişi âlim ola çünkü hüthüt kuşların şahıdır.
	Simurg		Simurg görmek (27b/13-14)	Padişahlık ve bir kadın ile evlenmektir.
	Kuş eti		Kuşların etini yemek (27b/14)	O kişi dileklerine kavuşa.
	Güvercin		Güvercin görmek (27b/15)	Kadın çokluğudur.
	Kumru		Kumru görmek (27b/15)	Güzel yüzlü bir kadın ile evlenmek ve zenginliktir.
	Kuş		Uçan kuş görmek ya da sesini işitmek (28a/1)	Kavgaya tutuşmaktır.
			Bir kuşu ayağının altına almak (28a/2)	Bir kimseye eziyet etmektir.

			Kuş ile konuşmak (28a/3)	O kişi bir garip işte sevine, mutlu ola.
--	--	--	--------------------------	--

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
Ufak Hayvanlar	Bal arısı		Bal arısı görmek (28a/5)	O kişi hakim ola ve zengin bir kadın ile evlene.
	Çekirge		Çekirge görmek (28a/6)	Askerler gelmesidir.
	Karınca		Karınca görmek (28a/6)	Karışıklıktır.
			Yerdeki geri kalan ufak hayvanları görmek (28a/6-7)	Hor görülmektir.
	Bit-pire		Pire ya da bit görmek (28a/7)	Kişi hakir ve zayıf ola.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
			Balık görmek	Mal ve rızıktır.

Suda Yaşayan Hayvanlar	Balık		ya da tutmak (28a/9-10)	
			Ağ ile balık tutmak ya da görmek (28a/10)	Hizmetkârdır.
	Kurbağa		Kurbağa ya da bağa görmek (28a/11)	O kişi zahit ve abid ola.
			Kurbağa görmek (28a/11)	Kötülüğe uğramaktır.
	Yengeç		Yengeç görmek (28a/12)	Maldır.
	Ufak olanlar		Yerdeki ufak hayvanları görmek (28a/12)	Faydadır.

2.5.2. Dini Ögelerle İlgili Motifer

Eserde Allah'ı, melekleri, peygamberleri, kıyameti, ibadethaneleri, İslam'ın şartlarını ve şeytanı görmek ile ilgili rüyalar tabirlenmiştir. Bu rüyalardan en ilgi çekici olanı ise peygamber motifidir. Bu bölümde Kur'ân'da adı geçmese de İslamî eserlerde bahsedilen Hz. Danyal ile peygamber olmadığı halde Hz. Adem'in oğlu Habil'e de yer verilir. Toplamda 17 peygamber tabir edilirken Kur'ân'da adı geçen Hz. İdris, Hz. Lut, Hz. Elyesa, Hz. Şuayb, Hz. Harun ve Hz. İlyas bu bölümde yer almaz. Peygamber motifi tabir ediliren tabirler ile peygamberlerin hikayeleri arasında bir ilişki bulunduğu ortadadır.

	Düş Görücü	Rüya	Tabir
Tanrı		Tanrı görmek (5b/7-6a/1)	Şeref, kuvvet, adalet, ihlas, şehadet ve kurtuluştur. Bu düşü gören kişi cennete yakın olup tüm sıkıntılardan kurtulur ve zengin olur. Cehennem azabından uzak olur.
	Kâfir kişi		Mümin ola.
	Günahkar kişi		Tövbe etmelidir.
	Zalim padişah ya da zalim kadı		Adil ola.
	Tüccar kişi		Helal maldır.
	Yoksul kişi		Zengin olmaya işarettir.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
Melekler	Cebrail		Cebrail'i görmek (6a/2)	Gören kişi muradına erer, ilim öğrenir.
	Mikail		Mikail'i görmek (6a/2)	Gören kişinin malı çok olur ve o yıl yağmurlu olur.

	İsrafil		İsrafil'i görmek (6a/2)	Gören kişinin ömrü uzun olur.
	İsrafil		İsrafil'in ağzında sur görmek (6a/3)	O vilayetin beyi adil ve ibadet ehli olur
	Azrail		Azrail görmek (6a/4)	Kişinin ölümü iman ve şehadet ile ola.
	Azrail		Azrail'i üzgün görmek (6a/5)	O kişinin ölüsü tövbesiz ola.
	Azrail		Azrail'i canını alırken görmek (6a/6)	Gören kişinin ömrü uzun ola.
	Ferişte		Ferişte görmek (6a/7)	Gören kişinin eline helal mal girer, oğlu ve kızı çok olup ülkesinde ucuzluk olur, nimeti çok olur.
			Feriştenin kendine selam verdiğini görmek (6a/8)	Gören kişi iki cihanda belalardan emin olur.
			Melekleri gökten inerken görmek (6a/9)	Kafirlerin helak olmasına işarettir.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
	Rızvan		Rızvan görmek (6a/10)	Gören kişi cümle

Peygamberler				afetlerden emin ola.
	H. Danyal		H. Danyal'ı görmek (5b/9)	İyiye işarettir.
	H. Muhammed		H. Muhammed'i görmek (6a/11- 14)	Gören kişi muazzez ola ve ne işe niyet ederse ol işi rast gele ve o vilayetin kavmi mutlak kurtuluş içinde sıkıntıdan uzak ola.
		Garip kişi	H. Muhammed'i görmek (6a/14)	Gören kişi vatanına kavuşur.
		Kâfir kişi	H. Muhammed'i görmek (6a/14- 15)	Gören kişi iman bulur.
		Sultan kişi	H. Muhammed'i görmek (6a/15- 6b/1)	Gören kişinin saltanatı arta ve düşmanları ona galip olmaya, o vilayet beladan uzak ola, halkı ferah içinde ola.

			Hiz. Muhammed'i üzgün görmek (6b/3-4)	O topluluğa bu bir işarettir, tövbe edilmesi gerekir.
	Hiz. Adem		Hiz. Adem'i görmek (6b/4-5)	Mertebeye erişmektir.
	Habil		Habil'i görmek	Gören kişi zahit olup sözleri makbul olur fakat o kişiye zulüm erişecektir.
	Hiz. İbrahim		Hiz. İbrahim'i görmek (6b/5-6)	Gören kişiden Allah hoşnut olur, onun üzerine nimet kapısı açılır.
	Hiz. İsmail		Hiz. İsmail'i görmek (6b/8-9)	Gören kişi Allah'ın emirlerine itaat eder ve sıkıntılardan uzakta olur.
	Hiz. İşhak		Hiz. İşhak'ı görmek (6b/9)	Gören kişi ayrılığa düşer, sonrasında kurtulur.
	Hiz. Hûd		Hiz. Hûd'u görmek (6b/10-	Gören kişinin üzerine kötü

			11)	insanlar musallat olur, sonrasında kişi onları alt eder.
	Hz. Salih		Hz. Salih'i görmek (6b/11-12)	Gören kişi düşman fitnesine düşer, sonrasında kurtulur.
	Hz. Yakup		Hz. Yakup'u görmek (6b/12-13)	Gören kişiye Allah oğul verir fakat kişi bir oğlu için kaygılı olur. Sonrasında yine mutlu olur.
	Hz. Yusuf		Hz. Yusuf'u görmek (6b/13-14)	Gören kişi önce iftiraya uğrar, sonrasında mertebe ve saygınlık bulur.
	Hz. Yahya		Hz. Yahya'yı görmek (6b/14-15)	Gören kişi taat ve ibadet ehli olup afetlerden korunur.
	Hz. Zekeriya		Hz. Zekeriya'yı görmek (6b/15)	Gören kişinin oğlu doğar ve

				duası kabul olur.
	Hz. Yunus		Hz. Yunus'u görmek (7a/1-2)	Gören kişi acele ile bir iş işler ve o işten zindana düşer. Sonrasında kurtulur.
	Hz. Eyüp		Hz. Eyüp'ü görmek (7a/2-4)	Gören kişi önce hasta olur, evladını kaybeder. Sonrasında şifa bulur ve Allah ona evlat verir.
	Hz. Davud		Hz. Davud'u görmek (7a/4)	Gören kişi kuvvet ve devlet bulur, ululuğa erişir.
	Hz. Süleyman		Hz. Süleyman'ı görmek (7a/5)	Gören kişi padişah olur, çok kişiyi elinin altında çalıştırır.
	Hz. Musa		Hz. Musa'yı görmek (7a/6-7)	Gören kişinin düşmanı olur, düşmanını helak edip zafer bulur.

	Hız. İsa		Hız. İsa'yı görmek (7a/7-8)	Gören kişinin oğlu doğa, faydadır.
	Kaybolan peygamberleri görmek		Kaybolan peygamberleri görmek (28b/5)	İsteklere kavuşmaktır.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
	Arş-kürsü		Arş kürsü görmek (7a/8-9)	Gören kişi devlet sahibi ola, muradına erişe.
	Kürsü		Kürsü üzerinde oturmak (7a/9- 10)	Gören kişi iki cihanda aziz olup dileklerine kavuşur.
	Gök		Gökler kapısı açılmış görmek (7a/10-12)	Gören kişiye dünya kapısı açılır ve hiçbir şeye muhtaç olmaz.
			Göğe çıkıp gözükmez olmak (7a/12)	Gören kişinin yakında ölecektir.
		Günahkar kişi	Göğe çıkıp gözükmez olmak (7a/12-13)	Gören kişi tövbe etmelidir.
		Sâlih kişi	Göğe çıkıp gözükmez olmak	Hayır ve kurtuluştur.

Kıyamet			(7a/13)	
	Cennet		Kendini cennette görmek (7a/14)	Gören kişi muradına erişir, kaygılardan uzakta olur.
			Cenneti görmek (7a/15)	Gören kişi dokuz türlü mertebe bula, selamet ve rahatlık bulup belalardan emin ola
			Cennet yemişlerinden yemek (7b/1)	Gören kişinin her iş eline gire.
			Cennetin içini görmek (7b/2)	Padişahlıktır.
			Cennette köşk üzerinde oturmak (7b/2-3)	Mertebe bulmaktır.
			Cennet şarabından içmek (7b/3-4)	Gören kişi her zaman için sağlıklı ola ve eline helal mal gire.
			Cennetten dışarı çıkmak (7b/4-5)	Gören kişinin elinden malı

				gide.
	Cehennem		Cehennem görmek (7b/5-6)	Gören kişiye Allah'tan hışım gele. O vilayetin padişahı zalim ola ve halka zulüm erişe.
			Cehennem yiyeceklerinden yemek (7b/6-7)	Gören kişinin eline haram mal gire.
			Cehennemden dışarı çıkmak (7b/7)	Gören kişi sıkıntısından kurtulur.
			Kendini cehennem içinde görmek (7b/7-8)	Gören kişi bir günah işlemiştir, tövbe etmesi gerekmektedir.
			Cehennemde boynunu zincirde görmek (7b/8-9)	Gören kişi büyük günahlardan bir günah işleyecektir.
			Sırat görmek (7b/9)	Bir güçlük ile karşı karşıya kalmaktır.
			Kendini sırat üzerinde görmek (7b/9-10)	Allah gören kişiye zafer bahşeder.

	Sırat		Sıratı geçerek görmek (7b/10)	Belalardan emin olmaktır.
			Sıratı cehenneme düşür görmek (7b/11-12)	Gören kişi yoksullaşır ve bir günah işleyip o günah ile helak olur.
	Terazi		Teraziye denk görmek (7b/12-13)	O şehrin padişahı ve kadısı adil ola ve o vilayetin halkı tüm belalardan güvende ola.
			Terazinin bir yanının eksik tartıldığını görmek. (7b/13-15)	O şehrin kadısı yanlış hüküm eyleye ve bu sebepten o şehre afet erişe.
			Terazinin bir köşesinin kırıldığını görmek (8a/1)	Kadının hükmünden zayıf ola.
			Terazi ve sırat görmek (28b/8)	Gören kişinin güvenliği ve adaleti çok ola.
			Hesabı rahatlıkla vermek (8a/2)	Gören kişi rahatlık bula.

	Hesap		Hesaptan hemen kurtulmak (8a/2-3)	Gören kişi sıkıntıdan uzak ola.
			Hesabı zor verir görmek (8a/3-4)	Sıkıntıdır.
	Kıyamet		Kıyamet görmek (8a/3-4)	Gören kişi cümle korkulardan güvende ola.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
	Cemaat		Cemaat görmek (11a/11)	Gören kişi iyilik ve nimete erişe ve dini arta.
			Mescit yapmak (11a/12)	O şehrin ulularının hali hoş ola.
			Kendini mescit içinde ve arkasını mihrapta görmek	Gören kişinin nimeti arta, tüm afetlerden kurtulup rahata erişe.
	Mescid			

İbadethaneye ait ögeler			(11a/13-14)	
			Toplulukla mescide girmek (11a/14-11b/1)	Gören kişi güzel güzlü avrat ala.
			Mescitte چراغ yakmak (11b/3)	Gören kişinin oğlu doğa.
	Minare- minber		Minareye veya minbere çıkma ya da görmek ya da imaret eylemek (11a/15)	Yülsek mertebedir.
		Ehil kişi	Minbere çıkma (11b/1)	Sultandan ululuk bulmaktır.
		Ehli olmayan kişi	Minbere çıkma (11b/2)	Yaramaz sözler söylemek ve o sözlerden ona ziyan erişmektir.

		Padişah kavminden bir kişi	Minbere çıkma (11b/2)	Mertebedir.
	Musalla		Musalla görmek. (11b/3)	Hacca varmadır.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
İslam'ın şartları ve ilgili öğeler	Yıkanmak		Suda yıkanmak (13a/10-11)	Sıkıntıdan veya borçtan kurtulmadır.
			Bütün bedeni yıkamak (13a/11)	Sıkıntıdan kurtulmadır.
			Baş yıkamak (13a/11)	Günahtan kurtulmadır.
			El yıkamak (13a/12)	Gören kişinin gitmiş malı tekrar eline gire.
	Gusül eylemek		Hamamda gusül eylemek	Sıkıntıdan

			(13a/12-13)	kurtulmaktır.
		Hasta kişi	Hamamda gusül eylemek (13a/13)	Şifadır.
	Abdest almak		Abdest almak (13a/13-14)	Bela ve afetlerden güvende olmak ve dileği gerçekleşmektir.
			Boy abdesti almak (13a/14- 15)	Bütün dilekleri gerçekleşmek ve hayırlı bir iş işlemektir.
			Bir nesne ile abdest almak (13a/15- 13b/1)	Sıkıntıya düşmek sonra kurtulmaktır.
	Rükû eylemek		Rükû eylemek (13b/2)	Gören kişinin dileği gerçekleşe.
	Secde etmek		Secde ya da dağ başında secde etmek (13b/2-3)	Horluktur.
			Namaz için mescide varmak (13b/3-4)	Gören kişi iki cihanda aziz ola.

	Namaz		Mescitte dürüst namaz kılmak (13b/4-5)	Gören kişinin dileği gerçekleşe.
			Musalla görmek ve namaz kılmak (13b/5-6)	Gören kişi iki cihanda aziz ola.
			Müşrikten yana namaz kılmak (13b/6-7)	Gören kişi bir günah işlemiştir, tövbe etmelidir, sıkıntıdır.
			Yahudiler kiblesinden yana namaz kılmak (13b/7-8)	Büyük bir günah işlemektir.
			Müslüman kiblesinden yana namaz kılmak (13b/8-9)	Gören kişinin ne dileği varsa gerçekleşe, eline mal gire, sıkıntıdan kurtula.

			Sabah namazını kılmak ya da cemaat ile kılmak (13b/9-11)	Gören kişi iki cihanda aziz ola, dileğine kavuşa.
			Öğle namazı kılmak (13b/11)	Gören kişi korktuğundan emin ola, düşman üzerine zafer bula.
		Hasta kişi	Öğle namazı kılmak (13b/12)	Şifadır.
		Yoksul kişi	Öğle namazı kılmak (13b/12)	Zenginliktir.
		Vatanından uzak kişi	Öğle namazı kılmak (13b/12)	Vatanına kavuşmaktır.
			İkinci namazı kılmak (13b/13)	Borçtan ya da yoksulluktan kurtulmaktır.
			Akşam namazı kılmak (13b/13-14)	Gören kişi öle ya da faiz yiye ya da düşman ile dostluk edip mutlu ola.

			Yatsı namazını kılmak (13b/15)	Gören kişinin dileği gerçekleşe.
			Cemaat ile beş vakit namaz kılmak (13b/15-14a/1)	Mutluluk ve zaferdir.
			Namaz kılmak (14a/1-2)	Gören kişiye ululardan rızık erişe.
	Namazda selam vermek		Selamda oturur görmek (14a/1-2)	Sıkıntıdan kurtulmaktır.
			Evvel sol yanına selam vermek (14a/4)	Gören kişinin niyetlendiği iş güçlüğü uğraya.
			Evvel sağ yanına selam vermek (14a/4)	Gören kişinin bağlı işi açıla.
			lâ ilahe illallah demek (14a/5-6)	Gören kişinin ölümü şehadet ile olacaktır, mutluluktur.
			Allahu ekber demek (14a/6-7)	Düşmana zafer bulmaktır.
			Elhamdülillah	Kuvvet, mal ve

			demek (14a/7-8)	sağlıktır.
	Kâbe		Kâbe'den nesne almak	Padişah'tan bir nesne eline girmektir.
			Kâbe'yi tavaf etmek (14b/8-9)	Gören kişinin ömrü uzun ola, Allah'ın emirlerini yerine getire, eline mal gire ve yüksek mertebeye erişir.
			Kâbe'yi tavaf etmek (14b/8-10)	Yüksek mertebe ve kurtuluştur.
			Kâbe evlerini görmek (14b/11-12)	Ululuk, nimet ve Allah'ın yardımudur.
		Kâfir kişi	Kâbe evlerini görmek (14b/12-13)	Gören kişi müslüman ola.
		Günahkâr kişi	Kâbe evlerini görmek (14b/13)	Tövbe etmelidir.
		Kişi zindanda ise	Kâbe evlerini görmek (14b/13)	Kurtuluş ve nimet bolluğudur.
		Tekbir, tehlil ve istiğfar kılmak	Tekbir ve tehlil ve istiğfar kılmak (14a/8)	Hayır, bereket, nimet ve mutluluktur.

	Oruç tutmak		Oruç tutmak (14a/9)	Saygınlık kazanmaktır.
	Hacca gitmek	Günahkâr kişi	Bey ile hacca gider görmek (14a/9)	Suç işlemektir.
	Beklemek	Sâlih kişi	Minarede ya da yüksek bir yerde beklemek (14a/10-11)	Mertebedir.
		Günahkâr kişi	Minarede ya da yüksek bir yerde beklemek (14a/11)	Günahların ortaya çıkmasıdır.
			Mahfil içinde beklemek (14a/11)	Harâmi gele.
			Bir ev içinde beklemek (14a/12)	O ev sahibi hemen öle.
			Ev üstünde beklemek (14a/12-13)	O kişiye kavmi ihanet ede.
			Kapı içinde beklemek	Uzak seferdir.

			(14a/11)	
			Pazar içinde yönünü kaybetmek (14a/13-14)	O pazar halkından birisi öle.
	Hacca varmak	Padişah	Hacca varmak (14b/4)	Padişah adil ola.
		Toplumdan biri	Hacca varmak (14b/4)	Adaleti çok ola.
		Hasta kişi	Hacca varmak (14b/5)	Şifadır.
		Sıkıntılı kişi	Hacca varmak (14b/5)	Sıkıntısından kurtula
		Yoksul kişi	Hacca varmak	Zengin ola.
			Hac vacip olup varamamak (14b/4)	O kişi dinine ihanet ede.
	Gazâ etmek		Gazâ etmek (14a/14-15)	Rüya görenin ailesinin hali hoş ola ve ayrıca nimet ve mutluluktur.
			Gazâyâ gider olmak (14a/15- 14b/1)	Mertebedir.
			Kâfir ile savaşıp onlara kılıç	Şereftir.

			vurmak (14b/2)	
			Kâfirleri peygamber ile görmek (14b/3)	Gören kişinin mal eline gire.
	Kamet getirmek		kamet getirmek (14b/3)	Hacca varmaktır.
	İhram		Kendini ihram içinde görmek (14b/7-8)	Gören kişi dünya sıkıntılarından kurtula, maksadına erişe.
			İhram bağlamak (14b/14)	Düşmanı yenmek, dini bütün olmak ve rahatlıktır.
		Fesatçı kimse	İhram bağlamak (14b/15)	Korkuya düşmektir.
	Sefa ile Merve		Kendini Sefa ile Merve arasında görmek (14b/15- 15a/1)	Gören kişinin eline helal mal gire, dileklerine kavuşa.
	Hacerü'l-esved		Onu hacerü'l-esved üzerine koymak (15a/1)	Allah gören kişiye hacca gitmeyi nasip ede.
			Zekat vermek (15a/2)	Gören kişi dileğine kavuşa, sıkıntısından

	Zekat vermek			kurtula.
			Bir yoksula yiyecek vermek (15a/2-3)	Sıkıntıdan kurtulmaktır.
		Kâfir kişi	Bir yoksula yiyecek vermek (15a/3)	Gören kişi bir işten düşmanına yardım ede.
	Sadaka vermek	Âlim kişi	Sadaka vermek (15a/4)	İlmi arta.
		Padişah	Sadaka vermek (15a/4)	Padişahlığı arta.
		Yoksul kişi	Sadaka vermek (15a/4-5)	Zenginlik ve her dileğe kavuşmaktır.

Kurban etmek, kurbanı çalmak, boğazlamak			Deve veya koyun kurban etmek (15a/13-14)	Bu bir işarettir, kullar azat edilmelidir.
		Zindanda olan kişi	Deve veya koyun kurban etmek (15a/14)	Kurtuluştur.
		Borçlu kişi	Deve veya koyun kurban etmek (15a/15)	Borçtan kurtulmaktır.

	Kurban	Yoksul kişi	Deve veya koyun kurban etmek (15a/15)	Zengin ola.
		Sıkıntılı kişi	Deve veya koyun kurban etmek (15a/15)	Sıkıntısından kurtula.
		Hac niyeti olan kişi	Deve veya koyun kurban etmek (15a/15-15b/1)	Allah hacca gitmeyi nasip ede, düşmana zaferdir.
		Hasta kişi	Deve veya koyun kurban etmek (15b/1)	Şifadır.
			Kurban çalmak (15b/2)	Gören kişi büyük bir yalan söyleye, dini eksile
		Hasta kişi	Kurban için koyun boğazlar görmek (15b/2-3)	Gören kişinin ölümü yakındır, can için kurban eylemelidir.
			Koyun ya da kuzu kurban etmek (15b/3-4)	Gören kişi o gün sıkıntısından kurtula ve ahirette dileğine

				erişe.
--	--	--	--	--------

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
Şeytan ve İlgili Kavramlar	Şeytan		Şeytan görmek (28a/14)	Kötülüktür ve iyilikten umutsuz olmaktır.
	İblis		İblis görmek (28a/15)	Bu düşü gören kişiye dinsiz bir kişi düşman ola.
	Yahudi		Yahudi görmek (28a/15-28b/1)	Hayırsızlık ve rahatsızlıktır
	Kötü İnsan		Hileci ve kötü yaratılışlı er görmek (28b/2)	Din içinde iken gâfil olmaktır.
	Haç		Haç takar görmek (28b/3)	Hayır ve berekettir.
	Peri		Peri görmek (28b/3-4)	O kişi yalan söz söyleye ve batıl iş işleye.
	Deccal		Deccal görmek (28b/4-5)	O vilayette fitne çok ola.
	Put		Put veya haç görmek (28b/5)	Bu düşü gören tövbe etmelidir, bu düş yaramazdır.

2.5.3. Yıldız ve Gezegenlerle İlgili Motifler

Eserde geçen yıldız, gezegen ve burç motiflerinden bir iki tanesi dışında hepsi şans, merteye ve güç gibi hayırlı şeylere yorumlmuştur.

Yıldız ve Gezegenler		Düş Görücü	Rüya	Tabir
	Kader levhası		Kader levhası görmek (8a/5)	Allah'ın ilmini öğrenmektir.
	Güneş		Güneş görmek (8a/6)	Mertebe ve şereftir.
			Güneşin kendine secde ettiğini görmek (8a/7-9)	Gören kişi padişahlığa layık ise padişah ola veya o vilayetin padişahı adil olup şehir bayındır ola.
			Güneşi tutulmuş görmek (8a/9)	O vilayetin padişahına afet erişe.
			Güneşi sıcak görmek (8a/11-12)	O vilayetin halkı hastalıkla uğraşa ve padişah halka zulüm ede.
			Güneş ışığının kendine dokunduğunu görmek. (8b/2)	Gören kişi padişah ola.

			Güneşi kendi önünde görmek (8b/2-3)	Rahatlık ve aydınlıktır.
			Güneşi gökte, kendine ışığının dokunduğunu görmek (8b/3-4)	Padişahın heybetidir.
		Bekar kişi	Evinde güneş ışığını görmek (8b/4-5)	Bir kadınla evlenmektir.
		Evli kişi	Evinde güneş ışığını görmek (8b/5)	Nimet sahibi olmaktır.
	Ay		Ay'ı huzurunda, kendine secde eder görmek ya da evine, sarayına iner görmek (8a/11-12)	Gören kişi ululuk bula, çok mal eline gire ve dileğine kavuşa.
		Halk	Ay'ı huzurunda, kendine secde eder görmek ya da evine, sarayına iner	Sultan katında has olmaktır.

			görmek (8a/12)	
		Garip kişi	Ay'ı huzurunda, kendine secde eder görmek ya da evine, sarayına iner görmek (8a/13-14)	Vatanına kavuşa ve erkek evlat dileği varsa gerçekleşe.
		Yoksul kişi	Ay'ı huzurunda, kendine secde eder görmek ya da evine, sarayına iner görmek (8a/14)	Bahtlı avrat almaktır.
		Kadın kişi	Ay'ı huzurunda, kendine secde eder görmek ya da evine, sarayına iner görmek (8a/14-15)	Bahtlı erkek ile evlenmektir.
			Ay'ın altını ışıklı görmek (8a/15)	Sultanın adil olması ve halkın halinin iyi olmasıdır.
			Ay'ı tutulmuş görmek (8b/1)	Kötüdür.

			Ay'ın nurunun evine dokunur ya da kara görmek (8b/5-6)	Bir kadın ile evlene ve şansı yaver gide.
			Ay ile Güneşi birbiriyle uğraşır görmek (8b/6-7)	İki padişah birbiri ile uğraşa.
	Yıldız		Yıldız görmek, yıldızı elinde, huzurunda ya da eteğine düşer görmek (8b/8-9)	Gören kişi ululuk bula ve sözleri makbul ola.
	Satürn		Satürn görmek (8b/9)	Gören kişi adalet ve insaf sahibi ola.
		Savaşçı kişi	Satürn görmek (8b/9-10)	Kişinin beyliği arta.
		Alim kişi	Satürn görmek (8b/10)	Gören kişi kadı ola
		Sipahi	Satürn görmek (8b/10-11)	Gören kişi vezir ola
		Halk	Satürn görmek (8b/11)	Gören kişi zengin ola.
	Mars		Mars görmek (8b/11)	Güzel yüzlü bir kadınla

				evlenmektir.
	Venüs		Venüs görmek (8b/11-12)	Güzel yüzlü bir kadınla evlenmektir.
	Merkür		Merkür görmek (8b/12)	Gören kişi şehzade ve kâtip ola.
	Koç burcu		Koç burcu yıldızını görmek (8b/13)	Gören kişinin eline nimet ve mal gire.
	Boğa burcu		Boğa burcu yıldızını görmek (8b/13)	Gören kişinin eline nimet ve mal gire.
	İkizler burcu		İkizler burcu yıldızını görmek (8b/14)	Gören kişi saray yapı.
	Yengeç burcu		Yengeç burcu yıldızını görmek (8b/14)	Tahttır.
	Aslan burcu		Aslan burcu yıldızını görmek (8b/14-15)	Gören kişi sultan ola.
	Başak burcu		Başak burcu yıldızını görmek (8b/15)	Gören kişinin malı çok ola.
	Yengeç burcu		Yengeç burcu yıldızını	Gören kişi hüküm sahibi

			görmek (8b/15-9a/1)	ola.
	Akrep burcu		Akrep burcu yıldızını görmek (9a/1)	Gören kişinin düşmanı ola.
	Göğün burçları		Göğün burçlarını görmek (9a/1-2)	Gören kişi astroloji ilmini öğrene.

2.5.4. Dört Elementle İlgili Motifler

Eserde ateş, toprak, su, hava ve bunlarla ilgili motiflere yer verilmiştir. Genelde motifler sabit bir anlama gelmez, aynı motif rüyanın şekline göre iyiye ya da kötüye yorulabilir.

		Düş Görücü	Rüya	Tabiri
	Yağmur		Rüzgarlı, rüzgarsız ya da karanlık içinde yağmur görmek (9a/2-3)	Bela ve fitnedir.
	Yel		Kendini yel yukarı götürür görmek (9a/3-4)	Gören kişi yüksek mertebeye erişme ve dilekleri gerçekleşe.
			Hafif rüzgar eser görmek (9a/4-5)	Gören kişi rahatlığa kavuşma ve nimet sahibi

Hava ile ilgili ögeler				ola.
			Sert rüzgar eser görmek (9a/5-6)	Düşman, afet ve hastalıktır.
			Nesim yeli görmek (9a/6)	Mutluluktur
			Bahar rüzgarı görmek (9a/6-7)	Allah'ın yardımına işarettir.
	Kar		Kar yağar görmek (9a/7)	Gören kişinin eline çok mal gire.
	Yaz		Yaz görmek (9a/7-8)	Nimettir.
	Gök gürlemesi ve yıldırım		Gök gürleyip yıldırım çakması ile karanlık yağmurlu bir hava görmek (9a/8-9)	Kıtlık ve salgın hastalıktır.
			Bulut görmek ya da bulutu el ile tutmak (9a/10)	Mutluluktur, şanstır.

	Bulut			
			Bulutu bir kimsenin arkasında görmek (9a/10-11)	Padişahlıktır.
			Bulutlu parçalanır görmek ya da el ile tutmak (9a/11)	Gören kişi ilim ve hikmet öğrene.
	Duman		Kara bulut görmek (9a/13)	Yoldur.
			Duman görmek (9a/12)	Gören kişi düşmanından güvende ola, ayrıca ucuzluk ola.
			Kara duman görmek (9a/12-13)	Gören kişi kaygılı ola.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
--	--	-------------------	-------------	--------------

Su ve Suyla ilgili nesneler	Köprü		Köprü görmek (9a/14-15)	Mübarek, halka faydası dokunan bir erkeğe işarettir. O kişi ve niyetlendiği işler köprü gibi sağlam ola.
	Koruk		Koruk görmek (9b/1)	Rahatlıktır.
	Deniz		Deniz görmek ya da denizden su içer görmek (9b/2-3)	Gören kişi sultan ola, tüm dileklerine kavuşa.
			Denizde nesne bulmak ya da denizden acı su içer görmek görse (9b/3-4)	Hizmetkârdır.
			Akarsu görmek görse (9b/4)	Güzel vakittir.
			Akarsudan berrak su içmek görse (9b/4-6)	Gören kişi maksadına erişer, eline mal ve nimet gire.

	Akarsu			
			Kendini su içinde görmek görse (9b/6)	Gören kişi kaygıdan kurtula
			Akarsudan su almak görse (9b/6-7)	Gören kişinin eline helal mal gire.
			Su görmek ya da oluktan su almak görse (9b/7)	Gören kişinin eline bir yerden mal gire.
			Dar yerde su görmek ya da bardaktan su içmek görse (9b/8)	Gören kişinin ömrü uzun ola.
			Su görmek görse (9b/8-9)	Padişahın devlet ve saadetidir.
			Zemzem kuyusundan su içmek görse (9b/9-10)	Gören kişi kıyamet azabından emin ola.

			Kendini durgun suya gark olmuş görmek görse (9b/10-11)	Gören kişinin nimeti çok ola.
			Kendini bulanık suya olmuş görmek (9b/11-12)	Gören kişinin eline haram mal gire.
	Çay		Susuz çay görmek görse (9b/12)	Gören kişi hacca vara
	Havuz		Havuz görmek görse (9b/12-13)	Gören kişi zengin ve alim ola.
			Havuzdan su içmek görse (9b/13-14)	Gören kişi zengin ve dindar ola tüm işleri yürüye ve İsmail peygamber dinin bula.
			Irmaktan çıkmak isteyip çıkamamak görse (9b/14-15)	Gören kişinin eceli yakın gelmiştir.

	Irmak			
			Kendini ırmak içinde görmek ya da suyun kenarına çıkmak görse (9b/15-10a/1)	Gören kişi sıkıntıdan kurtula.
	Dolâb		Dolâbdan su içmek (10a/1)	Gören kişinin eline mal gire.
	Gemi		Kendini kuruda ya da su üstünde durur gemi içinde görmek (10a/1-3)	Gören kişi sıkıntı içinde ola ve işi bağlana.
			Gemiden dışarı çıkmak (10a/3)	Sıkıntıdan kurtulmaktır.
		Memuriyetten uzaklaştırılmış kişi	Gemiden dışarı çıkmak (10a/3-4)	Memuriyet bula
		Yoksul kişi	Gemiden dışarı çıkmak (10a/4)	Zengin ola ve oğlu doğa.

			Gemiği gider görme (10a/4-5)	Gören kişi kayğıdan kurtula ve bağı işi ağıla.
	Kuyu-geriz-henek		Kuyuya, gerize veya hendeğe düşer görmek (10a/5-6)	Gören kişiyi düşmanı aldata, İlim ve zenginliktir
			Kuyudan su çekmek (10a/7)	Bir uludan menfaat bulmaktır.
			Kuyudan çektiğı suyla yıkanmak (10a/7-8)	Gören kişi sıkıntıdan kurtula.
			Kuyudan çektiğı suyu getirmek (10a/8)	Gören kişinin eline hazır mal gire.
			Susuz kuyu görmek (10a/8-9)	Abdest hoş görmektir. ?

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
--	--	-------------------	-------------	--------------

Karanlık, Aydınlik, Ateş ve ilgili kavramlar	Aydınlık		Aydınlık görmek (10a/10)	Gören kişinin dini arta ve bağı işi açıla.
	Karanlık		Karanlık görmek (10a/10-11)	Gören kişi taşkınlıktan sakınmalıdır.
			Karanlıktan dışarı çıkar görmek (10a/11-12)	Sıkıntıdan kurtulmak ve mutluluk bulmaktır.
			Yanmış veya tütünsüz ateş görmek (10a/12-13)	Sıkıntıdan kurtulmak ve iyilik görmektir.
			Çok ateş çıkar görmek (10a/13-14)	Gören kişi korktuğu nesnelerden artık korkmaya ve bağı işi açıla.
			Ateş yanar görmek (10a/14)	Gaipten maldır.

	Ateş			
			Ateş yemek (10a/14-15)	Gören kişi öksüz malını yiye.
			Evinde nesne pişirmek (10b/1)	Gören kişi hoş sözler duya.
			Evine od düşmek (10b/1- 2)	Günah işlemektir.
			Bir yerden ateş çıkart ve birine dokunur görmek (10b/2- 3)	Gören kişinin eline gizli mal gire.
			Kendine ateş dokunur görmek (10b/3- 4)	Gören kişi malının zekatını vermemiştir, ahiret azabıdır.
			Pazardaki buğdaya ateş düşer görmek	O pazar kavmine sıkıntı erişir.

			(10b/5)	
	Şem ve çerağ	Ergen kişi	Şem ve çerağ görmek (10b/6)	Gören kişi güzel yüzlü avrat ala.
		Dul avrat	Şem ve çerağ görmek (10b/6)	Ere varmaktır.
		Çocuğu olmayan kişi	Şem ve çerağ görmek (10b/6-7)	Çocuğu doğa.
		Garib kişi	Şem ve çerağ görmek (10b/7)	Vatanına erişe.
		Yoksul kişi	Şem ve çerağ görmek (10b/7)	Zengin ola.
		Bey kişi	Şem ve çerağ görmek (10b/7-8)	Beyliği arta ve vilayeti bayındır ola.
	Kandil		Seherde ya da evinde kandil yanar görmek (10b/8-9)	Padişah adil olacaktır.

--	--	--	--	--

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
Toprak ve ilgili öğeler	İniş		İniş görmek (10b/10-11)	Üzüntüdür.
	yokuş		Yokuş görmek (10b/11)	Yükseklik ve murattır.
	Dağ		Kendini dağ üstünde görmek (10b/11-12)	Gören kişi tüm dileklerine kavuşa ve malı çok ola.
			Kendini dağdan inip iş tutar görmek (10b/12-13)	Kişinin istediği şey eline gire.
	Tepecik		Tepecik görmek (10b/13)	Gören kişi mal, kuvvet ve nimet bula.
	Yüce yer		Kendini yüce yerde görmek (10b/14)	Gören kişinin ömrü uzun devleti yüce ola.

	İssız yer		Kendini ıssız yerde görüp yolunu kaybetmek (10b/15)	Sıkıntıdır.
			İssız yerden geçmek (10b/15-11a/1)	Ferahlığa erişmektir.
	Yer		Yer üstünde uyumak (11a/6)	Gören kişinin yaşamı güzel, malı çok ola.
			Çok yer görmek (11a/1)	Nimet bolluğudur.
			Yerde ateş yanar ve su akar görmek (11a/1-2)	Gören kişinin dini arta.
	Kum-toprak		Kum görmek (11a/2-3)	Gören kişinin eline zahmet ile mal gire.
			Avuçtan toprak yağar, düşer ya	Çok maldır.

			da bir yere yağar görmek (11a/3-4)	
	Duvar		Duvar görmek ya da yapmak (11a/4)	Mertebedir.
			Duvar yıkılır görmek (11a/5)	Duvar sahibinin harap olmasıdır.
	Ev		Ev görmek (11a/5-6)	Hile ve kavgacı kadındır.
			Kendi evini sırçalanmış görmek (11a/6-7)	Gören kişinin ölümü yakındır, tövbe etmelidir.
			Bilinmeyen ferah bir ev görmek ve o evden geri çıkmak (11a/7-8)	Daha önce gidilmemiş bir yere sefer etmektir.

			Evini yıkılır görmek (11a/8-9)	Kötülüğe uğramaktır.
	Dam		Kendini yüksek dam üzerinde görmek (11a/9-10)	Mertebe bulmaktır.
			Yüksek tam üzerinden kalkmak (11a/10)	Musibettir.

2.5.5. Mekanlarla İlgili Motifler

Eserde mekanlar açık ve kapalı olmak üzere iki şekilde görülmektedir. Bunun yanı sıra mekanların sakinlerinden de bahsedilmektedir.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
	Bostan		Bostan görmek (11b/6-7)	Sekiz adet anlamı vardır: güzel yüzlü erkek evlat, soylu eş ve hizmetkâr ve hoş yaşayış, mertebe ve kuvvet ve göz nurudur.

Mesken ve sakinler			Bostan görmek ve yemiş yemek (11b/7-8)	Zengin bir kadınla evlenmek ve iyilik görmektir.
	Saray		Saray görmek (11b/8-10)	Sekiz anlamı vardır: Mal ve eminlik ve hoş yaşayış ve vilayet ve mutluluk ve cümle işi iyi olmaktır.
			Kendini sarayda görmek (11b/10-11)	Yaşayış güzelliği, nimet ve dileklere kavuşmadır.
			Kâbe kendinin sarayı olmuş görmek (11b/11-12)	Gören kişinin bağlı işi açıla ve çok mal sahibi ola, muradına erişe ve ayrıca sultan ile yakın ola.
	Merdiven		Merdiven görmek ya da çıkma (11b/12- 13)	Yüksek mevkidir.
	Pazar		Pazar görmek (11b/13-14)	Zengin ve hayırlı kişidir.

	Dükkân		Dükkânda oturmak (11b/14)	Gören kişi nimete erişe ve ayrıca adı belli kişi huzurunda iyilik bula.
	Hamam		Kendini hamamda görmek (11b/15)	Kaygıdır.
			Hamamın suyunu sıcak görmek (11b/15-12a/1)	Şiddetli hastalıktır.
			Hamamı boş ve suyunu hoş görmek (12a/1)	Gören kişinin bağlı işi açıla.
			Hamamdan çıkmak (12a/1-2)	Kaygıdan kurtulmaktır.
	Değirmen		Değirmen görse (12a/2-3)	Ululuk ve iyiliğe erişmektir.
			Değirmende un öğütüp evine götürmek (12a/3-4)	Gören kişinin eline bir ulu kişiden helal lokma gire, mutlu ola.

			Değirmen taşının kırıldığını görmek (12a/4)	Değirmen sahibi öle.
	Sofa		Sofa görmek (12a/5)	Gören kişi saray sahibi ola.
	Dolâb		Dolâb görmek (12a/5)	Gören kişi hazinedar ola.
	Şehir		Şehir görmek (12a/5-6)	Dini bütün olmaktır.
			Kendini şehir içinde görmek (12a/6-7)	Gören kişinin dini bütün ola, muradına erişe, düşmanlarını yene.
	Şehrin Hocaları		Şehrin hocaları ile dostluk etmek (12a/7-8)	Gören kişinin eline çok mal gire.
	Kale ve Hisar		Kale ve hisar görmek (12a/8)	Gören kişinin eline çok mal gire.
			Kendini kale ve hisarda görmek (12a/9)	Düşmandan emin olmak ve zafer bulmaktır.
	Köşk		Köşk görmek (12a/10-11)	Otorite sahibi olup insanlara yasak koya.

	Kerpiç		Kerpiç görmek ya da kesmek (12a/11-12)	Gören kişinin eline mal gire.
	Kiremit		Kiremit görmek ya da kesmek (12a/12)	Sıkıntıdır.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
Dar ve Kapalı yerler	Mezarlık, cenaze ve kafes gibi nesneler		Mezarlık, cenaze ve kafes gibi nesneler görmek (23b/7-9)	Bu nesnelerin yenisi hürmet ve şeref, eskisi kaygı ve üzüntüdür.
	Kafes		Kafes görmek (23b/9-10)	Kaygı ve üzüntüdür.
			Kendini bağlı, başkasını kafeste görmek (23b/10-11)	Kafeste görünen kişinin hali perişan ola, şüphesiz zindana gire.
			Kafes içinde kuş görmek	O kafes kimin ise o kişi zindana

			(23b/11-12)	gire.
	Zindan		Kendini bilinmez zindanda görmek (23b/12-13)	Mezarlıklardan ibret almak, günahlara tövbe etmek ve dileklerine kavuşmaktır.
	Dar yer		Kendini dar bir yerde görmek (24a/2)	Zahmettir.
			Dar bir yerden çıkar görmek (24a/4-5)	Bütün belalardan güvende olmaktır.

2.5.6. Kokular ile İlgili Motifler

Eserde toplam 13 adet bitki ve koku tabir edilmiştir. Motiflerin hepsi güzel haber, evlilik, mutluluk gibi hayırlı olaylara yorulmuştur

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
Hoş kokulu	Sandal-kâfur-gül suyu		Sandal, kâfur ve gül suyu görmek (12a/14-15)	Güzel haberler ve ilim meclisidir.
		Erkek	Misk ve ûd	Evlenmektir.

nesneler			görmek ya da suyunu almak (12a/15-12b/1)	
	Misk ve ûd	Kadın	Misk ve ûd görmek ya da suyunu almak (12b/1)	Evlenmektir
		Âlim kişi	Misk ve ûd görmek ya da suyunu almak (12b/1-2)	İlim öğrenmek, kul karavaş ve mutluluktur.
	Hoş kokulu yağlar		Hoş kokulu yağlar görmek ya da sürünmek (12b/1-2)	Övgüye erişmektir.
	Zaferân		Zaferân görmek (12b/3-4)	Mutluluktur.
	Kâfûr		Kâfûr görse (12b/4)	Gayet iyidir, gören kişinin eline tonla mal gire.
			gül yolmak ya	Güzel haberler

			da verir görmek (12b/5-6)	işitip sevinmektir. Eğer mevsimi değil ise gören kişi önce biraz hasta ola sonra şifa bula.
	Gül		Beyaz gül görmek (12b/6-7)	Paradır.
			Bahar günlerinde kırmızı gül görmek (12b/7)	Altındır.
			Sarı gül görmek (12b/8)	Hastalanıp iyileşmektir.
	Sümbül, karanfil, ceviz ve zeytin		Sümbül, karanfil, ceviz ve zeytin görmek (12b/8-9)	Mal ve nimettir.

2.5.7. İnsan ve İnsana Ait Motifler

Eserde insan ve insan vücuduna ait motifler oldukça geniş yer kaplar. Organlardan cinsel ilişkiye girmeye kadar insan bedenine ait ne varsa hemen hemen tabir

edilmiştir. Cinsel ilişkiye girmek ya da öpmekle ilgili olan tüm rüyalar hayra yorulurken diğer motifler rüyanın içeriğine göre farklı anlamlara gelmektedir.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
İnsan	Koca		Koca görmek, koca evine girmek, selam vermek ya da ardınca yürümek (12b/11-12)	Mutluluk ve nimettir, maksada erişmektir.
			Yiğit koca ölmüş görmek (12b/12-13)	Hilkat nişanıdır.
	Kul		Kul görmek, satın almak ya da bulmak (12b/13)	Mutluluktur.
	Hizmetkâr		Hizmetkâr görmek, satın almak ya da bulmak (12b/13-15)	Hayır ve bereket, düşman üzerine zafer ve gönül dileğini bulmaktır.
			Şişman ve güzel	Rahatlık ve

			yüzlü hizmetkâr görmek (12b/15-13a/1)	nimettir.
			Çirkin yüzlü ve yorgun karavaş görmek (13a/1-2)	Sıkıntıdır.
	Oğlan		Bir oğlan evlendirmek (13a/2)	Sıkıntıdan kurtulmaktır.
			Güzel yüzlü oğlan görmek (13a/2-3)	Melektir, işaret gelecektir.
			Çirkin yüzlü oğlan görmek (13a/3)	Sıkıntıdır.
			Zayıf kadın görmek (13a/4)	Cihandır.
			Süslenmiş, güler yüzlü kadın görmek (13a/4-	Fazlaca nimettir.

	Kadın		5)	
			Çirkin kadın görmek (13a/5)	Gören kişinin malı telef olacaktır.
			Müslüman kadın görmek (13a/5-6)	Gören kişinin eline mal gire.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
	Vücut	Meşhur kimse	Kendini çırılçıplak görmek (16a/5)	Sıkıntıdan kurtulmaktır.
		Fitneci kimse	Kendini çırılçıplak görmek (16a/5-6)	Sıkıntıdır ve sırrı meydana çıkmaktır.
	Adem görmek		Temiz giysili, güzel yüzlü insan görmek (15b/13-14)	Mutluluktur, dini bütün olmaktır, dileklere kavuşmaktır.

Vücut ve uzuv	Adem başı		Adem başı görmek (15b/14-15)	Dokuz adet anlamı vardır: Fethetmek, vilayet ve birinden fayda görmek ve hizmetkâr ile altın ve gümüş eline girmektir. Adem başını gören kişinin eline 12 bin gümüş gire.
			Kendi başını büyük görmek (16a/2-3)	Mertebedir.
			Başını hayvan başı gibi görmek (16a/2)	Gören kişinin işi güçlüğe uğraya.
			Başını kuş başı gibi görmek (16a/2-3)	Uzak seferdir.
			Pişmiş adam başını yemek (16a/3-4)	O kişiden helal mal gire.
			Başını kendinden ayrı görmek (16a/4-5)	Horluktur.
			Başını açık ve	Günahlarına tövbe edip

			ayağını çıplak görmek. (16a/5-6)	sıkıntıdan kurtulmaktır.
	Saç		Kendini ya da başka bir kişiyi kel görmek (16a/7-8)	Sıkıntıdan kurtulmaktır.
			Saçını uzun görmek (16a/8-9)	Sultanlara ve kadınlara ve kullara izzet, devlet ve mutluluktur.
			Başını yolunmuş görmek (16a/9-10)	Düşman üzerine zaferdir.
		Kadın kişi	Kendini kel görmek (16a/10)	Eri öle ya da eri boşaya.
			Kendi saçını örülmüş görmek (17b/5-6)	Gören kişinin çocuğu ola.
		Avrat kişi	Saç kesmek (17b/56)	Erinin eceli yakındır.

			Sakalını görmek (16a/10-11)	Gören kişinin duası kabul ola.
			Sakalını yolunmuş görmek (16a/11-12)	Gören kişinin dileği kabul ola ve sıkıntısından kurtula.
		Cömert kimse	Sakalını yolunmuş görmek (16a/12)	Malı telef ola.
			Sakalını uzun görse (16a/12-13)	Ululuktur.
			Göbeğine kadar uzamış sakal görmek ve o sakala bakmak (16a/13-14)	Gören kişi komşusuna kötü nazar eyleye.
		Yiğit kişi	Sakalını ak görmek (16a/14-15)	Hali hoş ola ve saygınlık kazana.
		Yiğit kişi	Sakalını tutup çekmek Sakalını yolunmuş görmek (16a/15)	O kişinin eline mira malı gire.
		Yiğit kişi	Bir şekilde karısının sakalı	O kişinin çocuğu olmaya.

		çıkılmış görmek (16b/1)	
Kıl		Kıl batması (17b/1)	Mal ve nimettir.
		Teninde kıl görmek (17b/1- 2)	O kişi ululuğa erişse ve mallı ola.
Boyun		Boynunu ince ve kısa görmek (16b/2-3)	O kişinin dini zayıf ve malı az ola.
Koltuk altı		Koltuk altını görmek (16b/3)	Maldır.
		Koltuk altı ve kasık görmek (16b/3)	Maldır ve yiğit bir kadın ile evlenmektir.
		Koltuk altını yolmak. (17a/9)	Maldır.
Göz		Çok göz görmek (16b/3-4)	Dindar olmaktır.
		Kör ya da gözsüz oğlu doğar görmek (16b/4-5)	Bu rüyayı görenin dini gide, vatanından ayrı düşer.
		Gözüne ilaç sürmek (16b/5)	Dini bütün olmaktır.
Yanak		Yanağını nurlu görmek (16b/5-	Hastalıktır.

			6)	
	Burun		Çok nesne koklamak (16b/6)	Rüyayı görenin akrabası, dostu çok ola.
			Çirkin koku ile biraz zahmet çekmek (16b/6-7)	Zahmet çekmektir.
			Burnunu kesik görmek (16b/7-8)	Gören kişinin kardeşlerinden birine elem erişe.
	Ağız-Dudak		Ağızdan iyi nesneler çıkar görmek (16b/8)	Hoş sözler söylemektir.
			Ağızını bağlı görmek ve konuşamamak (16b/8-9)	Küfür etmektir.
			Dudağı uzun görmek (16b/9-10)	Gören kişinin kardeşleri çok ola.
			Dudağı aşağı düşer görmek (16b/10-11)	Anne ve anneye bağlı akrabalarıdır.
	Diş		Dişlerini kendi eliyle çekip çıkarmak (16b/11-12)	Gören kişinin eline çok mal gire.

	Kulak		Kulağını dört görmek (16b/12-13)	Gören kişi avrat ala ya da dört kızı ola.
			Kulağını kendinden ayrı görmek (16b/12-13)	Gören kişi karısını boşaya ya da kızı öle.
			Kulağını bir görmek (16b/13-14)	Gören kişinin düşmanlarından biri öle.
			Kulağını kopar görmek (16b/14)	Gören kişi atasının dininden döne.
			Kulaklarını çok görmek (16b/14-15)	Gören kişi hak dininden batıl dine döne.
			Kulağını yırtar görmek (17a/10)	Hoş haberler işitmektir.
	Erkek cinsel organı		Sünnet ya da kendi kendine sünnet eder görmek (16b/15-17a/1)	Gören kişi günahlarından kurtula ve malı çok ola.
			Kendini sünnetsiz görmek (17a/1)	Gören kişinin malı ve dini eksile.
			Sünnet etmek ve çok kan akmak (17a/1-2)	Günahından güvende olmaktır.

	Vajina		Vajinadan su akar görmek (17a/2)	Gören kişinin oğlu doğa.
	Kasık		Kasıkta kıl görmek (17a/2-3)	Gören kişinin dünyalığı bağlana.
	Damar		Damar görmek (17a/3)	Gören kişi avrat malı ile kuvvetlene.
			Damarı derin görmek (17a/3-4)	Gören kişinin hali çok ola.
	Ten		Kendi tenini güzel ve parlak görmek (17b/4)	Hastalıktır.
			Tenini şişmiş görse (17b/5)	Gören kişinin kuvveti arta, düşmanına zafer bula.
	Karın		Karnından et veya deri veya pislik çıkar görmek (17a/4)	Gören kişinin malı gide.
	Yürek		Bir kişinin yüreğini çıkarmak. (17a/5)	Maldır.
	El		Ayasını görmek (17a/5)	Cömertliktir.
			Gövdesinde yaş yer ve bunlardan	Gören kişinin eline mal gire.

	Gövde		kan ya da irin akar görmek (17a/6)	
			Dürüst dövüşür görmek (17a/7)	Toplu maldır.
	Vücut sıvıları		Ağlamak (17a/7)	Mutluluktur.
			Gülmek (17a/7)	Sıkıntıdır.
			Göz yaşı (17a/8)	Mutluluktur.
			Burnu kanar görmek (17a/8)	Gören kişinin eline mal ve hazine gire.
			Burnundan su gelir görmek (17a/8-9)	Ulu mertebedir.
			Ağzından sıvı akar görmek (17a/11)	Gören kişi nimet sahibi ola ve sırrı açığa çıka.
			Ağız sıvısı görmek (17a/10)	Maldır.
			Balgam kusmak (17a/15)	Sıkıntıdan kurtulmaktır.
			Kusmak (17a/15-17b/1)	Gören kişi tövbe etmelidir, borcundan kurtula.
	Vücuda zarar		El ayak kesmek ya da asmak (17a/12)	Kuvvettir.
			Asılmak	Uzun ömür ve ululuğa

	vermek		(17a/12-13)	erişmektir.
			Parmağı kesilmiş ya da uzuvlarından herhangi birini eksilmiş görmek (17a/13-14)	Gören kişi şiddetli sıkıntıda uğraya, helallik isteye.
	İnsan Eti		Kanlı et görmek (17a/10)	Haram maldır.
			İnsan eti yemek (17a/14)	Gıybet etmektir.
	Organ		Vücudun yukarı organlarından eksik görmek. (17b/2-3)	Sıkıntı ve kaygıdır.
		Avrat kişi	Vücudun yukarı organlarından eksik görmek (17b/3)	Eri boşaya.
			Endamlardan nesne atmak (17b/4-5)	Mal, nimet ve şereftir.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
Cinsel ilişki, evlenmek, öpmek	Kız ile evlenmek		Kız ile evlenmek (22a/11-12)	Padişah'tan korkmaktır.
			Dilediği kızı görmek (22a/12)	Sevinmektir.
	Bir kadın ile evlenmek		Bir kadın ile evlenmek (22a/14)	Zengin olmak ve Allah'ın emirlerini yerine getirmektir.
	Sünnet Düğünü		Sünnet düğünü yapmak (22a/12-13)	Sevinmek ve rahatlıktır.
			Bir kadın ile cinsel ilişkiye girmek (22a/13-14)	Gören kişinin işi ve devleti yürüye, yüksek mertebe'ye erişe.
			Kişinin karısı	Dileklerine

	Cinsel ilişkiye girmek		ile cinsel ilişkiye girmesi (22a/15-22b/1)	erişmektir.
			Oğlanla cinsel ilişkiye girmek (22b/1-2)	Bir ulu kişiden iyilik ve hayır görmektir.
			Bakire kıza ya da bir kadınla cinsel ilişkiye girmek (22b/2)	Bütün dileklere erişmektir.
	Öpmek		Bir kişiyi öpmek ya da kucaklamak (22a/14-15)	Bütün dileklere erişmektir, öpmek murattır.

2.5.8. Gündelik Eşyalarla İlgili Motifler

Eserde kıyafetler, kesici aletler, mutfak eşyaları gibi günlük hayata dair birçok motif tabir edilmiştir.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
	Kalem		Kalem görmek (15b/5-6)	Ululuk, mal ve edeptir.
	Divit		Divit görmek (15b/6)	Gören kişinin oğlu doğa; mal,

Kalem, Kağıt, Kur'ân-ı Kerîm ve ilgili nesneler				hizmetçi eline gire.
	Kur'ân-ı Kerîm		Mushaf görmek (15b/7)	Din çokluğu, Allah'a yakarış ve dileklere kavuşmaktır.
			Mushaf bulmak ya da birine hediye etmek (15b/7-8)	Zenginliktir, gören kişi ve hikmet öğrene, ululuk beşaretleri gele ve ayrıca miras eline gire, hüküm sahibi ola ve doğru söz söyleye.
	Mektup ve Ferman		Mektup ve ferman görmek (15b/10-11)	Kuvvettir ve padişahdan işarettir.
	Mürekkep		Mürekkep görmek ya da kıyafete dökülür görmek (15b/11)	Ziyandır.
		Yazıcı kimse	Mürekkep görmek ya da kıyafete dökülür	Zorluk çeke, mal eline gire.

			görmek (15b/11-12)	
	Okuyup- yazmak		Kitap okumak ya da yazmak (18b/12)	Korktuğundan emin olmaktır.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
Ev, ev içi ve kişisel eşyalar	Kubbe ve kara ev		Kubbe ve kara ev görmek (17b/9)	Hürmet, izzet ve maldır.
		Günahkâr kişi	Kubbe ve kara ev görmek (17b/10-11)	Bent ve zindan ve kaygı ve üzüntüdür.
	Ev		Ev görmek (11a/5-6)	Hile ve kavgacı kadındır.
			Kendi evini sırçalanmış görmek (11a/6- 7)	Gören kişinin ölümü yakındır, tövbe etmelidir.
			Bilinmeyen ferah bir ev	Daha önce gidilmemiş bir

			görmek ve o evden geri çıkmak (11a/7-8)	yere sefer etmektir.
			Evini yıkılır görmek (11a/8-9)	Kötülüğe uğramaktır.
	Yorgan		Yorgan görmek (17b/10)	Üzüntüden kurtulmaktır.
	Gömlek		Gömlek görmek (17b/11)	Hürmet, izzet, Allah'ın yardım ve desteğidir.
	Küpe		Küpe görmek (17b/11-12)	Kadınlara hürmet ve izzettir.
	Kapı		Kapı görmek (17b/12)	Vakti hoş olmaktır.
			Kapısı kırılmış ya da yanmış görmek (17b/12-13)	O ev sahibinin hali kötü ola.

			Kapısını örtülmüş görmek (17b/13-14)	Rüyayı gören bir kadın ile evlene ve beladan emin ola.
			Kapısını açık görmek (17b/14)	Kişinin bağlı işi açıla.
	Kilit		Kilit görmek ya da kilidi kaybeder görmek (17b/15)	Hiçbir tedbir çare olmaya.
			Kilit bulmak (17b/15-18a/1)	Kuvvet ve devlet bulup dileğine kavuşmaktır.
	Kürsü		Kürsü görmek (18a/1-2)	Devlet ve ululuk ve mertebe bulmaktır. Rüyayı görenin dini çok ola, taati ve ibadeti arta.
		Padişah	Kürsü görmek	Kuvveti arta.

			(18a/2)	
	Taht		Taht üzerinde oturmak (18a/3-4)	Saygınlık elde etmektir.
			Tahttan düşmek (18a/4)	Şerdir.
			Taht üzerinde melik olmak (18a/4-5)	Yüceliktir.
			Taht üzerinde uyumak (18a/5-6)	Dinden dönmektir.
			Taht görmek (18a/6)	Şanstır.
	Sandık		Sandık görmek (18a/6-7)	Karısı sebebiyle fayda bulmak ve saygınlık elde etmektir.
	Şadırvan		Şadırvan görmek (18a/7)	Uzun ömürdür.
	Yastık		Başı yastığın görmek (18a/7-8)	Karısı sayesinde mertebe bulmaktır.
			Çok yastık görmek (18a/8-9)	Gören kişinin evinde hizmetçileri çok ola ve dini bütün ola.

	Döşek		Döşek görmek (18a/9-10)	Vilayet bulmak, evlenmek, hizmetçi eline girmektir.
	Giysi, çardak ve çadır		Giysi, çardak ve çadır görmek. (18a/10-11)	İzzet ve mertebedir, ulularla sohbet etmektir.
		Er kişi	Giysi, çardak ve çadır görmek. (18a/11)	İyidir.
		Er olmayan kişi	Giysi, çardak ve çadır görmek. (18a/12)	Sıkıntıdır.
	Kumaş		Kumaş görmek (18a/13)	Devlet ufkı değın vere.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
			Çölmek görmek (18a/14)	Gören kişinin eline hizmetçi gire.
			Çömlek ile aş pişirmek (18a/14-15)	Gören kişinin eline sultan sayesinde mal gire.

Ocak ve ilgili nesneler	Çömlek		Çömlekte et ve havuç görmek (18a/15)	Helal mal ve nimettir.
			Çömlekte nohut, bakla ve mercimek görmek (18b/1)	Hepsi kaygıdır.
	Fırın		Fırın görmek (18b/2)	Ululuktur.
			Fırında ekmek pişirmek (18b/2)	Maişet talep etmektir.
	Ocak-kömür		Ocak ve kömür görmek (18b/2-3)	Haram maldır
	Tütün		Tütün görmek (18b/3)	Azaptır.
	Tabak-çanak		Tahta çanak görmek (18b/3)	Gören kişinin eline seferde mal gire.
			Tabak görmek (18b/3-4)	Hizmetkârdır.
			Toprak çanak veya tabak eline	Gören kişinin eline karavaş gire

			girer görmek (18b/4)	
--	--	--	-------------------------	--

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
	Kalp		Kalp görmek (21b/10-11)	Zenginlik, saygınlık ve yaşayışı hoş olmaktır.
	Beyaz kıyafet		Beyaz kıyafet görmek ya da giymek (21b/11)	Nimet ve dini bütün olmaktır.
	Yün		Kırmızı yün görmek ya da giymek (21b/12)	Husumettir, erenlere savaştır, kadınlara iyidir.
	Mavi		Mavi renkte kıyafet giymek ya da görmek (21b/13-14)	Musibettir.
			Yeni elbise giymek ya da görmek (21b/14)	Rütbedir.
Kıyafet	Yeni elbise	Derviş kişi	Yeni elbise giymek ya da görmek (21b/14)	O kişi bay ola.

		Zindanda olan kişi	Yeni elbise giymek ya da görmek (21b/14-15)	Kurtuluştur.
		Hasta kişi	Yeni elbise giymek ya da görmek (21b/15-22a/1)	Şifadır ayrıca kaybolmuş bir eşyası varsa eline girmektir; bu düş devlet nişanıdır.
Sarık			Sarık görmek ya da sarınmak (22a/1-2)	Mertebe ve saygınlıktır.
			Sarık sarınmak (22a/2-3)	Uzun ömür ve mertebedir.
			Siyah sarık görmek ya da sarınmak (22a/3)	Sıkıntıdır.
	Başlık		Başlık görmek (22a/3-4)	Saygınlık ve mertebedir.
	Taç		Taç görmek ya da giymek (22a/4)	Mülktür.
	Zırh		Zırh görmek ya da giymek (22a/4-5)	Kuvvet ve menfaat bulmaktır.
	Destar-şalvar-		Destar, şalvar	Hizmetkârdır.

	peştamal		ya da peştamal görmek (22a/5-6)	
	Ayakkabı		Ayakkabı görmek (22a/6)	Hizmetkârdır.
			Ayakkabı giymek (22a/6-7)	Kadınlara şereftir.
	Kumaş		Kumaş kuşak ve sade kuşak görmek (22a/7-8)	Kuvvet, vilayet ve murat bulmaktır.
	Kuşak		Belinde kuşak görmek (22a/8)	Gören kişinin işi yürüye ve eline miras gire.
	Yağmurluk		Yağmurluk görmek ya da giymek (22a/9)	İşlemeli kaftan giymek ve helal maldır.
	İbrişim bezi, pamuk bezi		İbrişim bezi ya da pamuk bezi görmek ya da giymek (22a/9-10)	Gören kişinin eline karısı sayesinde mal gire.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
--	--	-------------------	-------------	--------------

İğne-iplik- bağlanmak- kesici aletler	Tutsaklık		Kendini bentte görmek (22b/3-4)	Gören kişinin dini eksile ve sıkıntılı ola.
			Elini ayağını bağlı görmek (22b/4)	Küfre delalettir.
			Boynunu veya elini zincirde görmek (22b/4-5)	Kötü haldir, tövbe edilmelidir.
			Bentten kurtulur görmek (22b/5)	Sıkıntıdan kurtulmaktır.
	Ağaca vurulmak-Zindan		Kendini zindanda görmek ve ağaca vurulmak (22b/6-7)	O kişinin eline o ağaç sayısınca altın ve gümüş gire ama gönlü sıkıntıda ola.
	Silah		Silah görmek (22b/7)	Kuvvet ve menfaattir.
	Süngü		Süngü görmek (22b/7-8)	Gören kişi sefere gide ve oğlu doğa, muradına erişe.
	Ok		Ok görmek (22b/8)	Elçiliğe varmaktır.
			Ok kırılır	Gören kişi yolda

			görmek (22b/9)	sakat ola.
			Yabancı birine ok ile saldırır görmek (22b/12)	Mülk ve iyiliktir.
	Hançer-bıçak-nacak-ustura		Hançer, bıçak, nacak ve ustura görmek (22b/9-10)	Kuvvettir, erkek kardeşler ve akrabalarıdır.
	Bileme aleti		Bıçak bileme aleti görmek (22b/10-11)	Kız kardeşler ve dişi akrabalarıdır.
	Büyük davul		Büyük davul görmek (22b/11)	Padişahdan horluk erişmektir.
	Savaş-öldürmek		Savaş ve öldürmek görmek (22b/13-14)	Bütün halayıklara ziyandır ama bu düşü görenin eline mal ve nimet gire.
	Çevgân		Çevgân görmek (22b/14-15)	Sultanlara murattır, halayıktan kötü söz işitmektir ve husumettir.
	Kiriş		Kiriş görmek (22b/15)	Gören kişi cömert ola.

	Cevşen		Cevşen görmek (23a/1)	Düşmandan emin olmaktır.
	Kılıç		Kılıç görmek (23a/1)	Sultanlara vilayettir ve murattır.
			Kılıç vurup yaralanır görmek (23a/2)	Gören kişinin oğlu öle.
			Kılıç kırılır görmek (23a/2-3)	Gören kişinin oğlu yaşaya, kendi öle.
	Balta		Balta görmek (23a/3)	Kuvvettir.
	Kılıç, balta, hançer, süngü		Kılıç, balta, hançer ya da süngü ile vurmak (23a/3-4)	Eger vurduğu kişi dostu ise onlarla dostluğu arttır, düşmana zafer bula.
	Kılıç, nacak, hançer, ustura		Kılıç, nacak, hançer, ustura ile vurmak (23a/5-6)	Vurduğu kişiyi tanımıyorsa Azrail'dir.
	İğne		İğne görmek [(23a/7)]	Gören kişinin işi aşikâre ola, oğlu doğa, sıkıntıdan kurtula.

İbrişim-kilim-pamuk		Düş Görücü	Rüya	Tabir
	İbrişim-kilim-pamuk		İbrişim, kilim, pamuk görmek (23a/8-9)	Sultanlara mal ve nimet kalan halka husumettir.

Temizlik ile ilgili ögeler		Düş Görücü	Rüya	Tabir
	Kürdan		Kürdan görmek ve kullanmak (25a/7-8)	O kişi oğlanları ve kardeşleri ile savaşa.
			Kürdan görmek ya da tutmak ya da dişlerini temizlemek (25a/8-9)	O kişinin elinden malı çıka.
	Misvak		Misvak görmek (25a/9)	O kişi ne iş yaparsa hayır ile rast gide

2.5.9. Doğal Afetlerle İlgili Motifler

Eserde doğal afetlerle ilgili motiflerden sadece “deprem”e yer verilmiştir.

	Düş Görücü	Rüya	Tabir
Deprem		Yer deprenir görmek ya da mahalde	O toplum sıkıntıya erişe

		deprenir görmek (18b/5)	
--	--	-------------------------------	--

2.5.10. Sağlıkla İlgili Motifler

Eserde sağlıkla ilgili kan almak ve hacamat etmek dışında farklı bir motife yer verilme de bu iki motifin detaylı bir şekilde işlendiği görülür.

Kan ve Hacamat		Gören Kişi	Rüya	Tabir
	Kan		Kan almak (18b/7)	Düşmana zafer edip malını arttırmaktır.
			Damara neşter vurup kan akar görmek, yarmak (18b/7-8)	Sıkıntıdır.
		Padişah olmayan kişi	Damara neşter vurup kan akar görmek, yarmak (18b/8)	O kişi sultandan azizdir.
			Kan aldırıp bütün kanın aktığını	O kişinin eceli yakındır, günahlarından

			görmek (18b/9-10)	tövbe etmelidir.
			Hacamat etmek (18b/10)	Emaneti sahibine teslim etmektir.
			Pir kişinin hacamat ettiğini görmek (18b/10-11)	Kan aldırان kişiyе devlettir.
			Yiğit kişinin hacamat ettiğini görmek (18b/11-12)	Kan aldırان kişiyе ululuk erişе.
	Hacamat			

2.5.11. Pis Şeylerle İlgili Motifler

Eserde idrar, dışkı, kan ve bunlarla ilişkili birkaç motif tabirlenmiştir. Bunların çoğu hayra yorulurken bir iki tanesi sıkıntı anlamına gelmektedir.

	Düş Görücü	Rüya	Tabir
		İdrar yapmak (18b/13-14)	Mutluluktur, sıkıntıdan

İdrar yapmak			kurtulmaktır.
		Kitap üzerine idrar yapmak (18b/14-15)	Gören kişinin oğlu doğa, hafız ola.
		Mihrapta idrar yapmak (18b/5)	Gören kişinin oğlu doğa, imam ola.
		Minberde idrar yapmak (18b/5)	İyidir.
	Garip kişi	Minberde idrar yapmak (19a/1)	Vatanına vara.
	Hasta kişi	Minberde idrar yapmak (19a/1)	Şifa bula.
		İdrara batmak yada kuyu gibi ıssız bir yerde idrar yapmak (19a/1-2)	O kişinin ne kadar sıkıntısı var ise gide.
	Borçlu kişi	İdrara saplanmak yada kuyu gibi ıssız	Borcundan kurtula.

		bir yerde idrar yapmak. (19a/2-3)	
Dışkılamak		Yerde dışkılamak (19a/2-3)	Beterdir.
		Bilmediği yerde dışkılamak (19a/4-5)	O kişinin eline umduğu yerden mal gire ya da o kişi nafaka yiyip şükrede.
		Pamuğa ya da kıyafete dışkılamak (19a/5)	Gören kişi bir günah işleye.
Kan		Kıyafetine kan bulaşmış görmek (19a/5-6)	Haram maldır.
İshal olmak		İshal olmak (19a/6)	İyilik bulmaktır.
Dışkı		Dışkı üstüne oturmak (19a/6-	Maldır.

		7)	
--	--	----	--

2.5.12. Ağaç ve Meyvelerle İlgili Motifler

Eserde ağaç ve meyveleri motifi üzerinden birçok rüya tabir edilmiştir. Ağacın kendisini görmek iyiye yorulsa da üzerinde taşıdığı meyve rüyanın tabirini etkileyen baş faktördür.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
	Ağaç		Ağaç dikmek ya da görmek (19a/11-12)	Gören kişinin oğlu doğa, mutlu ola.
	Yemiş ağacı		Yemiş ağacı görmek (19a/13-14)	Gören kişinin dini bütün ola, ibadeti arta, kardeşlerinden iyilik görüp kuvvetlene.
			Yemiş ağacını kesmek ya da zarar vermek (19a/10-11)	Sıkıntı ve günahdır.
	Kuru ağaç		Kuru ağaç görmek (19a/14)	Eksikli olmaktır.

Ağaç- Yemiş- Kavun	Sebze ağacı		Sebze ağacı görmek (19a/12)	Nimet ve mal bolluğudur.
	Buğday ağacı		Buğday ağacı görmek (19a/10)	İnsan içinde meşhur olmaktır.
	Zeytin Ağacı		Zeytin ağacı görmek (19a/14-15)	Mutluluk, rahatlık, sıkıntıdan kurtulmaktır.
	Nar Ağacı		Nar ağacını kesmek (19a/15-19b/1)	Helal maldır.
			Ekşi nar ağacını kesmek ya da yemek (19b/1)	Haram maldır.
	Turunç Ağacı		Turunç ağacı görmek (19b/1- 3)	Bir kişiyle dost olmak ya da bir kadınla evlenip oğlu olmak, ululuk bulmaktır.
	Kabak Ağacı		Kabak ağacını görmek (19b/3)	Gören kişi tabiplik öğrene, sağlık ve dinçlik bula.
	Dut Ağacı		Dut ağacı görmek (19b/4)	Mübarek ve zengin ola ki halk ondan fayda göre.

	Bozca Ekin		Bozca ekin görmek (19b/5)	Zayıf ve durumu kötü ola.
	Ud Ağacı		Ud ağacı görmek (19b/5-6)	Cömertliktir.
	Elma Ağacı		Elma ağacı görmek (19b/6)	Gören kişi mübarek ola.
	Ayva Ağacı	Hasta kişi	Ayva ağacı görmek (19b/6-7)	Mevsiminde ise gören kişi şifa bula, değilse hasta ola.
	Hünnap Ağacı		Hünnap ağacı görmek [M, 19b/8]	Gören kişi dindar ola.
	Hurma Ağacı		Hurma ağacı görmek (19b/8-9)	Gören kişinin dini bütün ola, gören kişi cömert ola.
	Armut Ağacı		Armut ağacı görmek (19b/9-10)	Mevsiminde ise gören kişi vilayet bula.
	Şeftali Ağacı		Şeftali ağacı görmek ya da yemek (19b/10)	Menfaattir.
			İncir ağacı görmek (19b/10-11)	Gören kişi zengin ola ancak itibarı olmaya.

	İncir Ağacı			
			İncir yemek (19b/11-12)	Gören kişi evlene, oğlu doğa, kul karavaş eline gire.
	Ceviz Ağacı		Ceviz ağacını görmek (19b/12)	Kişinin söyleyicisi çok ola.
			Ceviz içini yemek (19b/13)	Maldır.
	Badem Ağacı		Badem ağacı görmek (19b/13)	Gören kişi vatanından ayrıla.
			Badem görmek (19b/13-14)	Gören kişi mal bekleye.
	Fındık Ağacı		Fındık ağacı görmek (19b/14)	Haram maldır.
	Mersin Ağacı		Mersin ağacı görmek (19b/14)	Gören kişi cömert ola.
			Mersin ağacından yemiş yemek (19b/15)	Zengin kişiden helal maldır.
	Söğüt Ağacı		Söğüt ağacı görmek (19b/15-20a/1)	Menfaattir.

	Zerdali Ağacı		Zerdali ağacı görmek (20a/1)	Menfaattir
			Zerdali ağacının meyvesini yemek (20a/1-2)	Gören kişi hasta ola.
	Üzüm Ağacı		Beyaz üzüm ağacı görmek (20a/2)	Gören kişinin eline toplu mal gire. Eğer mevsiminde değil ise bir kimse ile kavga ede.
	Hıyar		Hıyar görmek (20a/3)	Mutluluktur.
	Kiraz Ağacı		Bahçede ya da evinde kiraz ağacı görmek (20a/3-4)	Gören kişinin makbul oğlu doğa.
	Nergis		Nergis görmek (20a/5)	Gören kişi evlene çocuğu ola ya da dost edine, ömrü uzun ola.
		Kadın	Nergis görmek (20a/6)	Ere varmaktır.
	Kavun		Kavun görmek (19a/8-9)	Mevsimi ise mal ve nimettir, mevsimi değil ise

				kaygıdır.
			Kavunun çiçeğini acı görmek (19a/9)	Gören kişiye ziyan erişe.
			Tatlı kavun görmek. (19a/9-10)	Kavun ne kadar tatlı ise o kadar faydadır, kuvvettir.

2.5.13. Yiyecek ve İçeceklerle İlgili Motifler

Eserde yiyecekler ekmek, tuz, şeker gibi temel gıdalar ve bakliyatlar olmak üzere iki şekilde incelenmiştir. Genel anlamda bakıldığında yiyecek içecek görmek ya mal ve nimete ya da sıkıntıya yorulur.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
	Soğan, sarımsak, biber		Soğan, sarımsak ya da biber görmek (20a/8-9)	Sıkıntıdır.
	Tuz		Kara tuz görmek (20a/9)	Gören kişinin eline mal gire ya da sıkıntı çeke.
			Ak tuz görmek (20a/10)	Mal ve gümüşdür.
	Saman, samanlık		Saman ve samanlık görmek	Gören kişinin eline kolaylıkla mal gire.

Temel Gıda ve Tatlılar			(20a/10)	
	Un		Un görmek (20a/11)	Helal maldır.
			Un açar görmek (20a/12)	Tövbe edilmelidir.
	Fakâ		Fakâ içmek (20a/12-13)	O kişiye zengin bir kişi kulluk ede.
	Peynir		Peynir görmek ya da yemek (20b/2)	Zenginliktir.
	Ekmek		Ekmek bulmak (20b/4)	Ululuk, rahatlık ve sıkıntıdan kurtulmaktır.
			Kuru ekmek görmek (20b/5)	Gören kişinin yaşayışı hoş ola.
			Yumuşak ekmek görmek (20b/5-6)	İyilik ve rahatlık bulmaktır.
			Pişmiş ekmek görmek (20b/6)	Helal maldır.
			Havanda ekmek görmek	Gören kişinin dini bütün ola,

			(20b/6-7)	ömrü uzun ola, çocukları ola, mutlu ola.
	Helva		Helva ve helva gibi tatlıları görmek (20b/9- 10)	Helal mal, menfaat ve mutluluktur.
	Bal		Eline bal girmek ya da yemek (20b/11)	Helal maldır.
	Tatlı nesneler		Tatlı nesne yemek (20b/12- 13)	Gören kişinin eline padişah tan mal gire, adil ve insaflı ola.
	Şeker-nebat		Şeker yemek, nebat görmek ya da yemek (20b/13)	Gören kişinin eline çok mal gire.
	Tuzlu		Tuzlu yiyecek görmek (20b/13-14)	Gören kişinin eline karavaş gire.

Bakliyatlar		Düş Görücü	Rüya	Tabir
	Buğday		Buğday tanesini dökülmüş görmek (24b/1)	O tane ucuz ola.
			Buğday tanesini çuvalda görmek (24b/1)	Zahmettir.
			Buğday tanesini yemek (24b/2)	Maldır.
			Buğday satmak ya da satın almak (24b/2)	Yalan haberlerdir.
			Olgunlaşmış buğday başını biçmek (24b/2-3)	Gören kişinin yaşayışı hoş ola, evladı ola.
			Buğdayı kurutmak ya da kurutulmuş buğday görmek (24b/6-7)	Kıtlığa işarettir.

	Arpa		Arpa görmek (24b/3)	Maldır.
			Olgunlaşmış arpa görmek (24b/3-4)	Maldır.
	Darı		Darı görmek (24b/4)	Gören kişinin eline azıcık nesne gire.
	Susam		Susam görmek (24b/5)	Maldır.
	Nohut, mercimek, bakla		Nohut, mercimek ve bakla görmek (24b/6)	Bunların herhangi birini görmek sıkıntıdır.
	Un		Un görmek (24b/6)	Kolay elde edilen maldır.

2.5.14. Madenlerle İlgili Motifler

Maden ve onunla ilişkili motiflerin yorumu, rüyanın içeriğine göre farklılık göstermektedir. Madenin kendisi kötüye yorulurken aynı madenden yapılmış nesneyi görmenin hayra yorulduğu durumlar söz konusudur.

Değerli Maden ve takı		Düş Görücü	Rüya	Tabir
	Kurşun-tunç		Kurşun ve tunç görmek (21a/6-7)	Kaygı üzücü ve kötü haberler işitmektir.
			Kurşun ve tunçtan yapılmış nesneler görmek (21a/7-8)	Erkeğe kadın, kadına kocadır.
	Su		Su görmek (21a/9)	İyidir.
	Cevher		Cevher görmek, satın almak veya bulsa veya bir kişiye vermek (21a/9-11)	Çok maldır, çocuğu doğmaktır, mutluluk ve eline miras girmektir.
	İnci		İnci görmek (21a/11)	İlim öğrenmektir.
			İnci yemek (21a/11)	Kuran ezberlemektir.
	Yakut		Yakut görmek (21a/11-12)	Evlenmektir, eline karavaş girmektir.
		Hamile kadın	Yakut görmek	Oğlu doğa.

			(21a/12)	
	Mercan		Mercan görmek (21a/13)	Gören kişinin oğlu doğa, kul karavaş eline gire.
	Halhal		Halhal görmek (21a/13-14)	Bent ve zindana giriftar olmaktır.
	Yüzük		Yüzük görmek. (21a/14)	Şeref ve mevkidir.
			Yüzük ve altın görmek (21b/5)	Mertebedir.
			Gümüş ya da pirinç yüzük görmek (21b/5-6)	Gören kişi hicaza vara, devlet bula, düşman üzerine zafer bula ve hizmetkâr eline gire.
			Altın yüzük görmek (21b/7)	Devlet bulmaktır.
	Dirhem		Dirhem ve gümüş görmek	Mal, devlet, kul ve hizmetkardır.
	Dinar		Dinar görmek (21b/2)	Gören kişinin gümüş eline gire.
			İlkbaharda dinar görmek (21a/14-21b/1)	Gören kişinin her bir dirhem için bin dirhem eline gire.

	Gümüş		Kara gümüş görmek (21b/1)	Bir kimse ile savaşımdır.
	Altın		Altın görmek (21b/2)	Sıkıntıdan kurtulmaktır.
			Altın flori görmek (21b/2-3)	Gören kişi avrat ala, oğlu doğa.
			Altın ve gümüş karışık görmek (21b/3)	Hayatlık eylemektir.
	Bakır		Bakır görmek (21b/4)	Sıkıntıdır.
	Havan-çerağ-leğen		Havan, çerağ ve leğen görmek (21b/4-5)	Gören kişinin eline mal, hizmetkâr gire, bir kadın ile evlene.
	Zümrüt		Zümrüt görmek (21b/7-8)	Daha iyidir ve dini bütün olmaktadır.

2.5.15. Ölümle İlgili Motifler

Ölüm ve onla ilişkili motifler, eserde detaylıca işlenen başka bir konudur. Kaybolmuş bir eşyanın bulunması, ucuzluk ya da tövbe gibi anlamlar taşımaktadır.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
	Ölmek		Ölü ile birlikte bir yere varır görmek	O kişinin ölümü yakındır, tövbe etsin.

Ölmek-Ölü ve ilgili öğeler			(24a/11)	
	Ölü		Ölü görmek (23a/13)	Gören kişinin kaybettiği nesnesi eline gire.
			Ölü ile kucaklaşır görmek (23a/13)	Gören kişinin ömrü uzun ola.
			Ölü ağlar görmek (23a/14-15)	O ölü dünyadan iman ile gide.
			Ölmüş kişi geri gelir görmek (23a/15-23b/1)	O kişinin ahirette hali hoş ola.
			Kendini ölmüş görmek (23b/1)	Ömrü uzun olmaktır.
			Ölüyü diri kişiye nesne verir görmek. (23b/2-3)	O nesne halk içinde çok ola.
			Diri ölüye nesne verir görmek (23b/3- 4)	O nesne halk arasında kıt ola.
			Ölmüş kişiyi diri görmek (23b/4-5)	Gören kişi canı için sadaka vere.

			Kendini ölümler ile yürür görmek (23b/5)	O kişinin eceli yakın gelmiştir.
			Kendini ölmür görmek (23b/1)	O kişi çok yaşaya.
			Bir ölüyü dirilir görmek (23b/14-15)	O kişi iki cihanda aziz olup ne muradı var ise tamam ola.
			Bir ölüyü ağlar görmek (23b/15-24a/1)	O ölü imanla ölmüş ola.
			Diri kimsenin ölüyü kucakladığını görmek (23a/1-2)	Özlemle memleketinden ayrıla fakat hayır ola.
			Ölü kendine nesne verir görmek (24a/5)	O nesne halk arasında ucuz ola.
			Ölüyü eksi kıyafet ile görmek (24a/6)	O ölü gazap içinde ola, canı için sadaka verilmelidir.
	Tabut		Ölmüş kişi tabut içinde geri gelir görmek	Kaybolmuş bir eşyanın bulunmasıdır.

			(23b/6-7)	
	Musalla		Musalla üzerinde yatar görmek (24a/10-11)	O kişi günahından tövbe kıla.
	Mezarlık		Kendini mezarlık içinde görmek (23a/12)	O kişi günahından tövbe kıla.
	Mezar		Mezar kazmak (23b/1)	Saray yapmaktır.
			Başkası için mezar kazmak (23b/2)	O kişi bir zorluğa uğraya.
	Cenaze		Kendini cenaze üzerinde arkasında çok insanla gider görmek (24a/7-8)	O kişi güçlü bey ola.
			Cenaze getirir görmek. (24a/9)	Padişahın hürmetidir.
	Vasiyet		Vasiyet etmek (24a/9-10)	Mübarektir.

2.5.16. Uçmakla İlgili Motifler

Rüyada uçmak çok detaylı bir yer kaplamamakla birlikte sefer etmek, eşten ayrılmak ya da padişahlık gibi farklı olgulara yorulmaktadır.

Göge uçmak- konmak- saray yapmak		Düş Görücü	Rüya	Tabir
	Uçmak		Havada uçmak (24b/8)	Sefere gitmektir.
			Uçup ağaçlara konmak (24b/8- 9)	Gören kişi o şehirde ulular ile sohbet ede.
			Göklerden yana korkmak (24b/9-10)	Gören kişi bir mübarek sefer ede, çok menfaat bula, ululuğa erişe.
			Göklerden yere düşmek (24b/10-11)	Gören kişi karısını boşaya ve bir avrat daha ala.
			Göklerde oturmak (24b/11)	Padişahlık bulmaktır.
			Havada kuş gibi uçmak (24b/11- 12)	Murada erişmektir.
			Uçup meleklerle karışmak (24b/12-13)	Zahitler ile sohbet etmektir.
	Saray yapmak		Havada saray yapmak (24b/13)	Kişinin bütün işleri düzele.

2.5.17. Kavga Etmekle İlgili Motifler

Bu motif metin içerisinde kelimenin tam anlamıyla zikredilmese de giysi yırtılması, korkmak ve güreşmek gibi motiflerle desteklenmiştir. Zahmet çekmeye ya da zafer kazanmaya yorulmaktadır.

		Düş Görücü	Rüya	Tabir
Kavga	Giysi yırtılmak		Giysi yırtılmış görmek (25a/2-3)	Sıkıntıdır.
	Korkmak		Korkar görmek (25a/3)	Beladan emin olmaktır.
	Hayvanlarla güreşmek		Hayvan ile güreşmek ya da yırtıcı hayvanlar ile kavga etmektir. (25a/3-4)	Eğer hayvanları yenerse, zaferdir.
			Hayvan ya da yırtıcı hayvanlara zarar verir görmek (25a/5)	Gören kişi bir zahmete uğraya.
			Yırtıcı hayvanları yenmek (25a/5-6)	Düşman üzerine zafer bulmaktır.

2.5.18. Mesleklerle İlgili Motifler

Eserdeki meslek motifleri terzi, kuyumcu gibi el işçiliğine dayanan meslekler ile doktor, hakim gibi okul eğitime dayalı meslekler olmak üzere iki farklı grupta incelenmiştir.

Sanat ehli ve ileri meslekler		Düş Görücü	Rüya	Tabir
	Sanat ehli		Sanat ehlini görmek (28b/6)	O kişi zor işlerin üstesinden kolaylıkla gele, malı arta, o vilayetin sultanı kutlu ola.
	Terzi		Terzi görmek (28b/9)	Gören kişinin perakende olmuş malı bir araya gele.
	Cellat		Cellat görmek (28b/10)	Sefer etmektir.
	Ekmekçi		Ekmekçi görmek (28b/10-11)	O vilayetin sultanı adil ola.
	Dabak		Dabak görmek (28b/11)	O kişinin harcı arta.
	Kuyumcu		Kuyumcu görmek (28b/11)	O kişinin hayrı çok ola.
	Pamukçu		Pamukçu görmek (28b/12)	O kişi onurlu ola.

	Yazıcı		Yazıcı görmek (28b/12-13)	O kişinin hayrı çok ola.
	Nakkaş		Nakkaş görmek (28b/13)	Yalan söylemektir.
	Şekerci		Şeker satıcısı görmek (28b/13)	O kişinin eline nimet gire.
	Reyhan satıcısı		Reyhan satıcısı görmek (28b/13-14)	Gören kişi hapse gire.
	Yemiş satıcısı		Yemiş satıcısı görmek (28b/14)	Mevsiminde ise iyidir.
	Hakim		Kadı görmek (15a/6)	Gören kişi hüküm sahibi ola.
			Güzel yüzlü hakim görmek (15a/7)	Allah bu rüyayı görenden hoşnut ola.
			Üzgün kadı görmek (15a/7)	Allah'tan bu rüyayı görene bela erişe.
			Halife, imam, âlim ve hatip ve müezzîn görmek (15a/8-9)	Gören kişinin malı, saygınlığı arta; meşhur kişi ola.

	Halife, imam, âlim, hatip ve müezzin	Ehil kişi	Hatip ve imam olmak (15a/9-10)	Yüceliktir.
		Ehil olmayan kişi	Hatip ve imam olmak (15a/10)	Yaramazdır, tövbe edilmelidir.
		Ehil kişi	Hutbe okumak (15a/10-11)	İyilik bulmak, düzelmektir
		Ehil olmayan kişi	Hutbe okumak (15a/11)	Sıkıntıdır.
			Beyaz kıyafet ile yan yatıp imamlık eylemek (15a/11-12)	Ululuktur.
	Doktor		Doktor görmek (15a/12-13)	Ulular ile muhabbet etmektir.

2.5.19. Konuklukla İlgili Motifler

Konukluk, eserinde son bâbında incelenen ve tek bir rüya çeşidine dayalı bir motiftir ve sıkıntıya işarettir.

Konukluk		Düş Görücü	Rüya	Tabir
	Misafir Ağırlamak		Tef ile düğün ya da konukluk yapar görmek. (28b/15)	Sıkıntıdır.

2.5.20. Bey ve Beylik Motifi

Beylik motifi eser içerisinde tek başına bir bölüm oluşturmaktadır ve genel itibariyle güce, mala ve mertebeye işarettir

Bey ve beylik	Bey ve beylik	Düş Görücü	Rüya	Tabir
			Bey ile ata binmek (26b/2)	Padişahlık ile dostluktur, maldır.
			Beyi öldürmek (26b/3)	Güçlü birisinin kahrolmasıdır.
			Bey ile bir şehirden bir şehre varmak (26b/4)	O şehrin beyi, beyliğini kaybeder.
			Bey ile birlikte padişahın ata binmesi (26b/4-5)	Sultanlıktır.
			Beylik görmek (26b/5)	Mertebedir.
			Kendini beylik üzerinde görmek (26b/6)	Şeref ve isteklere kavuşmaktır.

2.6. Eserde Geçen Arapça Bölümler

2.6.1. Ayetler

- **Sure 3, Ali İmran Suresi, 5. Ayet**

قوله تعالى ان الله لا يخفى عليه شيء في الارض (M, 4a/6-7)

“Yerde hiçbir şey Allah’a gizli kalmaz.”

- **Sure 4, Nisa Suresi, 10. Ayet (M, 10a/15-10b/1)**

قوله تعالى الذين يأكلون اموال اليتامى انما يأكلون في بطونهم

“Yetimlerin mallarını haksız yere yiyenler, karınlarına ancak ateş tıkmış olurlar.”

- **Sure 4, Nisa Suresi, 59. Ayet**

قوله تعالى يا ايها الذين امنوا اطيعوا الله واطيعوا الرسول وأولي الامر منكم (M, 4b/11-12)

“Ey inanıp güvenenler, Allah'a itaat edin, bu elçinin getirdiği kitaba itaat edin ve sizden olan yetki sahiplerine de.”

- **Sure 4, Nisa Suresi, 95. Ayet**

فضل الله المجاهدين على القاعدين اجرا عظيما □

“Allah, malları ve canları ile mücadele edenlerin derecesini oturanlardan üstün kılmıştır.”

- **Sure 5, Mâide Suresi, 114. Ayet**

قوله تعالى اللهم ربنا انزل علينا مائدة من السماء تكون لنا عيدا لأولنا وَاخرنا وَاية منك وارزقنا وانت خير الرازقين (M, 20b/7-9)

“Ey Rabbimiz! Bize gökten bir sofrayı indir. Bizim için, öncekiler ve sonra gelenlerimiz için bir bayram, hem de senden bir mucize olsun. Bize rızık ver. Sen rızık verenlerin en hayırlısıdır.”

- **Sure 6, Enâm Suresi, 48. Ayet**

قوله تعالى وما نرسل المرسلين الا مبشرين ومنذرين فمن امن وصلح فلا خوف عليهم ولا هم يحزنون (M, 6b/2-3)

“Biz elçileri yalnız birer müjdecisi ve uyarıcısı olarak göndermişizdir. Onlara inanıp güvenen ve kendini düzeltenler artık ne bir korku duyar ne de üzülmeler.”

- **Sure 7, Araf Suresi, 179. Ayet**

قوله تعالى اولئك كالانعام (M, 1b/8)

“Onlar en’âm (koyun, keçi, sığır ve deve) gibidirler.”

- **Sure 9, Tövbe Suresi, 25. Ayet**

وضاقت عليهم الارض بما رحبت ثم وليتم مدبرين (M, 24a/3-4)

“Onca genişliğine rağmen yeryüzü size dar gelmişti. Sonra da geri dönüp kaçıştınız.”

- **Sure 9, Tövbe Suresi, 35. Ayet**

قوله تعالى فتكوا بها جباههم وجنوبهم الى اخره (M, 10b/4)

Alınlarının, sırtlarının ve yanlarının dağlanacağı gün onlara şöyle denecektir.”

- **Sure 12, Yusuf Suresi, 44. Ayet**

قوله تعالى وما نحن بتأويل الاحلام بعالمين (M, 4b/2)

“Biz böyle hayallerin yorumunu bilmeyiz.”

- **Sure 13, Ra’d Suresi, 41. Ayet**

قوله تعالى والله يحكم لامعقب لحكمه (M, 15a/8)

Hükmü Allah verir. O’nun hükmünü bozacak yoktur.”

- **Sure 14, İbrahim Suresi, 7. Ayet**

قوله تعالى لئن شكرتم لأزيدنكم (M, 4a/2)

“Eğer görevlerinizi yerine getirirseniz Ben de sizin için mutlaka artıracam.”

- **Sure 18, Kefh Suresi, 35. Ayet**

قوله تعالى ودخل جنته كان امنا (M, 14b/8)

“Bahçesine girdi huzurlu olan.”

- **Sure 21, Enbiya Suresi, 47. Ayet**

قوله تعالى ونضع الموازين القسط ليوم القيامة (M, 7b/15-8a/1)

“(Mezardan) kalkış günü tam doğru teraziler kurarız.”

- **Sure 22, Hac Suresi, 29. Ayet**

(M, 14b/10-11) قوله تعالى وليطوفوا بالبيت العتيق

“Ve o şerefli Beyti -Kâbe’yi- tavaf etsinler.”

- **Sure 27, Neml Suresi, 65. Ayet**

(M, 17b/6-7) لا يعلم الغيب الا الله

“Gaybı Allah’tan başkası bilemez.”

- **Sure 35, Fâtır Suresi, 32. Ayet**

(M, 15b/8-9) قوله تعالى أورثوا الكتاب الذين اصطفينا من عبادنا

“Kullarımızdan seçtiğimiz kimseleri Allah'ın izniyle bu kitaba mirasçı yaparız.”

- **Sure 39, Zümer Suresi, 73. Ayet**

(M, 6a/10-11) قوله تعالى سلام عليكم طبتم فادخلوها خالدين

“Selâmun aleykum. Ne iyi yaptınız. Ölümsüz olarak kalmak üzere girin içeriye.”

- **Sure 47, Muhammed Suresi, 15. Ayet**

(M, 22b/11-12) قوله تعالى وانهار من غسل مصفى

“ve süzme bal ırmakları”

- **Sure 66, Tahrim Suresi, 8. Ayet**

(M, 4a/11) قوله تعالى توبوا الى الله توبة نصوحا

“Örnek bir dönüşle Allah’a dönün.”

2.6.2.Hadisler

- (M, 4b/13) من اطاع السلطان فقد اطاع الله ورسوله

“Kim sultana itaat ederse Allah’a ve Resûlüne itaat eder.”

- (M, 4b/15) بذلته العليا خير من بذلته السفلى

“Veren el alan elden üstündür.”

- (M, 5a/1) البخيل لا يدخل الجنة

“ Cimri cennete giremez”

2.6.3. Dualar

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين ولا عدوان الا على

(M, 1b/1-2) الظالمين والصلاة والسلام على خير خلقه محمد واله اجمعين

“Âlemlerin rabbi Allah’a hamd olsun, güzel son Allah’a karşı gelmekten sakınanlarındır. Düşmanlık sadece zulmedenlerindir. Efendimiz Hz. Muhammed’e ve pak âlihine salat olsun.”

(M, 5a/14-15) بسم الله الرحمن الرحيم بسم الله الذي لا يضر مع اسمه شيء في الارض ولا في السماء وهو السميع العليم

“Allah’ın yüce ismine sığınana yerde ve gökte hiçbir şey zarar veremez. O, her şeyi bilir.”

اللهم اسلمت وجهي اليك وفوضت امري اليك لا ملجأ الا اليك استغفرك واتوب اليك يارب

اللهم ارني رؤيا صادقة غير كاذبة صالحة غير صالحة شاف غير ضار ولا حول ولا قوة

(M, 5b/1-2) الا بالله العلي العظيم

“Allahım kendimi sana emanet ettim. Sana yöneldim, işlerimi sana havale ettim. Senden başka sığınılacak kapı yok, senden kaçacak yer de yok. Şanın yücedir. Yücesin, zengin olan sensin, biz fakiriz, senden bağışlanma isterim rabbim ve sana tövbe ederim. Ey Allah’ım bana doğru rüyalar göster. Yalan olmayan, menfaatli, zararlı olmayan.”

2.6.4. Sözlər

(M, 14a/5) لا اله الا الله

“Allah’tan başka ilah yoktur”

(M, 22b/4) نعوذ بالله

“Allah korusun.”

والله اعلم بالصواب

“Doğruyu en iyi bilen Allah’tır” (M, 18b/6)

من عيبه

“onun kusurundan” (M, 25a/4)

3. METİN

3.1. Metin ile Alakalı Hususlar

3.1.1. Metnin Tespitinde Dikkat Edilen Hususlar

1. Sözcüklerin yazımında ve okunmasında anlamayı zorlaştıran bazı hemze eksiklikleri tarafımızdan düzeltilmiştir: *cüzinde* yerine *cüz'inde* (1b/4)
2. Dalgınlık, bilgi eksikliği vb. kişisel sebeplerden kaynaklanan yanlış imla ve uygunsuz sözcük seçiminin olduğu durumlarda, sözcük aslına ve metin içindeki anlamına uygun olarak düzeltilmiştir: *şehr-h^vâceleri* yerine *şehr-h^vâceleri* (2a/6), *koğmak* yerine *korğmak* (3a/14), *deñizde* yerine *deñinde* (17b/1), *ikāmet* yerine *kāmet* (2a/12), *köyleri* yerine *köpri* (2a/1), *göñül* yerine *kilim* (3a/7), *sinden* yerine *nesneden* (23b/6)
3. Metin içerisinde müstensihden kaynaklı bir takım eksik ek, sözcük, yan cümlecikler tespit edildiğinde bu eksiklikler metnin bütününe göre tamir edilmiştir.
4. Sözcükler birbirleri ile denetlendi. Yazımı net olmayan bazı sözcükler, geçmesi muhtemel diğer varaklarda tarandı ve ona göre okundu: *لواذك levādek* yerine *ve edik* (3a/2)
5. Bazı sözcüklerde ek uyumsuzlukları tespit edilmiştir: *بازارداغی bāzārdağı* (10b/5)
6. Ekler zaman zaman ayrı yazılmıştır: *يوسك لكدر yüksek-likdür* (10b/11)
7. Şedde işareti çok yaygın kullanılmıştır: *اسم ز ıssız* (10b/15). Bu durum zaman zaman yazım yanlışlarına da yol açmaktadır: *pahilller*. (5a/1)
8. Bazı sözcüklerin yazımı aynıdır: *اسم ıssı* (12a/1) ve *اسم ıssi* (8b/5). *sad* sine at. *eat* özelliği
9. Ayrı yazılması gereken bazı sözcükler bitişik yazılmıştır: *نحاختی ne-ḥāceti* (13b/8)
10. Bu dönemde *i>è>e* değişimi olduğu bilinen sözcükler için kapalı *e* (è) kullanılmıştır: *شكر اءءلر şükr edeler* (1b/4)

3.1.2. Transkripsiyon Listesi

ا, آ	ā, a, o, ö, u, ü, ı, i	ص	ş
ب	b, p	ض	z, ɖ
پ	p	ط	ɬ
ت	t	ظ	ʒ
ث	s	ع	ʕ
ج	c, ɟ	غ	ɣ
چ	ɟ	ف	f
ح	ħ	ق	k
ج	h	ك, ڪ	k, g, ŋ
د	d	ل	l
ذ	z	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, o, ö, u, ü, ū
ژ	j	ه	h, e, a
س	s	لا	lā
ش	ʃ	ی	y, ı, i, ī
		ع	ʔ

3.2. Metin

1b

هذا كتاب تعبير نامه تاليف شيخ علي رحمة الله عليه

بسم الله الرحمن الرحيم

- (1) الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين ولا عدوان الا على
- (2) الظالمين والصلاة والسلام على خير خلقه محمد واله اجمعين²².
- (3) Ammā her kim düş görse aḥīr anuñ ta‘bīri eger eyü düş ise şāz olalar ve Tañrı‘ya
- (4) şükr edeler. Eger yatlu ise şaḫın[a]lar ve bu düş dedükleri peygāmbereñ kırk altı cüz’inde
- (5) aḥīrdür ve peygāmbere nübüvvet kırk yaşında deġdi. Altmış üç yıl ‘ömr sürdi. Yigirmi üç
- (6) yılını peygāmbelik ile geçürdi, dünyādan naql eyledi. Ammā her kişiye vācibdür ki düş bilmek nitekim
- (7) şer‘iyyat ‘ilmi gibi vācibdür. İlla bir bölük kişiye degül Hāḫ te‘āla bunları kelām-ı ḳadīmde yād ḳıldı.
- (8) Düşün **Evvelki bāb**: Ammā bu kitābuñ bābları elli üçdür.²³ قوله تعالى اولئك كالانعام
- (9) aşlın ve²⁴ faẓiletin ve daḥı gerçek düş ve yalan düş bilmekdür. **İkinci bāb**: Mestür
- (10) kişinüñ düşini fark eylemekdür. **Üçinci bāb**: Tañrı ve Cebrā’il ve Mikā’il ve ‘Azrā’il ve bākī feriştahlar ve
- (11) rızvān peygāmbereñ ve gökler ve uçmak ve ṭamu ve sırāt ve ṭerāzu ve ḥesāb ve ḳıyāmeti görmekdür.

²² Hatim Duası, Anlamı: “Alemlerin rabbi Allah’a hamd olsun, güzel son Allah’a karşı gelmekten sakınanlarındır. Düşmanlık sadece zulmedenlerindir. Efendimiz Hz. Muhammed’e ve pak âlihine salat olsun.”

²³ Kur’ân-ı Kerîm, Araf Suresi, 179. Ayet, Anlamı: “Onlar en’âm (koyun, keçi, sığır ve deve) gibidirler.”

²⁴ aşlın ve: aşlın ve yılun (yilük?) 1b/9.

(12) **Dördüncü bāb:** Levh-i mahfūz ve Güneş ve Ay ve yıldız ve yağmur ve kar ve tolu ve buz ve gök

(13) gürlemek ve yıldırım ve bulut tuman görmektür. **Beşinci bāb:** Denizler ve akar şular

2a

(1) ve kırı çay ve havz ve ırmağ ve köpri²⁵ ve kazuk ve gemi ve kārız ve şandık ve kuyular görmektür.

(2) **Altıncı bāb:** Aydınlık ve karanlılık ve od ve şem‘ ve çerāğ ve kandıl görmektür.

Yedinci bāb:

(3) Dağ ve depecik ve yüce yer ve yerler ve kum ve taş ve toprak ve iniş²⁶ ve yokuş ve dīvār

(4) sımak²⁷ ve tam görmektür. **Sekizinci bāb:** Mescid ve mināre ve minber ve muşalla ve mescidde çerāğ

(5) yandırmakdu[r]. **Çokuzuncu bāb:** Bostān ve sarāy ve nerdübān ve bāzār ve dükkān ve hammām ve degirmen ve şoffa²⁸

(6) ve dehliz ve tolāb ve şehir ve şehir-h‘āceleri ile dostlık etmek ve kal‘a ve hişār

(7) ve köşk ve kerpiç²⁹ ve kiremit görmektür. **Onuncu bāb:** Kāfūr ve şandāl ve gül suyu

(8) ve misk ve ‘anber ve hoş yağlar ve za‘ferān ve ‘ūd ve gül ve sünbül ve karanfil ve ceviz ve zeytün

(9) görmektür. **On birinci bāb:** Bebr ve peleng³⁰ ve kul ve karavaş ve oğlan ve kız ve ‘avrat

(10) ve çirkīn ‘avrat görmektür. **On ikinci bāb:** gusül ve ābdest ve teyemmüm ve rükū‘ ve sücud³¹

²⁵ köpri: köyleri 2a/1.

²⁶ iniş: ateş 2a/3

²⁷ sımak: ve aymak (ve atımak?) 2a/4

²⁸ şoffa: şakka 2a/5

²⁹ kerpiç: kerbiç 2a/7

³⁰ peleng: peltek 2a/9

³¹ sücūd: sücū 2a/10

- (11) ve Ka'be ve karanlıktā du'ā kılmak ve tesbīh tehlīl ve tekbīr ve istiğfār ve orūç
- (12) tutmak ve yanılmak ve gazā kılmak ve kāmēt³² getürmek ve hac ve harem³³ kendüyi Şafā ve
- (13) Merve arasında görmek ve vakfe³⁴ durmak ve hacrū'l esved³⁵ ve zekevāt³⁶ ve ta'ām ve şadağa
- (14) vèrmekdür.³⁷ **On üçüncü bāb:** Kāzī ve hālīfe ve imām ve 'ālim ve haṭīb ve rencūr ve kurbān
- (15) görmekdür. **On dördüncü bāb:** Kalem ve kalem dān ve dīvīt ve muşhaf ve nāme³⁸ ve menşūr ve mürekkebe görmekdür.

2b

- (1) **On beşinci bāb:** Ādem ve ādemlerūn başını ve endāmların ve balgām görmekdür. **On altıncı bāb:**
- (2) Kapu ve kilīd ve kürsī ve taht ve sanduk³⁹ ve şāzırvān ve kubbe ve kara ev ve yorğan ve gömlek ve küpe
- (3) ve yaşduk ve döşek ve kīse ve beşicik ve çadır ve çardağ ve tor⁴⁰ görmekdür. **On yedinci bāb:**
- (4) Çölmek ve tennur ve ocağ ve kömür ve tütsi ve çanak ve tabağ görmekdür. **On sekizinci bāb:** Yèr deprenmek
- (5) **On tokuzuncu bāb:** Kan aldurmak ve hacāmet ve kitāb okumak ve yazu yazmağdur. **Yigirmi birinci bāb:**
- (6) Bevl ve gāīt ve hadeş ve neciş üstüne⁴¹ oturmağdur. **Yigirmi ikinci bāb:** Ağaclar ve yemişler ve kavun

³² kāmēt: ikāmēt 2a/12

³³ hac ve harem: hamr ve cürm

³⁴ vakfe: vakfiye 2a/13

³⁵ hacrūl esved: hacū'l esvede 2a/13

³⁶ zekevāt: zekevat

³⁷ vèrmekdür: dirmekdür 2a/14.

³⁸ nāme: nām 2a/15.

³⁹ sanduk: zarf (2b/2)

⁴⁰ tor: nur 2b/3.

⁴¹ üstüne: ve essiye 2b/6.

(7) ve hāvuç görmekdür. **Yigirmi üçüncü bāb:** Soğan ve şarımşak ve biber ve tuz ve şaman ve şamanlık ve āhūr

(8) ve ot içmekdür. Faḳā⁴² süd ve beynir ve arslan südi, yağları başup devlet bulmaḳdur.

(9) At südi düşde ḥarām māl ve ḳorḳmaḳ, ürkmek; ulu şaḳal südi düşde yağlardan⁴³ māl

(10) ḥāsıl édüp ḳorḳuya ve ḥavfa düşmekdür. Ḳaplan südi bir ulu yağı belürmek olur. Hımār

(11) südi ‘avratlardan biliñüz. Helāl māl eline gire. Kuş südi düşde yağları yaşmaḳ ve başmaḳ

(12) ve şanmaduğı yerden devlete erişmek olur. **Yigirmi dördüncü bāb:** Etmek ve tatlılar ve ḳına nebāt ve şeker

(13) ve tuzlu ve ağı içmek ḳuşmaḳ ve dārūlar içi yürütmek bildirür. **Yigirmi beşinci bāb:** Riş

(14) yemekdür ve şarāblar görmekdür. **Yigirmi altıncı bāb:** Cevher ve inçü ve yakūt ve mercān ve ḥalḥāl ve bilézük

(15) ve dirhem ve aḳçe ve gümüş ve altun ve dinār ve gümüş⁴⁴ ve çerāğ ve ḥavān ve legen ve yüzük ve ḳurşun ve

3a

(1) tuç ve zümürüd görmekdür. **Yigirmi yedinci bāb:** Börk⁴⁵ ve gēyesi ve ‘imāme ve üskūf ve cebe ve destār

(2) ve şalvār ve mizer ve edik⁴⁶ ve çorab ve başmaḳ ve ḳuşaḳ ve taylasān⁴⁷ ve yağmurlık ve dahı

(3) ibrişim bezi ve panbuḳ bezi görmekdür. **Yigirmi sekizinci bāb:** Nikāḥ ve evlenmek ve ḳız dilemek ve sünnet

⁴² faḳā: faḳāḥ (?).

⁴³ Baştaki ḳ harfı unutulmuştur.

⁴⁴ dinār ve gümüş: nebārus (?), muhtemelen müstensih hatası 2b/15.

⁴⁵ börk: kürük (kürk?) ana metinle kontrol edilerek düzeltilti. 3a/1.

⁴⁶ edik: levadek (?) muhtemelen müstensih hatası 3a/2.

⁴⁷ taylasān: taydan (?) muhtemelen müstensih hatası 3a/2.

(4) èylemek ve kuçmak ve cima‘ etmezdür. **Yigirmi tokuzinci bāb:** İp ve bend ve igne ve iplik görmezdür.

(5) **Otuzuncu bāb:** Silāh ve süñü ve kalkan ve ok ve hançer ve bıçak ve ustura ve bilegi ve maşad

(6) ve kös ve tabl ve şavaş ve boğmak ve kıymak ve çevgān ‘amūd[1] ve rûde⁴⁸ ve cevşen⁴⁹ ve kılıç ve nacak

(7) ve igne ve t̄ali‘a⁵⁰ and içmezdür. **Otuz birinci bāb:** İbrişim kilim⁵¹ ve yükle panbuğ görmezdür. **Otuz**

(8) **ikinci bāb:** ‘Aşī⁵² görmezdür. **Otuz üçüncü bāb:** Zindān ve kafes⁵³ ve gūristān ve ölüler ve sin

(9) kazmak ve iletmek ve evinde cenāze görmek ve t̄abūt görmezdür. **Otuz dördüncü bāb:** Depelemek

(10) ve ağaçla ve kamçıla döğmezdür. **Otuz beşinci bāb:** Dūdük, def ve k̄anūn ve ceng-ü ciğāne

(11) ve k̄opuz ve nerd⁵⁴ ve santranç görmezdür. **Otuz altıncı bāb:** Yolda dāne dökilmek tahıl ve un

(12) ve çuvāla kıymak ve şatmak ve şatun almakdur. **Otuz yedinci bāb:** Havāda uçmak ve k̄onmak ve havāda

(13) sarāy yapmağdur. **Otuz sekizinci bāb:** Yırtıcı cāneverler ve hayvānlar görmezdür. **Otuz tokuzuncu**

(14) **bāb:** Gēyesi yırtılmak, k̄or̄mak⁵⁵ ve hayvān yā yırtıcı cāneverlerden ziyān èylemek ve t̄utuşmağdur.

(15) **Kırkıncı bāb:** Elini cufānla yumak ve misvāk görmezdür. **Kırk birinci bāb:** At ve katır

⁴⁸ rûde: rure (?).

⁴⁹ cevşen: cūş. Ana metinle kontrol edilerek düzeltildi, 3a/6.

⁵⁰ t̄ali‘a: talak 3a/7.

⁵¹ kilim: göñül 3a/7.

⁵² عصى şeklinde yazıldığı için ‘aşī okunması tercih edildi ancak anlam kuşku yaratmaktadır.

⁵³ kafes: kaşas 3a/8- 23b/7.

⁵⁴ nerd: ner 3a/11 .

⁵⁵ k̄or̄mak: k̄oğmak 25a/1 – 3a/14.

3b

(1) ve eşek ve deve görmektür. **ƘırƘ ikinci bāb:** Ƙoyun ve Ƙoçlar ve Ƙuzı ve oğlāƘ ve Ƙaşşāb ve Ƙeçi

(2) ve cāneverler yüregini yemekdür. **ƘırƘ üçinci bāb:** Tağlardağı eti yenür cāneverlerden geyik

(3) ve Ƙuş görmektür. **ƘırƘ dördinci bāb:** Şıgır ve buzagu sağmağdur. **ƘırƘ beşinci bāb:**

(4) ve şu şıgırı ve buzagu⁵⁶ görmektür. **ƘırƘ altıncı bāb:** Toņuz ve sıçan, keler ve yılan ve bursuk

(5) ve ejderhā ve tavşan, ‘akreb ve örümcek görmektür. **ƘırƘ yedinci bāb:** Arslan ve Ƙaplan

(6) ve Ƙurd ve ayu ve sırtlan görmektür. **ƘırƘ sekizinci bāb:** Ƙuşlar görmektür. **ƘırƘ tokuzuncı bāb:**

(7) Aru, ve çekirge ve Ƙarınca ve Ƙalan ĥurde cāneverleri ve püre ve bit görmektür. **Ellinci bāb:**

(8) Balık, Ƙurbağa ve bağa ve yengeç ve şu cāneverleri görmektür. **Elli birinci bāb:** Dīv ve perī ve şeytān

(9) ve Deccāl ve put⁵⁷ ve hāc ve cühūd ve katībat⁵⁸ görmektür. **Elli ikinci bāb:** Şanā‘at ehlin

(10) görmektür. **Elli üçüncü bāb:** Dügün ve Ƙonuklık eylemektür. **Evvelki bāb:** Ƙurān oƘumağdur.

(11) **İkinci bāb:** Düşün aşlın ve fazlın ve gerçek düşi yalan ve düşi bilmektür. Ammā

(12) düşün ma‘nāları üç vech üzerinedür. Birine tesbīr dērler ve birine taħrīr dērler

(13) ve birine ilhām dērler. Ammā ol düş kim tesbīr dērler oldur kim HāƘ te‘ālā ferişte müvekkel Ƙılmışdur.

⁵⁶ buzağı: kağı “kağı” metin içi kontrol edilerek düzeltili, 3b/4.

⁵⁷ put: bit, metin kontrol edilerek düzeltili. 3b/9.

⁵⁸ katībat: ketiye 3b/9.

(14) levhü'l-mahfuzda melekü'r-rü'yâ dërler ⁵⁹ ne-kim hayr olacağdur. Âdem oğlanına ol ferîşte Tañrı te'âlâ

(15) tevfiķ vërür dünyâda ve ahiretde işlerinde beşâret geleceğdur. Ol ferîştah anı aña gösterür.

4a

(1) Çünkim bu tesbîr düş görse Tañrı'ya şükr kıla, şadaķa ve hayr ola. Ol beşâret gördügi-çün

(2) eger eyle êderse ol kişi hîç yatlu düş görmeye. ⁶⁰ قوله تعالى لنن شكرتم لأزيدنكم

(3) Ammâ ol düş kim tañrîrdür. Oldur kim bir kişi tâ'atden biri olsa ve 'âşi olsa ol

(4) ferîşteye Tañrı tevfiķ vërür ve ol kiřinüñ üzerine şarp vâķı'alar geleceğdur. Anı

(5) aña gösterür. Çünkim bu tañrîr düş görse ol kişi tevbe kıla ve Tañrı'ya şığına,

(6) tâ'ata yakın ve ma'siyetden ırak ola, işbu ayeti okuya: قوله تعالى ان الله

(7) -Ammâ ol dëdügüm ilhâmdur. Oldur ki ol melekü'r ⁶¹ لا يخفى عليه شيء في الارض
rü'yâya

(8) Hâķ te'âlâ tevfiķ vërür ve ol kişiye düşinde gösterür. Hâc ve ğazâ kılor ve tesbîh okur

(9) ve namâz kılor ve oruç dutar. Bu düşüñ ta'bîr[i] oldur ki Tañrı'dan ilhâm gelür ol kişiye.

(10) Vâcib oldur kim hayr artura ve ma'siyetden şaķına ve tevbe kıla ve Tañrı'dan isti'ânet

(11) dileyen. ⁶² قوله تعالى توبوا الى الله توبة نصوحا. Ammâ yalan düş üç vech üzerine-

(12) -dür. Birine hâb-ı himmet dërler ve birine hâb-ı 'illet dërler ve birine hâb-ı şeytân dërler.

(13) Ammâ hâb-ı himmet oldur ki kiřinüñ gönli endişelü ola ve daķı yatsa uyusa düş

⁵⁹ melekü'r-rü'yâ dërler: melekü'r-rü' dër yâ ler. Muhtemelen müstensih hatası 3b/14.

⁶⁰ Kur'ân-ı Kerîm, İbrahim Suresi, 7. Ayet, Anlamı: "Eğer görevlerinizi yerine getirirseniz Ben de sizin için mutlaka artıracam".

⁶¹ Kur'ân-ı Kerîm, Ali İmran Suresi, 5. Ayet, Anlamı: "Yerde hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz."

⁶² Kur'ân-ı Kerîm, Tahrîm Suresi, 8. Ayet, Anlamı: "Örnek bir dönüşle Allah'a dönün."

- (14) görse ol düşün aşlı yokdur. Hāb-ı ‘illet oldur ki bir kişi şayrılık içinde
- (15) çok yatsa uyusa korkulu ol ‘illetdendür, anuñ aşlı yokdur. Ammā hāb-ı şeytān

4b

- (1) oldur ki dīv gelür gusl lāzım olur yā mümkün degül ise nesne getüreler bu düşe ihtilām
- (2) derler. açanķ. Ammā düş ⁶³ قوله تعالى وما نحن بتأويل الاحلام بعالمين
- (3) şafrā galeb[esin]den ve sevdā⁶⁴ galebesinden ola, ol düşün aşlı yokdur. Ammā düş rāst
- (4) olmağa. Yıluñ evvelinde yā āhırinde görmek yēgdür. Eger evvel bahārda görse ol düş
- (5) dañı tēz gelür. Zira kim faşl-ı evveldür. Ve eger düşün āhırinde görse ol dañı tēz gelür.
- (6) **İkinci bāb:** Mestüre kişinün ve ma‘şūk kişinün düşün fark ēylemekdür. Ammā
- (7) gece düşi gündüz düşinden yēgrekdür. Eger gecenün evvelinde [görse] otuz yıla degin vāķı‘ ola.
- (8) Eger gecenün ortasında görse beş yıla degin vāķı‘ ola. Eger şabāha yakın
- (9) görse ne kadar yakın ise ol kadar yakın ola. Ammā müselmānlar düşi kāfir düşi
- (10) gibi degüldür. Ve ‘ālimler düşi cāhiller düşi gibi degüldür. Ve mestür ‘ādil sultānlar
- (11) düşi ra‘iyyet düşinden yēgdür ve sultānlar hakkında Hāķ te‘ālā Qurān’da buyurur: قوله تعالى
- (12) يا ايها الذين امنوا اطيعوا الله واطيعوا الرسول وأولي الامر منكم⁶⁵
- (13) buyurdı kim:⁶⁶ من اطاع السلطان فقد اطاع الله ورسوله Ammā mestüre düşi fāsıķ düşinden

⁶³ Kur’ân-ı Kerîm, Yusuf Suresi, 44. Ayet, Anlamı: “Biz böyle hayallerin yorumunu bilmeyiz.”

⁶⁴ sevdā: hūdā, hevda (?). Muhtemelen müstensih hatası 4b/3.

⁶⁵ Kur’ân-ı Kerîm, Nisa Suresi, 59. Ayet, Anlamı: “Ey inanıp güvenenler, Allah’a itaat edin, bu elçinin getirdiği kitaba itaat edin ve sizden olan yetki sahiplerine de.”

⁶⁶ Hadis, Anlamı: “Kim sultana itaat ederse Allah’a ve Resûlüne itaat eder.”

(14) yègdür. Ve cömerdler düşi pañiller düşinden yègdür. Ve cömerdler hakkında peygamber ‘am. buyurur:

(15) gdür dilenci nī demek oldur ki cömerd eli yêya‘ ⁶⁷ بذلته العليا خير من بذلته السفلى

5a

(1) elinden. Pañiller hakkında peygāmbere ‘am. buyurmuşdur: ⁶⁸ البخيل لا يدخل الجنة

ya‘ nī demek olur

(2) pañil cennete giremez ve yohsul kişinüñ düşüne i‘tibār yokdur. Zirā ki dāyım nafaka

(3) guşşasından hāli olmaz ve guşşalu kişinüñ düşüne i‘tibār yokdur. Ve oğlanuñ

(4) dañı za‘ ifdür. Zirā şehvet gālibdür. Ve fehmi [ü]‘ aklı kemdür ve ‘avratlar düşüne

(5) dañı i‘tibār yokdur. Meger pādīşāh ola ammā cühūduñ ve cünūbuñ düşi ve hāyzuñ

(6) düşi ta‘bīr olmaz. Hikāyet: Şafiyye Hayber Kal‘asınuñ beginüñ ‘avratı idi, bir gece

(7) düşinde görür ki Ay ile Gün indiler, etegine düşdiler. Şafiyye bu düşi erine

(8) eytdi. ⁶⁹ Eri dañı kağıyup yüzine bir tabanca urdı ve yüzi gögerdi. Şafiyye[ye]

(9) eytdi: Eger bu düş gerçek ise peygāmbere gelür bu kal‘ayı alır, seni ‘avrat edinür dedi.

(10) Birkaç günden sonra peygāmbere ‘am. geldi. Ol kal‘ayı aldı. Şafiyyeyi esir etdiler. Resül

(11) hāzretine getürdiler. Resül hāzreti sordu: Yüzün neden gögerdi. Şafiyye ne kim

(12) vağı‘ oldu ise dedi. Resül hāzreti anı āzād edüp kendüye nikāh eyledi. Peygāmbereñ

(13) bir ‘avratı dañı Şafiyye’dür. Ammā kişi gerek kim yine çok vakit ābdest ala ve dañı eyde.

⁶⁷ Hadis, Anlamı: “Veren el alan elden üstündür.”

⁶⁸ Hadis, Anlamı: “Cimri cennete giremez.”

⁶⁹ eytdi: eydi verdi (?) 5a/8.

بسم الله الرحمن الرحيم بسم الله الذي لا يضر مع اسمه شيء في الارض ولا في السماء (14)

(15)⁷⁰ وهو السميع العليم andan sonra sağı elinün üzerine baş koyu dağı bu du‘āyı okuya

5b

اللهم اسلمت وجهي اليك وفوضت امري اليك لا ملجأ الا اليك استغفرك واتوب اليك يارب (1)

اللهم ارني رؤيا صادقة غير كاذبة صالحة غير صالحة شاف غير ضار ولا حول ولا قوة (2)

(3) ⁷¹ Andan sonra yine uyuya. Nekim düş görse hayr göre ve şer

(4) görmeye. Ammā kişi-kim düşini cāhile ve müsahhara⁷² ve düşmenine demeye, yaramazdur. **Üçinci bāb:**

(5) Tanrı te‘ālā, Cebrā’il ve Mikā’il ve İsrāfil ve ‘Azrā’il ve feriştağlar ve rızvān ve peygāmbەرler ve ‘arş

(6) ve kürs[ī] ve gökler ve uçmak ve tamu ve sırāt ve terāzū ve hesāb ve kıyāmet görmekdür. Kim-ki

(7) düşinde Tanrı görse cümle mekrden ve korkudan ve ‘azābdan ve fitneden ve belādan ve guşşalardan dünyā

(8) ve āhıret[de ırak] ola. Allāh[ı] görmek yedi dürlü vech vardır: Ğafurdur, rahmetdür, ni‘metdür ve kerāmetdür

(9) ve selāmetdür ve tevbedür ve yüzi nūrlu olmağdur ve dağı islāmdur. Ammā Dānyāl peygāmbەر[i görmek] ey[ü]dür.

(10) Kim-ki Tanrı görse mū‘min[ın] ‘izzetdür ve kuvvetdür ve halifelere NHYABS’dur⁷³ ve meliklere ‘adldür.

(11) ve zahidlere ihlāşdur ve gāzīlere şehādetdür ve kullara āzādlıkdur ve esīrlere halāşdur.

⁷⁰ Dua, Anlamı: “Allah’ın yüce ismine sığınana yerde ve gökte hiçbir şey zarar veremez. O her şeyi bilir.”

⁷¹ Dua, Anlamı: “Allahım kendimi sana emanet ettim. Sana yöneldim, işlerimi sana havale ettim. Senden başka sığınılacak kapı yok, senden kaçacak yer de yok. Şanın yücedir. Yücesin, zengin olan sensin, biz fakiriz, senden bağışlanma isterim rabbim ve sana tövbe ederim. Ey Allah’ım bana doğru rüyalar göster. Yalan olmayan, menfaatli, zararlı olmayan.”

⁷² müsahhara: müsahhariyye 5b/4.

⁷³ Transliterasyon şeklinde gösterilen bu kelime okunamadı, 5b/10.

(12) Kim-ki düşünde Tañrı- ‘azze ve celle- görse ol kişi uçmağa yaķın ve cümle ğuşşadan

(13) kırtıla ve bay ola ve tamu ğazābından emīn ola. Eger kāfir ise mū’minīn ola ve fāsık

(14) görse tevbe kıla ve tevfiķ bula ve eger zālīm pādişāh veyā zālīm kāzī görse ‘ādil ola.

(15) Eger bāzergān görse helāl māl eline gire ve yoķsul görse bay ola. Bu düşi gören⁷⁴

6a

(1) belā ve hışm görmeye, ‘adl ve raķmet ve berekāt dāyim ola. Kim-ki düşünde Cebrā’il görse

(2) murādına ere ve cümle işi yürüye, ‘ilm öĝrene. Kim-ki Mikāil görse mālī çok ola ve hem

(3) ol yıl yağmurlu ola. Kim-ki İsrāfīl görse ‘ömri uzun ola, sūrī aĝzında görse

(4) ol vilāyetün begi ‘ādil ola, ‘ibādet ve tāt ehli ola. Kim-ki ‘Azrāil görse çok ve açuķ

(5) nūrlu ol kişinün ölümü⁷⁵ imānla ve şehādet birle ola. Ve eger ‘Azrā’il’i melūl görse ol

(6) kişinün ölüsi düşvār ola ve tevbesiz ola. Eger cānın alursa ‘ömri uzun ola.

(7) Kim-ki ferişte görse ol kişinün eline helāl māl gire ve oĝlı kıızı çok ola ve el-vilāyet

(8) ucuzlık ola ve ni‘meti çok ola. Eger ferişte kendüye selām vërse ol kişi iki

(9) cihānda belālardan emīn ola. Eger feriştahları gökden yere iner görse kāfirler helāk ola.

(10) Kim-ki düşünde rızvān görse cümle āfetlerden emīn ola, raķmet ve beşāret bula
قوله تعالى

⁷⁴ gören: görene 5b/15.

⁷⁵ ölümü: ölüsi 6a/5.

- (11) ammed'i görsehki düşinde Mu-. Kim⁷⁶سلام عليكم طبتم فادخلوها خالدين
- (12) mu'azzez ola ve ne işe niyyet ederse ol işi hayr ola, rāst gele ve ol
- (13) vilāyetün kavmi dāyim hālāş içinde ola ve pādişāhlık içinde ola ve guşşadan ırak
- (14) ola ve her maqşūdına erişe. Ve eger ġarīb ise vatanına erişe ve eger kāfir ise
- (15) imān bula. Ve sultān görse saltanatı arta ve hīç düşmen aña kār kılmaya ve ol vilāyete

6b

- (1) belā ve āfet erişmeye ve hālāyık beşāret ve de şāzlık içinde ola. Hāk- celle ve alā- Qur'ānda buyurur.
- (2) قوله تعالى وما نرسل المرسلين الا مبشرين ومنذرين فمن امن وصلح
- (3) . Eger peygāmbəri melül görse ol vilāyetün⁷⁷ فلاخوف عليهم ولا هم يحزنون
- (4) kavminden delālet vardur, tevbe kılmak gerekdür, hışm gelmeye. Kim-ki düşinde Ādem peygāmbəri
- (5) görse ol kişi 'azīm ululıġa erişe. Kim-ki düşinde Hābīli görse zāhīd
- (6) ve müttakī ola ve sözleri maqbūl ola. Vallā ol kişiyе zulm erişe. Kim-ki İbrāhīm
- (7) peygāmbəri görse Tanrı andan hoşnūd ola ve anuñ üzerine ni'met ve rahātlik kapısı
- (8) açıla ve rūzgārı hoş ola. Kim-ki İsmā'īl peygāmbəri görse Tanrı'nun emrine muṭī'
- (9) ola ve yavuz işlerden bağlana. Kim-ki İshāk peygāmbəri görse firķate düşe ve kırtıla.
- (10) Kim-ki Hūd peygāmbəri görse yavuzlar anuñ üzerine musallaṭ ola, 'ākıbet gerü bunları
- (11) kahr eyleye. Kim-ki Şālih peygāmbəri görse düşmen fitnesine düşe, 'ākıbet gerü zafer

⁷⁶ Kur'ân-ı Kerīm, Zümer Suresi, 73. Ayet, Anlamı: "Selāmun aleykum. Ne iyi yaptınız. Ölümsüz olarak kalmak üzere girin içeriye."

⁷⁷ Kur'ân-ı Kerīm, Enām Suresi, 48. Ayet, Anlamı: "Biz elçileri yalnız birer müjdeci ve uyarıcı olarak göndermişizdir. Onlara inanıp güvenen ve kendini düzeltenler artık ne bir korku duyar ne de üzülürler."

(12) bula. Kim-ki Ya‘kub peygāmberi görse Taḥrī ol kiṣiye oġul vère. Ammā birisi
üçün kayġulu ola,

(13) ‘ākıbet gerü şāz ola. Kim-ki Yūsuf peygāmberi görse ol kiṣiye bühān edeler,
‘ākıbet

(14) gerü devlet ve ‘izzet bula. Kim-ki Yaḥyā peygāmberi görse tā‘at ve ‘ibādet ehli
ola

(15) ve afetlerden emīn ola. Kim-ki Zekeriyā peygāmberi görse oġlı toġa, çok
yaşaya,

7a

(1) du‘āsı müstecāb ola. Kim-ki Yūnus peygāmberi görse evmekle bir iş işleye, ol

(2) işden zindāna düşe ve tārlıġa düşe, ‘ākıbet kurtıla. Kim-ki Eyyūb peygāmberi

(3) görse rencli ola ‘iyālī gide ve ‘ākıbet gerü şifā bula ve Taḥrī te‘ālā ‘iyāl

(4) vère. Kim-ki Dāvūd peygāmberi görse kuvvet ve devlet bula, ‘azīm ululıġa erişe.

(5) Kim-ki Süleymān peygāmberi görse pādīşāhlık bula ve çok kiṣiler eli altında
muḥtāc

(6) ola. Kim-ki Musā peygāmberi görse düşmeni ola ve daḥı düşmen üzerine zafer
bula

(7) ve helāk edüp emīn ola. Kim ki ‘İsā peygāmberi görse bu cihānda şāzlık aḡa

(8) gūş ola ve işlerinden menfa‘at bula ve oġlı doġa, menfa‘at erişe. Kim-ki ‘arş,

(9) kürsī görse çok vilāyet issi ola, murādına ere. Kim-ki kürsī üzerinde oturur

(10) görse iki cihānda ‘azīz ola, gönli dileġin bula, çok ḡayr işleye. Kim-ki

(11) gökler ḡapusu açılmış görse ol kiṣiye dünyā ḡapusu açıla, hīç nesneye muḥtāc

(12) olmaya. Kim-ki göġe çıkısa ve gözükmey olsa eceli yakın gelmişdür. Eger fāsık

(13) ise tevbe kıla. Eger şālīḡ kiṣi ise ḡayriyyet ve şalāḡiyyeti⁷⁸ artura. Kim-ki
kendüyi

(14) uçmaḡda görse cümle murādına erişe, dükeli kayġulardan kurtıla, ululıġa yetişe.

⁷⁸ ḡayriyyet ve şelāḡiyyeti: ḡayreti ve şalāḡatini 7a/13.

(15) Kim-ki uçmağı görse tokuz dürlü mertebe bula ve selāmet ve rahātlik bula, belādan

7b

(1) emīn ola, hayr ve berekāt bula. Eger uçmak yemişlerinden yese her iş eline gire. Eger

(2) uçmak içinüñ hūr ve ğilmān ve vildān ola dünyada ulu pādişāh ola. Eger uçmağda

(3) köşk üzerinde oturursa ululuk ve mertebe bula. Eger uçmak şarābından içse

(4) dāyim ten-dürüst ola ve helāl māl eline gire. Eger uçmağdan taşra çıkısa elinden

(5) mālı ve ni‘meti çıka. Kim-ki tamuyı görse Tanrı’dan aña hışm gele, günāhına tevbe kıla,

(6) vilāyetüñ pādişāhı zālīm ola ve ol vilāyete zulm erişe. Eger tamu ta‘āmından

(7) yese harām māl eline gire. Eger tamudan çıkısa kayğudan kırtıla. Eger kendüyi tamu

(8) içinde görse ma‘şiyet işlemişdür, tevbe kıla. Eger boynı zincīrde görse bir günāh

(9) işleye kebāirden. Kim-ki şırāt görse bir düşvārılığa uğraya. Eger kendüyi şırāt üzerine

(10) görse Tanrı aña zafer yol hediye vere. Eger şırātdan geçer görse āfetlerden emīn ola. Eger

(11) şırātı tāmuya düşer görse yohsul ola ve dağı bir ma‘şiyet işleye, ağunla helāk

(12) düşe. Kim ki terāzūda⁷⁹ berāber görse ol şehrüñ pādişāhuñ⁸⁰ hālī hoş ola ve kâzī

(13) ‘ādil ola. Anuñ ‘adli berekātında ol vilāyet cümle belālardan emīn ola. Eger terāzūnuñ

(14) bir yanı eksük tartılır görse ol şehrüñ kâzīsı yağılış hüküm eyleye. Anuñ

(15) ucından ol vilāyete āfet erişe. قوله تعالى ونضع الموازين القسط

⁷⁹ terāzūda: terazūya 7b/12.

⁸⁰ pādişāhuñ: pādişāhı 7b/12.

8a

- (1) ⁸¹ ليوم القيامة Eger terāzūnun köşesi şınsa kâzīnun hükminden za‘îf ola. Eger
- (2) hesâb görse genişlikle⁸² vërse hoşlık ve rahâtlık bula. Eger hesâbdan tēz kurtılrsa
- (3) kaygudan emîn ola. Eger hesâb âdeme [zor gelse] belâ ve miñnete düşe eger kıyâmeti görse cümle
- (4) korkulardan emîn ola. **Dördinci bâb:** Levh-i mahfûz ve Güneş ve Ay ve yıldızlar
- (5) ve yağmur ve tolu ve buz ve gök gürlemek ve yıldırım ve bulut ve tuman görmekdür. Kim-ki levh-i mahfûz
- (6) görse Tanrı’nun ‘ilmin ögrene. Kim-ki Güneş görse kendüye êlden⁸³ devlet ve ‘izzet bula.
- (7) Eger kişi kendüye secde kıılır görse ol kişi pâdişâhlığa lâıık ise pâdişâh ola
- (8) veyâ ‘izzet ve devlet bula veyâ ol vilâyetün pâdişâhı ‘âdil ola, kamu el ü vilâyeti
- (9) ma‘mûr ola. Kim-ki Güneş’i tutilmış kara görse ol vilâyetün pâdişâhına âfet êrişer.
- (10) Eger Güneş’i gâyet ıssı görse ol vilâyetün halk[ı] renclü ola, pâdişâhdan re‘âyâya
- (11) zulm êrişer. Eger Ay görse ve katında veyâ kendüye secde êder veyâ sarâyına veyâ evine
- (12) inse ululuk bula ve vilâyet bula, çok mâl eline gire ve gönli dilegi eline gire. Eger bu düşi
- (13) gören ra‘ıyyet ise⁸⁴ sultân katında hâş ola. Eger garîb ise vatanına êrişer ve oğul⁸⁵
- (14) ümîzi var ise bula. Düşi gören yohsul ise ulu bahtlu ‘avrat ala. Eger ‘avrat
- (15) görse bahtlu ere vara. Eger altı nûrlu görse sultân ‘âdil ola ve kalan halkun fi‘ili eyü ola.

⁸¹ Kur’ân-ı Kerîm, Enbiyâ Suresi 47. Ayet, Anlamı: “(Mezardan) kalkış günü tam doğru teraziler kurarız.”

⁸² genişlikle: bâgizlikle (?) 8a/2.

⁸³ ilden: ilden evinde 8a/6.

⁸⁴ ise: etse 8a/13.

⁸⁵ oğul: oğulu 8a/13.

8b

- (1) Eger Ay'[1] tutilmış görse yatlu⁸⁶ fi'l ve Güneşi görmekdür. Bir te'vîl dahı vardır: Kim-ki
- (2) Güneş nûrını kendüye dokınur görse ol kişi pâdişâh ola. Eger Güneş'i kendü önünde
- (3) görse ululuk rûşeni ve aydınlık ve râhatlık bula. Eger Güneşi gökde görse kendüye
- (4) nûr tokınsa ol vilâyet pâdişâhınun heybetin göre. Eger evinde Güneş nûrın
- (5) görse 'avratı yok ise 'avrat ala. Eger evlü ise ni'met issi ola. Kim-ki Ay nûrı
- (6) evine tokınur görse veyâhuz kara görse bir 'avrât ala bahtı⁸⁷ râst ola. Eger
- (7) Ay ile Güneşi birbiriyle uğraşur görse iki pâdişâh birbiriyle uğraşa.
- (8) Eger yıldız görse yâ elinde yâ katında görse yâ etegine düşse ululuk bula
- (9) ve sözleri makbûl ola. Kim-ki Zühâl yıldızı görse 'adl ü inşâf issi ola. Eger
- (10) bu düşi yel görse begliği arta. Eger 'âlim görse kâzî ola. Eger sipâhî görse
- (11) vezîr ola ve ra'yyet görse bay ola. Kim-ki Merîh görse sonra Zühre yıldızını
- (12) görse hûb 'avrat ala. Eger 'Uṭârid yıldızı görse kâtibü'l-hurûf ola ve sulṭânzâde ola.
- (13) Kim-ki Ḥamel yıldızın görse ni'met ve māl eline gire. Kim-ki şevr yıldızı görse eyledür.
- (14) Eger Cevzâ görse sarây yapa. Eger Seretân görse serîr ola. Eger Esed görse
- (15) sulṭânlığa erişe. Eger Sünbüle görse mālî çok ola. Eger Mîzan görse hüküm

9a

- (1) issi ola. Eger 'akreb yıldızın görse düşmenlü ola. Eger gögin burçların görse
- (2) nücûm 'ilmin ögrene. Kim-ki yelsüz yağmur görse yâ yel ile görse ve karanlık bile görse

⁸⁶ yatlu: yatlıdur 8b/1.

⁸⁷ bahtı: bahtî (?) 8b/6.

- (3) belā ve fitne ve sultān, cevri üküş ola. Eger kendüyi yel yukaru götürse ululuğa
- (4) ve mertebeye erişe ve murādına ere. Eger arkun yel eser görse rahātılık ve hoşlık
- (5) ve dāyim ni‘met issi ola. Eger yel katı eser görse toprağıla ve toz ile bile ol vilāyetde
- (6) yağı gele, ğurāb ve āfet ve şayruluk ola. Ammā nesīm yeli şāzlıkdur. Eger bād-ı şabāyı
- (7) görse devlet ve nuşretdür. Eger kar yağar görse çok māl eline gire. Kim-ki yaz⁸⁸ görse
- (8) bay güllerinden ni‘metlerdür. Eger kış ise müştākdur. Kim ki gök gürlere ve yıldırım şakur
- (9) görse ve yağmur yel ve karanlılık bile görse üç dürlü nesne gele: Kaht ve mafācān
- (10) ve tā‘ün Kim ki bulut görse yā eliyle tutsa devletdür. Eger bulut bir kimsenün arkasına
- (11) binse pādīşāhlıkdur. Eger bulut pārālansa yā eliyle tutsa ‘ilm ve hikmet ögrene.
- (12) Kim-ki tuman görse düşmenden emīn ola ve dahı ucuzlık ola. Kara tuman görse
- (13) kaygulu ola. Kim-ki düşinde kara bulut görse yoldur (?) vallāhu a‘lem. **Beşinci bāb:** deniz ve akar
- (14) şu ve kırı çay ve havz ve ırmağ ve gemi ve geriz ve handağ, köpri ve kazuk. Kim-ki
- (15) köpri görse mübārek ve aşşılı⁸⁹ er olur şöyle-kim halka fāidesi tokına. Köpri deñlü

9b

- (1) muhkem ola. Ol kişinün işi anca muhkem ola. Kim-ki koruk görse rāhat olur.
- (2) Demür kırığı⁹⁰ dağı⁹¹ eyledür ve kaygu görmekdür. Kim-ki deniz görse yā denizden şu içse sultān

⁸⁸ yaz: yur (?) 9a/7.

⁸⁹ aşşılı: aşşılı 9a/15.

⁹⁰ kırığı: kırık 9b/2.

⁹¹ dağı: dağı 9b/2.

- (3) ola, cümle murādına erişe. Eger denizde nesne bulsa yā denizden acı şu içse
- (4) bir kul eline gire. Kim-ki akar şu görse rüzgārı dirig, hoş ola. Eger akar
- (5) şudan içse ol şu rüşen olsa maksūdına erişe ve dahı māl ve ni‘met
- (6) eline gire. Eger kendüyi şu içinde görse kaygudan kurtıla. Eger akar şudan şu alsa
- (7) helāl māl eline gire. Kim-ki şu görse yā olukdan şu alsa bir yerden māl eline gire.
- (8) Eger tar yerde şu görse yā bardakdan içse ‘ömri uzun ola. Ve ba‘zılar dērler-
- (9) -miş şu görmek⁹² pādişāhuñ devlet ve sa‘ādetidür. Eger zemzem kuyusından şu
- (10) içse kıyāmet ‘azābından emīn ola. Eger kendüyi şuya garķ olmış görse
- (11) eger ol şu turulur ise ni‘met içinde garķ ola. Eger bulanuk ise harām
- (12) māl eline gire. Kim-ki şusuz çay görse hacca vara. Kim-ki havz görse bay
- (13) ve ‘ālim ola. Eger havzdan şu içse bay ve dīndār⁹³ ola, cümle işi [yürüye] ve İsmā‘il
- (14) peygāmber dīnin bula. Kim-ki ırmağdan kalkmağa kaşt eylese dahı kalkamasa eceli
- (15) yakın gelmişdür. Eger kendüyi ırmağ içinde görse veyā suyuñ kenārına

10a

- (1) çıkısa guşşadan kurtıla. Eger dolābdan şu içse māl eline gire. Kim-ki kendüyi
- (2) kuruda turur gemi içinde görse veyā gemi şu üstinde turur içinde görse guşşa
- (3) içinde ola ve işi bağlana. Kim-ki gemiden taşra çıkısa guşşadan kurtıla. Eger manşıbdan
- (4) ma‘zül ise manşıb eline gire ve yohsul ise bay ola ve oğlı doğa. Eger
- (5) gemiyi gider görse kaygudan kurtıla ve bağlu işi açıla. Kim-ki kuyuya veyā gerīze veyā
- (6) handaķa düşer görse düşmen mekrine düşe, şakınmak gerek. Eger hemān şöyle

⁹² görmek: görülmek 9b/9.

⁹³ dīndār: dindār 9b/13.

- (7) görse ‘ilmdür ve baylıkdur. Eger kuyudan şu çekse bir uludan menfa‘at erişe. Eger anjunla
- (8) yunsa guşşadan kurtıla. Eger suyu getürse hâzır māl eline gire. Kim-ki şusuz kuyu görse
- (9) ābdest hoş görmekdür. **Altıncı bāb:** Aydınlık ve karanlılık ve od ve çerāğ ve şem‘
- (10) ve kandıl görmekdür. Kim-ki aydınlık görse dīni arta ve bağlu işi açıla. Kim-ki karanlılık
- (11) görse azgınlıktan şakınsın kim azmaya. Eger karanlıktan taşra çıksa guşşadan kurtıla
- (12) ve şāzlık bula. Kim-ki od görse yanmış veyā tütünsiz görse guşşadan kurtıla
- (13) ve yanında dāyim eyilük göre. Eger çok od çıkar görse korkduğu nesnelerden emīn ola
- (14) ve bağlu işi açıla. Eger od yanar görse gārbden māl eline gire. Eger od yese öksüz
- (15) mālını yeye nitekim Kūrān’da gelür قوله تعالى الذين يأكلون اموال اليتامى انما يأكلون

10b

- (1) ⁹⁴ في بطونهم Evinde nesne bişürse hoş sözler işide. Eger evine od
- (2) düşse ma‘şiyete uğraya. Eger bir yerden od çıkar görse birine dokınur görse
- (3) gizlü māl eline gire. Eger kendüye od tokınur görse mālın zekātın vermemişdür,
- (4) āhıret ‘azābın hāsıl ede. ⁹⁵ قوله تعالى فتكوا بها جباههم وجنوبهم الى اخره
- (5) Eger bāzārdağı buğdaya od düşer görse ol bāzār kavmine cevır ve miḥnet erişe.
- (6) Kim ki şem‘ ve çerāğ görse ergen ise hūb ‘avrat [ala. Dul ‘avrat] ise ere vara ve ‘ıyālî yok ise
- (7) ‘ıyālî doğa. Eger gārīb ise vaṭanına erişe. Yohsul ise bay ola ve eger beg

⁹⁴ Kur’ân-ı Kerîm, Nisa Suresi, 10. Ayet, Anlamı: “Yetimlerin mallarını haksız yere yiyenler, karınlarına ancak ateş tıkmış olurlar.”

⁹⁵ Kur’ân-ı Kerîm, Tövbe Suresi, 35. Ayet, Anlamı: “Alınlarının, sırtlarının ve yanlarının dağlanacağı gün onlara şöyle denecektir.”

(8) ise begliği arta ve vilāyeti ma‘mūr ola. Kim-ki seherde yā evinde ẓandīl yanar görse

(9) pādīshāh ‘ādil ola **Yedinci bāb**: Tağ ve tepecik ve yüce yerler ve kum ve tağ ve taş

(10) ve toprak ve dīvār sımak ve iniş ve yokuş ve tam görmekdür. Kim-ki iniş görse

(11) melāletdür. Kim-ki yokuş görse yū[k]seklikdür ve murādına ere. Kim-ki kendüyi tağ üstinde

(12) görse kamu ümīzlerine erişe ve dahı ululık bula ve mālı çok ola. Eger kendüyi tağdan

(13) iner görse iş tutarsa eglenmeye, ele gire. Kim-ki depecik görse māl ve ni‘met ve kuvvet bula.

(14) Kim-ki kendüyi yüce yerlerde görse ‘ömri uzun ola ve devleti yüce ola. Eger kendüyi

(15) ıssız yerde görse ve yōni yañılsa katı kayğuya düşe. Eger ıssız yerden geçse belādan

11a

(1) kurtıla ve ẓatılıktan geñezlige erişe. Kim-ki çok yer görse dünyālığı çok ola. Eger yerlerde

(2) od yanmış görse ve şular akar görse dīni ve İslām’ı ziyāde ola. Kim-ki kum görse

(3) zaḥmet ile māl eline gire ve bir ulu kişi avucından toprak yağsa yā düşerse ve bir yere yağsa

(4) çok māl eline gire. Kim-ki dīvār görse yā yapsa yā ‘imāret eylese ululığa erişe.

(5) Eger dīvār yıkılsa dīvār issi harāb ola. Kim-ki ev görse mekr ve ḥīledür ve dahı

(6) salīṭ ‘avratdur. Eger yer üstinde uyusa dirliği hoş ola ve mālı arta. Kim-ki

(7) kendü evini sırçalanmış görse tevbe eylesün, eceli yakın gelmişdür. Kim-ki geñ ev görse

(8) ne evdür bilmese gerü çıksa kendüye ne yērdür bilmeyüp sefer ede. Eger evini yıkılır görse

- (9) muşibete uğraya. Kim-ki kendüy'i yüksek tam üzerinde görse ululuk bula, yüce
- (10) mertebe bula. Kim-ki kalksa barmağından bir musibet erişe. **Sekizinci bāb:** Mescid ve mināre
- (11) ve minber ve muşallādan çerāğ yandurmağdur. Eger cum'a görse ol kişi eyilük ve ni'met[e] erişe
- (12) dīni ve islāmı arta. Eger mescid yapsa ol şehrüñ ulularının hāli hoş ola.
- (13) Eger kendüyü mescid içinde görse ve arkasın mihrābda görse dünyālığı ve ni'meti arta
- (14) ve cümle āfetden kurtulup rahāt bula. Eger kavm ile mescide girür görse hūb 'avrat ala.
- (15) Kim-ki mināreye ve mimbere çıkısa yā görse yā 'imāret eylese ulu mertebe bula. Bir tāvīl dahı

11b

- (1) budur ki kim-ki minbere çıkısa ehli⁹⁶ ise sultāndan ululuk bula. Eger ehli degül ise yarāmāz
- (2) sözler söyleye, o sözlerden aña ziyān erişe. Eger pādīşāh kavminden ise ululuk ve devlet bula.
- (3) Kim-ki musallā görse hacca vara. Kim-ki mescide çerāğ yakısa oğlu doğa, vallāhu a'lem.
- (4) **¶Onuzuncı bāb:** Bostān ve sarāy ve nerdübān ve bāzergān ve dükkān ve hammām ve degirmen ve şoffa ve dehlīz
- (5) ve tolāb ve şehir ve şehrüñ h'vāceleri ile dostlık etmek⁹⁷ ve hışār ve köşk ve kerpiç
- (6) ve kiremit görmekdür. Kim-ki bostān görse sekiz vech üzerinedür. Evvel hūb oğlu
- (7) ve kademlū 'avrat ve karavaş ve hoş dirlik ve ululuk ve kuvvet göz nūrı olmağdur. Kim-ki
- (8) bostān görse yemiş yese mällu 'avrat ala dāyım eyülük göre. Kim-ki sarāy görse

⁹⁶ ehli: ahū 11b/1, muhtemelen müstensih hatası.

⁹⁷ etmek: etmek-atmak 11b/5, "i" harfı unutulmuş.

(9) sekiz vech üzredür: Evvel māl ve emīnlik ve hoş dirlik ve vilāyet ve şāzlıkdur ve cümle

(10) işi eyü olmakdur. Kim ki kendüyi sarāyda görse rūzgārı ve dirliği hoş ola ni‘met

(11) ve ululık bula ve ümīzine erişe. Eger Ka‘be kendünün sarāyı olmuş görse

(12) bağılu işi açıla ve çok māl issi ola, murādına erişe ve dahı sultān ile āsān ola. Kim-ki

(13) nerdübān görse yā çıksa ulu mertebeye erişe. Kim ki bāzār görse mālлу ve hayırlu kişı

(14) ola. Kim-ki dükkānda otursa çok ni‘mete erişe ve dahı adı bellü kişı katında eyülik bula.

(15) Kim-ki kendüyi hammāmda görse kayğudur ve tarlığa düşe. Eger hammāmun suyunı

12a

(1) ıssı görse katı şayru ola. Eger hoş ve mu‘atıl görse bağılu işi açıla. Eger hammāmndan

(2) çıksa guşşadan kurtıla fī-l-cümle dükeli hālden guşşadur. Kim-ki degirmen görse ululıkdur

(3) ve dahı **eylüge** erişmekdür. Eger un öğüdürse evine iletse bir ulu kişiden helāl

(4) lokma eline gire, şāz ola. Eger degirmen taşın şınur görse degirmen issi⁹⁸ öle?

(5) Kim-ki şoffa görse yüce sarāy issi ola. Kim ki tolāb görse hazinedār ola. Kim-ki

(6) şehir görse dīni tamām ola, dilegi hoş ola. Eger kendüyi şehir içinde görse

(7) dīni kavī ola, murādına erişe ve düşmeni kahr eyleye. Kim-ki şehrün h‘āceleri ile

(8) dostlık etse çok māl eline gire. Kim-ki kal‘a ve hışār görse dahı böyledür.

(9) Eger kendüyi kal‘a ve hışārda görse düşmeninden emīn ola ve zafer bula. Kal‘a

(10) ve hışār ve i‘māret ile maqşūdına erişe, düşmenine zafer bula. Kim-ki köşk görse

⁹⁸ issi: ise 12a/4.

(11) dağı böyledür. Eger köşk görse vilâyet bula, ademlere emr-i nehy göstere. Kim-ki kerbûç

(12) görse yâ kesse māl cem‘ êde. Kim-ki kiremit görse yâ kesse guşşadur. **Onıncı bāb:**

(13) Şandāl ve kâfūr ve gül suyu gülāb⁹⁹ ve misk ve ‘anber ve hoş koçulı yağlar ve za‘ferān

(14) ve ‘ūd ve gül ve sünbül ve kıranfıl ve cevız ve zeytūn görmekdür. Kim-ki şandāl ve kâfūr

(15) ve gül suyu görse eyü haberlerdür ve ‘ilm meclisidür. Kim-ki misk ve ‘ūd görse

12b

(1) yâ şuyın alsa er ise ‘avrat ala ve ‘avrat ise ere vara. Eger ‘ālim ise ‘ilm

(2) murādına êre, kıl kıravaş eline gire, şāz ola. Kim-ki hoş koçulı yağlar görse

(3) yâ dürtünse aña hoş du‘ālar ve şenālar kıllalar. Kim-ki za‘ferān görse hayr ola meger ta‘āmdan

(4) görse¹⁰⁰ yine şāzlıkdur. Kim-ki kâfūr görse gāyet eyüdür, don¹⁰¹ ile māl êline gire

(5) Kim-ki gül yolsa yâ verse vaktinde rüzgārı hoş ola, murādına êrişe ve hoş

(6) haberler işidüp sevine. Eger bī-vakt ise biraz şayru ola, gerü êyü ola. Eger

(7) ak gül görse akçe eline gire. Kim-ki bahār günlerinde kıızıl gül görse altun eline gire.

(8) Eger şaru gül görse şayru ola ve hoş ola. Kim-ki sünbül görse kıranfıl

(9) ve cevız ve zeytūn görse māl ve ni‘met aña hoş temennālar kıılmaqdur. **On birinci bāb:**

(10) Bebr ve peleng kıl ve kıravaş ve oğlan ve kıız ve ‘avrat ve çirkīn kıarı görmekdür.

(11) Kim-ki kıoca görse yâ kıoca evine girse, selām verse veyāhuz ardınca yürüse

⁹⁹ gülāb: güllāb. 12a/13.

¹⁰⁰ görse: göre 12b/4.

¹⁰¹ don: eger don 12b/4

- (12) devletdür ve ni‘met bula ve maḫsūdına ʔriṣe. Eger yigid ḳoca ʔlmīṣ gʔrse
- (13) ḫılḳat niṣānıdır. Kim-ki ḳul gʔrse yā ṣatun alsa yā bulsa¹⁰² beṣāret ve ṣāzlık bula. Kim-ki
- (14) ḳaravaṣ gʔrse yā bulsa yā ṣatun alsa ḫayr ve berekāt ʔriṣe ve dūṣmeni ḳahr ola ve gʔḡli
- (15) dilegin¹⁰³ bula. Kim-ki ḳaravaṣ semiz gʔrse gʔḳçek yūzlü olsa beṣāret ve ṣāzlık

13a

- (1) ve ḫayr ve bereket ve raḫātlik ve ni‘met bula. Eger ḳirkīn yūzlü¹⁰⁴ gʔrse ve arnuḳ¹⁰⁵ olsa
- (2) ḡuṣṣalu ve ḳayḡulu ola. Eger bir oḡlan evlendürse ḡuṣṣadan ḳurtıla. Eger gʔḳçek yūzlü
- (3) oḡlan gʔrse feriṣtedür, beṣāret gele. Eger ḳirkīn yūzlü oḡlan gʔrse ḡuṣṣadır.
- (4) Kim-ki ḳurı ‘avrat gʔrse ciḫāndur. Eger ṭonanmıṣ ḡüler yūzlü ‘avrat gʔrse mübālaḡa
- (5) dūnyālık eline gire. Eger ḳirkīn ḳarı gʔrse dūnyālıḡı telef ola. Kim ki müslimān ‘avratı
- (6) gʔrse ḫelāl māl eline gire, vallāhu ‘alem. **On ikinci bāb:** Ḡusl ve ābdest ve teyemmüm
- (7) ve rükū‘ ve sücūd ve namāz ve Ka‘be ve ḳaraḡulıkda du‘ā ḳılmaḳ ve tesbīḫ ve tehlīl ve tekbīr
- (8) ve istiḡfār ve oruḳ tutmaḳ ve ezān oḳumaḳ ve ḡazā ḳılmaḳ ve ṣavaṣ ve yaḡılmaḳ ve kāmēt
- (9) getürmek ve ḫac ve ḫarem ve Şefā ile Merve arasında gʔrmek ve daḡı ṣadaḳa vermek ve hacır

¹⁰² bulsa: puse 12b/13.

¹⁰³ dilegin: digin 12b/15.

¹⁰⁴ yūzlü: yūrlü 13a/1, muhtemelen müstensi hatası.

¹⁰⁵ arnuḳ: arnıḳ (?) 13a/1, nun harfinin altına iki nokta konulmuş.

(10) ül'esved¹⁰⁶ zekevât¹⁰⁷ ve ta'âm ve şadağa vèrmekdür. Kim-ki şuda yunsa guşşadan kurtıla ve yâ

(11) borcından kurtıla, cümle tenin yusa kayğudan kurtıla. Eger başın yusa günāhdan kurtıla.

(12) Elin yusa gitmiş nesnesi gerü eline gire. Kim-ki hāmmāmda guşl èylese guşşadan

(13) kurtıla ve şayru¹⁰⁸ ise şifā bula. Kim-ki hāmmāmda guşl èylese guşşadan kurtıla. Kim-ki ābdest

(14) alsa belādan ve āfetden emīn ola ve hāceti revā ola. Eger tamām ābdest alsa ne-kim

(15) ümīz var ise èrişe ve dağı bir eyü iş tamām ède. Eger bir nesne ile ābdest alsa

13b

(1) anuñla ābdest revā ola, o kişi katı guşşaya düşe, ol guşşadan geçerek kurtıla. Kim-ki

(2) rükū' èylese hāceti revā ola ve dīni ve işi yürüye, pāk ola. Kim-ki secde

(3) yāhūz tåg başında secde èylese ululardan horlık èrişe. Kim-ki namāz içün

(4) mescide varsa iki cihānda 'azīz ola. Eger mescidde dürüst namāz kılsa hāceti

(5) revā ola. Kim-ki muşalla görse namāz kılsa rūze¹⁰⁹ kapısı açıla ve iki cihānda 'azīz

(6) ola. Kim-ki müşrikden yaña namāz kılsa dīni kem ola ve dāyim zaḥmet göre, ma'şiyet işlemiştir.

(7) tevbe kılmak gerekdür. Eger cühūdlar kıblesinden yaña namāz kılsa bir ulu günāh işleye eger kıbleyi

(8) bir zamān istese kim işlerden müteḥayyir ola. Kim-ki müslümān kıblesinden yaña namaz kılsa ne-hāceti

¹⁰⁶ ḥacerū'l-esved: ḥaccū'l-esved 13a/9-10.

¹⁰⁷ zekevât: zekevat 13a/10.

¹⁰⁸ şayru: şayr 13a/13.

¹⁰⁹ rūze: rüzde 13b/5.

(9) var ise revā ola, ümîzine yetiſe ve gâibden dünyâlık eline gire ve guſſadan kurtıla. Kim-ki

(10) sabâh namâzın kılsa yâ cemā‘at ile kıılır görse iki cihānda ‘azîz ola ve gönli

(11) murād[ına] ère. Kim-ki öyle namâzın kılsa korkduğından emîn ola düşmen üzerine zafer bula.

(12) Eger ſayru ise ſifâ bula ve yoĥsul ise bay ola ve müſâfir ise vaţanına èriſe.

(13) Kim-ki ikindi namâzın kılsa borcından kurtıla veyâhûz yoĥsullıktan kurtıla. Kim-ki aĥſâm

(14) namâzın kılsa öle veyâ mu‘âmele ède yâ düşmen ile dostlık ède andan ſâz ola.

(15) Kim-ki yatsu namâzın kılsa murâdı ĥâsıl ola. Kim-ki beſ vakit namâz kılsa cemā‘at

14a

(1) ile ſâzlık bula ve ümîzine èriſe ve korkudan emîn ola ve düşmânına zafer bula. Kim-ki

(2) namâz kılsa ululardan menfa‘at ve rızık èriſe. Kim-ki Ka‘beden nesne alsa pâdiſâhdan

(3) bir nesne eline gire. Kim-ki taĥıyyâtda oturur görse¹¹⁰ guſſâsı gide ve ĥâceti revā

(4) ola. Eger evvel ſol yanına selâm vèrse işi düşvâr ola. Eger evvel ſağ

(5) yanına selâm vèrse bağılu işi açıla. Kim-ki bulup kıızdèse ſā ¹¹¹ لااله الا الله

(6) guſſadan kurtıla, ölümi ſehâdet birle ola. Eger Allāhu ekber dèse düşmenine zafer bula,

(7) murâdına èriſe. Eger elĥamdülillāh dèse Taĥrı‘ya ſükr èyleye, kuvvet ve māl ve ‘ömr, ten-dürüstlik

(8) bula. Kim-ki tekbîr ve tehlîl ve istiğfâr kılsa ĥayr ve bereket ve ni‘met ve ſâzlık bula.

¹¹⁰ oturur görse: oturursa görse 14a/3.

¹¹¹ Anlamı: “Allahtan başka ilah yoktur.”

- (9) Kim-ki oruç tutsa şerîf ola ve ‘izzet bula. Kim-ki begle hac èyleye yâ bir hayr ède.
- (10) Eger fâsık ise töhmet ve ħorlık bula. Eger minârede yâ yüksek yerde paklansa¹¹² şâlih kişi ise
- (11) ululuk bula ve fâsık ise günâhları âşikâre ola. Eger maḥfîl içinde beklese ḥarāmî gele.
- (12) Eger bir ev içinde beklese ol ev issi tēzcek öle. Eger âdem ev [ü]stün[d]e beklese ol kişi-
- (13) -ye kavmi hıyânetlik ède. Eger kapu içinde beklese uzak sefere gide. Kim-ki bâzâr içinde
- (14) yañılsa ol bâzâr kavminden birisi öle. Kim-ki ġazâ èylese hayr ve bereket ve ni‘met
- (15) bula ve kendünün ve ‘ıyâlinün aḥvâli hoş ola. Eger ġazāya gider olsa fazîlet

14b

- (1) ululuk bula nitekim Ḥaḳ te‘āla buyurur: فضل الله المجاهدين على القاعدين
- (2) ılıç ursa ‘izzet ve şeref bula.ḳ avaşsa ve bunlaraşki kâfir ile -Kim اجر اعظيما¹¹³ □
- (3) Eger kâfirleri peygâmbere [ile] görse māl eline gire. Kim-ki kâmet getürse ḥacca vara. Kim-ki ḥacca
- (4) varsa pâdişâh ise ‘âdil ola, eger ayrık ise kavm ise ‘adli ziyâde ola.
- (5) Eger şayru ise şifâ bula ve ġuşşalu ise ġuşşadan kurtıla. Yoḥsul ise bay ola.
- (6) Eger hac vâcib olsa ve illâ varmasa ol kişi imânına hıyânet èyleye. Kim-ki kendüyi
- (7) [i]ḥrām¹¹⁴ içinde görse dünyâ ġuşşasından emîn ola ve ni‘met ve ululuk ve vilâyet
- (8) bula ve maḳşūdına èrişe. قوله تعالى ودخل جنته امنا¹¹⁵ كان Kim-ki Ka‘be[y]i tavâf

¹¹² acaba beklese kelimesi yerine mi kullanıldı (?).

¹¹³ Kur’ân-ı Kerîm, Nisa Suresi, 95. Ayet, Anlamı: “Allah, malları ve canları ile mücadele edenlerin derecesini oturanlardan üstün kılmıştır.”

¹¹⁴ iḥrām: ḥarām 14b/7.

¹¹⁵ Kur’ân-ı Kerîm, Kefh Suresi, 35. Ayet, Anlamı: “Bahçesine girdi huzurlu olan.”

- (9) éder görse ‘ömri uzun ola ve kavī ola. Tanrı buyruğın yerine getüre ve māl eline
- (10) gire ve düşmenine kahr ola ve dahı ulu manşıb bula ve kul ise azātlık bula. قوله تعالى وليطوفوا بالبيت العتيق¹¹⁶
- (11) bula ve vilāyet kğörse ululı evlerinki Ka‘be -Kim
- (12) issi ola ve ni‘meti çok ola, Hākdan menfa‘at bula. Bu düşi gören kāfir ise müslümān
- (13) ola ve fāsık ise tevbe kıla ve zindānda ise hālāş bula, dünyālığı çok ola.
- (14) Eger ihrām bağlansa tevfiķ ve rāhatlık ola ve dīni pāk ola ve cümle guşşādan kurtıla ve düşmenine
- (15) zafer bula. Ve eger müfsīd ise korkuya düşe. Eger kendüyi Şefā ile Merve arasında

15a

- (1) görse dünyāda murādın bula ve helāl māl eline gire. Anı hacerü’l-esved üzerine kosa
- (2) Hāk te‘āla hac rūzi kıla. Zekevāt vërse hāceti revā ola ve guşşadan kurtıla. Kim-ki bir yohsula
- (3) ta‘ām vërse guşşadan kurtıla. Eger kāfir ise bir işden düşmenine yardım éde. Kim-ki şadaķa
- (4) vërse ‘ālim ise ‘ilmi arta ve pādişāh ise pādişāhlığı arta. Eger yohsul ise bāy ola
- (5) ve cümle murādına érişe. **On üçünci bāb:** Kāzī¹¹⁷ ve hālīfe ve imām ve ‘ālim ve haṭīb
- (6) ve mü’ezzīn ve ṭabīb ve kurbān ve rencūr görmekdür. Kim-ki kāzī görse hüküm issi ola.
- (7) Eger cak yüzlü kāzī görse Tanrı andan hoşnūd ola. Eger melül görse Tanrı’dan aña belā érişe.
- (8) ¹¹⁸ قوله تعالى والله يحكم لامعقب لحكمه Kim-ki hālīfe ve imām ve ‘ālim ve haṭīb ve mü’ezzīn

¹¹⁶ Kur’ân-ı Kerîm, Hac Suresi, 29. Ayet, Anlamı: “Ve o şerefli Beyti -Kâbe’yi- tavaf etsinler.”

¹¹⁷ kāzī: kām̄eti 15a/6.

(9) görse māl ve ʿizzeti ve ululığı arta ve meşhūr kişi ola. Kim-ki ḥaṭīb [ve] imām olsa eger

(10) ehl ise ululık bula ve eger ehl degül ise yaramazdur, tevbe kılsun. Kim-ki ḥuṭbe okursa

(11) ehl ise şalāḥ bula ehl degül ise guşsa ve kayğudur. Kim-ki aḳ ṭon ile yanın yatup

(12) imāmlık èylese ʿazīm ululığa èrişe. Kim-ki ṭabīb görse ulular ile muḥabbet ède.

(13) Kim-ki rencūr¹¹⁹ görse bir iş işleye Taḥrī ve peygāmbere andan hoşnūd olmaya. Kim-ki deve veyā

(14) koyun ḳurbān èylese delīldür ki ḳullar āzād ède. Eger zindānda ise ḥalāş bula. Eger

(15) borçlu ise ḳurtıla ve yohsul ise bay ola ve guşşalı ise ḳurtıla ve ḥac niyyeti

15b

(1) var ise Ḥaḳ teʿālā rūzī kıla, düşmenine zafer bula. Ve eger şayru ise sıḥḥat bula. Eger

(2) ḳurbān oğrılasa bir ulu yalan söyleye, dīnieksile. Eger şayru ise ḳurbān için koyun boğazlar

(3) görse eceli yakın gelmişdür, ḳurbān èylesün cān için. Kim ki koyun yā ḳuzı ḳurbān èylese

(4) ol gün guşşadan ḳurtıla ve āḥiretde maḳsūdına èrişe vallāhu aʿlem. **On dördinci bāb:**

(5) Ḳalem ve ḳalemdān ve dīvīt ve muşḥaf ve nām ve menşūr ve mürekkeb görmekdür. Kim-ki ḳalem görse

(6) ululık ve māl ve edeb bula. Kim-ki divīt görse oğlı doğa, māl ḳarāvāş eline gire.

(7) Kim-ki muşḥaf görse dileğini bula, dīni ḳavī ola ve ṭāʿata düşe. Yā muşḥaf bulsa

(8) yā bir kimse bağışlasa baylık bula ve ḥikmet ögrene, ululık beşāretleri gele ve dahı

¹¹⁸ Kurʿân-ı Kerîm, Raʿd Suresi, 41. Ayet, Anlamı: “Hükmü Allah verir. O’nun hükmünü bozacak yoktur.”

¹¹⁹ rencūr: zincūr 15a/13.

- (9) mīrās eline gire ve hüküm issi ola ve toğrı kelām eyleye. قوله تعالى أورثوا الكتاب
- (10) ¹²⁰ Kim-ki nām ve menşūr görse kuvvetdür ve pādīşāhdan الذين اصطفينا من عبادنا
- (11) beşāretdür. Kim-ki mürekkeb görse yā tönuna dökilse ziyān ola. Eger yazıcı ise zahmet eyleye,
- (12) māl eline gire. **On beşinci bāb:** Ādem ve ādemlerün başların ve endāmların ve balğām
- (13) görmekdür. Kim-ki arı gēyeseli¹²¹ cağ ādemler görse her gün şāzlık bula ve dīni pāk ola
- (14) ve işi yürüye ve ümīzine erişe. Eger ademün başı[nı görse] tokuz vech üzerinedür¹²².
- (15) almağdur ve vilāyetdür ve kimseden fā'ide görmekdür ve kul karavaş ve altun ve gümüş eline girmekdür.¹²³

16a

- (1) Kim-ki ādem başını görse on iki bin gümüş eline gire. Eger kendi başını büyük görse
- (2) ululuk bula. Eger başını hayvān başı gibi görse işi düşvār ola. Eger başını
- (3) kuş başı gibi görse uzak sefere gide. Eger pişmiş ādem başını yese ol
- (4) kişiden māl eline gire. Eger kendü başın kendüden ayrı görse ululıktan horlığa erişe
- (5) Kim-ki kendüyi yalıncağ görse eger meşhūr kişi ise guşşādan kurtıla ve eger müfsīd ise
- (6) guşşaya uğraya ve rāz aşikāre ola. Eger başın açuk görse ve ayağın yalın
- (7) görse ma'siyete¹²⁴ tevbe kıla ve guşşadan kurtıla. Eger saçını gitmiş görse yā bir kişinün

¹²⁰ Kur'ân-ı Kerîm, Fâtır Suresi, 32. Ayet, Anlamı: "Kullarımızdan seçtiğimiz kimseleri Allah'ın izniyle bu kitaba mirasçı yaparız."

¹²¹ gēyeseli: giyese kimi 15b/13.

¹²² üzerinedür: üzerinidür 15b/14.

¹²³ eline girmekdür: sevinmekdür 15b/15.

¹²⁴ ma'siyete: mu'shibete 16a/7.

(8) saçını gitmiş¹²⁵ görse guşşadan kurtıla. Ammā saçını uzun görse sultānlara ve ‘avratlara

(9) ve kullara ‘izzet ve devlet ve şāzlıkdur. Eger başın yolınmış görse düşmen üzerine

(10) zafer bula. Eger ‘avrat, saçını bulmasa eri öle yā eri boşaya. Eger saķalın görse

(11) du‘āsı müstecāb ola. Eger saķalın yolınmış görse hāceti revā ola ve guşşadan

(12) kurtıla ve korkduğundan emīn ola. Eger mün‘im ise māl telef ola. Eger saķalın¹²⁶ uzun

(13) görse ululığa yetişse. Eger göbeği[ne] degin uzamış görse dahı saķalına baksa

(14) koņşusına yavuz nażar eyleye. Eger yigit kiři saķalın ak görse hāli hoş

(15) ola ve hürmet ve ‘izzet erişse. Eger bir yigit saķalın dutsa çekse ol kiřinüñ

16b

(1) mīrāş māl eline gire. Bir tarīkle eger ‘avratınuñ saķalı çıkmış görse oğlı kıızı olmaya.

(2) Eger koltuğın görse māldur. Eger boynın ince görse ve kışa görse dīni za‘īf ve mālı

(3) az ola. Ammā koltuk ve kasuk uzanmak māldur ve mürüvvetlü ‘avrat almakdur. Kim-ki çok göz

(4) görse dīndār ola. Kim-ki kör yā gözsüz oğlı togar görse dīni gide ve dahı vaţanından

(5) ayrula. Eger gözine ‘ilāç eder görse dīni dürüst ola. Kim-ki yaņagın nūrlu görse

(6) şayru ola. Eger çok nesne yiylese akrabāsı dostları çok ola. Eger çirkīn koku yiylese¹²⁷

(7) biraz zaħmet çeke ve ayruk haberler eşide. Eger burnun kesük görse karındaşlarından birine

¹²⁵ gitmiş: getürmiş/götürmiş 16a/8.

¹²⁶ saķalın: saķalından geçer 16a/12.

¹²⁷ yiylese: ile 16b/6.

- (8) elem erişe. Eger ağzından eyü nesneler çıkar görse hoş sözler söyleye. Eger ağzı
- (9) bağlı görse dağı söyleyemese küfr hâsıl ede. Eger dudağı uzun görse karındaşları
- (10) çok ola. Kim-ki yâ karındaşları görse anadur ve karındaşdur ve erkek hışımlardur ve aşağı
- (11) düşse¹²⁸ anadur ve anaya müte'allik hışımlardur. Eger dişlerin kendü elüyle çekse çıkarsa
- (12) çok māl eline gire. Kim-ki kulağın dört görse 'avrat ala yāhūz dört kıızı ola. Eger kulağın
- (13) kendünden ayru görse 'avrat boşaya yā kıızı öle. Eger kulağın bir görse hışımlarından birisi
- (14) öle. Kulağı kopar ise atası dīninden döne. Eger kulakların çok görse Hāk dīninden
- (15) bātıl dīnine döne. Kim-ki sünnetler yā kendü kendüye sünnet eylese günāhından kurtıla ve mālı hoş

17a

- (1) ola. Eger kendüyi sūnnetsiz¹²⁹ görse mālı dīni eksile. Eger sūnnet eyleseler çok kan
- (2) aḳsa günāhından emīn ola. Eger 'avrat fercinden şu aḳar görse oḒlı doḒa. Eger ḳaşıḒında¹³⁰
- (3) kıl görse dūnyālıḒı bağlana. Eger tenūḒ ṭamarın görse ata ana mālıyla ḳuvvetlene. Eger
- (4) derin görse ḥālī hoş ola. Ḳarnından et veyā deri yā necāset ḳıḒsa mālı gide.
- (5) Eger bir ḳiṣinūḒ yūreḒin ḳıḒarsa yine māl eline gire. Eger ayasın görse cōmerd ola.
- (6) Eger gevdesinde yaṣ yer¹³¹ olsa ve dağı anlardan kan ve iriḒ aḳar görse māl eline gire.

¹²⁸ düşse: düşerler 16b/11.

¹²⁹ sūnnetsiz: sūnnet sīni 17a/1, muhtemelen müstensih hatası.

¹³⁰ ḳaşıḒında: ḳaşıḒından 17a/2.

- (7) Eger bir yerde âdem dürüst dövüşürse (?) māl cem‘ êde. Kim-ki ağlasa şāz ola, gülse kayğu ola.
- (8) Kim-ki çok göz yaşı görse şāzlıkdur. Eger burnı kanasa māl ve genc eline gire. Eger
- (9) burnından şu gelse ulu mertebe bula. Eger koltuğun yolsa māldur. Eger kulāğın
- (10) yırtsa hoş haberler eşide. Eger ağız yarın görse māldur. Eger kanlu et görse
- (11) harām māl eline gire. Ağzından çok yar akar görse ni‘met issi ola ve rāzī aşikāre ola.
- (12) Kim-ki düşünde el ayak kesmek yāhūz aşmak kuvvetdür. Ammā düşünde aşılmaq uzun ‘ömrdür ve ululığa
- (13) erişmekdür. Eger barmağı kesilmek ammā elinden ayrıla eger yanından yā endāmından eksük görse katı
- (14) guşşaya uğraya ve dahı helāllik dileye. Eger âdem etin yese gıybet söyleye âdem başını
- (15) yese hazîne, māl eline gire. Kim-ki balgām kussa guşşadan kurtıla. Kim-ki kuşşa tevbe kıla ve borcından

17b

- (1) kurtıla. Kim-ki kıl batsa ve ol bir kıl bitecek yer olsa māl ve ni‘met eline gire. Eger teninde¹³²
- (2) kıl görse ‘azīm ululığa erişe ve māllo ola. Teninün yukaru endāmlarından eksük
- (3) görse guşşa ve kayğu bula. Eger düşi gören ‘avrat ise eri boşaya. Eger kendü
- (4) tenin arık görse şayru ola. Eger endāmlarından nesne atarsa māl ve ni‘met ve şeref
- (5) bula. Eger tenin şişmiş görse kuvveti arta, düşmenine zafer bula. Eger kendü saçın
- (6) örilmiş görse ‘ıyālî toğa. Eger ‘avrat saçın kesse erinün eceli yakın gele. لا يعلم

¹³¹ yer: yerd (?) 17a/6.

¹³² teninde: denizde 17b/1.

(7) -ve şā kandişt ve hapu ve kilîd ve kürsî ve taḲ **On altıncı bāb:** ¹³³الغيب الا الله

(8) -zırvān ve yaştuk ve döşek ve gèyesi ve çadır ve çardaḳ ve kubbe ve kara ev ve yorgan

(9) ve tor görmekdür. Kim-ki kubbe ve kara ev görse ḥürmet ve ‘izzet ve maldur. Eger fāsık

(10) ise bend ve zindān ve ḳayḡu ve melāletdür. Kim-ki yorgan görse¹³⁴ melāletden ḳurtılmaḳ;

(11) gömlek, düşinde ḥürmet ve ‘izzet ve nuşretdür. Eger küpe görse ‘avratlara ḥürmet

(12) ve ‘izzetdür. Kim-ki ḳapu görse rûzgārı hoş ola. Eger ḳapusın şınmış görse

(13) yā yanmış görse ev issinüñ ḥālî yatlu ve za‘îf ola. Eger ḳapusın yapılmış

(14) görse ‘avratı ola ve belādan emîn ola. Eger ḳapusın açsa baḡlu işi açıla. Kim-ki

(15) kilîd görse yā yāv[ı] ḳılsa her ne tedbîre varsa yāv[ı] ḳıla. Eger kilîd bulsa hoş

18a

(1) tedbîr ḳıla, ḳuvvet ve devlet bulup ümîzine erişe. Kim-ki kürsî görse devlet ve ululıḳ

(2) ve mertebe bulmaḳdur. Ve bu düşi gören pâdişāh ise ḳuvveti arta. Kim-ki kürsî görse

(3) dîni ve İslāmı ziyāde ola, t̄a‘ati ve ‘ibādeti arta. Kim-ki taḥt üzerinde otursa

(4) tamām ‘izzet bula. Eger taḥt[dan] düşer olursa şer ḳıla. Eger taḥt üzerinde

(5) melik olsa ululıḳ, vilāyet bula. Eger kendüyi taḥt üzerinde uyur görse

(6) dîni yolından ḡāfil ola. Ammā taḥt görmek devletlü olmaḳdur. Kim-ki şandıḳ görse

(7) ‘avratı ucından fā‘ide ve ‘izzet bula. Kim-ki şāzırvān görse uzun ‘ömri ola. Kim-ki

(8) başı yaşduḡuñ görse mertebe ve ‘izzet bula ‘avrat tarafından. Eger çok yaşduḳ

¹³³ Kur’ân-ı Kerîm, Neml Suresi, 65. Ayet, Anlamı: “Gaybı Allah’tan başkası bilemez.”

¹³⁴ görse: görmek 17b/10.

(9) görse evinde kullukçıları çok ola ve dağı dīni pāk ola. Kim-ki döşek görse

(10) vilāyet bula, ‘avrat nikāh ēyleye, kıl karavaş eline gire. Kim ki gēyesi ve çārdak

(11) ve çādır görse ēyüdü, ‘izzet ve mertebedür ve ulular[l]a şöhet ētmekdür. Er kişi ise eyüdü,¹³⁵

(12) eger degül ise guşşadur. Kim-ki tor¹³⁶ görse devlet ufķ[a]¹³⁷ degin vère vallāhu a‘lem.

(13) **On yedinci bāb:** Çölmek ve tennūr ve ocağ ve köz ve tütün ve çanağ ve tabağ görmekdür.

(14) Kim-ki çölmek görse kullukçı eline gire. Eger çölmek ile aş bişirse māl eline gire

(15) sulṭān sebebinden. Eger çölmek[de] et ve havuç görse helāl [māl] ve ni‘met eline gire. Eger

18b

(1) çölmek[de] noḥūd ve bağla ve mercimek görse kaması guşşadur. Kim-ki tennūr görse seyrānda ulu

(2) ola. Eger tennūrda etmek bişirse ma‘işet taleb ēde. Kim-ki ocağ ve kömür görse ḥarām

(3) mālđur. Kim ki tütün görse ‘azābdur. Kim ki ağaç çanağ görse seferde eline māl gire. Kim-ki

(4) tabağ görse karavaş eline gire. Kim-ki toprak çanağ veyā tabağ eline girse dağı böyledür.

(5) **On sekizinci bāb:** Yēr debrenür görse yā maḥalde deprenür görse o kavm guşşa[ya] ērişe

(6) acāmat etmek ve kitāb ḥve kın aldurma **uzıncı bāb:koṭOn** ¹³⁸والله اعلم بالصواب

¹³⁵ Er kişi ise eyüdü: eyü yüz her kişi ise 17b/11-12. Bu şekilde tamir edildi, muhtemelen eksik kelime var.

¹³⁶ tor: nur 18a/12.

¹³⁷ ufķ[a]: ufuf (?) 18a/12.

¹³⁸ Anlamı: “Doğruyu en iyi bilen Allah’tır.”

(7) ve yazı yazmak. Kim-ki kan alsa düşmene zafer edüp malı arta. Eger tamara neşter urşa

(8) ve dahı kan aksa, yarsa kişiye guşşadur. Eger pâdişâh degül ise sultândan ‘azîzdür.

(9) Kim-ki kan aldursa şol-çadar aksa ki kan kalmasa eceli yakın gelmişdür ve dahı

(10) günâhdan tevbe kılsun. Kim-ki hacâmet etse emâneti issine degürmektür. Eger hacâmet kılan

(11) pîr¹³⁹ olsa kan aldura[n] kişiye devletdür. Eger hacâmet eden yigit olsa kan alduran kişiye ululık

(12) erişe. Kim-ki kitâb okusa yâhûz yazsa korkduğundan emîn ola. **Yigirminci bâb:**

(13) Bevl ve gâit ve hadeş ve neciş üstüne oturmağdur. Kim-ki bevl eylese şazlık bula

(14) ve guşşadan kurtıla. Eger muşhaf üzerine bevl eylese oğlu doğa ‘âlim ola, hâfız

(15) ola. Eger mihrâbda bevl eylese oğlu doğa, imâm ola ve dahı minberde bevl eylemek eyüdür.

19a

(1) Eger garîb ise vağanına vara ve şayru ise şifâ bula. Kim-ki müstahrâca bata¹⁴⁰ kısılşa

(2) yâ kuyuya yâ bir ıssız yerde gâit¹⁴¹ kılsa ne-çadar guşşası var ise gide, eger borçlu

(3) ise borcından kurtıla, cümle bu rûya[yı] kendüye görse hazîne mâl eline gire. Eger

(4) yerde gâit kılsa beterdür, ol yerin bilse umduğu yerden dünyâlık eline gire yâhûz nafaka

(5) yiye, şükr kıla. Kim ki penbe ve yâhuz tonına hadeş kılsa bir günah işleye. Eger tonına

¹³⁹ pîr: yir 18b/11.

¹⁴⁰ bata: bağa 19a/1.

¹⁴¹ gâit : gâ’it 19a/2

(6) an bulaşsa aram mal eline gire. Kim ki ii geçse eyülik bula. Kim-ki necis üstüne

(7) otursa mal eline gire vallhu alem. **Yigirmi birinci bb:** Aalar ve yemişler ve avun

(8) ve havuç görmekdür. Kim ki avun görse vat[i] ise mal ve nimet olur ve vaitsz

(9) görse ayudur. Eger iek acı ise ziyn eşişe ve avun ne del atlu ise f'idedür,

(10) urı uvvetdr. Kim ki buğday ağacın görse dem içinde meşur ola amm düşinde yemiş

(11) ağacın kesmek y şıma uşşadur ve maşiyetdr. Kim ki aa dikse y görse oğlu

(12) oa şz ola. Eger sebze ağacın görse dirlii oş ola, nimeti ve mal kş

(13) ola. Eger yemiş ağacı grse dni dürüst ola ve namzı ve t'ati¹⁴² dyim ola ve arındaş-

(14) -larından eylk göre ve uvvet duta. Kim-ki urı ağaç grse ekskl olur. Eger zeytn

(15) ağacın grse şzlıkdur ve ratlık bula ve daı uşşadan urtıla. Kim-ki nr ağacın

19b

(1) kesse ell maldur. Eger ekşi nr ağacın kesse y yse aram mal eline gire. Kim-ki

(2) turunç ağacın grse bir kişiyle dost ola veyhuz 'avrat ala, olı ola, ulul

(3) bula. Eger abak ağacın grse tbblk öğrene ve şalık ve ten-drslık bula.

(4) Kim-ki dut¹⁴³ ağacın grse şerf ve bay ola ve alk andan menfa'at göre. Kim-ki

(5) bozca ekin¹⁴⁴ grse za'f ve yatlu ola. Eger 'd ağacın grse

¹⁴² taati: taate 18a/13.

¹⁴³ dut: dn 19b/4.

- (6) cömerd ola. Kim-ki elma ağacın görse şerîf ola. Kim-ki hayva ağacın görse
(7) mevsümünde, şayru ise şifâ bula ve guşşadan kurtıla. Eger bî-vakt ise şayru
(8) ola. Eger ‘unnâb ağacın görse dîndâr ola. Kim-ki hurmâ ağacın görse dîni
(9) pāk ola ve himmeti bol ve cömerd ola. Eger armūd ağacın görse mevsiminde ise
(10) vilâyet bula. Kim-ki şeftâlū ağacın görse yâ yêse menfa‘at bula. Kim-ki incür
(11) ağacın görse bay ola velîkin şânı olmaya. Eger incir yêse evlene, oğlı doğa
(12) ve kul ve karavaş eline gire. Eger koz ağacın görse çok söyleyici[si] ola. Eger
(13) koz içini yese māl eline gire. Eger bādem ağacın görse garîblığa düşe. Eger
bādem
(14) görse māl gözleye. Kim-ki finduk ağacın görse harām maldur. Kim-ki mersin
ağacın
(15) görse cömerd ola, eger yemiş yêse bay kişiden helāl māl eline gire. Kim ki söğüt
ağacın

20a

- (1) görse¹⁴⁵ menfa‘atdūr. Eger zerdālū ağacın görse menfa‘atdūr. Eger yemişini yêse
(2) şayru ola. Eger ak üzüm ağacın görse cem‘ olınmış māl eline gire. Mevsiminde
(3) eger degül ise kimesne ile çekişe. Kim-ki hıyār görse şāzlıkdur. Eger kirās ağacın
(4) görse bağçede yā evinde, maqbūl oğlı doga. Ādem peygāmbere ‘am. kirāsı yedi
uçmağda.
(5) Kim-ki nergīs görse evlene ‘ıyālî toğa ve laţîf ola veyāhūz dost dutuna,
(6) ‘ömri uzun ola ve dahı dostlık bağlaya. Ve eger bu düşü gören ‘avrat ise ere
(7) vara. **Yigirmi ikinci bāb:** Şoğan ve şarımsāk ve biber ve tuz ve şaman ve
şamanlık ve āhūr
(8) ve od içmek ve faḡā‘¹⁴⁶ ve süd ve peynir görmekdür. Kim-ki şoğan ve şarımsāk
görse

¹⁴⁴ bozca ekin: bozca ekin ağacın 19b/5.

¹⁴⁵ görse: -cın görse 20a/1.

- (9) yā biber görse guşşadur. Kim-ki kara tuz görse eline māl gire veyāhuz guşşa çeke.
- (10) Aķ tuz görse māl ve dirhem eline gire. Kim-ki şaman ve şamanlık görse genizlīgla māl eline
- (11) gire. Kim-ki un görse helāl māl eline gire. Kim-ki acı (?) ağız (?) unı görse yā yēse harām
- (12) maldur ve daħı beşīmānlıkdur. Kim-ki un açsa tevbe kıla. Kim-ki faķā‘ içse aña bir
- (13) mällu kişı kullıķ ède. Kim-ki hayvanların südin görse yā sağsa helāl maldur,
- (14) ve daħı cem‘ èylemekdür ol süd kadar. Kim-ki geyik südin görse ‘avrat mālından
- (15) mīrās yēye. Kim-ki koyun südin yā sığır südin görse yā içse helāl māl eline gire

20b

- (1) Kim-ki eti yenmez hayvānlar südin görse yā yese yā bir kişıye vērse düşmenine zafer bula
- (2) ve helāl māl eline gire yā mīrās eline gire. Kim-ki peynir görse yā yese bay ola vallāhu a‘lem
- (3) **Yigirmi üçünci bāb:** Etmek ve tatlu ve kand ve nebāt ve şeker ve tuzlık görmekdür. Kim-ki
- (4) etmek bulsa ululıķ ve vilāyet bula ve ni‘met ve rāhatlık bula ve guşşadan kırtıla. Eger
- (5) kuru etmek görse dirligi hoş ola. Kim-ki yumşak etmek görse èyilük ve rahātlık
- (6) bula. Eger pişmiş etmek görse helāl māl eline gire, etmekden yègrek ta‘am yokdur. Eger havānda
- (7) etmek görse dīni dürüst ola ve daħı ‘ömri uzun ola ve ‘ıyālī toğa, şāz ola قوله
- (8) تعالى اللهم ربنا انزل علينا مائدة من السماء تكون لنا عيدا لأولنا وآخرنا

¹⁴⁶ faķā‘: faķāl 20a/8.

(9) ¹⁴⁷ واية منك وارزقنا وانت خير الرازقين¹⁴⁸ Kim-ki ḥalvā görse ve filān¹⁴⁸

(10) tatluları görse ḥelāl māl eline gire ve menfa‘at bulup tamām murādına erişe, şāz ola.

(11) Kim-ki bal eline girse yā yese ḥelāl māl eline gire قوله تعالى وانهار من غسل

(12) atlu nesne yese pādişāhdan māl eline gire ve ‘adl ve t̤k̤ki azacu-Kim¹⁴⁹ مصفى inşāf

(13) issi ola. Kim-ki şeker yese ve nebāt görse yā yese çok māl eline gire. Kim-ki tuzlu

(14) görse qaravaş eline gire. **Yigirmi dördinci bāb:** Şarāblar görmekdür ve dārū

(15) ve acı yutmak¹⁵⁰ ve kuşmak ve ağu içmek ve esrimekdür. Kim-ki dārū görmek yā içmek

21a

(1) tevbe-i naşūḥ eylemek olur ve günāhlardan yañılmağ olur. acı yutmak.¹⁵¹ Kim-ki tatlu şarāb

(2) içse māl ve şifā ve daḥı raḥātlıkdur. Kim-ki ekşi şarāb içse yatlıdur. Kim-ki

(3) şovuk şarāb içse dirligi hoş ve ‘ömri uzun ola. Kim-ki şarāb sıkısa yā bişürse,

(4) içse emeklü māl eline gire. Kim-ki kendüyi esirik görse yā içse illā ḥarām māl eline

(5) gire. **Yigirmi beşinci bāb:** cevher ve incü yāḳūt¹⁵² ve mercān ve ḥalḥāl ve bilēzūk ve [d]irhem

(6) ve dinār ve bakır ve çerāğ ve ḥavān ve legen ve yüzük ve zümüröd görmekdür. Kim-ki kurşun

¹⁴⁷ Kur’ân-ı Kerîm, Mâide Suresi, 114. Ayet, Anlamı: “Ey Rabbimiz! Bize gökten bir sofrayı indir. Bizim için, öncekiler ve sonra gelenlerimiz için bir bayram, hem de senden bir mucize olsun. Bize rızık ver. Sen rızık verenlerin en hayırlısıdır.”

¹⁴⁸ filān: filāne 20b/9.

¹⁴⁹ Kur’ân-ı Kerîm, Muhammed Suresi, 15. Ayet, Anlamı: “ve süzme bal ırmakları”

¹⁵⁰ yutmak: yürütmek 20b/15.

¹⁵¹ yutmak: yürütmek 21a/1.

¹⁵² yāḳūt: ya‘kūb 21a/5.

(7) ve tuç görse kayğu ve melûl ve yaramaz haberler eşidür. Eger kurşun ve tuçdan ve ğayrı

(8) bunlara beñzer nesnelerden ıbrık gibi ve havân gibi ve ğayr hem ere ‘avrat ve ‘avrata erdür. Kim-ki

(9) şu görse eyüdü. ¹⁵³ Kim-ki cevher görse yâ şatun alsa veyâ bulsa veyâ bir kişi

(10) vërse çok māl eline gire ve ‘ıyālî doğa, ulu devlete erişe ve mīrās eline gire, şāz

(11) ola. Eger incü görse ‘ilm öğren. Eger incü yēse Qurān ezberleye. Kim-ki yākut

(12) görse evlene, qaravaş eline gire. Eger yüklü ‘avrat görse oğlu doğa. Kim-ki

(13) mercān görse oğlu doğa, kul qaravaş eline gire. Kim-ki halhāl görse bend ve zindāna

(14) giriftār ola. Eger yüzük görse ‘izzet ve mertebe bula ve ni‘met bula. Kim-ki dirhem

(15) ve gümüş görse māl ve devlet, kul qaravaş eline gire. Evvel bahārda görse her

21b

(1) bir dirhem içün biñ dirhem eline gir[e]. Eger kara gümüş görse bir kimse ile şavaşa

(2) Kim-ki altun görse guşşadan kurtıla. Eger dinā[r] ¹⁵⁴ görse gümüş eline gire. Kim-ki altun

(3) flori görse ‘avrat ala oğlu doğa. Kim-ki altun ve gümüş qarışuk görse hayātlik

(4) eyleye. Kim-ki bakır görse guşşadur. Kim-ki havân görse yâ çerāğ ve legen görse māl qaravaş

(5) eline gire ve ‘avrat ala. Eger altun ve yüzük görse mertebe bula. Eger gümüş yüzük

(6) yâ birinç yüzük görse Hicāz’a vara ve devlet bula ve düşmen üzerine zafer bula

(7) ve kul ve qaravaş eline gire. Eger yüzük altundan ise devlet bula. Kim-ki zümürüd görse

¹⁵³ eyüdü: eyü dērlmekdür (?) 21a/9.

¹⁵⁴ dinā[r]:dünyā 21b/2.

(8) yègrekdür ve devletdür ve dīni pāk olmaqdur. **Yigirmi altıncı bāb:** Bōrk ve gēyesi ve ‘imāme ve ūskūf

(9) ve tāk ve cebe ve destār ve şalvār ve mizer ve edik ve çor[a]b ve başmağ ve taylasān ve yağmurlık

(10) ve ibrişim bezi görmekdür. Kim-ki bōrk görse baylık ve ‘izzet ve ululuk bula, dirliği hoş

(11) olup devlet bula. Kim-ki ağ tōn gēyse yā görse ni‘met ve devlet ve ululuk ve dīndār olmaqdur.

(12) zirā kim uçmağ tōnları yeşildür. Kim-ki kıvıl şuf görse yā gēyse hūşumetdür,

(13) erenlere cenkdür ve ‘avratlara gēymek yā görmek ēyüdü. Kim-ki gök gēyse yā görse muşibete

(14) uğraya. Kim-ki yeñi tōn gēyse yā görse mansıb eline gire, eger dervīş ise bay ola,

(15) eger zindānda ise hālāş bula, eger şayru ise şifā bula ve dağı elinden çıkmış

22a

(1) nesnesi var ise gerü eline gire ve dağı bu düş devlet nişānidur. Kim-ki ‘imāme görse

(2) yā şarınsa ululukdur, devlet ve ‘izzet bula. Kim-ki ‘imāme şarınsa ‘ömri uzun

(3) ola, ulu mertebe bula. Eger kara ‘imāme görse yā şarınsa guşşadur. Kim-ki ūskūf

(4) görse ‘izzet ve mertebe bula. Kim-ki tāk görse yā gēyse temlik eline gire. Kim-ki cebe görse

(5) yā gēyse kuvvet ve menfa‘at bula. Kim-ki destār ve şalvār ve mizer görse hādım qaravaş

(6) eline gire. Kim-ki edik¹⁵⁵ görse kul ve qaravaş eline gire. Kim-ki edik¹⁵⁶ gēyse ‘avratlara şerefdür¹⁵⁷

¹⁵⁵ edik: edik 22a/6, müstensih hatası mı?

¹⁵⁶ edik: edik 22a/6, müstensih hatası mı?

¹⁵⁷ şerefdür: şerīfdür 22a/6.

(7) veyā bulur ve murādına ere, belādan kurtıla. Kim-ki tor kuşak ve sāde kuşak görse

(8) kuvvet ve vilāyet ve murād bulmağdur. Eger belinde kuşak görse işi yürüye ve mīrāş eline gire.

(9) Kim-ki yağmurlık görse yā gēyse ḥil‘at geye ve ḥelāl māl eline gire. Kim-ki ibrişim bezi

(10) ve panbuğ bezi görse yā gēyse ‘avrat ucından māl eline gire. **Yigirmi yedinci bāb:** Kız dilemek

(11) ve nikāḥ ēylemek ve kuçmak ve sünnet ēylemek ve cimā‘ etmek. Kim-ki kız dilese pādīşāhdan

(12) korkmağdur. Eger diledügi kıızı görse sevinmek ve rāḥat olmağdur. Kim-ki sünnet düğünü

(13) eylese sevinmek ve rāḥatlığdur. Kim-ki ‘avrat ile cimā‘ etse işi ve devleti yürüye

(14) ve vilāyet bula. Kim-ki ‘avrat alsa bay ola ve Taḡrı te‘ālā buyruğını yerine getüre. Kim-ki

(15) bir kişiyi öpse yā kuçsa tamām murādın bula, zirā kim öpmek murāddur. Eger

22b

(1) ‘avratına cimā‘ etse ümīzine erişe. Kim-ki oğlana cimā‘ etse bir ulu kişiden eyülik

(2) ve ḥayr göre. Kim-ki kız-oğlana cimā‘ etse yā ‘avrata tamām murādına erişe.

Yigirmi sekiz-

(3) **-inci bāb:** ip ve iplik ve igne, [kendüyi] bendde¹⁵⁸ görmekdür. Kim-ki kendüyi¹⁵⁹ bendde görse dīni

(4) eksile ve guşşalu ola. Eger elin ayagın bağılu görse ¹⁶⁰نعوذ بالله küfre delāletdür.

Boynın

¹⁵⁸ bendde: bedende 22b/3.

¹⁵⁹ kendüyi: kendüye 22b/3.

¹⁶⁰ Anlamı: "Allah korusun."

(5) veyā elin zincīrde görse yatludur, tevbe eylesün. Kim-ki bendden kurtılsa
ğuşşadan kurtıla.

(6) Eger kendüyi zindānda görse dahı ağaca ursalar ol ağaç sağışınça altun

(7) ve gümüſ eline gire ammā gönli dar ola. Kim-ki silāh görse kuvvet ve
menfa‘atdür. Kim-ki süñü

(8) görse sefere gide ve oğlı doğa, murādına eriſe. Eger ok görse elçilığa vara

(9) Eger ok şınsa yolda saķat ola. Eger hançer ve bıçak ve nacak ve ustura görse

(10) kuvvetdür ve erkek karındaſlar ve hıſımlardur. Kim-ki bilegi ve maſad görse kız
karındaſdur

(11) ve diſi hıſımlardur. Kim-ki kös ve tabl görse horlık eriſmekdür pādiſāhdan.

(12) Kim-ki düſinde ok ile bir kiſiye [ursa ve] o kiſiyi bilmese mülk, eyülükdür¹⁶¹.
Kim-ki cenk

(13) ve ſavaſ ve baēlu ve boēmak ve kıymak¹⁶² kamu halāyıklara ziyāndur ve
miḥnetdür ve bu düſi

(14) görene māl ve ni‘met eline gire. Kim-ki çevgān görse sultānlara murāddur,
halāyıkdan

(15) yatlu söz iſitmekdür ve huſūmetdür. Kim-ki rüde¹⁶³ görse fāzıl ve cömerd ola.
Kim-ki

23a

(1) cevſen görse düſmeninden emīn ola. Kim-ki kılıç görse sultānlara vilāyetdür ve
murāddur.

(2) Eger kılıç ile çalsa ve katı şınsa oēlı öle. Eger kılıç şınsa kanı olsa kendi

(3) öle oēlı kıla. Kim-ki nacak görse kuvvetdür. Eger kılıç ile yā nacak ile yā hançer
ile

(4) yā süñü ile çalsa eger dostı¹⁶⁴ ise anlarıñla dostlığı artura, düſmene zafer

¹⁶¹ eyülükdür: elemlükdür 22b/12.

¹⁶² kıymak: kapmak 22b/13, fihriste bakılarak tamir edildi.

¹⁶³ rüde: rah (?)22b/15, fihriste bakılarak düzeltildi.

¹⁶⁴ dostı: deste 23a/4.

- (5) bula. Kim-ki bir kişi gelse kılıç ile yā nacağ ile yā ustura ile yā hançer ile çalsa ol
- (6) kişi bilmeſe melek'ül mevtdür. Kim-ki tãli'a and içſe guşşadan kırtıla ve māl alup 'avratın
- (7) boşamak baylıkdur. Kim-ki iyne [görſe] işi aşıkāre ola ve oğı toğa, guşşadan kırtıla. Vallāhu a'lem
- (8) **Otuzıncı bāb:** İbrīşīm kilim ve yükle panbuğ görmekdür. Kim-ki bunları görſe
- (9) sulţānlara māl ve ni'met ve kıalan kıavm[e] huşūmetdür. Vallāhu a'lem. **Otuz birinci bāb:** 'Aşī
- (10) görmekdür. Kim-ki 'aşī görſe yā getürſe kıuvvet ve murāddur. **Otuz ikinci bāb:** Zindān
- (11) ve kıafes¹⁶⁵ ve gūristān ve ölüler sini ve ölmek ve evinde cenāze ve tãbūt görmekdür. Kim-ki
- (12) kendüyi kıafesde görſe dağı böyledür. Kim-ki kendüye gūristān görſe günāhına
- (13) tevbe kııla. Kim-ki ölü görſe ol nesneden kim ümīz kesmişdür, gerü eline gire. Kim-ki
- (14) kendüye bir ölü kıuçar görſe 'ömri uzun ola. Kim-ki ölü ağlar görſe ol
- (15) ölü dünyādan imān ile gide. Eger ölmüş kişi gerü gelür görſe ol kışinüñ āhiretde

23b

- (1) hālī hoş ola. Kim-ki kendüyi ölmüş görſe 'ömri uzun ola. Kim-ki sin kıazsa
- (2) sarāy yapa. Eger el içün kıazsa ol kişi düşvārlığa uğraya. Kim-ki ölüyü diri
- (3) kışıye nesne vērür görſe ol nesne halk içinde çok ola. Kim-ki diri ölüye
- (4) nesne vērür görſe ol nesne halk arasında kıahtlık ola. Kim-ki ölmüş kışıyi
- (5) diri görſe cān içün şadağa vère. Eger kendüyi¹⁶⁶ ölüler ile yürür görſe eceli kıağın
- (6) gelmişdür. Kim-ki tãbūt içinde ölmüş kiři gerü gelür görſe ol nesneden¹⁶⁷ ümīz kesmiş

¹⁶⁵ kıafes: kıışaş metin içi kontrol edilerek düzeltildi 23a/11.

¹⁶⁶ kendüyi: kendüye 23b/5.

- (7) idi gerü eline gire. **Otuz üçüncü bāb:** Kim-ki düşün hālî gūristān, cenāze, kafes,
- (8) bunların gibi ne-kim düşün neçe¹⁶⁸ nesneleri var ise yeñisi hürmet ve ‘izzet ululık
- (9) bula. Eger eskisi ve yırtığı olsa kaygu ve yās olur. Kafes kaygu ve melāl olur
- (10) ve miḥnet olur. Eger kimse kendüyi bağı kimesneyi kafesde görse kafesde görünen
- (11) kimesnenün aḥvālî perīšān ola, şeksüz zindāna gire. Eger kafes içinde kuş görse
- (12) ol kafesde kimün ise zindāna gire. Eger kendüyi ‘ayān‘amel bul[s]a, bilinmez zindānda görse
- (13) göz[i] göre, gūristān ‘ibret almak, yazuklarından tevbe kılmak, murādını bulmak olur. Eger
- (14) kimse kendüyi ölür görse çok yaşaya. Eger bir ölüyi dirilür görse iki cihānda
- (15) ‘azīz olup ne-kim murādı var ise tamām bula. Eger görse-kim bir ölü ağlar ol ölü imānla

24a

- (1) varmış ola. Eger görse-kim diri kimesne ölüyi kuçar görse ḥasret ile kavm kabīlesinden
- (2) ırak düşe veyā ḥayr ola. Eger kimse kendüyi bir dar yerde görse zaḥmete giriftār ola
- (3) nitekim Ḥaḳ te‘āla celcelālulu kelām-ı kādīmde buyurur ve وضائق عليهم الارض
- (4) amu kardı kıkim bir dar yerden çı-Eger kimse görse بما رحبت ثم وليتم مدبرين¹⁶⁹ belādan
- (5) emīn ola. Eger görse-kim ölü buña nesne vērürdi ol ḥaḳ arasında ucuz ola
- (6) Eger eski ṭon ile görse ol cihānda ğazāb içinde ola, anuñ cānı içün şadaḳa vèreler
- (7) Eger kimse kendüyi düşünde cenāze üzerinde görse daḥı ardınca çok ḥaḳ

¹⁶⁷ nesneden: sīnden 23b/6.

¹⁶⁸ düşün neçe: düş neçenk (?).

¹⁶⁹ Kur’ân-ı Kerîm, Tövbe Suresi, 25. Ayet, Anlamı: “Onca genişliğine rağmen yeryüzü size dar gelmişti. Sonra da geri dönüp kaçmıştınız.”

(8) var gider görse ol kimesne ulu beg ola daḥı ol düşünce kimselere ḥākim ola.

(9) Eger kimse cenāze getürür görse pādīṣāḥ ḥürmet ède. Kim-ki düşünce vaṣiyyet etse

(10) mübārekdür. Ḥayr berekātın bilmek olur. Kim-ki taḥt üzerinde yatur görse günāhından

(11) tevbe kıla. Eger görse-kim ölü ile birle varurdı tevbe etsün, ölümü yakın olur.

Otuz-

(12) **-dördinci bāb:** düdük ve def ve kânûn ve çeng ve kópuz ve nerd ve satranç görmekdür.

(13) Kim-ki düdük çalsa guşşadur ve ma‘şiyetdür. Eger çeng ve kópuz çalsa yā āvāzın

(14) işitse günāḥ işlemekdür ve daḥı düşvārdur. Kim-ki bunları çalınur görse şāzlıkdur.

(15) Kim-ki satranç görse yā oynasa¹⁷⁰ bātıl iş işleye. **Otuz beşinci bāb:** Buğday

24b

(1) dānesin dökilmiş görse ol dāne ucuz ola. Eger çuvālda görse çok zaḥmet göre

(2) Eger yese māl eline gire. Kim-ki buğday şatmak ve şatun almak [görse] yalan ḥaberlerdür. Kim-ki olmuş buğday

(3) başın biçse dirliḡi ḥoş ola ve ‘ıyālî ola. Kim-ki arpa görse māl eline gire. Eger olmuş

(4) arpa görse çok māl eline gire. Eger darı görse azacuk ḥurde nesne eline gire. Kim-ki

(5) sūsam görse çok māl eline gire. Kim-ki noḥud görse ve mercimek ve bakla bunların kanḡsın

(6) görse guşşadur. Eger un görse emeksüz māldur. Eger buğdayı kurutsa yāḥūz kurudılmış

(7) görse ol ḥalk içinde kıtlık¹⁷¹ ola. **Otuz altıncı bāb:** Havāda uçmak

¹⁷⁰ oynasa: olunsa 24a/15.

(8) ve konmak ve havāda sarāy yapmakdur. Kim-ki havāda uça sefere gide. Kim-ki uça

(9) ağaçlara kōnsa ol şehirde ulular ile soḥbet ēde. Eger göklerden yaṇa katı kōrkṣa

(10) bir mübārek sefer ēde, çok menfa‘at bula, ululığa erişe. Eger göklerden yere düşse

(11) ‘avratın boşaya ve bir ‘avrat daḥı ala. Eger göklerde otursa pādīşāhlık bula. Eger havāda

(12) kuş gibi uça murādına erişe. Eger ferīştahlarla kārışsa zāhidler ve eyüler

(13) ile soḥbet ēde. Kim-ki havāda sarāy yapsa cümle işleri oṇmaḥlığa yüz tuta. **Otuz yedinci**

(14) **bāb:** Yırtıcı cāneverler yā ḥayvānlar kendüye söylemekdür. Kim-ki yırtıcı cāneverler ile

(15) ḥayvānlar kendüye söylese bir ‘aceb nesne eline gire ki andan ümīzi gitmiş idi. ‘İlm

25a

(1) ve edeb ḥāşıl ēde, ḥalk arasında ‘azīz ola. **Otuz sekizinci bāb:** Gēyesi

(2) yırtılmak ve kōrkmak ve yırtıcı cāneverler ziyān ēylemek ve tūtuşmakdur. Kim-ki gēyesi yırtılmış [görse]

(3) guşşadur. Kim-ki kōrkṣa belādan emīn ola. Kim-ki ḥayvān ile güreşse yā yırtıcı

(4) cāneverler ile tūtuşsa anlar üzerine gālib olsa āfer bulaz ¹⁷²من عيبه

(5) Kim-ki ḥayvān yā yırtıcı cāneverler ziyān ēder görse bir zaḥmete uğraya. Eger ol

(6) cāneverlere zafer bulsa düşmen üzerine zafer bula. **Otuz toḫuzuncı bāb:**

(7) elini cufā ile yumaḥ ḥılāl ve misvāk görmekdür. Kim-ki ḥılāl görse ve eylese

(8) oḡlanları ile ve kārındaşları ile şavaşa. Kim-ki ḥılāl görse yā tūtsa yā dişlerin

(9) ayrıtlasa elinden mālı çıka. Kim-ki misvāk görse ne işlerse ḥayr ile rāst gele

¹⁷¹ kıtlık: kızlık 24b/7.

¹⁷² Anlamı: “Onun kusurundan.”

(10) **Kırkınıcı bāb:** At ve atır ve eşek ve deve görmekdür. Kim-ki at görse ‘izzet ve mertebe

(11) bula. Eger ata binse ve at kendüye muı‘ olsa ‘izzet bula ve māl eline gire. Eger

(12) muı‘ olmasa ululuk ve āzlık bula. Kim-ki yalınca çatır grse yā aa binse ‘avrat

(13) ala, olı kızı olmaya. Kim-ki eek grse bat ve devlet bula, dıı eek erkek

(14) eekden yēgdür. Kim-ki eekden dse eceli yāın gelmişdür veyāhz yohsul ola

(15) Kim-ki deveye binse ni‘meti o ola ve bir ‘avrat ala eger binice deve ekince binen kii

25b

(1) ayru ola. Kim-ki develer içinde yalınca olsa uadan ayu erie. Eger dıı

(2) deveye binse bir ulu aıllu yerden ‘avrat ala. Kim-ki esrik deve grse yā binse bir ulu

(3) kii zerine afer bula. Kim-ki yalınca develer grse crmdr¹⁷³ ve fesād ilerdr.

(4) Kim-ki çatır yā deve grse ulularının klbesinde ola. **Kır birinci bāb:** oyun ve olar

(5) ve uzılar ve ola ve aāb ve keçi ve cāneverler yregın yēmekdr. Kim-ki oyun boğazlasa

(6) bir ulu kii zerine afer bula. Eger oyun boynı boazlasa¹⁷⁴ etini letrse yāhz

(7) yzse anda bir ulu kişi ola, mālı berkide ola. Ammā oyun derisini yzme zulmdr daı

(8) harām māldur. Eger oyun yzme-in bir ev [var] ise anda ādemlere işkence ēdeler. Eger oyunun

¹⁷³ crmdr: cerdr (?) 25b/3.

¹⁷⁴ boynı boazlasa: ynı yoazlasa (?) 25b/6.

(9) başın teninden ayru görse ‘avratdan ayru düşe. Eger koyunun ayağını görse bir vechle tanuklık

(10) vèrmekdür. Eger evinde koyun görse çok ni‘met eline gire. Eger dişi koyun boğazlasa ve etin yèse

(11) hāceti revā ola. Kim-ki koyunun kuyruğun ve ayağın ve kanın ne-kim karnı içinde vardur

(12) bunları görse māl ve ni‘metdür. Kim-ki çoçlar görse ol vilāyetün şerīf[i] ola.

(13) ve ammā düşünde eti ve yünjı varsa¹⁷⁵ māludur. Kim-ki kuzı görse yā oğlağ görse

(14) yā etin görse azacuk fā’idedür. Kim-ki kaşşāb görse ol kaşşābı bilmese melekü’l-mevtdür.

(15) Kim-ki kaşşāblık èylese bir hātā ile¹⁷⁶ mübtela ola. Kim-ki evine keçi iletse ol eve

26a

(1) gam ve mu‘şibet èrişe. Eger düşünde keçi ètin yemek yā görmek guşşadur. Eger düşünde

(2) cānever yüreğın görse māl cem‘ èyleye vallāhu a‘lem. **ƘırƘ ikinci bāb:** Tağlarda eti yenür

(3) hayvānlar görmekdür geyik gibi ve tavşan gibi. Kim-ki bunları görse endişelü ola. Eger bunlaruñ¹⁷⁷

(4) etin yese yā görse yā kişiye vèrse düşmānına zafer bula ve helāl māl eline gire yāhūz

(5) mīraş eline gire. Kim-ki geyik dutsa kız-oğlan ala eger şıfatın görse dişi olsa görklü

(6) ‘avrat ala. Cümle tağ geyikleri düşünde görse ‘avratdur. Eger buzağusın bulsa oğlı toğa

¹⁷⁵ ve yünjı varsa: varsa ve yünjı 25b/13.

¹⁷⁶ hātā ile: hāta’ile 25b/15.

¹⁷⁷ bunlaruñ: bunların 26b/3.

(7) Eger geyik endāmların görse fā'idedür. vallāhu a'lem. **Kırk üçünci bāb:** Şıgır ve buzağusın

(8) görmekdür. Eger düşinde sıgır etin yese 'amel eline gire ve pādişāhuñ işin tuta¹⁷⁸ māl

(9) eline gire. Eger evinde sıgır görse çok ni'met eline gire. Sıgır boğazlasa ve etin üleştürse

(10) 'amel tuta. Eger düşinde semiz sıgır görse ni'meti çok ola ve ucuzluk ola. Kim-ki

(11) sıgırın etin ve yağın görse dahı böyledür. Eger düşinde sıgırın erkekin görse

(12) yā dışisin veyā buzağusın görse 'ameldür ve yæg¹⁷⁹ hoş olmağdur. Eger düşinde

(13) sağsa hoşdur vallāhu a'lem. Eger şu şıgırı görse bir ulu yürekli kimse ölür.

(14) Eger düşinde bir bölük şu şıgırı[n]ı sürüp yürür görse ol sıgırlar düşince

(15) halka hākim ola. Eger şu şıgırı öldürse bir ulu kimse başa. Eger şu şıgırınun buza-

26b

(1) -ğusın görse pādişāhlık eline gire etini yese¹⁸⁰ şu şıgırınun eti ve derisi topu kamu helāl

(2) māludur. **Kırk dördünci bāb:** Beg ve begliği görmekdür. Kim-ki düşinde [beg] bile binse nereye isterse

(3) gitse pādişāh ile dostlık êde,¹⁸¹ māl eline gire. Eger begi öldürse bir ulu kişi

(4) kahr ola. Eger [beg] bile bir şehirden bir şehre varsa ol şehir beginün begliği gide. Eger [beg] bile

(5) pādişāh binse sultānlığı arta. Eger düşinde beglik görse ululuk ve vilāyet bula. Eger

¹⁷⁸ tuta: tutsa 26a/8.

¹⁷⁹ yæg: yil/yël 26a/12.

¹⁸⁰ Burada okumayı zorlaştıran birçok nokta var, anlama uygun olarak *etini yese* tercih edildi.

¹⁸¹ êde: êde eger yese 26b/3.

(6) kendüyi beglilik üzerinde görse ‘izzet bula ve murādına erişe. Nitekim Yūsuf peygāmbere ‘a.m. beglik

(7) ile geldi. **Kırk beşinci bāb:** Tırtıl ve sıçan ve keler ve yılan ve burşuk ejdehā ve

(8) ‘akreb ve tavşan görmekdür. Kim-ki tavşan görse edepsiz cāneverdür, yağı ‘avratdur.

(9) Şöyle-kim hıç kimse ile barışmaya. Ammā tavşan bulur görse ol şaffetlü ‘avrat ala.

(10) Eger tavşan etin ve yağı ve tüyi ve derisi cümle māludur. Eger tırtıl görse yarāmaz kişi

(11) ile sohbete. Tırtılı öldürse ol şaffetlü kişiye kahr ede. Eger etin yese

(12) haram māl eline gire. Ol kişi düşinde tırtıl olsa ādemler içinde hor ola ve dīni

(13) fesāda gire. Eger tırtıla binse devlet bula ve düşmenine gālib ola. Kim-ki sıçan görse hayr

(14) ve hasenāt ede. Kim-ki yese ‘avratından mālın ala. Kim-ki keler görse kıvıncı ola. Eger öldürse

(15) bir gammāz düşmenine zafer bula ve kahr eyleye. Kim-ki yılan ile çekişse yılan etin yese

27a

(1) menfa‘at bula. Kim-ki kara yılan görse kâfir düşmendür. Kim-ki açılan¹⁸² yılan görse müsülmān

(2) düşmenidür. Kim-ki düşinde zekerinden yā burnından yā ağzından yılan çıkısa oğlu toğa.

(3) Kim-ki düşinde ejdehā yā burşuk görse zālīm pādīşāhdan şakına. Eger düşünde

(4) örümcek görse yā tutsa yā tınından çıkarsa zāhid ola. Kim-ki düşinde ‘akreb

(5) görse düşmendür ve gammāzdur ve salī‘ ‘avratdur. Kim-ki düşinde öldürse

(6) düşmenini öldüre vallāhu a‘lem. **Kırk altıncı bāb:** Arslan ve kaplan ve ayu ve kurt ve sırtlān

¹⁸² açılan: apalan/apılan ? 27a/1.

- (7) görmekdür. Kim-ki düşünde arslan görse sultāndur. Eger arslan ile uğraşa
(8) düşmenle uğraşa. Kim-ki düşünde kaplan görse düşmendür. Kim-ki etin ve derisin
(9) ve ayağın görse kamusı māl ve ni‘metdür. Kim-ki düşünde ayu görse düşmendür
(10) ve yatlu dīndür. Eger öldürse düşmenin öldüre ve kahr ède. Kim-ki düşünde etin
(11) ve derisin ve ayağın görse kamusı māl ve ni‘metdür. Kim-ki düşünde kurd görse
(12) karı ‘avratdur. Kim-ki düşünde sırtlan görse yā aña binse çirkīn ‘avrat ala. Eger
(13) sırtlān ile uğraşa ‘avrat ile nizā‘ ède. Eger sırtlān etin yèse ‘avrat aña cazulık
(14) èyleye yāhūz ‘avratın malın yeye vallāhu a‘lem. **Kırk yedinci bāb:** kuşları görmekdür.
(15) Kim-ki düşünde kara kuş görse yā tutsa ulu devlete ère ve pādişāha hāş ola

27b

- (1) Eger tavşancıl ile şavaş görse pādişāh ile şavaşa. Eger görse-kim kara kuş
(2) bunu göge alup gider uzak sefer èdüp vaḫti hoş ola ammā müslümānlara ziyān
ola.
(3) Eger kara kuş bunu alup giderken boşandurup yere düşürse ulu mertebeden düşe
(4) işi tamām ola. Eger görse-kim bu ki binüp gerü gelmez idi sefer èdüp ol seferde
öle
(5) eger kara kuşuñ eti, derisi, tüyi [varsa] sultānlardan olurdı, māl olur. Kim-ki
düşinde ügeyk
(6) kuşı görse yā tutsa şayru ola ammā ügeyk¹⁸³ derisi helāl māldur. Eger tam
üstinde
(7) kōnşa kayğudur. Kim-ki sungur¹⁸⁴ görse üküş aşşıludur ve rāhatlu pādişāh ola
(8) şungurı dutsa yā yèse veyā elinde tutar idi bu düş görüci iki devlete
(9) erişe veyā bir oğlı olup sevine. Eger elinden uçar görse mertebeden düşe, māl
telef ola.

¹⁸³ ügeyk: yügeyk 27b/6.

¹⁸⁴ sungur:sunkur 27b/7.

- (10) Kim-ki düşünde baykuş görse za‘îf ve bî-çâre ola. Eger düşünde keklik görse
(11) dînsiz ve fâsîd ola. Kim-ki düşünde tûfî görse dili faşîh ola. Eger dişi
(12) ise hûb ‘avrat ala. Kim-ki düşünde bülbül görse kezâlik eger şığircuk görse kul
kara-
(13) -vaşdur. Kim-ki hûdhûd görse başîr ‘âlim ola zirâ kim kuşların şâhıdır. Kim-ki
simurg
(14) görse pâdişâhlık bula ve bir yerden ‘avrat ala. Kim-ki kuşların etin yese murâd
bula vilâyet bula¹⁸⁵
(15) Kim-ki düşünde gögercin görse havâtin çok¹⁸⁶ ola. Eger düşünde kumrı görse

28a

- (1) hûb ‘avrat ala ve baylık bula. Kim-ki düşünde uçar kuş görmek yâ ünin
(2) işitmek gavgâya uğramakdur. Kim-ki düşünde bir kuşu ayağı altına alsa bir
kimesneye
(3) güç kıla. Kim-ki düşünde kuş kendüye söyler görse bir garâib işde sevine, şâz
(4) ola vallâhu a‘lem. **Kırk sekizinci bâb:** Aru ve çekirge ve karınca, kalan ufağ
câneverler
(5) pire ve bit görmekdür. Kim-ki düşünde bal arusun görse hâkim ola ve mâllu ‘avrat
(6) ala. Eger çekirge görse çeriler gele. Kim-ki karınca görse teşvîşdür. Gerü kalan
ufağ
(7) câneverler ki yerde olur anı görmek horlıkdur. Kim-ki düşünde pire görse yâ bit
(8) görse hâkîr ve za‘îf ola vallâhu a‘lem. **Kırk toktuzuncı bâb:** Balık ve kurbaga
(9) ve kaplu[m]baga ve yengeç ve şu câneverleri görmekdür. Kim-ki düşünde balık
görse veyâ
(10) tutsa māl ve rızk eline gire. Eger ağ ile tutsa yâ görse çoklık karavaş eline
(11) gire. Kim-ki kurbaga yâhûz бага görse zâhid ve ‘âbîd ola. Kim-ki kurbaga görse
gurâba

¹⁸⁵ vilayet bula: bula vilayet 27b/14.

¹⁸⁶ çok: çekim ? 27b/15.

(12) uğraya. Kim-ki düşünde yengeç görse māl eline gire ve geri kalan yerdeki ufağ cāneverleri

(13) görmek fā'idedür. **Ellinci bāb:** Dīv ve şeytān ve cühūd ve Deccāl ve peri ve put ve haç

(14) görmekdür. Kim-ki düşünde dīv görse yavuzlıkdur ve dağı eyülikden nevmīd¹⁸⁷ olmağdur. Kim-ki

(15) düşünde iblīs görse dinsiz imānsız kişi aña düşmen ola. Kim-ki cühūd görmek

28b

(1) hayırsızlık ve rāhat[sız]lık bulmağdur. Eger gördüğü cühūduñ atı kıla, sevine. Eger düşünde

(2) yavuz 'itikādli ve hileci ve aldayıcı er olur şöyle-kim dīn içinde iken gāfil ola.

(3) Kim-ki düşünde [haç] geyinse hayr ve berekāt olur. Kim-ki düşünde peri görse yalan söz

(4) söyleye ve bātıl iş işleye. Kim-ki düşünde Deccāl görse ol vilāyetde fitne çok

(5) ola. Kim-ki düşünde put ve haç görse tevbe kıla yaramazdur. Eger fāt peygāamberler

(6) kavlin ve murādīnhāşıl ede. **Elli birinci bāb:** Şanā'at ehli görmekdür. Kim-ki

(7) düşünde şanā'at ehlin görse şarp işler aña āsān ola ve dünyalığı arta

(8) ve ol vilāyetün sultānı kütlu ola. Kim-ki düşünde terāzū ve şırāt görse emin-

(9) -lığı ve 'adli üküş ola. Kim-ki düşünde de[r]zī görse perākende olmuş mālı cem'eyleye.

(10) Kim-ki cellāt görse sefer ede. Kim-ki düşünde etmekçi görse ol vilāyetün sultānı

(11) 'adil ola. Kim-ki tabāk görse harcı arta. Kim-ki düşünde kuyumcı görse hayr[ı] çok ola.

(12) Kim-ki panbuğcı görse şeref issi ola. Kim-ki düşünde yazıcı görse hayrı çok

¹⁸⁷ nevmīd: nūmīz 28a/14.

(13) ola. Eger naḳkaş görse yalan söyleye. Kim-ki şeker şatıcı görse eline ni‘met gire. Eger

(14) reyḥān şatıcı görse ḥabse gire. Kim-ki düşünde yemiş şatıcı görse mevsiminde eyüdür.

(15) **Elli ikinci bāb:** Dügün ve konuḵ [görmekdür] Kim-ki düşünde def ile dügün yā konuḵlık eylese guşşadur.

4. DİZİN-SÖZLÜK

4.1. Dizin-Sözlük Hazırlamada İzlenen Yöntemler

1. Deyimler tek bir madde başı olarak gösterildi.
2. “Etmek, eylemek, olmak ve kılmak” yardımcı eylemleri ile yapılan birleşik sözcükler tek bir madde başı olarak gösterildi.
3. Özel adlar için ayrı bir sözlük düzenlendi.

4.2. Dizin-Sözlük

ābdest: <A. ‘abdest’.

a. (10a/9), (13a/6), (13b/1), (2a/10)

ābdest al-: <A., F. ‘abdest almak’

a.-a (5a/13)

a.-sa (13a/14), (13a/15)

a.-saw (13a/13)

‘ābīd: <A. ‘ibadete düşkün, takva sahibi kimse’

a. (28a/11)

‘aceb: <A. ‘tuhaf, garip’

a. (24b/15)

acı: ‘acı’

a. (19a/9), (20a/11), (20b/15), (21a/1), (9b/3)

aç-: ‘açmak; hamur açmak’

a.-ıla (6b/8), (7a/11):

a.-ılmış (7a/11)

a.-sa (17b/14), (20a/12)

açılan: ‘büyük ?’

a. (27a/1)

açuk: ‘renği koyu olmayan; örtüsüz, çıplak’

a. (16a/6), (6a/4)

ad: ‘ad, isim’

a.+ı (11b/14)

ādem: <A. ‘insan’

a. (14a/12), (15b/12), (16a/1), (16a/3), (17a/14), (17a/14), (17a/7), (19a/10), (2b/1), (6b/4)

a.+e (8a/3)

a.+ler (15b/13), (26b/12)

a.+lere (12a/11), (25b/8)

a.+lerün (15b/12), (2b/1)

a.+ün (15b/14)

ādem oğlanı: <A., T. ‘insanoğlu’

a.+na (3b/14)

‘ādil: <A. ‘adaletli’

a. (10b/9), (14b/4), (28b/11), (4b/10), (5b/14), (6a/4), (7b/13), (8a/15), (8a/8)

‘adl: <A. ‘adalet’

a. (20b/12), (6a/1)

a.+dür (5b/10)

a.+i (14b/4), (28b/9), (7b/13)

‘adl ü inşāf: <A., A. ‘adalet ve insaf’

a. (8b/9)

āfet: <A. ‘bela’

a. (9a/6)

a.+den (11a/14), (13a/14)

a.+lerden (6a/10), (6b/15), (7b/10)

āfet eriş-: <A., T. ‘bela erişmek’

a.-e (7b/15), (8a/9)

a.-meye (6b/1)

ağ: ‘ağ’

a. (28a/10)

ağaç: ‘tahta; ağaç’

a. (18b/3), (19a/11), (19a/14), (22b/6)

a.+a (22b/6)

a.+ı (19a/13)

a.+ın (19a/10), (19a/11), (19a/12), (19a/15), (19a/15), (19b/1), (19b/10), (19b/11), (19b/12), (19b/13), (19b/14), (19b/14), (19b/15), (19b/2), (19b/3), (19b/4), (19b/5), (19b/5), (19b/6), (19b/6), (19b/8), (19b/8), (19b/9), (20a/1), (20a/2), (20a/3)

a.+la (3a/10)
a.+lar (19a/7), (2b/6)
a.+lara (24b/9)
ağız: ‘ağız’
a. (17a/10), (20a/11)
a.+ı (16b/8)
a.+ında (6a/3)
a.+ından (16b/8), (17a/11), (27a/2)
ağla-: ‘ağlamak’
a.-r (23a/14), (23b/15)
a.-sa (17a/7)
ağu: ‘zehir’
a. (20b/15), (2b/13)
ahır: <A. ‘son, nihayet’
a. (1b/3)
a.+dür (1b/5)
a.+inde (4b/4), (4b/5)
ahiret: <A. ‘ölümden sonra gidilecek olan dünya, ahiret’
a. (10b/4), (5b/8)
a.+de (15b/4), (23a/15), (5b/8), (3b/15)
ahşam: ‘akşam’
a.(13b/14), (13b/15)
ahür: ‘ahır’
a. (20a/7), (2b/7)
ahvāl: <A. ‘haller’
a.+i (14a/15), (23b/11)
aķ: ‘beyaz’
a. (12b/7), (15a/11), (16a/14), (20a/10), (20a/2), (21b/11)
aķ-: ‘akmak’
a.-ar (11a/2), (17a/11), (17a/2), (17a/6)
a.-sa (17a/2), (18b/8), (18b/9)
aķarşu: ‘akarsu’

a. (9b/4)
a.+dan (9b/6)
a.+danw (9b/4)
a.+lar (1b/13)
a. (9a/13), (9a/14)
aķçe: ‘Selçuklu ve Osmanlılarda para olarak kullanılan gümüş sikke’
a. (12b/7), (2b/15)
aķıbet: <A. ‘sonunda’
a. (6b/10), (6b/11), (6b/13), (6b/13), (7a/2), (7a/3)
aķrabā: <A. ‘akraba’
a.+sı (16b/6)
aķreb: <A. ‘akrep; akrep burcu’
a. (26b/8), (27a/4), (3b/5), (9a/1)
al-: ‘almak; ele geçirmek, feth etmek, basmak, yenmek’
a.-a (26b/14)
a.-dı (5a/10)
a.-sa (12b/1), (14a/2), (28a/2), (9b/6), (9b/7)
a.-up (23a/6), (27b/2), (27b/3)
a.-ur (5a/9)
a.+makdur (15b/15)
aldayı: ‘aldatıcı’
a. (28b/2)
alim: <A. ‘ilim sahibi kimse, alim’
a. (12b/1), (15a/4), (15a/5), (15a/8), (18b/14), (27b/13), (2a/14), (8b/10), (9b/13)
a.+ler (4b/10)
Allāhu ekber: <A., A. ‘Allah en büyüktür anlamında kullanılan söz’
a. (14a/6)
alt: ‘taban; üst karşıtı, alt’
a.+ı (8a/15)
a.+ına (28a/2)

altı: ‘altı sayısı’

a. (1b/4)

a.+ncı (10a/9), (17b/7),
(21b/8), (24b/7), (27a/6), (2a/2),
(2b/1), (2b/14), (3a/11), (3b/4)

altmış: ‘altmış sayısı’

a. (1b/5)

altun: ‘altın para, altın madeni’

a. (12b/7), (15b/15), (21b/2),
(21b/2), (21b/3), (21b/5), (22b/6),
(2b/15)

a.+dan (21b/7)

‘am.: ‘Aleyhisselam’

a. (4b/12), (4b/14), (5a/1),
(5a/10), (20a/4), (26b/6)

‘amel: <A. ‘iş’

a. (23b/12), (26a/8)

a.+dür (26a/12)

‘amel tut-: <A., T. ‘iş yapmak’

a.-a (26a/10)

ammā: <A. ‘ama, ancak’

a. (16a/8), (16b/3), (17a/12),
(17a/13), (18a/6), (19a/10), (1b/3),
(1b/6), (1b/8), (22b/7), (25b/13),
(25b/7), (26b/9), (27b/2), (27b/6),
(3b/11), (3b/13), (4a/11), (4a/13),
(4a/15), (4a/3), (4a/7), (4b/13), (4b/2),
(4b/3), (4b/6), (4b/9), (5a/13), (5a/5),
(5b/4), (5b/9), (6b/12), (9a/6)

‘amūd: <A. ‘(çevgan oyununda) sopa’

a. (3a/6)

ağa: ‘ona’

a. (11b/2), (12b/3), (12b/9),
(15a/7), (20a/12), (25a/12), (27a/12),
(27a/13), (28a/15), (28b/7), (3b/15),
(4a/5), (6a/15), (7a/7), (7b/10), (7b/5)

ana: ‘anne’

a. (17a/3),

a.+dur (16b/10), (16b/11)

a.+ya (16b/11)

‘anber: <A. ‘Ada balığının
bağırsağından çıkarılan ve misk gibi
kokan madde; güzel koku’

a. (12a/13), (2a/8)

anca: ‘o kadar’

a. (9b/1)

anda: ‘orada, o zaman’

a. (25b/7), (25b/8)

andan: ‘ondan’

a. (13b/14), (15a/13), (15a/7),
(19b/4), (24b/15), (5a/15), (5b/3),
(6b/7)

and iç-: ‘yemin etmek’

a. (23a/6)

a.-mekdür (3a/7)

anı: ‘onu’

a. (15a/1), (28a/7), (3b/15),
(4a/4), (5a/12)

anlar: ‘onlar’

a. (25a/4)

a.+dan (17a/6)

a.+unla (23a/4)

anuğ: ‘onun’

a. (1b/3), (24a/6), (4a/15),
(6b/10), (6b/7), (7b/13), (7b/14)

a.+la (10a/7), (13b/1), (7b/11)

arasında: ‘arasında’

a. (13a/9), (14b/15), (23b/4),
(24a/5), (25a/1), (2a/13)

ardınca: ‘peşi sıra, takiben’

a.(24a/7), (12b/11)

arı: ‘temiz’

a. (15b/13)

arık: ‘güzel, parlak’

a. (17b/4)

arğa: ‘arka; sırt’

a.+sın (11a/13)

a.+sına (9a/10)

arķun: ‘yavaş, sakın, ağır’

a. (9a/4)

armūd: <F. ‘armut’

a. (19b/9)

arnuķ: ‘yorgun’

a. (13a/1)

arpa: ‘arpa’

a. (24b/3), (24b/4)

arslan: <A. ‘aslan’

a. (27a/6), (27a/7), (27a/7), (2b/8), (3b/5)

‘arķ: <A. ‘Allah’ın dokuzuncu kat gökte tasavvur olunan kudret ve azamet tahtı’

a. (5b/5), (7a/8)

art-: ‘artmak, çoğalmak’

a.-a (10a/10), (10b/8), (11a/12), (11a/13), (11a/6), (15a/4), (15a/4), (15a/9), (17b/5), (18a/2), (18a/3), (18b/7), (26b/5), (28b/11), (28b/7), (6a/15), (8b/10)

a.-ura (4a/10), (7a/13), (23a/4)

aru: ‘arı’

a. (28a/4), (3b/7)

a.+sın (28a/5)

aķ- ‘asmak; idam etmek’

a.-ılmak (17a/12)

a.-maķ (17a/12)

āsān: <F. ‘kolay; yakın’

a. (11b/12), (28b/7)

‘āķi: <A. ‘isyankar’

a. (4a/3)

aķl: <A. ‘gerçek, hakikat’

a.+ı (4a/14), (4a/15), (4b/3)

a.+ın (1b/9), (3b/11)

‘aķi: <A. ‘İsyankâr’

a. (23a/10), (23a/9), (3a/8)

aķıllu: ‘soylu (kimse)’

a. (9a/15), (25b/2)

a.+dur (27b/7)

aķ: ‘yemek’

a. (18a/14)

aķaķa: ‘aķaķı’

a. (16b/10)

āķikāre ol-: <F., T. ‘aķıķa çıkmak’

a.-a (16a/6), (17a/11), (23a/7), (14a/11)

at: ‘at’

a. (25a/10), (25a/10), (25a/11), (2b/9), (3a/15)

a.+a (25a/11)

a+ı (28b/1)

at-: ‘atmak, çıkarmak’

a.-arsa (17b/4)

ata: ‘baba; geçmişte yaşamış olan büyükler’

a. (17a/3)

a.+sı (16b/14)

āvāz: <F. ‘ses’

a.+ın (24a/13)

‘avrat: <A. ‘kadın, bakire olmayan kadın; eş’

a. (10b/6), (11b/7), (12b/1), (12b/10), (13a/4), (13a/4), (16a/10), (16b/13), (17a/2), (17b/3), (17b/6), (18a/10), (18a/8), (20a/14), (20a/6), (21a/12), (21a/8), (22a/10), (22a/13), (27a/13), (27a/13), (2a/10), (2a/9), (8a/14)

a.+a (21a/8), (22b/2)

a.+dan (25b/9)

a.+dur (11a/6), (26a/6), (26b/8), (27a/12), (27a/5)

a.+ı (13a/5), (17b/14), (5a/13),
(5a/6), (8b/5), (18a/7)

a.+ın (23a/6), (24b/11),
(27a/14)

a.+ına (22b/1)

a.+ından (26b/14)

a.+ının (16b/1)

a.+lar (5a/4)

a.+lara (16a/8), (17b/11),
(21b/13), (22a/6)

a.+lardan (2b/11)

‘**avrat al-**: <A., T. ‘evlenmek, erkeğin
evlenmesi’

a.-a (10b/6), (11a/14), (11b/8),
(12b/1), (16b/12), (19b/2), (21b/3),
(21b/5), (24b/11), (25a/15), (25b/2),
(26a/6), (26b/9), (27a/12), (27b/12),
(27b/14), (28a/1), (8a/14), (8b/12),
(8b/5), (8b/6)

a.-a (25a/12), (25a/13), (28a/5),
(28a/6)

a.-mağdur (16b/3)

a.-sa (22a/14)

‘**avrat et-**: <A., T. ‘erkeğin kadını
nikahına alması’

a.-inür (5a/9)

avuç: ‘avuç’

a.+ından (11a/3)

aya: ‘el ve ayağın içi’

a.+sın (17a/5)

ayak: ‘ayak, bacak’

a. (17a/12)

a.+ı (28a/2)

a.+ın (16a/6), (22b/4),
(25b/11), (27a/11), (27a/9)

a.+ını (25b/9)

‘**ayan**: ‘açık, bağlı olmayan?’

a. (23b/12)

aydınlık: ‘aydınlık’

a. (10a/10), (10a/9), (2a/2),
(8b/3)

ayet: <A. ‘ayet’

a.+i (4a/6)

ayrı, ayru: ‘ayrı, tek başına’

a. (16a/4), (16b/13), (25b/9)

ayrık: ‘değil’

a. (14b/4)

ayrıl-: ‘ayrılmak, uzaklaşmak;
kopmak’

a.-a (17a/13)

ayrıtla-: ‘temizlemek’

a.-sa (25a/9)

ayru: bk. **ayrı**

ayru düş-: ‘birinden uzakta kalmak’

a.-e (25b/9)

ayruk: ‘başka’

a. (16b/7)

ayrul-: bk. **ayrıl-**

a.-a (16b/5)

ayu: ‘ayı’

a. (27a/6), (27a/9), (3b/6)

az: ‘az, çok karşıtı’

a. (16b/3)

az-: ‘şımarmak, yaramaz olmak’

a.-maya (10a/11)

‘**azāb**: <A. ‘sıkıntı, eziyet; dünyada
günah işlemiş olanlara ahirette
verilecek olan ceza’

a.+dan (5b/7)

a.+dur (18b/3)

a.+ın (10b/4)

a.+ından (9b/10)

azacuk: ‘azıcık’

a. (20b/12), (24b/4), (25b/14)

āzād et-: <F., T. ‘serbest bırakmak’

a.-e (15a/14)
a.-üp (5a/12)
āzātlik: <F. ‘kurtuluş’
a.+dur (5b/11)
āzātlik bul-: <F., T. ‘serbest kalmak, özgür olmak’
a.-a (14b/10)
azgınlık: ‘şımarıklık, azgın olmak’
a.+dan (10a/11)
‘azım: <A. ‘çok, fazla’
a. (15a/12), (17b/2), (6b/5), (7a/4)
‘aziz: <A. ‘kıymetli, değerli, saygın’
a.+dür (18b/8)
‘aziz ol-: <A., T. ‘saygın ve kıymetli olmak’
a.-a (13b/10), (13b/4), (25a/1), (7a/10), (13b/5), (13b/6)
a.-up (23b/15)
bāb: <A. ‘bölüm, kısım’
b. (10a/9), (10b/9), (11a/10), (11b/4), (125a/0), (12a/12), (12b/9), (13a/6), (15a/5), (15b/12), (15b/4), (17b/7), (18a/13), (18b/12), (18b/5), (18b/6), (19a/7), (1b/10), (1b/12), (1b/12), (1b/8), (1b/9), (20a/7), (20b/14), (20b/3), (21a/5), (21b/8), (22a/10), (22b/3), (23a/10), (23a/8), (23a/9), (23b/7), (24a/12), (24a/15), (24b/14), (24b/7), (25a/1), (25a/6), (25b/4), (26a/2), (26a/7), (26b/2), (26b/7), (27a/14), (27a/6), (28a/13), (28a/4), (28a/8), (28b/15), (28b/6), (2a/10), (2a/14), (2a/15), (2a/2), (2a/2), (2a/4), (2a/5), (2a/7), (2a/9), (2b/1), (2b/1), (2b/12), (2b/13), (2b/14), (2b/3), (2b/4), (2b/5), (2b/5), (2b/6), (2b/7), (3a/1), (3a/10), (3a/11), (3a/12), (3a/13), (3a/14), (3a/15), (3a/15), (3a/3), (3a/4), (3a/5), (3a/7), (3a/8), (3a/9), (3b/1), (3b/10), (3b/10), (3b/11), (3b/2), (3b/3), (3b/3), (3b/4), (3b/5), (3b/6), (3b/6), (3b/7), (3b/8),

(3b/9), (4b/6), (5b/4), (8a/4), (9a/13), (3a/7), (3a/8)
b.+ları (1b/8)
bādem: <F. ‘badem ağacı, badem ağacının meyvesi’
b. (19b/13), (19b/13)
bād-ı şabā: <F., A. ‘serin ve tatlı esen bahar rüzgarı’
b.+yı (9a/6)
bağa: ‘kaplumbağa, kaplumbağanın kabuğu’
b. (28a/11), (3b/8)
bağçe: ‘bahçe’
b.+de (20a/4)
bağışla-: ‘karşılıksız vermek’
b.-sa (15b/8)
bağla-: ‘giymek’
b.-sa (14b/14)
bağlan-: “(-den) ayrılmak
b.-a (6b/9)
bağlı, bağlu: ‘bağlı, bağlanmış olan; engellenmiş; kısımetsiz’
b. (23b/10), (10a/10), (10a/14), (10a/5), (11b/12), (12a/1), (14a/5), (16b/9), (17b/14), (22b/13), (22b/4)
bahār: <F. ‘ilkbahar’
b. (12b/7)
baht: <F. ‘şans, ikbal’
b. (25a/13)
b.+ı (8b/6)
bahtlu: ‘şanslı, şansı açık’
b. (8a/14), (8a/15)
bağ-: ‘bakmak’
b.-sa (16a/13)
bakır: ‘bakır madeni; bakırdan yapılmış kap kacak’
b. (21a/6), (21b/4)
bākī: ‘ebedi, sonsuz’

b. (1b/10)

bağla: <A. ‘bakla’

b. (18b/1), (24b/5)

bal: ‘bal’

b. (20b/11)

bal arusu: ‘bal arısı’

b.+sın (28a/5)

balgām: <A. ‘balgam, ağızdan atılan sıvı’

b. (15b/12), (17a/15), (2b/1)

balık: ‘balık’

b. (28a/8), (28a/9), (3b/8)

bardak: ‘sürahi’

b.+dan (9b/8)

barış-: ‘barışmak’

b.-maya (26b/9)

barmak: ‘parmak’

b.+ı (17a/13)

b.+ından (11a/10)

baş-: ‘hücum etmek’

b.-a (26a/15)

b.-mak (2b/11)

b.-up (2b/8)

başır: <A. ‘anlayışlı, basiret sahibi’

b. (27b/13)

baş: ‘insan ve hayvanların başı, kafa; köşe; uç; arazide en yüksek nokta’

b. (5a/15)

b.+ı (15b/14), (16a/2), (16a/3), (18a/8)

b.+ın (13a/11), (16a/4), (16a/6), (16a/9), (24b/3), (25b/9)

b.+ında (13b/3)

b.+ını (16a/1), (16a/1), (16a/2), (16a/2), (16a/3), (2b/1)

b.+ların (15b/12)

b.+nı (17a/14)

başmak: ‘ayakkabı’

b. (21b/9), (3a/2)

bat-: ‘saplanmak; gömülmek’

b.-a (19a/1)

b.-sa (17b/1)

bâtil: <A. ‘doğru olmayan; boş, beyhude, hak karşıtı’

b. (16b/15), (24a/15), (28b/4)

bay: ‘zengin, varlıklı; yüce, büyük’

b. (10a/4), (10b/7), (13b/12), (14b/5), (15a/15), (15a/4), (19b/11), (19b/15), (19b/4), (20b/2), (21b/14), (22a/14), (5b/13), (5b/15), (8b/11), (9a/8), (9b/12), (9b/13)

baykuş: ‘yırtıcı gece kuşu’

b. (27b/10)

baylık: ‘zenginlik’

b.+dur (10a/7), (23a/7)

baylık bul-: ‘zengin olmak’

b. (15b/8), (21b/10), (28a/1)

bāzār: <F. ‘pazar, çarşı’

b. (10b/5), (11b/13), (14a/13), (14a/14), (2a/5)

b.+dağı (10b/5)

bāzergān: <F. ‘tüccar’

b. (11b/4), (5b/15)

ba‘zı: <A. ‘kimi’

b.+lar (9b/8)

bebr: <F. ‘kaplan; Hindistan ve Afrika’da yaşayan yırtıcı bir hayvan’

b. (12b/10), (2a/9)

beg: ‘bey, sözü geçen adam, nüfuzlu kimse’

b. (10b/7), (24a/8), (26b/2)

b.+i (26b/3), (6a/4)

b.+inün (26b/4), (5a/6)

b.+le (14a/9)

beglik: beylik

b. (26b/5), (26b/6)
b.+i (10b/8), (26b/2), (26b/4), (8b/10)
bekle-: ‘beklemek’
b.-se (14a/11), (14a/12), (14a/12), (14a/13)
bel: ‘vücudun bel bölgesi’
b.+inde (22a/8)
belā: <A. ‘bela, sıkıntı’
b. (15a/7), (6a/1), (6b/1), (8a/3), (9a/3)
b.+dan (10b/15), (13a/14), (17b/14), (22a/7), (24a/4), (25a/3), (5b/7), (7a/15)
b.+lardan (6a/9), (7b/13)
bellü: ‘belli’
b. (11b/14)
belür-: ‘belirmek, ortaya çıkmak’
b.-mek (2b/10)
bend: <F. ‘bağlama, bağ; hapis, hüküm altına alma’
b. (17b/10), (21a/13), (3a/4)
b.+de (22b/3), (22b/3)
b.+den (22b/5)
beñze-: ‘benzemek, gibi görünmek’
b.-r (21a/8)
berāber: <F. ‘beraber, eşit’
b. (7b/12)
berekāt: <A. ‘bereketler’
b. (12b/14), (28b/3), (6a/1)
b.+ın (24a/10)
b.+ında (7b/13)
berekāt bul-: <A., F. ‘bolluğa ve mutluluğa erişmek’
b.-a (7b/1)
bereket bul-: <A., T. ‘nimet, bolluk; mutluluk’
b. (13a/1), (14a/14), (14a/8)

berkide ol-: ‘artmak’
b.-a (25b/7)
beş: ‘beş sayısı’
b. (13b/15), (4b/8)
b.+inci (15b/12), (1b/12), (21a/5), (24a/15), (26b/7), (2b/1), (2b/13), (3a/10), (3b/3), (9a/13)
beşāret: <A. ‘müjde, iyi haber’
b. (6a/10), (12b/13), (12b/15), (13a/3), (3b/15), (4a/1), (6b/1)
b.+dür (15b/11)
b.+leri (15b/8)
beşicik: ‘beşik’
b. (2b/3)
beşīmānlık: ‘pişmanlık’
b.+dur (20a/12)
beş vakit: <T., A. ‘günün sabah, öğle, ikindi, akşam ve yatsı zamanları’
b. (13b/15)
beter: <F. ‘daha kötü’
b.+dür (19a/4)
bevl: <A. ‘idrar’
b. (18b/13), (2b/6)
bevl eyle-: <A., T. ‘tuvaletini yapmak’
b.-mek (18b/15)
b.-se (18b/13), (18b/14), (18b/15)
beynir: bk. **peynir**
b. (2b/8)
bez: ‘kumaş, kumaş parçası’
b.+i (21b/10), (22a/10), (22a/9), (3a/3), (3a/3)
bıçak: ‘bıçak’
b. (22b/9), (3a/5)
biber: <Sans. ‘biber’
b. (20a/7), (20a/9), (2b/7)

biç-: ‘ekin, ot vb. tırpanla veya makine ile kesmek’

b.-se (24b/3)

bī-çāre: <F. ‘çaresiz’

b. (27b/10)

bil-: ‘tanımak, sorumlu tutmak, anlamış ve öğrenmiş olmak’

b.-inmez (23b/12)

b.-inüz (2b/11)

b.-mek (1b/6), (24a/10)

b.-mekdür (1b/9), (3b/11)

b.-mese (11a/8), (22b/12), (23a/6), (25b/14)

b.-meyüp (11a/8)

b.-se (19a/4)

bildir-: ‘haber vermek, anlatmak, bilgi vermek’

b.-ür (2b/13)

bile: ‘ile; birlikte’

b. (26b/2), (26b/4), (9a/2), (9a/5), (9a/9)

bilegi: ‘bileme aleti’

b. (22b/10), (3a/5)

bilezük: ‘bilezik’

b. (21a/5), (2b/14)

biğ: ‘bin sayısı’

b. (16a/1), (21b/1)

bin-: ‘yüksek bir şeyin ya da bir hayvanın üstüne çıkıp oturmak; abanmak, üstüne çıkmak’

b.-en (25a/15)

b.-se (25a/11), (25a/12), (25a/15), (25b/2), (25b/2), (26b/13), (26b/2), (26b/5), (27a/12), (9a/11)

b.-üp (27b/4)

b.-icek (25a/15)

bir: ‘bir sayısı, herhangi bir nesne veya kişi’

b. (10a/7), (10b/2), (11a/10), (11a/15), (11a/3), (11a/3), (12a/3), (13a/15), (13a/2), (13b/7), (13b/8), (14a/12), (14a/3), (14a/9), (15a/13), (15a/2), (15a/3), (15b/2), (15b/8), (16a/15), (16a/7), (16b/1), (16b/13), (17a/5), (17a/7), (17b/1), (19a/2), (19a/5), (19b/2), (1b/7), (20a/12), (20b/1), (21a/9), (21b/1), (21b/1), (22a/15), (22b/1), (22b/12), (23a/14), (23a/5), (23b/14), (23b/15), (24a/2), (24a/4), (24b/10), (24b/11), (24b/15), (25a/15), (25a/5), (25b/15), (25b/2), (25b/2), (25b/6), (25b/7), (25b/8), (25b/9), (26a/13), (26a/14), (26a/15), (26b/15), (26b/3), (26b/4), (26b/4), (27b/14), (27b/9), (28a/2), (28a/2), (28a/3), (2b/10), (4a/14), (4a/3), (5a/13), (5a/6), (5a/8), (7a/1), (7b/11), (7b/14), (7b/8), (7b/9), (8b/1), (8b/6), (9a/10), (9b/4), (9b/9b/7), (13a/15)

b.+inci (12b/9), (19a/7), (23a/9), (25b/4), (28b/6), (2a/9), (2b/5), (3a/15), (3a/7), (3b/8)

biraz: ‘biraz’

b. (12b/6), (16b/7)

birbiri: ‘birbiri, karşılıklı olarak bir diğeri’

b.+yle (8b/7), (8b/7)

biri: ‘bir tanesi’

b. (4a/3)

b.+ne (10b/2), (16b/7), (3b/12), (3b/12), (3b/13), (4a/12), (4a/12), (4a/12)

b.+si (14a/14), (16b/13), (6b/12)

birinç: <F. ‘pirinç, bakra çinko katılarak elde edilen alaşım’

b. (21b/6)

birkaç: ‘birkaç, az sayıda’

b. (5a/10)

birle: ‘ile, birlikte’

b. (14a/6), (24a/11), (6a/5)

biş-: ‘pişmek’

b.-irse (18a/14)

b.-ürse (10b/1), (18b/2),
(21a/3)

bit: ‘bit, böcek’

b. (28a/5), (28a/7), (3b/7)

bit-: ‘bitki, tüy, saç vb. şeylerin çıkıp
yetişmesi’

b.-ecek (17b/1)

bī-vaḫt: F., A. ‘vaktinde, mevsiminde
olmamak’

b. (12b/6), (19b/7)

boğ-: ‘soluk almasını engelleyerek
öldürmek’

b.-maḫ (22b/13), (3a/6)

boğazla-: ‘Hayvan veya insanı
boğazından keserek öldürmek’

b.-r (15b/2)

b.-sa (25b/10), (25b/5),
(25b/6), (26a/9)

bol: ‘çok, fazla’

b. (19b/9)

borç: <Soğd. ‘borç’

b.+ından (19a/3), (13a/11),
(13b/13), (17a/15)

borçlu: ‘borçlu’

b. (15a/15), (19a/2)

bostān: <F. ‘bahçe; sebze bahçesi’

b. (11b/4), (11b/6), (11b/8),
(2a/5)

boşa-: ‘erkek için karısı ile olan
nikahını bozmak’

b.-ya (16a/10), (16b/13),
(17b/3), (24b/11)

b.-maḫ (23a/7)

boşandur-: ‘düşürmek’

b.-up (27b/3)

boyun: ‘boyun’

b.+ı (25b/6), (7b/8)

b.+ın (16b/2), (22b/4)

bozca: ‘boz renginde’

b. (19b/5)

bölük: <A. ‘kısım, grup’

b. (1b/7), (26a/14)

börk: ‘kürksüz başlık, kalpak’

b. (3a/1), (21b/10), (21b/8)

böyle: ‘bunun gibi, buna benzer’

b.+dür (12a/11), (12a/8),
(18b/4), (23a/12), (26a/11)

bu: ‘bu’

b. (14b/12), (18a/2), (1b/4),
(1b/8), (20a/6), (22a/1), (22b/13),
(27b/4), (27b/8), (4a/1), (4a/5), (4a/9),
(4b/1), (5a/15), (5a/7), (5a/9), (5a/9),
(5b/15), (7a/7), (8a/12), (8b/10),
(19a/3)

b.+dur (11b/1)

b.+na (24a/5)

b.+nı (27b/2), (27b/3)

b.+nlara (14b/2), (21a/8)

b.+nları (1b/7), (23a/8),
(24a/14), (25b/12), (26a/3), (6b/10)

b.+nların (26a/3)

b.+nların (23b/8), (24b/5)

buğday: ‘buğday’

b. (19a/10), (24a/15), (24b/2),
(24b/2)

b.+a (10b/5)

b.+ı (24b/6)

bul-: ‘bulmak; elde etmek, arayarak ya
da aramayarak bir şey ile karşılaşmak’

b.-a (10a/12), (11a/14),
(14a/15), (14a/8), (14b/8), (15b/8),
(17b/3), (19a/15), (19b/3), (19b/3),
(28a/1), (6a/10), (7a/15), (8a/2),
(8b/3), (8a/14), (9b/14)

b –masa (16a/8)

b.-sa (12b/14), (15b/7),
(17b/15), (20b/4), (21a/9), (26a/6),
(9b/3), (12b/13), (23b/12)

b.-ur (22a/7), (26b/9)

bulanık: ‘bulanık, berrak olmayan’

b. (9b/11)

bulaş-: ‘kirlenmek’

b.-sa (19a/6)

bulut: ‘bulut’

b. (1b/13), (8a/5), (9a/10),
(9a/10), (9a/11), (9a/13)

burç: <A. ‘burç, Zodyak üzerinde yer
alan on ki takımyıldızına verilen ad’

b.+ların (9a/1)

bursuk/ burşuk: ‘porsuk’

b. (26b/7), (27a/3), (3b/4)

burun: ‘burun, solunum organı’

b.+ı (17a/8)

b.+ından (17a/9), (27a/2)

b.+un (16b/7)

buyruk: ‘buyruk, emir’

b.+ın (14b/9)

b.+ını (22a/14)

buyur-: ‘söylemek; emretmek’

b.-dı (4b/13)

b.-mişdur (5a/1)

b.-ur (14b/1), (24a/3), (4b/11),
(4b/14), (6b/1)

buz: ‘donmuş su, buz’

b. (1b/12), (8a/5)

buzğu: ‘inek ve benzeri hayvanların
yavrusu’

b. (3b/3), (3b/4)

b.+sın (26a/12), (26a/6),
(26a/7)

b.+sınw (26a/15)

bühtan ét-: <A., T. ‘iftira etmek’

b.-eler (6b/13)

bülbül: <F. ‘bülbül kuşu’

b. (27b/12)

büyük: ‘büyük, kocaman’

b. (16a/1)

cāhil: <A. ‘bilgisiz insan’

c.+e (5b/4)

c.+ler (4b/10)

cağ: ‘temiz’

c. (15a/7), (15b/13)

cān: <F. ‘can, ruh; yaşam, hayat’

c. (15b/3), (23b/5)

c.+ı (24a/6)

cān al-: <F., T. ‘öldürmek’

c.-ursa (6a/6)

cānever: <F. ‘hayvan; yırtıcı hayvan’

c. (26a/2)

c.+dür (26b/8)

c.+ler (24b/14), (25a/2),
(25a/4), (25a/5), (25b/5), (28a/4),
(28a/7), (3a/13), (3b/2), (24b/14)

c.+lerden (3a/14), (3b/2)

c.+lere (25a/6)

c.+leri (28a/12), (28a/9),
(3b/7), (3b/8)

cazulık éyle-: ‘büyü yapmak?’

c.-ye (27a/13), (27a/14)

cebe: <Moğ. ‘zırh, zırhlı elbise’

c. (21b/9), (22a/4), (3a/1)

cellāt: <A. ‘cellat’

c. (28b/10)

cemā‘at: <A. ‘cemaat; insan
topluluğu’

c. (13b/10), (13b/15)

cem‘ét-: <A., T. ‘toplamak’

c.-e (12a/12), (17a/7)

cem' èyle-: bk. **cem' èt-**

c.-mekdür (20a/14)

c.-ye (26a/2), (28b/9)

cem' olun-: <A., T. 'toplanmak'

c.-mış (20a/2)

cenāze: <A. 'cenaze'

c. (23a/11), (23b/7), (24a/7),
(24a/9), (3a/9)

cenk: <F. 'savaş, vuruşma'

c. (22b/12)

c.+dür (21b/13)

cennet: <A. 'cennet'

c.+e (5a/2)

cevher: <A. 'kıymetli taş'

c. (21a/5), (21a/9), (2b/14)

ceviz: <A. 'ceviz'

c. (12a/14), (12b/9), (2a/8)

cevr: <A. 'eziyet, zulüm'

c. (9a/3)

cevr eriş-: <A., T. 'zulüm erişmek'

c.-e (10b/5)

cevşen: <F. 'savaş zırhı'

c. (23a/1)

cihān: <F. 'dünya, alem'

c.+da (13b/10), (13b/4),
(13b/5), (23b/14), (24a/6), (6a/9),
(7a/10), (7a/7)

c.+dur (13a/4)

cimā' èt-: <A., T. 'cinsel ilişkiye
girmek'

c.-mek (22a/11)

c.-mekdür (3a/4)

c.-se (22a/13), (22b/1), (22b/1),
(22b/2)

cömerd: <F. 'cömert, eli açık'

c. (17a/5), (19b/15), (19b/6),
(19b/9), (22b/15), (4b/15)

c.+ler (4b/14), (4b/14)

cufā: <F. 'köpük'

c. (25a/7)

c.+nla (3a/15)

cum'a: <A. 'cuma namazı'

c. (11a/11)

cühüd: <A. 'Yahudi'

c. (28a/13), (28a/15), (3b/9)

c.+lar (13b/7)

c.+un (28b/1), (5a/5)

cünüb: <A. 'İslam dinine göre temiz
olmayan, cenabet'

c.+un (5a/5)

cümle: <A. 'bütün, tüm'

c. (11a/14), (11b/9), (13a/11),
(14b/14), (15a/5), (19a/3), (24b/13),
(26a/6), (26b/10), (5b/12), (5b/7),
(6a/10), (6a/2), (7a/14), (7b/13),
(8a/3), (9b/13), (9b/3)

cürm: <A. 'suç, kabahat'

c. (25b/3)

cüz': <A. 'bölüm'

c.+inde (1b/4)

çādır: <F. 'çadır'

ç. (17b/8), (18a/11), (2b/3)

çal-: 'bir müzik aletini çalmak, ses
çıkarmak; vurmak'

ç.-ınur (24a/14)

ç.-sa (23a/2), (23a/4), (23a/5),
(24a/13), (24a/13)

çanağ: 'çukur kap'

ç. (18a/13), (18b/3), (18b/4),
(2b/4)

çārdak: <F. 'çardak'

ç. (17b/8), (18a/10), (2b/3)

çay: <Çin. 'küçük akarsu'

ç. (2a/1), (9a/14), (9b/12)

çek-: 'çekmek'

ç.-se (10a/7), (16a/15), (16b/11)

çekin-: ‘kaçmak’

ç.-se (25a/15)

çekirge: ‘çekirge’

ç. (28a/4), (28a/6), (3b/7)

çekiş-: ‘kavga etmek, mücadele etmek’

ç.-e (20a/3)

ç.-se (26b/15)

çeng: <F. ‘Bir tür saz’

ç. (24a/12), (24a/13)

çeng-ü ciğâne: <F. ‘saz eğlencesi’

c. (3a/10)

çerāğ: <F. ‘mum, kandil’

ç. (10a/9), (10b/6), (11a/11), (11b/3), (21a/6), (21b/4), (2a/2), (2a/4), (2b/15)

çeri: ‘asker’

ç.+ler (28a/6)

çevgān : <F. ‘polo türünden bir oyun’

c. (22b/14), (3a/6)

çık-: ‘tutmek; bir şeyin içeriden dışarıya çıkması; sertçe çekmek, sökmek, kıl vb. uzamak; karaya ayak basmak, yüksek bir yere ulaşmak, merdiven kullanmak; yükselmek’

ç.-ar (10a/13), (10b/2), (16b/8)

ç.-ardı (24a/4)

ç.-arsa (16b/11), (17a/5), (27a/4)

ç.-mış (16b/1)

ç.-sa (10a/1), (10a/11), (10a/3), (11a/15), (11a/8), (11b/1), (11b/13), (12a/2), (17a/4), (27a/2), (7a/12), (7b/4), (7b/7)

çiçek: ‘bitkilerin olgunlaşmadan önceki verdiği yapraklar’

ç. (19a/9)

çirkīn: <F. ‘çirkin; kötü’

ç. (12b/10), (13a/1), (13a/3), (13a/5), (16b/6), (27a/12), (2a/10)

çok: ‘çok, fazla’

ç. (10a/13), (10b/12), (11a/1), (11a/1), (11a/4), (11b/12), (11b/14), (12a/8), (14b/12), (14b/13), (16b/10), (16b/12), (16b/14), (16b/3), (16b/6), (16b/6), (17a/1), (17a/11), (17a/8), (18a/8), (18a/9), (19b/12), (20b/13), (23b/14), (23b/3), (24a/7), (24b/1), (24b/10), (24b/4), (24b/5), (25a/15), (25b/10), (26a/10), (26a/9), (28b/11), (28b/12), (28b/4), (4a/15), (5a/13), (6a/2), (6a/4), (6a/7), (6a/8), (6b/15), (7a/10), (7a/5), (7a/9), (8a/12), (8b/15), (9a/7), (21/10)

çoklık: ‘çokça’

ç. (28a/10)

çorab: <A. ‘çorap’

ç. (21b/9), (3a/2)

çölmek: ‘çömlük’

ç. (18a/13), (18a/14), (18a/14), (2b/4)

ç.+de (18a/15), (18b/1)

çuvāl: <F. ‘çuval’

ç.+a (3a/12)

ç.+da (24b/1)

çünkü: <F. ‘çünkü’

ç. (4a/1), (4a/5)

dağ: ‘dağ’

d. (2a/3)

dahı: ‘ayrıca, başka, diğer’

d. (9b/2), (11a/15), (11a/5), (11b/12), (11b/14), (12a/11), (12a/3), (12a/8), (13a/9), (14b/10), (15b/8), (16a/13), (16b/4), (16b/9), (17a/14), (17a/6), (18a/9), (18b/15), (18b/4), (18b/8), (18b/9), (19a/15), (1b/9), (20a/12), (20a/14), (20a/6), (20b/7), (21b/15), (22a/1), (22b/6), (23a/12), (24a/14), (24a/7), (24a/8), (24b/11),

(25b/7), (26a/11), (28a/14), (3a/2),
(4a/13), (4b/12), (4b/5), (4b/5),
(5a/13), (5a/13), (5a/15), (5a/4),
(5a/5), (5a/8), (5b/9), (7a/6), (7b/11),
(8b/1), (9a/12), (9b/14), (9b/5)

dāyim: <A. ‘hep, sürekli’

d. (10a/13), (11b/8), (13b/6),
(5a/2), (6a/13), (7b/4), (9a/5)

dāyim ol-: <A., T. ‘sürekli olmak, sürmek’

d.-a (19a/13), (6a/1)

dāne: <F. ‘tane, tohum’

d. (24b/1), (3a/11)

d.+sin (24b/1)

dar: ‘dar’

d. (24a/2), (24a/4)

darı: ‘tahıl’

d. (24b/4)

dārū: <F. ‘ilaç’

d. (20b/14), (20b/15),

d.+lar (2b/13)

de: ‘de bağlacı’

d. (6b/1)

de-: ‘söylemek; anlatmak; saymak,
kabul etmek; anlamına gelmek’

d.-di (5a/12), (5a/9)

d.-dükleri (1b/4)

d.-mek (4b/15), (5a/1)

d.-mekdür (2a/14)

d.-meye (5b/4)

d.-rler (3b/12), (3b/12),
(3b/13), (4a/12), (4a/12), (4a/12),
(4b/2), (3b/13)

d. -rlermiş (9b/8) (9b/9)

d.-se (14a/5), (14a/6), (14a/7)

def: <A. ‘tef’

d. (24a/12), (28b/15), (3a/10)

değ-: ‘ulaşmak, erişmek’

d.-di (1b/5)

degin: ‘dek’

d. (16a/13), (18a/12), (4b/7),
(4b/8)

degirmen: ‘değirmen’

d. (11b/4), (12a/2), (12a/4),
(12a/4), (2a/5)

degül: ‘olumsuzluk edatı’

d. (11b/1), (15a/10), (15a/11),
(18a/12), (18b/8), (1b/7), (20a/3),
(4b/1)

d.+dür (4b/10), (4b/10)

dehliz: <F. ‘giriş, antre’

d. (11b/4), (2a/6)

delālet: <A. ‘işaret’

d. (6b/4)

d.+dür (22b/4)

delil: <A. ‘delil, işaret’

d.+dür (15a/14)

demür: ‘demir’

d. (9b/2)

deḡ: bk. **ten**

d.+inde (17b/1)

deḡiz: ‘deniz’

d. (9a/13), (9b/2)

d.+de (9b/3)

d.+den (9b/2), (9b/3)

d.+ler (1b/12)

deḡlü: ‘kadar’

d. (19a/9), (9a/15)

depecik: ‘küçük tepe’

d. (10b/13), (2a/3)

depele-: ‘öldürmek’

d.-mek (3a/9)

depren-/ debren-: ‘sarsılmak’

d.-ür (18b/5), (18b/5)

deri: ‘deri’

d. (17a/4)

d.+si (26b/1), (26b/10),
(27b/5), (27b/6)

d.+sin (27a/11), (27a/8)

d.+sini (25b/7)

derin: ‘derin’

d. (17a/4)

dervîş: <F. ‘fakir’

d. (21b/14)

derzî: <F. ‘terzi’

d. (28b/9)

destâr: <F. ‘sarık’

d. (21b/9), (22a/5), (3a/1)

deve: ‘deve’

d. (25a/10), (15a/13), (25a/15),
(25b/2), (25b/4), (3b/1)

d.+ler (25b/1), (25b/3)

d.+ye (25a/15), (25b/2)

devlet: <A. ‘mutluluk, şans; devlet’

d. (16a/9), (18a/12), (21a/15),
(22a/1), (9a/7), (9b/9)

d.+dür (12b/12), (18b/11),
(21b/8), (9a/10)

d.+i (10b/14)

devlet bul-: <A., T. ‘mutluluğa
erişmek, devlet kurmak, güce erişmek’

d.-a (21b/11), (21b/6), (21b/7),
(25a/13), (26b/13), (7a/4), (8a/8),
(21b/11), (22a/2), (8a/6), (11b/2)

d.-mağdur (2b/8), (18a/1)

d.-up (18a/1)

devlete êr-: bk. **devlete eriş-**

d.-e (27a/15)

devlete êriş-: <A., T. ‘mutluluğa
eışmek’

d.-e (21a/10), (27b/8), (27b/9)

d.-mek (2b/12)

devleti yürü-: <A., T. ‘mutluluğu
daim olmak’

d.-ye (22a/13)

devletlü: ‘şanslı’

d. (18a/6)

devlet ve ‘izzet bul-: <A., T.
‘mutluluk ve şeref bulmak, aziz
olmak’

d.-a (6b/14), (22a/2)

dik-: ‘bitki ve ağaçları topağa dikmek’

d.-se (19a/11)

dil: ‘söz’

d.+i (27b/11)

dile-: ‘istemek’

d.-dügi (22a/12)

d.-ye (4a/11)

dilegini bul-: ‘istediğine ulaşmak’

d.-a (15b/7)

dilek: ‘istek’

d.+i (12a/6),

dilenci: ‘dilenci’

d. (4b/15)

dîn: <A. ‘din, inanç’

d. (28b/2)

d.+dür (27a/10)

d.+i (10a/10), (11a/12),
(11a/2), (12a/6), (12a/7), (13b/6),
(15b/7), (16b/2), (18a/3), (18a/6),
(26b/12)

d.+in (9b/14)

d.+inden (16b/14)

dinâr: <A. ‘altın sikke, para’

d. (2b/15) (21a/6), (21b/2)

dîndâr ol-: <A., T. ‘dindar olmak’

d.-a (16b/4), (19b/8), (9b/13)

d.-mağdur (21b/11)

dīnden dön-: <A., T. ‘dinden çıkmak, dinden dönmek’

d.-e (16b/14)

dīne dön-: <A., T. ‘dine girmek’

d.-e (16b/15)

dīni dürüst ol-: <A., F., T. ‘inancı sağlam olmak’

d.-a (16b/5), (19a/13), (20b/7)

dīni eksil-: <A., T. ‘inancı zayıflamak’

d.-e (15b/2), (17a/1)

d.-e (22b/3), (22b/4)

dīni git-: <A., T. ‘dinden çıkmak’

d.-e (16b/4)

dīni pāk ol-: bk. **dīni dürüst ol-**

d.-a (14b/14), (15b/13), (18a/9), (13b/2)

d.-aw (19b/8)

d.+makdur (21b/8)

dīnsiz: ‘dinsiz’

d. (27b/11), (28a/15)

dirhem: <F. ‘gümüş sikke’

d. (20a/10), (21a/14), (21a/5), (21b/1), (21b/1), (2b/15)

diri: ‘diri, canlı’

d. (23b/2), (23b/3), (23b/5), (24a/1)

diriğ: ‘canlı’

d. (9b/4)

diril-: ‘canlanmak’

d.-ür (23b/14)

dirlik: ‘yaşayış’

d. (11b/7), (11b/9)

d.+i (11a/6), (11b/10), (19a/12), (20b/5), (21a/3), (21b/10), (24b/3)

diş: ‘diş’

d.+lerin (16b/11), (25a/8)

dişi: ‘dişi’

d. (22b/11), (25a/13), (25b/1), (25b/10), (26a/5), (27b/11)

d.+sin (26a/12)

dīv: <A. ‘şeytan’

d. (28a/13), (28a/14), (3b/8), (4b/1)

dīvār: <F. ‘duvar’

d. (10b/10), (11a/4), (11a/5), (11a/5), (2a/3)

dīvīt: <A. ‘eski tarz hokka’

d. (15b/5), (15b/6), (2a/15)

doğ-: ‘doğmak’

d.-a (10a/4), (10b/7), (11b/3), (15b/6), (17a/2), (18b/14), (18b/15), (19b/11), (20a/4), (21a/10), (21a/12), (21a/13), (21b/3), (22b/8), (7a/8)

doğın-: bk. **toğın-**

d.-ur (10b/2), (8b/2)

dolāb: ‘kuyudan su çıkarıp bahçeleri sulamaya yarayan makine’

d.+dan (10a/1)

don: ‘ton’

d. (12b/4)

dost: <F. ‘dost, arkadaş’

d.+ları (16b/6)

d.+u (23a/4)

dost dutun-: <F., T. ‘arkadaş edinmek’

d.-a (20a/5)

dostlık: ‘dostluk’

d.+ı (23a/4)

dostlık bağla-: bk. **dostlık ét-**

d.-ya (20a/6)

dostlık ét-: F., T. ‘arkadaşlık etmek, dost olmak’

d.-e (13b/14), (26b/3)

d.-mek (11b/5), (2a/6)

d.-se (12a/8)

dost ol-: bk. **dostlık** **ét-**

d.-a (19b/2)

dög-: ‘vurmak’

d.-mekdür (3a/10)

dökil-: ‘dökülmek; bulaşmak’

d.-mek (3a/11)

d.-miş (24b/1)

d.-se (15b/11)

dört: ‘dört sayısı’

d. (16b/12), (16b/12)

d.+inci (15b/4), (1b/12), (20b/14), (24a/12), (26b/2), (2a/15), (2b/12), (3a/9), (3b/3), (8a/4)

döşek: ‘yatak’

d. (17b/8), (18a/9), (2b/3)

du ‘ā: <A. ‘dua’

d.+sı (16a/11), (7a/1)

d.+yı (5a/15)

du ‘ā kıl-: <A., T. ‘dua etmek’

d.-mak (13a/7), (2a/11),

d.-alar (12b/3)

dudak: ‘dudak’

d.+ı (16b/9)

dul: ‘dul’

d. (10b/6)

dut: <F. ‘dut’

d. (19b/4)

dut-: ‘tutmak; avlamak’

d.-sa (16a/15), (26a/5), (27b/8)

düdük: ‘düdük’

d. (24a/12), (24a/13), (3a/10)

düğün: ‘düğün’

d. (28b/15), (28b/15), (3b/10)

d.+i (22a/12)

dükeli: ‘bütün’

d. (12a/2), (7a/14)

dükkān: <F. ‘dükkan’

d. (11b/4), (2a/5)

d.+da (11b/14)

dünyā: <A. ‘yeryüzü; ölümlü hayat; nimet’

d. (14b/7), (5b/7), (7a/11)

d.+da (15a/1), (3b/15), (7b/2)

d.+dan (1b/6), (23a/15)

dünyādan nakl eyle-: <A., A., T. ‘vefat etmek’

n.-di (1b/6)

dünyālığı bağlan-: <A., T. ‘rızkı, kısmeti bağlanmak’

d.-a (17a/3)

dünyālık: ‘mal, mülk’

d. (13a/5), (13b/9), (19a/4)

d.+ı (11a/1), (11a/13), (13a/5), (14b/13), (28b/7)

dürlü: ‘türlü, çeşit’

d. (5b/8), (7a/15), (9a/9)

dürtün-: ‘yağ, koku sürmek’

d.-se (12b/3)

dürüst: <F. ‘içten, doğru; hakkıyla’

d. (13b/4), (17a/7)

düş: ‘düş, rüya’

d. (1b/3), (1b/4), (1b/6), (1b/9), (1b/9), (22a/1), (27b/8), (3b/13), (4a/11), (4a/13), (4a/3), (4b/2), (4b/3), (5a/9)

d.+de (2b/11), (2b/9), (2b/9)

d.+e (4b/1)

d.+i (14b/12), (17b/3), (18a/2), (20a/6), (22b/13), (3b/11), (3b/11), (4b/10), (4b/10), (4b/11), (4b/13), (4b/14), (4b/7), (4b/9), (4b/9), (5a/5), (5a/6), (5a/7), (5b/15), (8a/12), (8a/14), (8b/10)

d.+in (4b/6)

d.+inde (17a/12), (17a/12),
(17b/11), (19a/10), (22b/12), (24a/7),
(24a/9), (25b/13), (26a/1), (26a/1),
(26a/10), (26a/11), (26a/12), (26a/14),
(26a/6), (26a/8), (26b/12), (26b/2),
(26b/5), (27a/10), (27a/11), (27a/12),
(27a/15), (27a/2), (27a/3), (27a/3),
(27a/4), (27a/5), (27a/7), (27a/8),
(27a/9), (27b/10), (27b/10), (27b/11),
(27b/12), (27b/15), (27b/15), (27b/5),
(28a/1), (28a/12), (28a/14), (28a/15),
(28a/2), (28a/3), (28a/5), (28a/7),
(28a/9), (28b/1), (28b/10), (28b/11),
(28b/12), (28b/14), (28b/15), (28b/3),
(28b/3), (28b/4), (28b/5), (28b/7),
(28b/8), (28b/9), (4a/8), (5a/7),
(5b/12), (5b/7), (6a/1), (6a/10),
(6a/11), (6b/4), (6b/5), (9a/13)

d.+inden (4b/11), (4b/13),
(4b/14), (4b/7)

d.+ine (5a/4)

d.+ini (1b/10), (5b/4)

d.+ünj (1b/8), (23b/7), (3b/11),
(3b/12), (4a/14), (4a/9), (4b/3), (4b/5),
(23b/8)

d.+üne (5a/2), (5a/3)

düş-: ‘düşmek, inmek; dökülmek;
sarkmak’

d.-diler (5a/7)

d.-er (10a/6), (10b/5), (18a/4),
(7b/11)

d.-se (16b/11)

d.-erse (11a/3)

d.-se (10b/2), (24b/10),
(25a/14), (8b/8)

dövüş-: ‘dövüşmek’

d.-ürse (17a/7)

düş gör-: ‘rüya görmek’

d.-meye (4a/2)

d.-se (1b/3), (4a/1), (4a/5),
(5b/3), (4a/13), (4a/14)

d.-en (14b/12), (17b/3),
(18a/2), (20a/6), (8a/12), (8a/13),
(8a/14)

d.-ene (22b/13), (22b/14)

düş görücü: ‘düşü gören kimse’

g. (27b/8)

düşince: ‘düşüne göre’

d. (24a/8), (26a/14)

düşmen/düşmān: <F. ‘düşman’

d. (10a/6), (13b/11), (13b/14),
(16a/9), (21b/6), (25a/6), (28a/15),
(6a/15), (6b/11), (7a/6)

d.+den (9a/12)

d.+dür (27a/1), (27a/5),
(27a/8), (27a/9)

d.+e (18b/7), (23a/4)

d.+i (12a/7), (12b/14), (7a/6)

d.+idür (27a/2)

d.+in (27a/10)

d.+inden (12a/9), (23a/1)

d.+ine (12a/10), (14a/6),
(14b/10), (14b/14), (15a/3), (15b/1),
(17b/5), (20b/1), (26b/13), (26b/15),
(5b/4)

d.+ına (14a/1), (26a/4)

d.+ini (27a/6)

d.+le (27a/8)

düşmenlü: ‘düşmanlı’

d. (9a/1)

düşür-: ‘düşürmek’

d.-se (27b/3)

düşvār: <F. ‘zor’

d.+ (6a/6)

d.+dur (24a/14)

düşvārığa uğra-: <F., T. ‘zorluk
yaşamak’

d.-ya (23b/2), (7b/9)

düşvār ol-: zorlaşmak

d.-a (14a/4), (16a/2)
eceli yakın gel-: <F., T ‘ölümü yakın olmak’

e.-e (17b/6)

e.-mişdür (11a/7), (15b/3),
(18b/9), (25a/14), (7a/12), (9b/14),
(23b/5), (23b/6)

edeb: <A. ‘eğitim’

e. (15b/6), (25a/1)

e.+siz (26b/8)

edik: ‘konçlu kısa çizme, ayakkabı’

e. (21b/9), (22a/6), (22a/6),
(3a/2)

eger: ‘eğer, şayet’

e. (10a/1), (10a/11), (10a/13),
(10a/14), (10a/14), (10a/3), (10a/4),
(10a/6), (10a/7), (10a/7), (10a/8),
(10b/1), (10b/12), (10b/14), (10b/15),
(10b/2), (10b/3), (10b/5), (10b/7),
(10b/7), (11a/1), (11a/11), (11a/12),
(11a/13), (11a/14), (11a/5), (11a/6),
(11a/8), (11b/1), (11b/11), (11b/15),
(11b/2), (12a/1), (12a/1), (12a/11),
(12a/3), (12a/4), (12a/6), (12a/9),
(12b/1), (12b/12), (12b/4), (12b/6),
(12b/6), (12b/8), (13a/1), (13a/11),
(13a/14), (13a/15), (13a/2), (13a/2),
(13a/3), (13a/4), (13a/5), (13b/12),
(13b/4), (13b/7), (13b/7), (14a/10),
(14a/10), (14a/11), (14a/12), (14a/12),
(14a/13), (14a/15), (14a/4), (14a/4),
(14a/6), (14a/7), (14b/14), (14b/15),
(14b/15), (14b/3), (14b/4), (14b/5),
(14b/6), (15a/10), (15a/14), (15a/14),
(15a/3), (15a/4), (15a/7), (15a/7),
(15a/9), (15b/1), (15b/1), (15b/11),
(15b/14), (15b/2), (16a/1), (16a/10),
(16a/10), (16a/11), (16a/12), (16a/12),
(16a/13), (16a/14), (16a/15), (16a/2),
(16a/2), (16a/3), (16a/4), (16a/5),
(16a/5), (16a/6), (16a/7), (16a/9),
(16b/1), (16b/11), (16b/12), (16b/13),
(16b/14), (16b/2), (16b/2), (16b/5),
(16b/6), (16b/6), (16b/7), (16b/8),

(16b/8), (16b/9), (17a/1), (17a/1),
(17a/10), (17a/10), (17a/13), (17a/13),
(17a/14), (17a/2), (17a/2), (17a/3),
(17a/3), (17a/5), (17a/5), (17a/6),
(17a/7), (17a/8), (17a/8), (17a/9),
(17a/9), (17b/1), (17b/11), (17b/12),
(17b/13), (17b/14), (17b/15), (17b/3),
(17b/3), (17b/4), (17b/5), (17b/5),
(17b/6), (17b/9), (18a/12), (18a/14),
(18a/15), (18a/15), (18a/4), (18a/4),
(18a/5), (18a/8), (18b/10), (18b/11),
(18b/14), (18b/15), (18b/2), (18b/7),
(18b/8), (19a/1), (19a/12), (19a/13),
(19a/14), (19a/2), (19a/3), (19a/5),
(19a/9), (19b/1), (19b/11), (19b/12),
(19b/12), (19b/13), (19b/13), (19b/15),
(19b/3), (19b/5), (19b/7), (19b/8),
(19b/9), (1b/3), (1b/4), (20a/1),
(20a/1), (20a/2), (20a/3), (20a/3),
(20a/6), (20b/4), (20b/6), (20b/6),
(21a/11), (21a/11), (21a/12), (21a/14),
(21a/7), (21b/1), (21b/14), (21b/15),
(21b/15), (21b/2), (21b/5), (21b/5),
(21b/7), (22a/12), (22a/15), (22a/3),
(22a/8), (22b/4), (22b/6), (22b/8),
(22b/9), (22b/9), (23a/15), (23a/2),
(23a/2), (23a/3), (23a/4), (23b/10),
(23b/11), (23b/12), (23b/13), (23b/14),
(23b/15), (23b/2), (23b/5), (23b/9),
(24a/1), (24a/11), (24a/13), (24a/2),
(24a/4), (24a/5), (24a/6), (24a/7),
(24a/9), (24b/1), (24b/10), (24b/11),
(24b/11), (24b/12), (24b/2), (24b/3),
(24b/4), (24b/6), (24b/6), (24b/9),
(25a/11), (25a/11), (25a/15), (25a/5),
(25b/1), (25b/10), (25b/10), (25b/6),
(25b/8), (25b/8), (25b/9), (26a/1),
(26a/1), (26a/10), (26a/11), (26a/12),
(26a/13), (26a/14), (26a/15), (26a/15),
(26a/3), (26a/5), (26a/6), (26a/7),
(26a/8), (26a/9), (26b/10), (26b/10),
(26b/11), (26b/13), (26b/14), (26b/3),
(26b/3), (26b/4), (26b/4), (26b/5),
(26b/5), (27a/10), (27a/12), (27a/13),
(27a/3), (27a/7), (27b/1), (27b/1),
(27b/10), (27b/11), (27b/12), (27b/15),
(27b/3), (27b/4), (27b/5), (27b/6),
(27b/9), (28a/10), (28a/6), (28b/1),
(28b/1), (28b/13), (28b/13), (28b/5),
(4b/4), (4b/5), (4b/7), (4b/8), (4b/8),

(5a/9), (5b/13), (5b/14), (5b/15), (6a/14), (6a/14), (6a/5), (6a/6), (6a/8), (6a/9), (6b/3), (7a/12), (7a/13), (7b/1), (7b/1), (7b/10), (7b/10), (7b/13), (7b/2), (7b/3), (7b/4), (7b/6), (7b/7), (7b/7), (7b/8), (7b/9), (8a/1), (8a/1), (8a/10), (8a/11), (8a/12), (8a/13), (8a/14), (8a/15), (8a/2), (8a/3), (8a/3), (8a/7), (8b/1), (8b/10), (8b/10), (8b/12), (8b/14), (8b/14), (8b/14), (8b/15), (8b/15), (8b/2), (8b/3), (8b/4), (8b/5), (8b/6), (8b/8), (8b/9), (9a/1), (9a/1), (9a/10), (9a/11), (9a/3), (9a/4), (9a/5), (9a/6), (9a/7), (9a/8), (9b/10), (9b/11), (9b/11), (9b/13), (9b/15), (9b/3), (9b/4), (9b/6), (9b/6), (9b/8), (9b/9)

eglen-: ‘durup dinlenmek, oyalanmak’

e.-meye (10b/13)

ehl: <A. ‘ehil, bir işi yapmaya malik olan’

e. (15a/10), (15a/10), (15a/11), (15a/11)

e.+i (11b/1), (28b/6), (6a/4), (6b/14)

e.+in (28b/7), (3b/9)

ejdehā/ ejderhā: <F. ‘ejderha’

e. (26b/7), (27a/3), (3b/5)

ekin: ‘ekin’

e. (19b/5)

eksük: ‘eksik’

e. (17a/13), (17b/2), (7b/14)

eksüklü: dul; kimsesiz; fakir

e. (19a/14)

ekşi: ‘ekşi, kekremsi’

e. (19b/1), (21a/2)

el: ‘el; başkası, yabancı kimse’

e. (17a/12), (23b/2)

e.+i (4b/15)

e.+in (13a/12), (22b/4), (22b/5)

e.+inde (27b/8), (8b/8)

e.+inden (17a/13), (27b/9), (5a/1)

e.+ini (25a/7), (3a/15)

e.+inün (5a/15)

e.+iyle (9a/10), (9a/11), (16b/11)

elçilik: ‘elçilik’

e.+a (22b/8)

ele gir-: ‘istediklerini elde etmek’

e.-e (10b/13)

elem: <A. ‘üzüntü’

e. (16b/8)

elḥamdülillāh: <A. ‘elḥamdülillāh, Allah’a hamd olsun’

e. (14a/7)

eli altında ol-: ‘hükmü altında olmak’

e.-a (7a/5)

elinden çık-: ‘kaybetmek, yitirmek’

e.-a (25a/9), (7b/4), (7b/5)

e.-mı (21b/15)

eline gir-: ‘elde etmek, kazanmak’

e.-e (10a/1), (10a/14), (10a/4), (10a/8), (10b/3), (11a/3), (11a/4), (12a/4), (12a/8), (12b/2), (12b/4), (12b/7), (12b/7), (13a/12), (13a/5), (13a/6), (13b/9), (14a/3), (14b/3), (14b/9), (15a/1), (15b/12), (15b/6), (15b/9), (16a/1), (16a/4), (16b/1), (16b/12), (17a/11), (17a/15), (17a/5), (17a/6), (17a/8), (17b/1), (18a/10), (18a/14), (18a/14), (18a/15), (18b/4), (19a/3), (19a/4), (19a/6), (19a/7), (19b/1), (19b/12), (19b/13), (19b/15), (20a/10), (20a/10), (20a/11), (20a/15), (20a/2), (20b/10), (20b/11), (20b/12), (20b/13), (20b/14), (20b/2), (20b/2), (20b/6), (21a/10), (21a/10), (21a/12), (21a/13), (21a/15), (21b/1), (21b/14), (21b/2), (21b/5), (21b/7), (22a/1), (22a/10), (22a/4), (22a/6), (22a/6), (22a/8), (22a/9), (22b/14), (22b/7), (23a/13), (23b/7), (24b/15), (24b/2),

(24b/3), (24b/4), (24b/4), (24b/5),
(25a/11), (25b/10), (26a/4), (26a/5),
(26a/8), (26a/9), (26a/9), (26b/1),
(26b/12), (26b/3), (28a/10), (28a/10),
(28a/12), (2b/11), (21a/4), (5b/15),
(7b/1), (7b/4), (7b/7), (8a/12), (8a/12),
(8b/13), (9a/7), (9b/12), (9b/4), (9b/6),
(9b/9b/7), (9b/9b/7), (6a/7), (18b/3),
(20a/9), (28b/13), (6a/7)

e.-ew (21a/4), (21a/5)

e.-se (18b/4), (20b/11)

el ü vilāyet/ el vilāyet: <T., A.
'memleket'

e.+ (6a/7)

e.+i (8a/8)

elli: 'elli sayısı'

e. (1b/8), (28b/15), (28b/6),
(3b/10), (3b/8), (3b/9)

e.+nci (28a/13), (3b/7)

elma: 'elma'

e. (19b/6)

emāneti issine degür-: <A., T.
'emaneti sahibine teslim etmek'

e.-mektür (18b/10)

emeklü: 'zahmetli'

e. (21a/4)

emeksüz: 'kolay, zahmetsiz'

e. (24b/6)

eminlik/ eminklık: <A. 'emniyet,
güvenlik'

e. (11b/9)

e.+ (28b/8), (28b/9)

emin ol-: <A., T. 'güvende olmak'

e.-a (10a/13), (12a/9), (13a/14),
(13b/11), (14a/1), (14b/7), (16a/12),
(17a/2), (17b/14), (18b/12), (23a/1),
(24a/5), (25a/3), (5b/13), (6a/10),
(6a/9), (6b/15), (7a/7), (7b/1), (7b/10),
(7b/13), (8a/3), (8a/4), (9a/12), (9b/10)

emr: <A. 'emir'

e. (12a/8)

e.+ine (6b/8)

nehy: <A. 'yasak'

e. (12a/11)

endām: <F. 'beden; organ'

e.+ından (17a/13)

e.+ların (15b/12), (26a/7),
(2b/1)

e.+larından (17b/2), (17b/4)

endişelü ol-: <F., T. 'sıkıntılı olmak'

e.-a (26a/3), (4a/13)

er: 'insan; erkek; koca'

e. (12b/1), (28b/2), (9a/15)

e.+dür (21a/8)

e.+e (21a/8)

e.+i (16a/10), (16a/10),
(17b/3), (5a/8)

e.+ine (5a/7)

e.+inün (17b/6)

eren: 'erkek'

e.+lere (21b/13)

ere var-: 'kadınlar için evlenmek'

e.-a (10b/6), (12b/1), (8a/15),
(20a/6), (20a/7)

ergen: 'genç, bekar erkek'

e. (10b/6)

eriş-: 'ulaşmak, kavuşmak'

e.-e (10b/7), (11a/1), (11a/11),
(11b/14), (12b/14), (13a/15), (13b/12),
(13b/3), (14a/2), (15a/7), (15b/14),
(16a/15), (16a/4), (16b/8), (18b/12),
(18b/5), (25b/1), (26a/1), (6a/14),
(8a/13), (8b/15)

e.-mekdür (22b/11), (12a/3)

erkek: 'erkek'

e. (16b/10), (22b/10), (25a/13)

e.+in (26a/11)

es-: ‘esmek’
 e.-er (9a/4), (9a/5)
esir: <A. ‘esir’
 e.+lere (5b/11)
esir et-: <A., T. ‘esir almak’
 e.-diler (5a/10)
esirik, esrik: ‘sarhoş; kızgın’
 e. (21a/4), (25b/2)
eski: ‘eski’
 e. (24a/6)
 e.+si (23b/9)
esri-: ‘sarhoş olmak’
 e.-mekdür (20b/15)
eşek: ‘eşek’
 e. (25a/10), (25a/13), (25a/13), (3b/1)
 e.+den (25a/14), (25a/14)
êşit-: ‘işitmek’
 e.-e (16b/7), (17a/10)
 e.-ür (21a/7)
et: ‘et; vücut’
 e. (17a/10), (17a/4), (18a/15)
 e.+i (20b/1), (25b/13), (26a/2), (26b/1), (27b/5), (3b/2)
 e.+in (17a/14), (25b/10), (25b/14), (26a/1), (26a/11), (26a/4), (26a/8), (26a/9), (26b/10), (26b/11), (26b/15), (27a/10), (27a/13), (27a/8), (27b/14)
 e.+ini (25b/6), (26b/1)
êt-: ‘yapmak’
 e.-erse (4a/2)
etek: ‘diz’
 e.+ine (5a/7), (8b/8)
etmek: ‘ekmek’
 e. (18b/2), (20b/3), (20b/4), (20b/5), (20b/5), (20b/6), (20b/7), (2b/12)

e.+den (20b/6)
etmekçi: ‘ekmek yapan kimse’
 e. (28b/10)
ev: ‘ev’
 e. (11a/5), (11a/7), (14a/12), (14a/12), (17b/13), (17b/8), (17b/9), (25b/8), (2b/2)
 e.+dür (11a/8)
 e.+e (25b/15)
 e.+inde (10b/1), (10b/8), (18a/9), (20a/4), (23a/11), (25b/10), (26a/9), (3a/9), (8b/4)
 e.+ine (10b/1), (12a/3), (25b/15), (8a/11), (8b/6)
 e.+ini (11a/7), (11a/8)
 e.+lerin (14b/11)
evlen-: ‘evlenmek’
 e.-dürse (13a/2)
 e.-e (19b/11), (20a/5), (21a/12)
 e.-mek (3a/3)
evlü: ‘evli’
 e. (8b/5)
ëvmek: ‘acele’
 e.+le (7a/1)
evvel: <A. ‘baş, başlangıç; ilk; öncelikle’
 e. (11b/6), (11b/9), (14a/4), (14a/4),
 e.+inde (4b/4), (4b/7)
 e.+ki (1b/8), (3b/10)
evvel bahār: <A., F. ‘ilk bahar’
 e.+da (4b/4), (21a/15)
eyle: ‘öyle’
 e.+dür (9b/2)
ëyle-: ‘yapmak’
 e.-se (15a/12), (22a/13), (25a/7), (25b/15)
eylük: bk. **eyülük**

eyt-: ‘söylemek’

e.-di (5a/9), (5a/8)

e.-e (5a/13)

eyü: ‘iyi, güzel’

e. (11b/10), (12a/15), (12b/6),
(13a/15), (16b/8), (18a/11), (1b/3),
(8a/15)

e.+dür (5b/9), (12b/4),
(18a/11), (18b/15), (21a/9), (21b/13),
(28b/14)

e.+ler (24b/12)

eyülik: ‘iyilik’

e. (22b/1)

e.+den (28a/14)

eyülik bul-: ‘iyilik bulmak’

e.-a (19a/6), (11b/14)

eyülik gör-: ‘iyilik görmek’

e.-e (19a/14), (11b/8)

eyülük: bk. **eyülik**

e. (11a/11), (20b/5)

e.+dür (22b/12)

eyülük gör-: bk. **eyülik gör-**

e.-e (10a/13)

ezān oku-: <A., T. ‘ezan okumak’

e.-mak (13a/8)

ezberle-: ‘ezberlemek’

e.-ye (21a/11)

fā’ide: <A. ‘yarar’

f. (18a/7)

f.+dür (19a/9), (25b/14),
(26a/7), (28a/13)

fā’idesi tokın-: <A., T. ‘yararı
dokunmak’

f.-a (9a/15)

fā’ide gör-: <A., T. ‘fayda görmek’

f.-mekdür (15b/15)

faḫā’: <A. ‘bira, şarap gibi bir içki’

f. (2b/8), (20a/12), (20a/8)

farḫ eyle-: ‘farklı olmak’

f.-mekdür (1b/10), (4b/6)

fāsık: <A. ‘günahkâr’

f. (14a/10), (14a/11), (14b/13),
(17b/9), (4b/13), (5b/13), (7a/12)

fāsīd: <A. ‘münafık’

f. (27b/11)

faṣīḥ: <A. ‘güzel, düzgün’

f. (27b/11)

faṣl-ı evvel: <A., A. ‘ilkbahar’

f.+dür (4b/5)

fāt: <A. ‘kayıp, kaybolan’

f. (28b/5)

fāzıl: <A. ‘erdemli’

f. (22b/15)

fazilet: <A. ‘erdem’

f. (14a/15)

f.+in (1b/9)

fazl: <A. ‘kıymet, değer’

f.+ın (3b/11)

feh̄m ü aḫl: <A., A. ‘idrak ve akıl’

f.+ı (5a/4)

ferc: <A. ‘kadın cinsel organı’

f.+inden (17a/2)

feriṣte: <F. ‘melek’

f. (3b/13), (3b/14), (3b/15),
(6a/7), (6a/8)

f.+dür (13a/3)

f.+ler (1b/10), (5b/5)

f.+leri (6a/9)

f.+lerle (24b/12)

f.+ye (4a/4)

fesād: <A. ‘kötü’

f. (25b/3)

fesāda gir-: <A., T. ‘bozulmak’

f.-e (26b/13)
fınduk: <A. ‘fındık’
 f. (19b/14)
fi‘il: <A. ‘davranış, amel’
 f.+i (8a/15)
filān: <A. ‘gibi, falan’
 f. (20b/9)
fi-l cümle: <A. ‘kısacası’
 f. (12a/2)
fırkate düş-: <A., T. ‘sevdiklerinden ayrılmak’
 f. (6b/9)
fitne: <A. ‘kötülük’
 f. (28b/4), (9a/3)
 f.+den (5b/7)
fitneye düş-: <A., T. ‘kötülüğe uğramak’
 f. (6b/11)
flori: <İtal. ‘altın para’
 f. (21b/3)
ġafur: <A. ‘Allahın sıfatlarından, bağışlayıcı’
 g.+dur (5b/8)
ġāfil ol-: <A., T. ‘yanılmak’
 g.-a (18a/6), (28b/2)
ġāib: <A. ‘bilinmez, gizli olan’
 g.+den (10a/14), (13b/9)
ġāit: <A. ‘dışkı’
 g. (18b/13), (2b/6)
ġāit kıl-: <A., T. ‘tuvaletini yapmak’
 g.-sa (19a/2), (19a/4)
ġalebe: <A. ‘fazlalık’
 g.- sinden (4b/4)
ġālib: <A. ‘baskın, kuvvetli’
 g.+dür (5a/4)

ġālib ol-: <A., T. ‘birini yenmek, alt etmek’
 g.-a (26b/13)
 g.-sa (25a/4)
ġam: <A. ‘kaygı, keder’
 g. (26a/1)
ġammāz: <A. ‘casus; dedikoducu’
 g. (26b/15)
 g.+dur (27a/5)
ġarāib: <A. ‘tuhaf’
 g. (28a/3)
ġarāiblıġa düş-: <A., T. ‘vatanından ayrılmak’
 g.-e (19b/13)
ġarīb: <A. ‘vatanından uzakta olan kimse’
 g. (10b/7), (19a/1), (6a/14), (8a/13)
ġark ol-: <A., T. ‘boğulmak, batmak’
 g.-mı (9b/10)
 9.-a (9b/11)
ġavġāya uğra-: <F., T. ‘birisiyle kavga etmek’
 g.-mağdur (28a/2)
ġāyet: <A. ‘oldukça, fazlaca’
 g. (12b/4), (8a/10)
ġayr: <A. ‘başka’
 g. (21a/8)
ġayrı: <A. ‘başka’
 g. (21a/7)
ġazā: <A. ‘din adına yapılan savaş’
 g.+ya (14a/15)
ġazāb: <A. ‘eziyet, sıkıntı’
 g. (24a/6)
 g.+ından (5b/13)
ġazā eyle-: bk. **gaza kıl-**
 g.-se (14a/14)

ġazā kıl-: <A.,T. ‘din uğruna savaşmak’

g.-mak (13a/8), (2a/12)

g.-ur (4a/8)

ġāzī: <A. ‘gaza eden’

g.+lere (5b/11)

gece: ‘gece’

g. (4b/7), (5a/6)

g.+nünj (4b/7), (4b/8)

geç-: ‘geçmek’

g.-er (7b/10)

g.-erek (13b/1)

g.-se (10b/15)

geçür-: ‘geçirmek’

g.-di (1b/6)

gel-: ‘gelmek, meydana gelmek; akmak; yer almak; dirilmek’

g.-di (26b/7), (5a/10)

g.-e (13a/3), (14a/11), (15b/8), (28a/6), (9a/6), (9a/9)

g.-eceedür (3b/15), (4a/4)

g.-mez (27b/4)

g.-se (17a/9), (23a/5)

g.-ür (10a/15), (23b/6), (4b/1), (5a/9), (23a/15)

gemi: ‘gemi’

g. (10a/2), (10a/2), (2a/1), (9a/14)

g.+den (10a/3)

g.+yi (10a/5)

ġeġ: ‘geniş, ferah’

g. (11a/7)

genc: <F. ‘hazine’

g. (17a/8)

geñezlik: ‘kolaylık’

g.+e (11a/1)

g.+ le (8a/2)

geñizlik: bk. **genezlik**

g.+ıla (20a/10)

gerçek: ‘gerçek’

g. (1b/9), (3b/11), (5a/9)

gerek: ‘gerek, gerekmek’

g. (10a/6), (5a/13)

g.+dür (13b/7), (6b/4)

geriz: <F. ‘pis su yolu, lağım’

g.+e (10a/5), (9a/14), (8a/14)

gerü/ geri: ‘geri; tekrardan; bir şeyin sona kalan bölümü’

g. (11a/8), (12b/6), (13a/12), (22a/1), (23a/13), (23a/15), (23b/6), (23b/7), (27b/4), (28a/6), (6b/10), (6b/11), (6b/13), (6b/14), (7a/3), (28a/12)

getür-: ‘getirmek’

g.-diler (5a/11)

g.-se (10a/8), (23a/10)

g.-ür (24a/9)

g.-eler (4b/1)

gevde: ‘gövde’

g.+sinde (17a/6)

ġeysesī: ‘elbise, kıyafet’

g. (17b/8), (18a/10), (21b/8), (25a/2), (3a/1), (3a/14), (25a/1)

g.+li (15b/13)

geyik: ‘geyik’

g. (20a/14), (26a/3), (26a/5), (26a/7), (3b/2)

g.+leri (26a/6)

ġilmān: <A. ‘cennet hurisi’

g. (7b/2)

ġiybet: <A. ‘dedikodu’

g. (17a/14)

gibi: ‘gibi’

g. (16a/2), (16a/3), (1b/7),
(21a/8), (21a/8), (24b/12), (26a/3),
(26a/3), (4b/10), (4b/10), (23b/8)

gir-: ‘girmek’

g.-e (10b/13),

g.-emez (5a/2)

g.-ür (11a/14)

giriştâr ol-: <A.,T. ‘yakalanmak’

g.-a (21a/14), (24a/2)

git-: ‘gitmek; ayrılmak; yok olmak,
elden çıkmak; ölmek; yürümek;
götürmek’

g.-e (14a/3), (17a/4), (19a/2),
(23a/15), (26b/4), (7a/3)

g.-er (10a/5), (14a/15), (24a/8),
(27b/2)

g.-erken (27b/3)

g.-miş (16a/7), (16a/8),
(13a/12)

g.-se (26b/3)

gêy-: ‘giymek’

g.-e (22a/9)

g.-mek (21b/13)

g.-se(21b/11),(21b/12),
(21b/13), (21b/14), (22a/10), (22a/4),
(22a/5), (22a/6), (22a/9), (28b/3)

g.-inse (28b/3)

gizlû: ‘gizli, saklanmış’

g. (10b/3)

göbek: ‘göbek, karın bölgesi’

g.+ine (16a/13)

göger-: ‘morarmak’

g.-di (5a/11), (5a/8)

gögercin: ‘güvercin’

g. (27b/15)

gök: ‘gökyüzü; mavi’

g. (1b/12), (21b/13), (8a/5),
(9a/8)

g.+de (8b/3)

g.+den (6a/9)

g.+e (27b/2), (7a/12)

g.+in (9a/1)

g.+ler (1b/11), (5b/6), (7a/11)

g.+lerde (24b/11)

g.+lerden (24b/9), (24b/10)

gökçek: ‘güzel, sevimli’

g. (12b/15), (13a/2)

gömlek: ‘elbisenin altına giyilen
çamaşır’

g. (17b/11), (2b/2)

göğli dar ol-: ‘sıkıntı içinde olmak’

g.-a (22b/7)

göğül: ‘gönül, kalp, yürek; istek’

g.+i (13b/10), (4a/13)

göğül dilegi: ‘arzu, istek’

g. (8a/12), (12b/15)

göğül dilegin bul-: ‘arzularına
kavuşmak’

g.-a (7a/10), (12b/14)

gör-: ‘görmek; erişmek; rüyasını
görmek’

g.-dügi (28b/1)

g.-dügi-çün (4a/1)

g.-e (23b/13), (5b/3), (8b/4)

g.en (5b/15)

g.-mek (13a/9), (20b/15),
(21b/13), (26a/1), (28a/1), (28a/13),
(28a/15), (28a/7), (2a/13), (3a/9),
(4b/4), (5b/8), (5b/9), (9b/9), (18a/6)

g.-mekdür (10a/10), (10a/9),
(10b/10), (11b/6), (125a/0), (12a/14),
(15a/6), (15b/13), (15b/5), (17b/9),
(19a/8), (1b/11), (1b/12), (20a/8),
(20b/14), (20b/3), (21a/6), (21b/10),
(22b/3), (23a/10), (23a/11), (23a/8),
(24a/12), (25a/7), (26a/3), (26a/8),
(26b/2), (26b/8), (27a/14), (27a/7),

(28a/14), (28a/5), (28a/9), (28b/15),
 (28b/6), (2a/1), (2a/10), (2a/15),
 (2a/15), (2a/2), (2a/4), (2a/7), (2a/9),
 (2b/1), (2b/14), (2b/3), (2b/4), (2b/7),
 (3a/1), (3a/11), (3a/13), (3a/15),
 (3a/3), (3a/4), (3a/7), (3a/8), (3a/9),
 (3b/1), (3b/10), (3b/3), (3b/4), (3b/5),
 (3b/6), (3b/6), (3b/7), (3b/8), (3b/9),
 (5b/6), (8a/5), (8b/1), (9b/2), (12b/10),
 (18a/13)

g.-meyer (5b/4)

g.-se (10a/10), (10a/11),
 (10a/12), (10a/12), (10a/13), (10a/14),
 (10a/2), (10a/2), (10a/5), (10a/6),
 (10a/7), (10a/8), (10b/10), (10b/11),
 (10b/12), (10b/13), (10b/13), (10b/14),
 (10b/15), (10b/2), (10b/2), (10b/3),
 (10b/5), (10b/6), (10b/8), (11a/1),
 (11a/11), (11a/13), (11a/13), (11a/14),
 (11a/15), (11a/2), (11a/2), (11a/2),
 (11a/4), (11a/5), (11a/7), (11a/7),
 (11a/8), (11a/9), (11b/10), (11b/11),
 (11b/13), (11b/13), (11b/15), (11b/3),
 (11b/6), (11b/8), (11b/8), (125a/0),
 (12a/1), (12a/1), (12a/10), (12a/11),
 (12a/12), (12a/12), (12a/15), (12a/15),
 (12a/2), (12a/4), (12a/5), (12a/5),
 (12a/6), (12a/6), (12a/8), (12a/9),
 (12b/11), (12b/12), (12b/13), (12b/14),
 (12b/15), (12b/2), (12b/3), (12b/4),
 (12b/7), (12b/7), (12b/8), (12b/8),
 (12b/9), (13a/1), (13a/3), (13a/3),
 (13a/4), (13a/4), (13a/5), (13a/6),
 (13b/10), (13b/5), (14a/3), (14b/11),
 (14b/3), (14b/7), (14b/9), (15a/1),
 (15a/12), (15a/13), (15a/6), (15a/7),
 (15a/7), (15a/9), (15b/10), (15b/11),
 (15b/13), (15b/14), (15b/3), (15b/5),
 (15b/6), (15b/7), (16a/1), (16a/1),
 (16a/10), (16a/11), (16a/13), (16a/13),
 (16a/14), (16a/2), (16a/3), (16a/4),
 (16a/5), (16a/6), (16a/7), (16a/7),
 (16a/8), (16a/8), (16a/9), (16b/1),
 (16b/10), (16b/12), (16b/13), (16b/13),
 (16b/14), (16b/2), (16b/2), (16b/2),
 (16b/4), (16b/4), (16b/5), (16b/5),
 (16b/7), (16b/8), (16b/9), (16b/9),
 (17a/1), (17a/10), (17a/10), (17a/11),
 (17a/13), (17a/2), (17a/3), (17a/3),

(17a/4), (17a/5), (17a/6), (17a/8),
 (17b/10), (17b/11), (17b/12), (17b/12),
 (17b/13), (17b/14), (17b/15), (17b/2),
 (17b/3), (17b/4), (17b/5), (17b/6),
 (17b/9), (18a/1), (18a/11), (18a/12),
 (18a/14), (18a/15), (18a/2), (18a/5),
 (18a/6), (18a/7), (18a/8), (18a/9),
 (18a/9), (18b/1), (18b/1), (18b/2),
 (18b/3), (18b/3), (18b/4), (18b/5),
 (18b/5), (19a/10), (19a/11), (19a/12),
 (19a/13), (19a/14), (19a/15), (19a/3),
 (19a/8), (19a/9), (19b/10), (19b/11),
 (19b/12), (19b/13), (19b/14), (19b/14),
 (19b/15), (19b/2), (19b/3), (19b/4),
 (19b/5), (19b/5), (19b/6), (19b/6),
 (19b/8), (19b/8), (19b/9), (20a/1),
 (20a/1), (20a/10), (20a/10), (20a/11),
 (20a/11), (20a/13), (20a/14), (20a/15),
 (20a/2), (20a/3), (20a/4), (20a/5),
 (20a/8), (20a/9), (20a/9), (20b/1),
 (20b/10), (20b/13), (20b/14), (20b/2),
 (20b/5), (20b/5), (20b/6), (20b/7),
 (20b/9), (21a/11), (21a/12), (21a/12),
 (21a/13), (21a/13), (21a/14), (21a/15),
 (21a/15), (21a/7), (21a/9), (21a/9),
 (21b/1), (21b/10), (21b/11), (21b/12),
 (21b/13), (21b/14), (21b/2), (21b/2),
 (21b/3), (21b/3), (21b/4), (21b/4),
 (21b/4), (21b/5), (21b/6), (21b/7),
 (22a/1), (22a/10), (22a/12), (22a/3),
 (22a/4), (22a/4), (22a/4), (22a/5),
 (22a/6), (22a/7), (22a/8), (22a/9),
 (22b/10), (22b/11), (22b/14), (22b/15),
 (22b/3), (22b/4), (22b/5), (22b/6),
 (22b/7), (22b/8), (22b/8), (22b/9),
 (23a/1), (23a/1), (23a/10), (23a/12),
 (23a/12), (23a/13), (23a/14), (23a/14),
 (23a/15), (23a/3), (23a/8), (23b/1),
 (23b/10), (23b/11), (23b/12), (23b/14),
 (23b/14), (23b/15), (23b/3), (23b/4),
 (23b/5), (23b/5), (23b/6), (24a/1),
 (24a/1), (24a/10), (24a/11), (24a/14),
 (24a/15), (24a/2), (24a/4), (24a/5),
 (24a/6), (24a/7), (24a/8), (24a/9),
 (24b/1), (24b/1), (24b/2), (24b/3),
 (24b/4), (24b/4), (24b/5), (24b/5),
 (24b/6), (24b/6), (24b/7), (25a/12),
 (25a/13), (25a/2), (25a/5), (25a/7),
 (25a/8), (25a/9), (25b/10), (25b/12),
 (25b/12), (25b/13), (25b/13), (25b/14),

(25b/14), (25b/2), (25b/3), (25b/4), (25b/9), (25b/9), (26a/10), (26a/11), (26a/11), (26a/12), (26a/13), (26a/14), (26a/2), (26a/3), (26a/4), (26a/5), (26a/6), (26a/7), (26a/9), (26b/1), (26b/10), (26b/13), (26b/14), (26b/5), (26b/6), (26b/8), (26b/9), (27a/1), (27a/1), (27a/11), (27a/11), (27a/12), (27a/15), (27a/3), (27a/4), (27a/5), (27a/7), (27a/8), (27a/9), (27a/9), (27b/1), (27b/1), (27b/10), (27b/10), (27b/11), (27b/12), (27b/12), (27b/13), (27b/14), (27b/15), (27b/15), (27b/4), (27b/6), (27b/7), (27b/9), (28a/10), (28a/11), (28a/11), (28a/12), (28a/14), (28a/15), (28a/3), (28a/5), (28a/6), (28a/6), (28a/7), (28a/8), (28a/9), (28b/10), (28b/10), (28b/11), (28b/11), (28b/12), (28b/12), (28b/13), (28b/13), (28b/14), (28b/14), (28b/3), (28b/4), (28b/5), (28b/7), (28b/8), (28b/9), (4), (4b/4), (4b/5), (4b/8), (4b/9), (5b/10), (5b/12), (5b/14), (5b/14), (5b/15), (5b/15), (5b/7), (6a/1), (6a/10), (6a/11), (6a/15), (6a/2), (6a/3), (6a/3), (6a/4), (6a/5), (6a/7), (6a/9), (6b/10), (6b/11), (6b/12), (6b/13), (6b/14), (6b/15), (6b/3), (6b/5), (6b/5), (6b/7), (6b/8), (6b/9), (7a/1), (7a/10), (7a/11), (7a/14), (7a/15), (7a/3), (7a/4), (7a/5), (7a/6), (7a/7), (7a/9), (7b/10), (7b/10), (7b/11), (7b/12), (7b/14), (7b/5), (7b/8), (7b/8), (7b/9), (8a/10), (8a/11), (8a/15), (8a/15), (8a/3), (8a/6), (8a/6), (8a/7), (8a/9), (8b/1), (8b/10), (8b/10), (8b/10), (8b/11), (8b/11), (8b/12), (8b/12), (8b/13), (8b/13), (8b/14), (8b/14), (8b/14), (8b/15), (8b/15), (8b/2), (8b/3), (8b/3), (8b/5), (8b/6), (8b/6), (8b/7), (8b/8), (8b/8), (8b/9), (9a/1), (9a/1), (9a/10), (9a/12), (9a/12), (9a/13), (9a/15), (9a/2), (9a/2), (9a/2), (9a/4), (9a/5), (9a/7), (9a/7), (9a/7), (9a/9), (9a/9), (9b/1), (9b/10), (9b/12), (9b/12), (9b/15), (9b/2), (9b/4), (9b/6), (9b/8), (9b/9b/7), (12b/4), (17b/10)

g.-ünen (23b/10)

g.-ür (5a/7)

görlü: ‘güzel, iyi’

g. (26a/5)

göster-: ‘göstermek; uygulamak’

g.-e (12a/11)

g.-ür (3b/15), (4a/5), (4a/8)

götür-: ‘kaldırıp götürmek’

g.-se (9a/3)

göz: ‘göz’

g. (11b/7), (16b/3)

g.+ i (23b/13)

g.+ine (16b/5)

göz nûrı: <T., A. ‘kıymetli, aziz ve sevgili kişi’

g. (11b/7)

gözle-: ‘beklemek’

g.-ye (19b/14)

göz yaşı: ‘göz yaşı’

g. (17a/8)

gözsüz: ‘gözsüz’

g. (16b/4)

gözükmek: ‘görünmeyecek durumda olmak’

g. (7a/12)

ğurāb: <A. ‘yağma’

g. (9a/6)

ğurāba uğra-: <A., T. ‘kötülük bulmak’

g.-ya (28a/11)

gūristān: <F. ‘mezarlık’

g. (23a/11), (23a/12), (23b/7), (3a/8)

g.+ dan (23b/13)

ğusl: <A. ‘abdest alarak yıkanma’

g. (13a/6), (4b/1), (2a/10)

ğusl eyle-: <A., T. ‘abdest alarak yıkanmak’

g.-se (13a/12), (13a/13)

ğuşşa: <A. ‘sıkıntı, tasa, keder’

g. (10a/2), (15a/11), (17b/3)

g.+dan (10a/1), (10a/11),
(10a/12), (10a/3), (10a/8), (12a/2),
(13a/10), (13a/12), (13a/13), (13a/2),
(13b/1), (13b/9), (14a/6), (14b/14),
(14b/5), (15a/2), (15a/3), (15b/4),
(16a/11), (16a/5), (16a/7), (16a/8),
(17a/15), (18b/14), (19a/15), (19b/7),
(20b/4), (21b/2), (22b/5), (23a/6),
(23a/7), (25b/1), (5b/12), (6a/13)

g.+dur (12a/12), (12a/2),
(13a/3), (18a/12), (18b/1), (18b/8),
(19a/11), (20a/9), (21b/4), (22a/3),
(24a/13), (24b/6), (25a/3), (26a/1),
(28b/15)

g.+lardan (5b/7)

g.+sı (14a/3), (19a/2)

g.+sından (14b/7), (5a/3)

g.+ya (18b/5)

ğuşşa çek-: <A., T. ‘sıkıntı çekmek’

g.-e (20a/9)

ğuşşa içinde ol-: <A., T. ‘sıkıntıda olmak’

g.+ (10a/3)

ğuşşalı: ‘kaygılı, sıkıntılı’

g. (13a/2), (14b/5), (15a/15),
(22b/4), (5a/3)

ğuşşaya düş-: <A., T. ‘sıkıntıya düşmek’

g. (13b/1)

ğuşşaya uğra-: <A., T. ‘sıkıntıya uğramak’

g. (16a/6), (17a/14),

güş: <F. ‘iş’

g. (7a/8)

güç kıl-: ‘eziyet etmek’

g.-a (28a/3)

gül: ‘gül’

g. (12a/14), (12b/5), (12b/7),
(12b/7), (12b/8), (2a/8)

gül-: <F. ‘gülmek’

g.-er (13a/4)

g.-se (17a/7)

gülab: <F. ‘gül suyu’

g. (12a/13)

gül suyu: <F., T. ‘gül suyu’

g. (2a/7), (12a/13), (12a/15)

gümiş: ‘gümüş’

g. (15b/15), (16a/1), (21a/15),
(21b/1), (21b/2), (21b/3), (21b/5),
(22b/7), (2b/15)

gün: ‘gün’

g. (15b/13), (15b/4)

g.+den (5a/10)

g.+lerinde (12b/7)

günāh: <F. ‘günah’

g.+dan (13a/11), (18b/10)

g.+ına (23a/12), (7b/5)

g.+ından (16b/15), (17a/2),
(24a/10)

g.+lardan (21a/1)

g.+ları (14a/11)

günāh işle-: <F., T. ‘günah işlemek’

g.-mekdür (24a/14)

g.-ye (13b/7), (19a/5), (7b/8),
(7b/9)

gündüz: ‘gündüz’

g. (4b/7)

güreş-: ‘güreşmek’

g.-se (25a/3)

gürle-: ‘gök gürlemek’

g.-mek (1b/12), (8a/5)

g.-r (9a/8)

haber: <A. ‘haber’

h.+ler (12b/6), (16b/7), (21a/7), (17a/10)

h.+lerdür (12a/15), (24b/2)

ḥāb-ı himmet: <A. ‘kişinin endişeliyken yattığı uyku’

h. (4a/12), (4a/13)

ḥāb-ı illet: <A. ‘kişinin hastayken yattığı uyku’

h. (4a/14), (4a/12)

ḥāb-ı şeytān: <A. ‘şeytanın uykuya dahil olduğu uykular’

h. (4a/12), (4a/15)

ḥabse gir-: <A.,T. ‘hapse girmek’

h.-e (28b/14)

ḥac: <A. ‘hac ibadeti’

h. (2a/12) (13a/9), (14b/6), (15a/15), (15a/2), (4a/8)

h.+a (11b/3), (14b/3), (14b/3), (9b/12)

ḥāc: <A. ‘hacı’

h. (3b/9),

ḥacāmet: <A. ‘hacamat’

h. (2b/5)

ḥacāmet et-, ḥacāmet ét-: <A.,T. ‘hacamat yapmak’

h.-en (18b/11)

h.-mek (18b/6)

h.-se (18b/10)

ḥacāmet kıl-: bk. **ḥacāmet ét-**

h.-an (18b/10)

ḥac èyle-: <A.,T. ‘hac ibadetini gerçekleştirmek’

h.-ye (14a/9)

ḥāce: <F. ‘hoca, efendi’

h.+leri (11b/5), (2a/6), (12a/7)

ḥacerü'l-esved: <A. ‘Kabe’nin duvarında bulunan siyah taş’

h. (15a/1), (2a/13), (13a/9), (13a/10)

ḥācet: <A. ‘dilek, arzu’

h.+i (13a/14), (13b/2), (13b/4), (14a/3), (15a/2), (16a/11), (25b/11), (13b/8)

ḥaç: <Erm. ‘(Hıristiyanlarda) haç’

h. (28a/13), (28b/5), (28b/3)

ḥades: <A. ‘insan dışkısı’

h. (18b/13), (2b/6)

ḥadeş kıl-: <A.,T. ‘dışkılamak, büyük abdestini yapmak’

h.-sa (19a/5)

ḥādım: <A. ‘hadım hizmetkar

h. (22a/5)

ḥāfız: <A. ‘hafız’

h. (18b/14)

ḥākim ol-: <A.,T. ‘hakim olmak, hükmetmek’

h.-a (24a/8), (26a/15), (28a/5)

ḥākīr: <A. ‘hor, değersiz, aşağı görülen’

h. (28a/8)

ḥākķında: ‘hakkında, ilgili’

h. (4b/11), (4b/14), (5a/1)

ḥāl: <A. ‘hal, durum’

h.+den (12a/2)

h.+i (11a/12), (17b/13), (23b/7), (5a/3), (7b/12), (16a/14), (17a/4), (23b/1)

ḥalāş: <A. ‘kurtuluş’

h. (6a/13)

h.+dur (5b/11)

ḥalāş bul-: <A., T. ‘kurtulmak, kurtuluşa ermek’

h.-a (14b/13), (15a/14), (21b/15)

ḥalāş içinde ol-: <A.,T. ‘kurtuluş, rahat içinde olmak’

h.-a (6a/13)

ḥalāyık: <A. ‘hizmetçi; bütün yaratıklar’

h. (6b/1)

h.+dan (22b/14)

h.+lara (22b/13)

ḥalḥāl: <A. ‘halhal’

h. (21a/13), (21a/5), (2b/14)

ḥalīfe: <A. ‘halife’

h. (15a/5), (15a/8), (2a/14)

h.+lere (5b/10)

ḥalk: <A. ‘halk, topluluk’

h. (19b/4), (23b/3), (23b/4), (24a/5), (24a/7), (24b/7), (25a/1)

h.+a (26a/15), (9a/15)

h.+ı (8a/10)

h.+un (8a/15)

ḥalvā: <A. ‘helva’

h. (20b/9)

ḥammām: <A. ‘hamam’

h. (11b/4), (2a/5)

h.+da (11b/15), (13a/12), (13a/13)

h.+dan (12a/1)

h.+un (11b/15)

ḥançer: <A. ‘hançer’

h. (22b/9), (23a/3), (23a/5), (3a/5)

ḥandaḳ: <A. ‘hendek’

h. (9a/14)

h.+a (10a/6)

harāb ol-: <A.,T. ‘perişan olmak’

h.-a (11a/5)

ḥarām: <A. ‘haram’

h. (17a/11), (18b/2), (19a/6), (19b/1), (19b/14), (20a/11), (25b/8), (26b/12), (2b/9), (4), (7b/7), (9b/11)

ḥarāmī: <A. ‘yol kesen, haydut kimse’

h. (14a/11)

ḥarc: <A. ‘gider, sarfedilen para’

h.+ı (28b/11)

ḥarem: <A. ‘haremler’

h. (13a/9)

ḥasenāt ét-: <A. ‘iyilik etmek’

h.-e (26b/14)

ḥāsıl ét-: <A.,T. ‘kazanmak, elde etmek’

h.-e (10b/4), (16b/9), (25a/1), (28b/6)

h.-üp (2b/10)

ḥāsıl ol-: <A.,T. ‘gerçekleşmek’

h.-a (13b/15)

ḥāş ol-: ‘itibar görmek’

h.-a (27a/15), (8a/13)

ḥasret: <A. ‘özlem’

h. (24a/1)

ḥaṭā: <A ‘hata’

h.+ (25b/15)

ḥaṭīb : <A. ‘hatip’

h. (15a/5), (15a/8), (15a/9), (2a/14)

havā: <A. ‘gökyüzü, hava’

h.+da (24b/11), (24b/13), (24b/7), (24b/8), (24b/8), (3a/12), (3a/12)

ḥavān: <F. ‘havan’

h. (21a/6), (21a/8), (21b/4), (2b/15)

h.+da (20b/6)

ḥavānin: <F. ‘bey’

h. (27b/15)

ḥavātin: ‘hatunlar’

h. (27b/15)

ḥavfa düş-: <A., T. ‘korkmak’

h.-mekdür (2b/10)

havuç: <F. ‘havuç’

h. (18a/15), (19a/8), (2b/7)

ḥavz: <A. ‘havuz’

h. (2a/1), (9a/14), (9b/12)

h.+dan (9b/13)

ḥayātlık eyle-: ‘yaşamak’

h.-ye (21b/3)

ḥayırlı: <A. ‘hayırlı, iyi’

h. (11b/13)

ḥayr: <A. ‘iyi, makbul’

h. (12b/14), (12b/3), (13a/1), (14a/14), (14a/8), (24a/2), (24a/10), (25a/9), (26b/13), (28b/3), (3b/14), (4a/1), (4a/10), (5b/3), (6a/12), (7a/10), (7b/1)

h.+ı (28b/11), (28b/12)

ḥayr ét-: <A., T. ‘iyilik yapmak’

h.-e (14a/9)

ḥayr gör-: <A., T. ‘iyilik görmek’

h.-e (22b/2)

ḥayr işle-: <A., T. ‘iyi davranışlarda bulunmak’

h.-ye (7a/10)

ḥayriyyet: <A. ‘iyilik’

h. (7a/13)

ḥayrsızlık: <A. ‘uğursuzluk’

h. (28b/1)

ḥayva: ‘ayva’

h. (19b/6)

ḥayvān: <A. ‘hayvan’

h. (16a/2), (25a/3), (25a/5), (3a/14)

h.+lar (24b/14), (24b/15), (26a/3), (3a/13), (20b/1)

h.+ların (20a/13)

ḥāyż: <A. ‘adet hali, aybaşı’

h.+un (5a/5)

ḥāzır: <A. ‘hazır, emeksiz’

h. (10a/8)

ḥazīne: <A. ‘hazine’

h. (17a/15), (19a/3)

ḥazīnedār: <A., F. ‘hazineyi idare eden kimse’

h. (12a/5)

ḥazret: <A. ‘kutsal ve saygın kimseler için kullanılan unvan’

h.+i (5a/11), (5a/12)

h.+ine (5a/11)

hediye: <A. ‘hediye’

h. (7b/10)

helāk düş-: <A., T. ‘mahvolmak, yok olmak’

h.-e (7b/11), (7b/12)

helāk ét-: <A., T. ‘mahvetmek, yok etmek’

h.-üp (7a/7)

helāk ol-: bk. **helāk düş-**

h.-a (6a/9)

ḥelāl: <A. ‘helal’

h. (12a/3), (13a/6), (15a/1), (18a/15), (19b/1), (19b/15), (20a/11), (20a/13), (20a/15), (20b/10), (20b/11), (20b/2), (20b/6), (22a/9), (26a/4), (26b/1), (27b/6), (2b/11), (5b/15), (6a/7), (7b/4), (9b/9b/7)

ḥelāllik dile-: <A., T. ‘birinden hakkını helal etmesini istemek’

h.-ye (17a/14)

ḥelāl loḳma: <A., A. ‘dini kurallara uygun olarak elde edilen şey’

h. (12a/4), (12a/5)

hem: ‘hem, ayrıca’

h. (21a/8), (6a/2)

hemān: <F. ‘hemen’

h. (10a/6)

her: ‘her’

h. (15b/13), (17b/15), (1b/3), (1b/6), (21a/15), (6a/14), (7b/1)

hesāb: <A. ‘ahirette kişinin dünya hayatından yaptığı sevap ve günahların sorgulanması’

h. (1b/11), (5b/6), (8a/3)

h.+dan (8a/2)

hesāb gör-: <A.,T. ‘ahirette kişinin dünya hayatında yaptığı sevap ve günahların hesabını vermesi’

h.-se (8a/2)

heybet: <A. ‘korku ve saygı uyandıracak görünüş’

h.+in (8b/4)

hılāl: <A. ‘kürdan’

h. (25a/7), (25a/7), (25a/8)

hılkat: <A. ‘yaratılış’

h. (12b/13)

hımār: <A. ‘eşek’

h. (2b/10)

hışım: <A. ‘akraba’

h.+lardur (16b/10), (16b/11), (22b/10), (22b/11)

h.+larından (16b/13)

hışm gel-: <F., T. ‘zarar gelmek’

h.-e (7b/5)

h.-meye (6b/4)

hışm gör-: <A., T. ‘zarara uğramak’

h.-meye (6a/1)

hıyānet èyle-: <A., T. ‘ihamet etmek’

h.-ye (14b/6)

hıyānetlik èt-: bk. **hıyānet èyle-**

h.-e (14a/13)

hıyār: <A. ‘salatalık’

h. (20a/3)

hiç: <F. ‘hiçbir, hiç’

h. (26b/9), (4a/2), (6a/15), (7a/11)

hikāyet: <A. ‘hikayeler’

h. (5a/6)

hikmet: <A. ‘bilgelik, bilim’

h. (15b/8), (9a/11)

hil‘at: <A. ‘işlemeli kaftan’

h. (22a/9)

hile: <A. ‘hile’

h.+dür (11a/5)

hileci: ‘hile yapan’

h. (28b/2)

himmet: <A. ‘manevi samimiyet’

h.+i (19b/9)

hişār: <A. ‘hisar’

h. (11b/5), (12a/10), (12a/8), (2a/6)

h.+da (12a/9)

horlık: <F. ‘hakirlik, aşağılık’

h. (13b/3), (22b/11)

h.+a (16a/4)

h.+dur (28a/7)

horlık bul-: <F., T. ‘aşağılanmak’

h.-a (14a/10)

hor ol-: <F., T. ‘hakir olmak’

h.-a (26b/12)

hoş: <F. ‘güzel, iyi’

h. (10a/9), (10b/1), (11a/12), (11a/6), (11b/10), (11b/7), (11b/9), (12a/1), (12a/13), (12a/6), (12b/2), (12b/3), (12b/5), (12b/5), (12b/8), (12b/9), (14a/15), (16a/14), (16b/15), (16b/8), (17a/10), (17a/4), (17b/12), (17b/15), (19a/12), (20b/5), (21a/3),

(21b/10), (23b/1), (24b/3), (26a/12), (27b/2), (2a/8), (6b/8), (7b/12), (9b/4)

h.+dur (26a/13)

hoşluk: <F. ‘hoşluk’

h. (8a/2), (9a/4)

hoşnūd ol-/ hoşnūd ol-: <F., T. ‘memnun olmak’

h.-a (15a/7), (6b/7)

h.-maya (15a/13)

hūb: <F. ‘güzel, güzel yüzlü’

h. (10b/6), (11a/14), (11b/6), (27b/12), (28a/1), (8b/12)

hūdhūd: <A. ‘hüthüt kuşu’

h. (27b/13)

hūr: <A. ‘huri’

h. (7b/2)

hurde: <F. ‘hurde, küçük, ufak’

h. (24b/4), (3b/7)

hurmā: <F. ‘hurma’

h. (19b/8)

huşumet: <A. ‘düşmanlık’

h.+dür (21b/12), (22b/15), (23a/9)

huṭbe: <A. ‘hutbe’

h. (15a/10)

hük: <A. ‘hüküm’

h. (15a/6), (15b/9), (8b/15)

h.+inden (8a/1)

hük **ēyle-**: <A., T. ‘karar vermek’

h.-ye (7b/14)

hürmet: <A. ‘şeref, saygı’

h. (16a/15), (17b/11), (17b/11), (17b/9), (23b/8)

hürmet **ēt-**: <A., T. ‘saygı göstermek’

h.-e (24a/9)

ıbrık: <A. ‘su kabı’

ı. (21a/8)

ırak: <A. ‘uzak’

ı. (4a/6), (5b/8), (6a/13)

ırak **düş-**: <A., T. ‘ayrılmak, uzaklaşmak’

ı.-e (24a/2)

ırmak: ‘ırmak’

ı. (2a/1), (9a/14), (9b/15)

ı.+dan (9b/14)

ıssı: ‘sıcak’

ı. (12a/1), (8a/10)

ıssız: ‘ıssız, boş’

ı. (10b/15), (10b/15), (19a/2)

ıyāl: <A. ‘çocuk, evlat; ev halkı’

ı. (7a/3)

ı.+i (10b/6), (10b/7), (17b/6), (20a/5), (20b/7), (21a/10), (24b/3), (7a/3)

ı.+inün (14a/15)

ı-: ‘imek fiili’

ı.-di (23b/7), (24b/15), (27b/4), (27b/8), (5a/6)

ı.-ken (28b/2)

ı.-se (10a/4), (10a/4), (10b/6), (10b/6), (10b/6), (10b/7), (10b/7), (10b/8), (11b/1), (11b/1), (11b/2), (12b/1), (12b/1), (12b/1), (12b/6), (13a/13), (13a/15), (13b/12), (13b/12), (13b/12), (13b/9), (14a/10), (14a/11), (14b/10), (14b/12), (14b/13), (14b/13), (14b/15), (14b/4), (14b/4), (14b/4), (14b/5), (14b/5), (14b/5), (15a/10), (15a/10), (15a/11), (15a/11), (15a/14), (15a/15), (15a/15), (15a/15), (15a/3), (15a/4), (15a/4), (15a/4), (15b/1), (15b/1), (15b/11), (15b/2), (16a/12), (16a/5), (16b/14), (17b/10), (17b/3), (18a/12), (18a/12), (18a/2), (18b/8), (19a/1), (19a/1), (19a/2), (19a/3), (19a/8), (19a/9), (19a/9), (19b/7), (19b/7), (1b/3), (1b/4), (20a/3), (20a/6), (21b/14), (21b/15), (21b/15), (21b/7), (22a/1), (23a/4), (23b/12),

(23b/15), (23b/8), (25b/8), (27b/12), (4b/1), (4b/9), (5a/12), (5a/9), (5b/13), (6a/14), (7a/13), (7a/13), (8a/13), (8a/13), (8a/14), (8a/14), (8a/7), (8b/5), (8b/5), (9a/8), (9b/11), (9b/11), (14a/10), (16a/5), (19b/9), (6a/14)

‘ibādet: <A. ‘ibadet, Allah’a yönelme’

i. (6a/4), (6b/14)

i.+i (18a/3)

iblis: <A. ‘şeytan’

i. (28a/15)

‘ibret al-: <A. ‘ders almak, ibret almak’

i.-mak (23b/13)

ibrīšīm: <F. ‘ipek iplik’

i. (21b/10), (22a/9), (23a/8), (3a/3), (3a/7)

iç: ‘iç kısım, eşik’

i.+i (2b/13)

i.+inde (10a/2), (10a/2), (11a/13), (14a/11), (14a/12), (14a/13), (14a/13), (23b/11), (23b/3), (24a/6), (25b/11), (7b/8), (9b/15), (9b/6)

i.+ini (19b/13)

i.+inün (7b/2)

iç-: ‘içmek’

i.-mek (20b/15), (20b/15), (2b/13)

i.-mekdür (2b/8)

i.-se (10a/1), (20a/12), (20a/15), (21a/2), (21a/2), (21a/3), (21a/4), (21a/4), (7b/3), (9b/10), (9b/13), (9b/2), (9b/3), (9b/5), (9b/8)

içi geç-: ‘ishal olmak’

i.-se (19a/6)

içinde: ‘içinde, arasında’

i. (12a/6), (14b/7), (19a/10), (23b/6), (24b/7), (25b/1), (26b/12), (28b/2), (4a/14), (6a/13), (6b/1), (9b/11),

içün: ‘için’

i. (13b/3), (15b/2), (15b/3), (21b/1), (23b/2), (23b/5), (24a/6), (25b/8)

igne/ iyne: ‘iğne’

i. (3a/4), (3a/7), (22b/3), (23a/7)

ihlās: <A. ‘saf ibadet’

i.+dur (5b/11)

ihrām: <A. ‘hac ibadeti yapan kimsenin giydiği beyaz elbise’

i. (14b/14), (14b/7)

ihtilām: <A. ‘uyku esnasında cenabet olma’

i. (4b/1)

iki: ‘iki sayısı’

i. (13b/10), (13b/4), (13b/5), (16a/1), (23b/14), (27b/8), (6a/8), (7a/10), (8b/7)

i.+nci (13a/6), (1b/9), (20a/7), (23a/10), (26a/2), (28b/15), (2a/10), (2b/6), (3a/7), (3b/1), (3b/11), (3b/9), (4b/6)

ikindi: ‘ikindi’

i. (13b/13)

ël: ‘memleket’

i.+den (8a/6)

ilaç êt-: <A., T. ‘ilaç sürmek’

i.-er (16b/5)

ile: ‘ile, ve, birlikte’

i. (11a/14), (11a/3), (11b/12), (11b/5), (12a/10), (12a/7), (12b/4), (13a/15), (13a/9), (13b/10), (13b/14), (14a/1), (14b/15), (14b/2), (15a/11), (15a/12), (16b/6), (18a/14), (1b/6), (20a/3), (21b/1), (22a/13), (22b/12), (23a/15), (23a/2), (23a/3), (23a/3), (23a/3), (23a/4), (23a/5), (23a/5), (23a/5), (23a/5), (23b/5), (24a/1), (24a/11), (24a/6), (24b/13), (24b/14), (24b/9), (25a/3), (25a/4), (25a/7), (25a/8), (25a/8), (25a/9), (25b/15),

(26b/11), (26b/15), (26b/3), (26b/7),
(26b/9), (27a/13), (27a/13), (27a/7),
(27b/1), (27b/1), (28a/10), (28b/15),
(2a/6), (5a/7), (8b/7), (9a/2), (9a/5)

ilet-: ‘götürmek’

i.-mek (3a/9)

i.-se (12a/3), (25b/15)

ilhām: <A. ‘ilahi aleme ait duygu ve düşünceler’

i. (3b/13), (4a/9)

i.+dur (4a/7)

ilhām gel-: <A., T. ‘ilahi aleme ait duygu ve düşüncelerin kişinin yüreğine dolması’

i.-ür (4a/9)

illā: <A. ‘mutlaka; ancak’

i. (14b/6), (1b/7), (21a/4)

illet: <A. ‘hastalık’

i.+dendür (4a/15)

ilm: <A. ‘ilim, bilim’

i. (12a/15), (12b/1), (21a/11),
(24b/15), (6a/2), (9a/11)

i.+dür (10a/7)

i.+i (15a/4), (1b/7)

i.+in (8a/6), (9a/2)

imām: <A. ‘imam’

i. (15a/5), (15a/8), (15a/9),
(18b/15), (2a/14)

imāme: <A. ‘sarık’

i. (21b/8), (22a/1), (22a/2),
(22a/3), (3a/1)

imāmlık: <A. ‘imamlık’

i. (15a/12)

imān: <A. ‘iman, Allah’a olan inanç’

i. (23a/15)

i.+ıla (6a/5)

i.+ına (14b/6)

i.+la (23b/15)

imān bul-: <A., T. ‘inanç sahibi olmak’

i.-a (6a/15)

imānsız: <A. ‘dinsiz, inançsız’

i. (28a/15)

‘imāret: <A. ‘saray ve benzeri yapı’

i. (12a/10)

‘imāret èyle-: <A., T. ‘bayındır hale getirmek’

i.-se (11a/15), (11a/4)

in-: ‘inmek; doğmak’

i.-diler (5a/7)

i.-er (10b/13), (6a/9)

i.-se (8a/12)

ince: ‘ince, zayıf’

i. (16b/2)

incir, incür: <F. ‘incir’

i. (19b/11) . (19b/10)

incü: ‘inci’

i. (21a/11), (21a/11), (21a/5),
(2b/14)

iniş: ‘yokuş karşıtı’

i. (10b/10), (10b/10), (2a/3)

inşāf: <A. ‘merhamet’

i. (20b/12)

ip: ‘ip’

i. (22b/3), (3a/4)

iplik: ‘iplik’

i. (22b/3), (3a/4)

irin: ‘iltihaplı sıvı’

i. (17a/6)

issi: ‘sahip’

i. (11a/5), (11b/12), (12a/4),
(12a/5), (14a/12), (14b/12), (15a/6),
(15b/9), (17a/11), (20b/13), (28b/12),
(7a/9), (8b/5), (8b/9), (9a/1), (9a/5)

i.+nün (17b/13)

iste-: ‘istemek; aramak’

i.-rse (26b/2)

i-se (13b/8)

isti‘ānet: <A. ‘yardım isteme’

i. (4a/10)

istiğfār: <A. ‘bağışlanmayı dileme’

i. (13a/8), (2a/11)

istiğfār kıl:- <A., T. ‘bağışlanmayı dilemek, tövbe etmek’

i.-sa (14a/8)

iş: ‘iş, eylem, olay, davranış’

i. (13a/15), (7a/1), (7b/1)

i.+de (28a/3)

i.+den (15a/3), (7a/2)

i.+e (6a/12)

i.+i (11b/10), (14a/4), (16a/2), (23a/7), (27b/4), (6a/12), (9b/1), (9b/13)

i.+ler (28b/7)

i.+lerden (13b/8), (6b/9)

i.+lerdür (25b/3)

i.+leri (24b/13)

i.+lerinde (3b/15)

i.+lerinden (7a/8)

işbu: ‘bu’

i. (4a/6)

işi açıl:- ‘iş yoluna girmek, işi rast gitmek’

i.-a (10a/5), (11b/12), (12a/1), (14a/5), (17b/14), (10a/10), (10a/14)

işi bağlan:- ‘iş rast gitmemek’

i.-a (10a/3)

iş işle:- ‘bir eylemde bulunmak, davranmak’

i.-ye (15a/13), (24a/15), (28b/4), (7a/1)

işit:- ‘duymak’

i.-e (10b/1)

i.-mek (28a/2)

i.-mekdür (22b/15)

i.-se (24a/14)

i.-üp (12b/6)

işi yürü:- ‘işleri yolunda gitmek’

i.-ye (6a/2), (9b/13), (15b/14), (22a/8), (13b/2), (22a/13)

işkence ét:- <F. T. ‘ışkence etmek’

i.-eler (25b/8)

işle:- ‘yapmak’

i.-rse (25a/9)

iş tut:- ‘iş yapmak, çalışmak’

i.-a (26a/8)

i.-arsa (10b/13)

i‘tibār: <A. ‘saygınlık, önem’

i. (5a/2), (5a/3), (5a/5)

‘itiķādlu: <A. ‘inançlı’

i. (28b/2)

‘izzet: <A. ‘saygınlık, kıymet’

i. (25a/10), (14b/2), (16a/15), (16a/9), (17b/11), (17b/9), (18a/11), (21a/14), (21b/10), (22a/4), (23b/8), (8a/8)

i.+dür (17b/12)

i.+i (15a/9)

‘izzet bul:- <A., T. ‘saygınlık kazanmak’

i.-a (14a/9), (18a/4), (18a/7), (18a/8), (22a/2), (25a/11), (26b/6), (8a/6)

kabak: ‘kabak’

k. (19b/3)

kabile: <A. ‘topluluk, halk’

k.+sinden (24a/1)

kaçan: ‘ne zaman ki’

k. (4b/2)

ķadar: <A. ‘miktarda, kadar’

k. (18b/9), (19a/2), (20a/14), (4b/9), (4b/9)

ķademplü: <A. ‘kısmetli, uğurlu’

k. (11b/7)

ķafes: <F. ‘kafes, hapishane’

k. (23a/11), (23b/11), (23b/7), (23b/9), (3a/8)

k.+de (23a/12), (23b/10), (23b/10), (23b/12)

ķāfir: <A. ‘Allah’ın varlığına inanmayan’

k. (14b/12), (14b/2), (15a/3), (27a/1), (4b/9), (5b/13), (6a/14)

k.+ler (6a/9)

k.+leri (14b/3)

ķāfūr: <A. ‘kafur, hoş kokulu bir madde’

k. (12a/13), (12a/14), (12b/4), (2a/7)

ķahr ēt-: bk. **ķahr ēyle-**

k.-e (26b/11), (27a/10)

ķahr ēyle-/ ķahr ēt-: <A., T. ‘perişan etmek’

k.-ye (12a/7), (26b/15), (6b/11)

ķahr ol-: <A., T. ‘perişan olmak’

k.-a (12b/14), (14b/10), (26b/4)

ķaḥṭ: <A. ‘kuraklıkla gelen kıtlık ve açlık’

k. (9a/9)

ķaḥṭlık: <A. ‘yokluk, yok olma durumu’

k. (23b/4)

ķakı-: ‘öfkelenmek’

k.-yup (5a/8)

ķal-: ‘geriye kalmak; yaşamak; miktarda bulunmak; yolda kalmak’

k.-a (23a/3), (28b/1)

k.-an (28a/12), (28a/4), (8a/15)

k.-masa (18b/9)

ķal’a: <A. ‘kale’

k. (12a/8), (12a/9), (12a/9), (2a/6)

k.+sinun (5a/6)

k.+yı (5a/10), (5a/9)

ķalem: <A. ‘kalem’

k. (15b/5), (15b/5), (2a/15)

ķalemdān: <A., F. ‘kalemlik’

k. (15b/5), (2a/15)

ķalk-: ‘kalkmak, doğrulmak’

k.-amasa (9b/14)

k.-mağa (9b/14)

k.-sa (11a/10)

ķalkān: ‘kalkan’

k. (3a/5)

ķamçı: ‘kamçı’

k.+la (3a/10)

ķāmet getür-: <A., T. ‘ķāmetü’s-salāt diyerek ezan okumak ve cemaati namaza durmaya çağırarak’

k.-mek (13a/8), (13a/9), (2a/12)

k.-se (14b/3)

ķamu: ‘bütün, hep’

k. (10b/12), (22b/13), (24a/4), (26b/1), (8a/8)

k.+sı (18b/1), (27a/11), (27a/9)

ķan: ‘kan’

k. (17a/1), (17a/6), (18b/8), (18b/9), (19a/6)

k.+ı (23a/2)

k.+ın (25b/11)

ķana-: ‘kanamak’

k.-sa (17a/8)

ķand: <F. ‘şeker’

k. (20b/3)

ķandil: <F. ‘kandil’

k. (10a/10), (10b/8), (2a/2)

ķan aldur-: ‘kan vermek’

k.-duran (18b/11), (18b/11)

k.-durmak (18b/6), (2b/5)

k.-dursa (18b/9)

k.-sa (18b/7)

ķangı: ‘hangi’

k.+sın (24b/5)

ķanlı: ‘kanlı’

k. (17a/10)

ķānūn: <A. ‘bir çeşit çağlı aleti’

k. (24a/12), (3a/10)

ķaplan: ‘kaplan’

k. (27a/6), (27a/8), (2b/10), (3b/5)

ķaplumbaĝa: ‘kaplumbaĝa’

k. (28a/9)

ķapu: ‘kapı’

k. (14a/13), (17b/12), (17b/7), (2b/2)

k.+sı (13b/5), (6b/7), (7a/11), (7a/11).

k.+sın (17b/12), (17b/13), (17b/14)

ķar: ‘kar’

k. (1b/12), (9a/7)

ķara: ‘siyah, beyaz karşıtı; karanlık’

k. (20a/9), (21b/1), (22a/3), (27a/1), (27a/15), (27b/1), (27b/3), (27b/5), (8a/9), (8b/6), (9a/12), (9a/13)

ķara ev: ‘büyük çadır’

k. (17b/8), (17b/9), (2b/2)

ķaraķuş: ‘kartal, çaylak cinsinden olan kuşlar’

k. (27b/1), (27a/15), (27b/3)

k.+un (27b/5)

ķaranfil: <F. ‘karanfil’

k. (12a/14), (12b/8), (2a/8)

ķaraĝulıķ: ‘karanlık’

k. (10a/10), (10a/9), (2a/2), (9a/2), (9a/9)

k.+da (13a/7), (2a/11)

k.+dan (10a/11)

ķaravaş: ‘hizmetkar’

k. (11b/7), (12b/10), (12b/14), (12b/15), (15b/6), (18b/4), (19b/12), (20b/14), (21a/12), (21b/4), (21b/7), (22a/5), (22a/6), (28a/10), (2a/9)

ķarı: ‘kadın, ihtiyar kadın’

k. (12b/10), (13a/5), (27a/12)

ķarın: ‘insan veya hayvan vücudundaki karın bölgesi’

k.+ı (25b/11)

k.+ından (17a/4)

ķarınca: ‘karınca’

k. (28a/4), (28a/6), (3b/7)

ķarındaş: ‘kardeş’

k.+dur (16b/10), (22b/10)

k.+lar (22b/10)

k.+ları (16b/10), (16b/9), (25a/8)

k.+larından (16b/7)

k.+larından (19a/13), (19a/14)

ķarış-: ‘bir araya gelmek, katılmak’

k.-sa (24b/12)

ķarışuk: ‘karışık, bir arada’

k. (21b/3)

ķārız: bk. gerız

k. (2a/1),

ķār kıl-: <F. ‘yenmek, üstünlük sağlamak’

k.-maya (6a/15)

kasık: ‘kasık’
 k.+ında (17a/2)

kaşşāb: <A. ‘kasaplık yapan kimse’
 k. (25b/14), (25b/5), (3b/1)
 k.+ı (25b/14)

kaşşāblık: <A., T. ‘kasaplık’
 k. (25b/15)

kaşt eyle-: <A., T. ‘bir amaçla bir işe niyet etmek’
 k.-se (9b/14)

kasuk: ‘kasık’
 k. (16b/3)

kat: ‘ön, huzur, makam’
 k.+ında (11b/14), (8a/11), (8a/13), (8b/8)

katı: ‘sert, şiddetli; çok’
 k. (10b/15), (12a/1), (13b/1), (17a/13), (23a/2), (24b/9), (9a/5)

katılık: ‘zorluk’
 k.+dan (11a/1)

katır: ‘katır’
 k. (25a/10), (25a/12), (25b/4), (3a/15)

katibat: <A. ‘Hayber Kalesi’
 k. (3b/9)

kātibü’l-ḥurūf: ‘yazıcı, katip’
 k. (8b/12)

kavī ol-: <A., T. ‘sağlam, güçlü; sağlıklı olmak’
 k.-a (12a/7), (14b/9), (15b/7)

kavl: <A. ‘söz, buyruk’
 k.+in (28b/6)

kavm: <A. ‘kavim; topluluk’
 k. (11a/14), (14b/4), (18b/5), (24a/1)
 k.+e (23a/9)
 k.+i (14a/13), (6a/13)

k.+inden (11b/2), (14a/14), (6b/4)

k.+ine (10b/5)

kavun: ‘kavun’
 k. (19a/7), (19a/8), (19a/9), (2b/6)

kayğu: ‘kaygı, sıkıntı, dert’
 k. (17a/7), (17b/10), (17b/3), (21a/7), (23b/9), (23b/9), (25b/1), (9b/2)

k.+dan (10a/5), (13a/11), (7b/7), (8a/3), (9b/6)

k.+dur (11b/15), (15a/11), (19a/9), (27b/7)

k.+lardan (7a/14)

k.+ya (10b/15)

kaygulu ol-: ‘endişeli, dertli olmak’
 k.-a (13a/2), (6b/12), (9a/13)

kayguya düş-: ‘dert sahibi olmak’
 k. (10b/15)

kaz-: ‘kazmak’
 k.-mak (3a/9)
 k.-sa (23b/1), (23b/2)

kāzī: <A. ‘hakim’
 k. (7b/12), (8b/10), (15a/5), (15a/6), (15a/7), (2a/14), (5b/14)
 k.+nuḡ (8a/1)
 k.+sı (7b/14)

kazuk: ‘kazık’
 k. (2a/1), (9a/14)

kebāir: <A. ‘büyük günahlar’
 k.+den (7b/9)

keçi: ‘keçi’
 k. (25b/15), (25b/5), (26a/1), (3b/1)

keklik: ‘keklik’
 k. (27b/10)

kelām eyle-: <A., T. ‘konuşmak’

k.-ye (15b/9)

kelām-ı kādīm: <A., <A. ‘Kurân-ı Kerîm’

k.+de (1b/7), (24a/3)

keler: ‘keler’

k. (26b/14), (26b/7), (3b/4)

kem: <F. ‘noksan’

k.+dür (5a/4)

kem ol-: <F., T. ‘eksilmek, noksanlığa uğramak’

k.-a (13b/6)

kenār: <F. ‘kıyı, yan’

k.+ına (9b/15)

kendi: bk. **kendü**

k. (16a/1), (23a/2)

kendü: ‘kendi’

k. (11a/7), (16a/4), (16b/11), (16b/15), (17b/3), (17b/5), (8b/2)

k.+den (16a/4)

k.+nden (16b/13)

k.+nün (11b/11), (14a/15)

k.+ye (10b/3), (11a/8), (16b/15), (19a/3), (23a/12), (23a/14), (24b/14), (24b/15), (25a/11), (28a/3), (5a/12), (6a/8), (8a/11), (8a/6), (8a/7), (8b/2), (8b/3)

k.+yi (10a/1), (10b/11), (10b/12), (10b/14), (10b/14), (11a/13), (11a/9), (11b/10), (11b/15), (12a/6), (12a/9), (14b/15), (14b/6), (16a/5), (17a/1), (18a/5), (22b/3), (22b/5), (22b/6), (23a/12), (23b/1), (23b/5), (23b/10), (23b/12), (23b/14), (24a/2), (24a/7), (26b/6), (2a/12), (4), (7a/13), (7b/7), (7b/9), (9a/3), (9b/10), (9b/15), (9b/6)

kerāmet: <A. ‘keramet, olağanüstü hal’

k.+dür (5b/8)

kerbüç: bk. **kerpiç**

k. (12a/11)

kerpiç: <F. ? ‘tuğla’

k. (11b/5), (2a/7)

kes-: ‘kesmek; yaralamak; dibinden ayırmak’

k.-ilmek (17a/13)

k.-mek (17a/12), (19a/11)

k.-se (12a/12), (12a/12), (17b/6), (19b/1), (19b/1)

kesük: ‘kesik’

k. (16b/7)

kezālik: <A. ‘keza, aynı şekilde’

k. (27b/12)

kible: <A. ‘kible’

k.+sinden (13b/7), (13b/8)

k.+yi (13b/7)

kıl: ‘kıl’

k. (17a/3), (17b/1), (17b/1), (17b/2)

kıl-: ‘namaz kılmak’

k.-ur (13b/10)

kılıç: ‘kılıç’

k. (23a/1), (23a/2), (23a/2), (23a/3), (23a/5), (3a/6)

kılıç ur-: ‘kılıçla vurmak, savaşmak’

k.-sa (14b/2)

kına: <A. ‘kına’

k. (2b/12)

kırık: ‘kırık’

k. (9b/2)

k.+ı (9b/1)

kırk: ‘kırk sayısı’

k. (1b/4), (1b/5), (25b/4), (26a/2), (26a/7), (26b/2), (26b/7), (27a/14), (27a/6), (28a/4), (28a/8), (3a/15), (3b/1), (3b/2), (3b/3), (3b/3), (3b/4), (3b/5), (3b/6), (3b/6)

k.+ıncı (3a/15), (25a/10)

kısa: ‘kısa, uzun karşıtı’

k. (16b/2)

kısl-: ‘saplanmak’

k.-sa (19a/1)

kış: ‘kış mevsimi’

k. (9a/8)

kıtlık: ‘kıtlık’

k. (24b/7)

kıy-: ‘öldürmek’

k.-mak (3a/6), (22b/13)

kıyāmet: <A. ‘kıyamet günü, mahşer’

k. (5b/6), (9b/10)

k.+i (1b/11), (8a/3)

kız: ‘genç, evlenmemiş kadın; kız; kız evlat’

k. (12b/10), (22b/10), (2a/9)

k.+ı (16b/1), (16b/12),
(16b/13), (22a/12), (25a/13), (6a/7)

kız dile-: ‘kız ile evlenmek’

k.-mek (3a/3), (22a/10)

k.-se (22a/11)

kızıl: ‘kırmızı’

k. (12b/7), (21b/12)

kız oğlan: ‘bakire kız’

k.+a (22b/2)

kız oğlan al-: ‘bakire kız ile evlenmek’

k.-a (26a/5)

ki: ‘ki bağlacı’

k. (10a/1), (10a/10), (10a/10),
(10a/12), (10a/3), (10a/5), (10a/8),
(10b/10), (10b/11), (10b/11), (10b/13),
(10b/14), (10b/6), (10b/8), (11a/1),
(11a/10), (11a/15), (11a/2), (11a/4),
(11a/5), (11a/6), (11a/7), (11a/9),
(11b/1), (11b/1), (11b/10), (11b/12),
(11b/13), (11b/14), (11b/15), (11b/3),
(11b/3), (11b/6), (11b/7), (11b/8),
(125a/0), (12a/10), (12a/11), (12a/12),

(12a/14), (12a/15), (12a/2), (12a/5),
(12a/5), (12a/5), (12a/7), (12a/8),
(12b/11), (12b/13), (12b/13), (12b/15),
(12b/2), (12b/3), (12b/4), (12b/5),
(12b/7), (12b/8), (13a/10), (13a/12),
(13a/13), (13a/13), (13a/4), (13a/5),
(13b/1), (13b/11), (13b/13), (13b/13),
(13b/15), (13b/15), (13b/2), (13b/3),
(13b/5), (13b/6), (13b/8), (13b/9),
(14a/1), (14a/13), (14a/14), (14a/2),
(14a/3), (14a/5), (14a/8), (14a/9),
(14a/9), (14b/11), (14b/2), (14b/3),
(14b/3), (14b/6), (14b/8), (15a/10),
(15a/11), (15a/12), (15a/13), (15a/13),
(15a/14), (15a/2), (15a/3), (15a/6),
(15a/8), (15a/9), (15b/10), (15b/11),
(15b/13), (15b/3), (15b/5), (15b/6),
(15b/7), (16a/1), (16a/5), (16b/10),
(16b/12), (16b/15), (16b/3), (16b/4),
(16b/5), (17a/12), (17a/15), (17a/15),
(17a/7), (17a/8), (17b/1), (17b/10),
(17b/12), (17b/14), (17b/9), (18a/1),
(18a/10), (18a/12), (18a/14), (18a/2),
(18a/3), (18a/6), (18a/7), (18a/7),
(18a/9), (18b/1), (18b/10), (18b/12),
(18b/13), (18b/2), (18b/3), (18b/3),
(18b/4), (18b/7), (18b/9), (18b/9),
(19a/1), (19a/10), (19a/11), (19a/14),
(19a/15), (19a/5), (19a/6), (19a/6),
(19a/8), (19b/1), (19b/10), (19b/10),
(19b/14), (19b/14), (19b/15), (19b/4),
(19b/4), (19b/6), (19b/6), (19b/8),
(1b/6), (20a/10), (20a/11), (20a/11),
(20a/12), (20a/12), (20a/13), (20a/14),
(20a/15), (20a/3), (20a/5), (20a/8),
(20a/9), (20b/1), (20b/11), (20b/12),
(20b/13), (20b/13), (20b/15), (20b/2),
(20b/3), (20b/5), (20b/9), (21a/1),
(21a/11), (21a/12), (21a/13), (21a/14),
(21a/2), (21a/3), (21a/6), (21a/8),
(21a/9), (21b/10), (21b/11), (21b/12),
(21b/13), (21b/14), (21b/2), (21b/2),
(21b/3), (21b/4), (21b/4), (21b/7),
(22a/1), (22a/11), (22a/12), (22a/13),
(22a/14), (22a/14), (22a/2), (22a/3),
(22a/4), (22a/4), (22a/5), (22a/6),
(22a/6), (22a/7), (22a/9), (22a/9),
(22b/1), (22b/10), (22b/11), (22b/12),
(22b/12), (22b/14), (22b/15), (22b/15),
(22b/2), (22b/3), (22b/5), (22b/7),

(22b/7), (23a/1), (23a/10), (23a/11), (23a/12), (23a/13), (23a/13), (23a/14), (23a/3), (23a/5), (23a/6), (23a/7), (23a/8), (23b/1), (23b/1), (23b/13), (23b/2), (23b/3), (23b/4), (23b/6), (23b/7), (24a/10), (24a/13), (24a/14), (24a/15), (24a/9), (24b/13), (24b/14), (24b/15), (24b/2), (24b/2), (24b/3), (24b/4), (24b/5), (24b/8), (24b/8), (25a/12), (25a/13), (25a/14), (25a/15), (25a/2), (25a/3), (25a/3), (25a/5), (25a/7), (25a/8), (25a/9), (25b/1), (25b/11), (25b/12), (25b/13), (25b/14), (25b/15), (25b/15), (25b/2), (25b/3), (25b/4), (25b/5), (26a/10), (26a/3), (26a/5), (26b/13), (26b/14), (26b/14), (26b/15), (26b/2), (26b/8), (27a/1), (27a/1), (27a/10), (27a/11), (27a/12), (27a/15), (27a/2), (27a/3), (27a/4), (27a/5), (27a/7), (27a/8), (27a/8), (27a/9), (27b/10), (27b/11), (27b/12), (27b/13), (27b/13), (27b/14), (27b/15), (27b/4), (27b/5), (27b/7), (28a/1), (28a/11), (28a/11), (28a/12), (28a/14), (28a/14), (28a/15), (28a/2), (28a/3), (28a/5), (28a/6), (28a/7), (28a/7), (28a/9), (28b/10), (28b/10), (28b/11), (28b/11), (28b/12), (28b/12), (28b/13), (28b/14), (28b/15), (28b/3), (28b/3), (28b/4), (28b/5), (28b/6), (28b/8), (28b/9), (4), (4a/13), (4a/14), (4a/7), (4a/9), (4b/1), (4b/15), (5a/2), (5a/7), (5b/10), (5b/12), (5b/6), (6a/1), (6a/10), (6a/11), (6a/2), (6a/3), (6a/4), (6a/7), (6b/10), (6b/11), (6b/12), (6b/13), (6b/14), (6b/15), (6b/4), (6b/5), (6b/6), (6b/8), (6b/9), (7a/1), (7a/10), (7a/12), (7a/13), (7a/15), (7a/2), (7a/4), (7a/5), (7a/6), (7a/7), (7a/8), (7a/9), (7b/12), (7b/5), (7b/9), (8a/5), (8a/6), (8a/9), (8b/1), (8b/11), (8b/13), (8b/13), (8b/5), (8b/9), (9a/10), (9a/12), (9a/13), (9a/14), (9a/2), (9a/7), (9a/8), (9b/1), (9b/12), (9b/12), (9b/14), (9b/2), (9b/4), (9b/9b/7), (18b/3), (21a/2)

kilid: <F. ‘anahtar’

k. (17b/15), (17b/15), (17b/7), (2b/2)

kilim: <F. ‘kilim, halıdan ince dokuma’

k. (23a/8), (3a/7)

kim: ‘ki bağlacı; her kim anlamındaki belgisiz zamir’

k. (10a/1), (10a/10), (10a/10), (10a/11), (10a/12), (10a/3), (10a/5), (10a/8), (10b/10), (10b/11), (10b/11), (10b/13), (10b/14), (10b/6), (10b/8), (11a/1), (11a/10), (11a/15), (11a/2), (11a/4), (11a/5), (11a/6), (11a/7), (11a/9), (11b/1), (11b/10), (11b/12), (11b/13), (11b/14), (11b/15), (11b/3), (11b/3), (11b/6), (11b/7), (11b/8), (125a/0), (12a/10), (12a/11), (12a/12), (12a/14), (12a/15), (12a/2), (12a/5), (12a/5), (12a/7), (12a/8), (12b/11), (12b/13), (12b/13), (12b/15), (12b/2), (12b/3), (12b/4), (12b/5), (12b/7), (12b/8), (13a/10), (13a/12), (13a/13), (13a/13), (13a/14), (13a/4), (13a/5), (13b/1), (13b/8), (13b/11), (13b/13), (13b/13), (13b/15), (13b/15), (13b/2), (13b/3), (13b/5), (13b/6), (13b/8), (13b/9), (14a/1), (14a/13), (14a/14), (14a/2), (14a/3), (14a/5), (14a/8), (14a/9), (14a/9), (14b/11), (14b/2), (14b/3), (14b/3), (14b/6), (14b/8), (15a/10), (15a/11), (15a/12), (15a/13), (15a/13), (15a/2), (15a/3), (15a/6), (15a/8), (15a/9), (15b/10), (15b/11), (15b/13), (15b/3), (15b/5), (15b/6), (15b/7), (16a/1), (16a/5), (16b/10), (16b/12), (16b/15), (16b/3), (16b/4), (16b/5), (17a/12), (17a/15), (17a/15), (17a/7), (17a/8), (17b/1), (17b/10), (17b/12), (17b/14), (17b/9), (18a/1), (18a/10), (18a/12), (18a/14), (18a/2), (18a/3), (18a/6), (18a/7), (18a/7), (18a/9), (18b/1), (18b/10), (18b/12), (18b/13), (18b/2), (18b/3), (18b/3), (18b/4), (18b/7), (18b/9), (19a/1), (19a/10), (19a/11), (19a/14), (19a/15), (19a/5), (19a/6), (19a/6), (19a/8), (19b/1), (19b/10), (19b/10), (19b/14), (19b/14), (19b/15), (19b/4), (19b/4), (19b/6), (19b/6), (19b/8), (1b/3), (20a/10), (20a/11), (20a/11), (20a/12), (20a/12), (20a/13), (20a/14),

(20a/15), (20a/3), (20a/5), (20a/8), (20a/9), (20b/1), (20b/11), (20b/12), (20b/13), (20b/13), (20b/15), (20b/2), (20b/3), (20b/5), (20b/9), (21a/1), (21a/11), (21a/12), (21a/13), (21a/14), (21a/2), (21a/3), (21a/6), (21a/8), (21a/9), (21b/10), (21b/11), (21b/12), (21b/12), (21b/13), (21b/14), (21b/2), (21b/2), (21b/3), (21b/4), (21b/4), (21b/7), (22a/1), (22a/11), (22a/12), (22a/13), (22a/14), (22a/14), (22a/15), (22a/2), (22a/3), (22a/4), (22a/4), (22a/5), (22a/6), (22a/6), (22a/7), (22a/9), (22a/9), (22b/1), (22b/10), (22b/11), (22b/12), (22b/12), (22b/14), (22b/15), (22b/15), (22b/2), (22b/3), (22b/5), (22b/7), (22b/7), (23a/1), (23a/10), (23a/11), (23a/12), (23a/13), (23a/13), (23a/13), (23a/14), (23a/3), (23a/5), (23a/6), (23a/7), (23a/8), (23b/1), (23b/1), (23b/13), (23b/15), (23b/15), (23b/2), (23b/3), (23b/4), (23b/6), (23b/7), (23b/8), (24a/1), (24a/10), (24a/11), (24a/13), (24a/14), (24a/15), (24a/4), (24a/5), (24a/9), (24b/13), (24b/14), (24b/2), (24b/2), (24b/3), (24b/4), (24b/5), (24b/8), (25a/12), (25a/13), (25a/14), (25a/15), (25a/2), (25a/3), (25a/3), (25a/5), (25a/7), (25a/8), (25a/9), (25b/1), (25b/11), (25b/11), (25b/12), (25b/13), (25b/14), (25b/15), (25b/15), (25b/2), (25b/3), (25b/4), (25b/5), (26a/10), (26a/3), (26a/5), (26b/13), (26b/14), (26b/14), (26b/15), (26b/2), (26b/8), (26b/9), (27a/1), (27a/1), (27a/10), (27a/11), (27a/12), (27a/15), (27a/2), (27a/3), (27a/4), (27a/5), (27a/7), (27a/8), (27a/8), (27a/9), (27b/1), (27b/10), (27b/11), (27b/12), (27b/13), (27b/13), (27b/13), (27b/14), (27b/15), (27b/4), (27b/5), (27b/7), (28a/1), (28a/11), (28a/11), (28a/12), (28a/14), (28a/14), (28a/15), (28a/2), (28a/3), (28a/5), (28a/6), (28a/7), (28a/9), (28b/10), (28b/10), (28b/11), (28b/11), (28b/12), (28b/12), (28b/13), (28b/14), (28b/15), (28b/2), (28b/3), (28b/3), (28b/4), (28b/5), (28b/6), (28b/8), (28b/9), (3b/13), (3b/13), (3b/14), (4),

(4a/10), (4a/3), (4a/3), (4b/13), (4b/5), (5a/11), (5a/13), (5b/10), (5b/12), (5b/3), (5b/4), (5b/6), (6a/1), (6a/10), (6a/11), (6a/2), (6a/3), (6a/4), (6a/7), (6b/10), (6b/11), (6b/12), (6b/13), (6b/14), (6b/15), (6b/4), (6b/5), (6b/6), (6b/8), (6b/9), (7a/1), (7a/10), (7a/12), (7a/13), (7a/15), (7a/2), (7a/4), (7a/5), (7a/6), (7a/7), (7a/8), (7a/9), (7b/12), (7b/5), (7b/9), (8a/5), (8a/6), (8a/9), (8b/1), (8b/11), (8b/13), (8b/13), (8b/5), (8b/9), (9a/10), (9a/12), (9a/13), (9a/14), (9a/15), (9a/2), (9a/7), (9a/8), (9b/1), (9b/12), (9b/12), (9b/14), (9b/2), (9b/4), (9b/9b/7), (18b/3), (21a/2)

k.+ün (23b/12)

kimesne: bk. **kimse**

k. (20a/3), (24a/1), (24a/8)

k.+nün (23b/11)

k.+ye (28a/2)

k.+yi (23b/10)

kimi: ‘gibi’

k. (15b/13)

kimse: ‘herhangi biri, kimse; kişi’

k. (15b/8), (21b/1), (23b/10), (23b/14), (24a/2), (24a/4), (24a/7), (24a/9), (26a/13), (26a/15), (26b/9)

k.+den (15b/15)

k.+lere (24a/8)

k.+nün (9a/10)

kirās: <Yun. ‘kiraz’

k. (20a/3)

k.+ı (20a/4)

kiremit: <Yun. ‘kiremit, çatı’

k. (11b/6), (12a/12), (2a/7)

kise: <F. ‘kese’

k.-se (2b/3)

kişi: ‘kişi’

k. (11a/11), (11a/3), (11b/13), (11b/14), (13b/1), (14a/10), (14b/6),

(15a/9), (16a/14), (16a/5), (18a/11),
(20a/13), (21a/9), (23a/15), (23a/5),
(23a/6), (23b/2), (23b/6), (25a/15),
(25b/3), (25b/6), (25b/7), (26b/10),
(26b/12), (26b/3), (28a/15), (4a/14),
(4a/3), (4a/5), (5a/13), (5b/12), (5b/4),
(6a/8), (6b/5), (7a/13), (8a/7), (8a/7),
(8b/2), (4a/2)

k.+den (12a/3), (16a/4),
(19b/15), (22b/1)

k.+ler (7a/5)

k.+nün (16a/15), (16a/7),
(17a/5), (1b/10), (23a/15), (4a/13),
(4a/4), (4b/6), (4b/6), (5a/2), (5a/3),
(6a/5), (6a/6), (6a/7), (9b/1)

k.+ye (18b/11), (18b/11),
(18b/8), (1b/6), (1b/7), (20b/1),
(22b/12), (23b/3), (26a/4), (26b/11),
(4a/8), (4a/9), (6b/12), (6b/13), (6b/6),
(7a/11)

k.+ye (14a/12), (14a/13)

k.+yi (22a/15), (22b/12),
(23b/4)

k.+yle (19b/2)

kitāb: <A. ‘kitap; söz konusu eser’

k. (18b/12), (18b/6), (2b/5)

k.+un (1b/8)

ko-: bk. **qoy-**

k.-sa (15a/1)

qoca: ‘zevc, er’

k. (12b/11), (12b/12)

k.-se (12b/11)

koç: ‘koç’

k.+lar (25b/12), (25b/4), (3b/1)

qoku: ‘koku’

k. (16b/6)

qokulu: ‘kokulu’

k. (12a/13), (12b/2)

qoltuq: ‘koltuk altı’

k. (16b/3)

k.+ın (16b/2), (17a/9)

qon-: ‘konmak, bir yere inmek’

k.-mak (24b/8), (3a/12)

k.-sa (24b/9), (27b/7)

qonşu: ‘komşu’

k.+sına (16a/14)

qonux: ‘misafir’

k. (28b/15)

qonuxlıq eyle-: ‘misafir ağırlamak’

k.-mekdür (3b/10)

k.-se (28b/15)

qop-: ‘kopmak, ikiye ayrılmak’

k.-ar (16b/14)

qopuz: ‘bir tür saz’

k. (24a/12), (24a/13), (3a/11)

qorq-: ‘korkmak’

k.-duğı (10a/13)

k.-duğından (13b/11), (16a/12),
(18b/12)

k.-mak (25a/2), (2b/9), (3a/14)

k.-maqdur (22a/12)

k.-sa (24b/9), (25a/3)

qorqu: ‘korku’

k.+dan (14a/1), (5b/7)

k.+lardan (8a/4)

k.+ya (2b/10)

qorqulu: ‘korkulu’

k. (4a/15)

qorquya düş-: ‘korkmak’

k.-e (14b/15)

qovcı: ‘fitneci, gammadz’

k. (26b/14)

qoy-: ‘koymak’

k.-a (5a/15)

k.-mak (3a/12)

koyun: ‘koyun’

k. (15a/14), (15b/2), (15b/3),
(20a/15), (25b/10), (25b/10), (25b/4),
(25b/5), (25b/6), (25b/7), (25b/8),
(3b/1)

k.+un (25b/11), (25b/8),
(25b/9)

köz: <F. ‘ceviz’

k. (19b/12), (19b/13)

kömür: ‘kömür’

k. (18b/2), (2b/4)

köpri: ‘köprü’ k. (2a/1), (9a/14),
(9a/15), (9a/15)

kör: <F. ‘kör’

k. (16b/4)

kös: <F. ‘savaş zamanında çalınan
büyük davul’

k. (22b/11), (3a/6)

köşe: <F. ‘köşe’

k.+si (8a/1)

köşk: <F. ‘köşk’

k. (11b/5), (12a/10), (12a/11),
(2a/7), (7b/3)

köz: ‘kor, ateş parçası’

k. (18a/13)

kubbe: <A. ‘kubbe’

k. (17b/8), (17b/9), (2b/2)

kuç-: ‘kucaklamak’

k.-ar (23a/14), (24a/1)

k.-mak (22a/11), (3a/4)

k.-sa (22a/15)

kul: ‘kul, köle, hizmetkar’

k. (12b/10), (12b/13), (14b/10),
(19b/12), (21b/7), (22a/6), (2a/9),
(9b/4)

k.+lar (15a/14)

k.+lara (16a/9), (5b/11)

kulağ: ‘kulak’

k.+ı (16b/14)

k.+ın (16b/12), (16b/12),
(16b/13), (17a/9)

k.+ların (16b/14)

kul karavaş: ‘hizmetkar’

k. (12b/2), (15b/15), (18a/10),
(21a/13), (21a/15)

k.+dur (27b/12), (27b/13)

kulluk ét-: ‘hizmet etmek’

k.-e (20a/13)

kulluğcı: ‘cariye, hizmetkar’

k. (18a/14)

k.+ları (18a/9)

kum: ‘kum’

k. (10b/9), (11a/2), (2a/3)

kumrı: <F. ‘kumru’

k. (27b/15)

kurbağa: ‘kurbağa’

k. (28a/11), (28a/11), (28a/8),
(3b/8)

kurbân: <A. ‘Allah yolunda kesilecek
olan hayvan’

k. (15a/6), (15b/2), (15b/2),
(2a/14)

kurbân éyle-: <A., T. ‘kurban etmek,
hak yoluna adamak’

k.-se (15a/14), (15b/3)

k.-sün (15b/3)

kurd, kurt: ‘kurt’

k. (27a/11), (3b/6), (27a/6)

kurı, kuru: ‘kuru, canlılığını yitirmiş;
suyu çekilmiş; çıplak, zayıf, sade,
katıksız; sert, bayat; kıyı, kara parçası’

k. (13a/4), (19a/10), (19a/14),
(2a/1), (9a/14), (20b/5)

k.+da (10a/2)

kurşun: ‘kurşun elementi’

k. (21a/6), (21a/7), (2b/15)

ķurtıl-: ‘kurtulmak; zor bir durumu atlatmak; kaçmak’

k.-a (10a/1), (10a/11), (10a/12), (10a/3), (10a/5), (10a/8), (11a/1), (12a/2), (13a/10), (13a/11), (13a/11), (13a/11), (13a/13), (13a/13), (13b/1), (13b/13), (13b/13), (13b/9), (14a/6), (14b/14), (14b/5), (15a/15), (15a/15), (15a/2), (15a/3), (15b/4), (16a/12), (16a/5), (16a/7), (16a/8), (16b/15), (17a/15), (17b/1), (18b/14), (19a/15), (19a/3), (19b/7), (20b/4), (21b/2), (22a/7), (22b/5), (23a/6), (23a/7), (5b/13), (6b/9), (7a/14), (7a/2), (7b/7), (9b/6), (13a/2)

k.-mak (17b/10)

k.-sa (22b/5), (8a/2)

k.-up (11a/14)

ķurut-: ‘kurutmak’

k.-sa (24b/6)

k.-ılmış (24b/6)

ķuş-: ‘kusmak’

k.-mak (2b/13), (20b/15)

k.-sa (17a/15)

ķuş: ‘kuş’

k. (16a/3), (23b/11), (24b/12), (28a/1), (28a/3), (2b/11), (3b/3)

k.+ı (27b/6), (28a/2)

k.+lar (3b/6)

k.+ları (27a/14)

k.+ların (27b/13), (27b/14)

ķuşak: ‘kuşak’

k. (22a/7), (22a/7), (22a/8), (3a/2)

ķutlu: ‘mübarek, hayırlı’

k. (28b/8)

ķuvvet: <A. ‘güç, otorite’

k. (11b/7), (14a/7), (22b/7), (23a/10)

k.+dür (5b/10), (15b/10), (17a/12), (19a/10), (22b/10), (23a/3)

k.+i (17b/5), (18a/2)

ķuvvet bul-: <A., T. ‘güç ve otorite sahibi olmak’

k.-a (10b/13), (14a/7), (22a/5), (7a/4)

k.-up (18a/1)

k.-maķdur (22a/8)

ķuvvet dut-: <A., T. ‘kuvvvetlenmek’

k.-a (19a/14)

ķuvvetlen-: <A., T. ‘kuvvetlenmek’

k.-e (17a/3)

ķuyruk: ‘kuyruk’

k.+ın (25b/11)

ķuyu: ‘kuyu’

k. (10a/8)

k.+dan (10a/7)

k.+lar (2a/1)

k.+sından (9b/9)

k.+ya (10a/5), (19a/2)

ķuyumcı: ‘kuyumcu’

k. (28b/11)

ķuzı: ‘kuzu’

k. (15b/3), (25b/13), (3b/1)

k.+lar (25b/5)

ķüfr: <A. ‘küfür, çirkin söz’

k. (16b/9)

k.+e (22b/4)

ķülbe: <F. ‘kulübe’

k.+sinde (25b/4)

ķüpe: ‘küpe’

k. (17b/11), (2b/2)

ķürsî: <A. ‘taht, gökyüzünde arşın altında bir tabaka’

k. (17b/7), (18a/1), (18a/2), (2b/2), (5b/6), (7a/9), (7a/9)

laṭīf: <A. ‘nazik, hoş’

l. (20a/5)

lāyık: <A. ‘layık, yaraşır, uygun’

l. (8a/7)

lāzım ol-: <A., T. ‘gerekmek’

l.-ur (4b/1)

legen: <F. ‘leğen, maden veya çiniden yapılmış kap’

l. (21a/6), (21b/4), (2b/15)

levh-i maḥfūz: <A. ‘Allah’ın takdir ettiği şeylerin yazılı olduğu kutsal levha’

l. (1b/12), (8a/4), (8a/5)

levhü’l-maḥfūz: bk. **levh-i maḥfūz**

l.+da (3b/14)

mafācān: ‘bir hastalık adı?’

m. (9a/9)

maḥal: <A. ‘mahalle, yöre’

m.+de (18b/5)

maḥfil: <A. ‘camilerde padişah ve müezzinler için ayrılmış özel bölme’

m. (14a/11)

ma’işet: <A. ‘yaşam için gerekli olan dirlik’

m. (18b/2)

makbul: <A. ‘makbul, beğenilen, hoş’

m. (20a/4)

maḥbūl ol-: <A., T. ‘beğenilmek, hoş olmak’

m.-a (6b/6), (8b/9)

maḥşūdına eriş-: <A., T. ‘amacına ulaşmak’

m.-e (12a/10), (12b/12), (14b/8), (15b/4), (6a/14), (9b/5)

māl: <A. ‘mal, servet’

m. (10a/1), (10a/14), (10a/8), (10b/13), (10b/3), (11a/3), (11a/4), (11b/12), (11b/9), (12a/12), (12a/8),

(12b/4), (12b/9), (13a/6), (14a/7), (14b/3), (14b/9), (15a/1), (15b/12), (15b/6), (15b/6), (16a/12), (16a/4), (16b/1), (16b/12), (17a/11), (17a/15), (17a/5), (17a/6), (17a/7), (17a/8), (17b/1), (17b/4), (18a/14), (18a/15), (19a/3), (19a/6), (19a/7), (19a/8), (19b/1), (19b/13), (19b/14), (19b/15), (20a/10), (20a/10), (20a/11), (20a/15), (20a/2), (20b/10), (20b/11), (20b/12), (20b/13), (20b/2), (20b/6), (21a/10), (21a/15), (21a/2), (21b/4), (22a/10), (22a/9), (22b/14), (23a/6), (23a/9), (24b/2), (24b/3), (24b/4), (24b/5), (25a/11), (25b/12), (26a/2), (26a/4), (26a/8), (26b/12), (26b/3), (27a/11), (27a/9), (27b/5), (28a/10), (28a/12), (2b/11), (2b/9), (2b/9), (4), (4), (5b/15), (6a/7), (7b/4), (7b/7), (8a/12), (8b/13), (9a/7), (9b/12), (9b/5), (9b/9b/7), (9b/9b/7), (18b/3), (20a/9), (6a/7)

m.+dur (16b/2), (16b/3), (17a/10), (17a/9), (17b/9), (18b/3), (19b/1), (19b/14), (20a/12), (20a/13), (24b/6), (25b/13), (25b/8), (26b/10), (26b/2), (27b/6)

m.+ı (10b/12), (11a/6), (15a/9), (16b/2), (17a/1), (17a/4), (18b/7), (19a/12), (25b/7), (27b/9), (28b/9), (6a/2), (7b/5), (8b/15), (25a/9), (16b/15)

m.+ın (10b/3), (26b/14), (27a/14)

m.+ından (20a/14)

m.+ını (10a/15)

m.+ıyla (17a/3)

māllu: <A., T. ‘zengin’

m. (11b/13), (11b/8), (17b/2), (20a/13), (28a/5)

ma’ mūr ol-: <A., T. ‘bayındır olmak’

m.-a (10b/8), (8a/9)

ma’ nā: <A. ‘anlam’

m.+ları (3b/12)

maṣīb: <A. ‘devlet hizmeti, rütbe’

m. (10a/4), (21b/14)
m.+dan (10a/3)
manşib bul-: <A., T. ‘rütbe sahibi olmak’
m.-a (14b/10)
maşad: <A. ‘bıçak bilemek için kullanılan araç’
m. (3a/5), (22b/10)
ma‘şiyet: <A. ‘günah’
m.+den (4a/10), (4a/6)
m.+dür (19a/11), (24a/13)
m.+e (16a/7)
ma‘şiyete uğra-: <A., T. ‘günah işlemek’
m.-ya (10b/2)
ma‘şiyet işle-: <A., T. ‘günah işlemek’
m.-mişdür (13b/6), (7b/8)
m.-ye (7b/11)
ma‘şūk: <A. ‘aşık olunan’
m. (4b/6)
ma‘zūl: <A. ‘memuriyetten kovulmuş kişi’
m. (10a/4)
meclis: <A. ‘meclis’
m.+idür (12a/15)
meger: ‘meğer’
m. (12b/3), (5a/5)
mekr: <A. ‘hile, aldatma’
m. (11a/5)
m.+den (5b/7)
mekre düş-: <A., T. ‘aldanmak, aldatılmak’
m. (10a/6)
melāl: bk. **melalet**
m. (23b/9)
melālet: <A. ‘üzüntü’

m.+den (17b/10)
m.+dür (10b/11), (17b/10)
melek: <A. ‘melek’
m.+lere (5b/10)
melekü’l-mevt: <A., A. ‘Azrail’
m.+dür (23a/6), (25b/14)
melekü’r-rü’yā: <A., A. ‘rüya meleği’
m. (3b/14)
m.+ya (4a/7)
melik: <A. ‘hükümdar’
m. (18a/5)
m.+lere (5b/10)
melūl: <A. ‘üzgün, sıkıntılı’
m. (15a/7), (21a/7), (6b/3), (6a/5)
menfa‘at: <A. ‘kazanç, gelir; fayda’
m. (14a/2)
m.+dür (20a/1), (20a/1), (22b/7)
menfa‘at bul-: <A., T. ‘faydaya erişmek, kazanç sağlamak’
m.-a (14b/12), (19b/10), (22a/5), (24b/10), (27a/1), (7a/8)
m.-up (20b/10)
menfa‘at eriş-: bk. **menfaat bul-**
m.-e (10a/7), (7a/8)
menfa‘at gör-: <A., T. ‘faydalanmak’
m.-e (19b/4)
menşūr: <A. ‘vezir, sadrazam gibi yüksek rütbeli kişilere yazılan padişah fermanı’
m. (15b/10), (15b/5), (2a/15)
mercān: <A. ‘mercan’
m. (21a/13), (21a/5), (2b/14)
mercimek: <F. ‘mercimek’
m. (18b/1), (24b/5)

mersin: <Yun. ‘Mersin ağacı’

m. (19b/14)

mertebe: <A. ‘mertebe’

m. (18a/8)

m.+dür (18a/11)

mertebe bul-: <A., T. ‘rütbeye erişmek, saygınlık kazanmak’

m.-a (11a/10), (11a/15), (17a/9), (21a/14), (21b/5), (22a/3), (22a/4), (7a/15), (7b/3)

m.-a (25a/10), (25a/11)

m.-mağdur (18a/2)

mertebeden düş-: <A., T. ‘rütbesini ve saygınlığını kaybetmek’

m.-e (27b/3), (27b/9)

mertebeye eriş-: bk. **mertebe bul-**

m.-e (11b/13), (9a/4)

mescid: <A. ‘mescit’

m. (11a/10), (11a/12), (11a/13), (2a/4)

m.+de (13b/4), (2a/4)

m.+e (11a/14), (11b/3), (13b/4)

mestür: <A. ‘örtülmüş, gizli’

m. (4b/10), (1b/9)

mestüre: <A. ‘örtülü’

m. (4b/13), (4b/6)

meşhür: <A. ‘meşhur, tanınmış’

m. (15a/9), (16a/5)

meşhür ol-: <A., T. ‘meşhur olmak’

m.-a (19a/10)

mevsim/ mevsüm: <A. ‘mevsim, zaman’

m.+inde (19b/9), (20a/2), (28b/14), (19b/7)

mihnet: <A. ‘kaygı, sıkıntı’

m. (23b/10)

m.+dür (22b/13)

miḥnete düş-: <A., T. ‘sıkıntıya düşmek, dert sahibi olmak’

m.-e (8a/3)

miḥnet eriş-: <A., T. ‘felakete uğramak’

m.-e (10b/5)

miḥrāb: <A. ‘mihrap’

m.+da (11a/13), (18b/15)

mimber: bk. **minber**

m.+e (11a/15)

mināre: <A. ‘minare’

m. (11a/10), (2a/4)

m.+de (14a/10)

m.+ye (11a/15)

minber: <A. ‘minber’

m. (11a/11), (2a/4)

m.+de (18b/15)

m.+e (11b/1)

mīrās: <A. ‘miras’

m. (15b/9), (16b/1), (20b/2), (21a/10), (22a/8), (26a/5)

mīrās ye-: <A., T. ‘miras yemek, miras tüketmek’

m.-ye (20a/15)

misk: <A. ‘misk, hoş kokulu madde’

m. (12a/13), (12a/15), (2a/8)

misvāk: <A. ‘dişleri fırçalamada kullanılan ağaç çubuğu’

m. (25a/7), (25a/9), (3a/15)

mizer: <A. ‘peştamal, pantolon’

m. (21b/9), (22a/5), (3a/2)

mu‘āmele ét-: <A., T. ‘alış veriş yapmak?’

m.-e (13b/14)

mu‘aṭṭal: <A. ‘boş, terk edilmiş’

m. (12a/1)

mu‘azzez ol-: <A., T. ‘saygın, aziz olmak’

m.-a (6a/12)

muḥabbet et-: <A., T. ‘yakınlık kurmak’

m.-e (15a/12)

muḥkem: <A. ‘sağlam’

m. (9b/1), (9b/1)

muḥtāc: <A. ‘muhtaç’

m. (7a/5)

muḥtāc ol-: <A. ‘gereksinim duymak’

m.-maya (7a/11)

mū‘min: <A. ‘müslüman, iman eden’

m. (5b/13)

murād: <A. ‘arzu, istek’

m.+dur (22a/15), (22b/14), (23a/1), (23a/10)

m.+ı (13b/15), (23b/15)

m.+ın (28b/6)

murād bul-: bk. **murādın bul-**

m.-a (27b/14)

m.+makdur (22a/8)

murādına er-: bk. **murādına eriş-**

m.-e (10b/11), (12b/2), (22a/7), (6a/2), (7a/9), (9a/4), (13b/11)

murādına eriş-: <A., T. ‘arzusuna kavuşmak’

m.-e (11b/12), (12a/7), (12b/5), (14a/7), (15a/5), (20b/10), (22b/2), (22b/8), (24b/12), (26b/6), (7a/14), (9b/3)

murādın bul-: bk. **murādına eriş-**

m.-a (15a/1), (22a/15)

murādını bul-: bk. **murādın bul-**

m.-mak (23b/13)

muşallā: <A. ‘musalla’

m. (11b/3), (13b/5), (2a/4)

m.+dan (11a/11)

musallaṭ ol-: <A., T. ‘musallat olmak, peşini bırakmamak’

m.-a (6b/10)

muşḥaf: <A. ‘kitap’

m. (15b/5), (15b/7), (15b/7), (18b/14), (2a/15)

musībet: <A. ‘kötülük’

m. (26a/1)

mu‘сібet eriş-: bk. **musibete uğra-**

m.-e (11a/10)

mu‘сібete uğra-: <A., T. ‘kötülüğe maruz kalmak’

m.-ya (11a/9)

m.-ya (21b/13) (21b/14)

muṭī‘ ol-: <A., T. ‘boyun eğmek, tabi olmak’

m.-a (6b/8)

m.-masa (25a/12)

m.-sa (25a/11)

mübālağa: <A. ‘çok ve kusursuz’

m. (13a/4)

mübārek: <A. ‘mübarek, hayırlı’

m. (24b/10), (9a/15)

m.+dür (24a/10)

mübtelā ol-: <A., T. ‘bir şeye kendini fazlaca kaptırmak’

m.-a (25b/15)

mū‘ezzīn: <A. ‘muezzin’

m. (15a/6), (15a/8)

müfsīd: <A. ‘araya nifak sokan’

m. (14b/15), (16a/5)

mülk: <A. ‘mülk, taşınmaz mal’

m. (22b/12)

mū‘minīn: <A. ‘Allah’ın varlık ve birliğine inananlar’

m.+e (5b/10), (5b/13)

mümkin: <A. ‘mümkün’

m. (4b/1)

mün'im: <A. 'rızk veren, yedirip içiren kimse'

m. (16a/12)

mürekkeb: <A. 'mürekkep'

m. (15b/11), (15b/5), (2a/15)

mürüvvetlü: <A., T. 'mürüvetli, yiğit, cömert'

m. (16b/3)

müsāfir: <A. 'vatanından uzakta olan kimse'

m. (13b/12)

müsaḥḥar: <A. "(zihni) ele geçirilmiş"

m.+ye (5b/4)

müslümān: <A. 'müslüman'

m. (13a/5), (13b/8), (14b/12), (27a/1)

m.+lar (4b/9)

m.+lara (27b/2)

müstahrāc: <A. 'dışkı'

m.+a (19a/1)

müstecāb ol-: <A., T. 'kabul olmak'

m.-a (16a/11), (7a/1)

müşrik: <A. 'Allah'a ortak koşan'

m.+den (13b/6)

müştāk: <A. 'şiddetle istenilen, arzulanan'

m.+dur (9a/8)

müte'allik: <A. 'bağlı, ilişkili, ilgili olan'

m. (16b/11)

müteḥayyir ol-: <A., T. 'şaşırmak, şaşkın olmak'

m.-a (13b/8)

müttakī: <A. 'Allah'tan korkan'

m. (6b/6)

müvekkel kıl-: <A., T. 'vekil kılmak, görevlendirmek'

m.-mışdur (3b/13)

nacāk: <F. 'balta'

n. (22b/9), (23a/3), (23a/3), (23a/5), (3a/6)

nafaḳa: <A. 'yaşamak için gerekli olan para'

n. (5a/2)

nafaḳa ye-: <A., T. 'geçimini sağlamak'

n.-ye (19a/4), (19a/5)

naḳḳaṣ: <A. 'nakış ustası'

n. (28b/13)

namāz: <F. 'namaz'

n. (13a/7), (13b/3)

n.+ı (19a/13)

n.+ın(13b/14), (13b/15), (13b/13)

namāz kıl-: <F., T. 'namaz kılmak'

n.-sa (13b/15), (13b/4), (13b/5), (13b/6), (13b/7), (13b/8), (14a/2), (13b/10), (13b/11), (13b/15), (13b/13), (13b/14)

n.-ur (4a/9)

nāme: <F. 'mektup'

n. (15b/10), (15b/5), (2a/15)

nār: <F. 'nar'

n. (19a/15), (19b/1)

naẓar eyle-: <A., T. 'bakmak'

n.-ye (16a/14)

ne: 'hangi, hangi şey, ne kadar, her ne'

n. (11a/8), (11a/8), (17b/15), (19a/9), (23b/8), (25a/9), (6a/12), (13b/8)

nebāt: <A. 'bitki'

n. (20b/3), (2b/12), (20b/13)

necāset: <A. 'pislik'

n. (17a/4)

nêçe: ‘ne kadar, ne derece’

n. (23b/8)

neciş: <A. ‘pislik, dışkı’

n. (18b/13), (19a/6), (2b/6)

neden: ‘niçin’

n. (5a/11)

nerd: <F. ‘tavla oyunu’

n. (24a/12), (3a/11)

nerdübân: <F. ‘merdiven’

n. (11b/13), (11b/4), (2a/5)

nereye: ‘hangi yer’ anlamında kullanılan soru zarfı

n. (26b/2)

nergîs: <F. ‘nergis çiçeği’

n. (20a/5)

ne kadar: ‘ne ölçüde, ne miktarda’

n. (19a/2), (4b/9)

ne-kim: ‘her ne’

n. (13a/14), (23b/15), (25b/11), (3b/14), (5a/11), (5b/3)

neşîm: <F. ‘hafif ve tatlı esen rüzgar’

n. (9a/6)

nesne: ‘şey, bir şey; eşya’

n. (4b/1), (10b/1), (13a/15), (14a/2), (14a/3), (16b/6), (17b/4), (20b/12), (23b/3), (23b/3), (23b/4), (23b/4), (24a/5), (24b/15), (24b/4), (9a/9), (9b/3)

n.+den (23a/13), (23b/6)

n.+ler (16b/8)

n.+lerden (10a/13), (21a/8)

n.+leri (23b/8)

n.+si (13a/12), (22a/1)

n.+ye (7a/11)

neşter ur-: <F., T. ‘neşter ile kesmek’

n.-sa (18b/7)

nikāh: <A. ‘nikah’

n. (3a/3)

nikāh èyle-: <A., T. ‘evlenmek’

n.-di (5a/12)

n.-mek (22a/11)

n.-ye (18a/10)

ni‘met: <A. ‘rızk, nimet, maddi varlık’

n. (12b/9), (17a/11), (17b/1), (18a/15), (19a/8), (21b/11), (22b/14), (23a/9), (25b/10), (26a/9), (8b/13), (8b/5), (9a/5), (9b/11), (9b/5), (28b/13)

n.+dür (25b/12), (27a/11), (27a/9), (5b/8)

n.+e (11a/11), (11b/14)

n.+i (11a/13), (14b/12), (19a/12), (25a/15), (26a/10), (6a/8), (7b/5)

n.+lerdür (9a/8)

ni‘met bul-: <A., T. ‘dirlik sahibi olmak, lütuflanmak’

n.-a (12b/12), (13a/1), (21a/14), (10b/13), (11b/10), (14a/14), (14a/8), (14b/7), (17b/4), (17b/5), (20b/4)

ni‘met kâpusı: <A., T. ‘geçim kısmeti’

n+ (6b/7)

nişân: <A. ‘işaret, alamet’

n.+ıdur (22a/1), (12b/13)

nitekim: ‘nitekim’

n. (10a/15), (14b/1), (1b/6), (24a/3), (26b/6)

niyyet: <A. ‘niyet’

n.+i (15a/15)

niyyet et-: <A., T. ‘niyetlenmek’

n.-erse (6a/12)

nizâ‘ èt-: <A., T. ‘kavga etmek’

n.-e (27a/13)

noḥūd: <F. ‘nohut’

n. (18b/1), (24b/5)

nūr: <A. ‘ışık’

n. (8b/4)

n.+ı (8b/5)

n.+ın (8b/4)

n.+ını (8b/2)

n.+lu

nūrlu: <A., T. ‘aydınlık, parlak’

n. (16b/5), (5b/9), (6a/5), (8a/15)

nuşret: <A. ‘Allah’ın yardım ve desteği’

n.+dür (17b/11), (9a/7)

nübüvvet: <A. ‘peygamberlik’

n. (1b/5)

nücūm: <A. ‘yıldızlar’

n. (9a/2)

nevmīd ol: <F., T. ‘umutsuz olmak’

n.-mağdur (28a/14)

o: bk. **ol**

o. (11b/2), (13b/1), (18b/5), (22b/12)

ocağ: ‘ocak’

o. (18a/13), (18b/2), (2b/4)

od: ‘ateş, alev’

o. (10a/12), (10a/13), (10a/14), (10a/14), (10a/9), (10b/1), (10b/2), (10b/3), (10b/5), (11a/2), (2a/2)

od iç: bk. **ot iç**

o.-mek (20a/8)

oğlak: ‘oğlak’

o. (25b/13), (25b/5), (3b/1)

oğlan: ‘genç erkek; erkek evlat’

o. (12b/10), (13a/2), (13a/3), (13a/3), (2a/9)

o.+a (22b/1)

o.+ları (25a/8)

o.+un (5a/3)

oğrıla: ‘hırsızlık yapmak’

o.-sa (15b/2)

oğul: ‘erkek evlat’

o. (6b/12), (8a/13)

o.+ı (10a/4), (11b/6), (15b/6), (16b/1), (16b/4), (17a/2), (19b/11), (19b/2), (20a/4), (21a/12), (21a/13), (21b/3), (22b/8), (23a/2), (23a/3), (23a/7), (25a/13), (26a/6), (27a/2), (27b/9), (6a/7), (6b/15), (7a/8)

o.+u (11b/3), (18b/14), (18b/15), (19a/11)

ok: ‘ok’

o. (22b/12), (22b/8), (22b/9)

oku: ‘okumak; sesli söylemek’

o.-ya (4a/6), (5a/15)

o.-mağ (18b/6), (2b/5)

o.-mağdur (3b/10)

o.-rsa (15a/10)

o.-sa (18b/12)

ol: ‘o işaret zamiri’

o. (10b/5), (11a/11), (11a/12), (13b/1), (14a/12), (14a/12), (14a/14), (14b/6), (15b/4), (16a/15), (16a/3), (17b/1), (19a/4), (20a/14), (22b/6), (23a/13), (23a/14), (23a/15), (23a/5), (23b/12), (23b/15), (23b/2), (23b/3), (23b/4), (23b/6), (24a/5), (24a/6), (24a/8), (24a/8), (24b/1), (24b/7), (24b/9), (25a/5), (25b/12), (25b/14), (25b/15), (26a/14), (26b/11), (26b/12), (26b/4), (26b/9), (27b/4), (28b/10), (28b/4), (28b/8), (3b/13), (3b/14), (3b/15), (4a/1), (4a/14), (4a/15), (4a/3), (4a/3), (4a/4), (4a/5), (4a/7), (4a/8), (4a/9), (4b/3), (4b/5), (4b/9), (5a/10), (5b/12), (6a/12), (6a/12), (6a/15), (6a/3), (6a/4), (6a/5), (6a/5), (6a/7), (6a/8), (6b/12), (6b/13), (6b/3),

(6b/5), (6b/6), (7a/1), (7a/11), (7b/12), (7b/13), (7b/14), (7b/15), (7b/6), (8a/10), (8a/7), (8a/8), (8a/9), (8b/2), (8b/4), (9a/5), (9b/1), (9b/11), (9b/5)

o.+dur (3b/13), (4a/10), (4a/13), (4a/14), (4a/3), (4a/7), (4a/9), (4b/1), (4b/15)

ol-: ‘olmak; herhangi bir durumda bulunmak; başka bir duruma geçmek; elde etmek’

o.-a (10a/4), (10b/12), (10b/14), (10b/7), (10b/9), (11a/1), (11a/12), (11a/6), (11b/10), (11b/12), (11b/12), (11b/14), (12a/5), (12a/5), (12a/6), (12b/3), (12b/5), (12b/6), (12b/8), (13b/12), (13b/2), (14a/15), (14a/6), (14a/9), (14b/12), (14b/12), (14b/13), (14b/13), (14b/14), (14b/4), (14b/5), (14b/9), (15a/15), (15a/4), (15a/6), (15a/9), (15b/9), (16a/15), (16b/10), (16b/12), (16b/3), (16b/6), (17a/1), (17a/11), (17a/4), (17a/5), (17a/7), (17b/12), (17b/13), (17b/14), (17b/2), (18a/7), (18a/9), (18a/9), (18b/14), (18b/15), (18b/15), (18b/2), (19a/12), (19a/13), (19b/11), (19b/12), (19b/2), (19b/4), (19b/5), (19b/6), (19b/6), (19b/8), (19b/9), (20a/5), (20a/6), (20b/13), (20b/2), (20b/5), (20b/7), (21a/3), (22a/14), (22b/15), (22b/4), (22b/9), (23a/14), (23a/2), (23b/1), (23b/1), (23b/3), (23b/4), (24a/1), (24a/2), (24a/5), (24a/6), (24a/8), (24b/1), (24b/3), (24b/3), (24b/7), (25a/14), (25a/15), (25b/4), (25b/7), (25b/12), (26a/10), (26a/10), (26b/14), (27a/4), (27b/10), (27b/11), (27b/11), (27b/13), (27b/15), (27b/2), (27b/7), (28a/11), (28a/15), (28a/8), (28b/11), (28b/11), (28b/12), (28b/13), (28b/5), (28b/7), (28b/8), (28b/9), (4a/1), (4a/6), (4b/3), (4b/9), (5a/5), (5b/13), (5b/13), (5b/14), (5b/15), (6a/12), (6a/13), (6a/13), (6a/2), (6a/3), (6a/3), (6a/4), (6a/4), (6a/6), (6a/6), (6a/7), (6a/8), (6a/8), (6b/1), (6b/14), (6b/6), (6b/8), (7a/3), (7a/6), (7a/8), (7a/9), (7b/11), (7b/12), (7b/13), (7b/2), (7b/2), (7b/4), (7b/6),

(8a/1), (8a/10), (8a/15), (8a/7), (8a/8), (8b/10), (8b/11), (8b/11), (8b/12), (8b/12), (8b/14), (8b/15), (8b/2), (8b/5), (8b/6), (8b/9), (9a/1), (9a/1), (9a/12), (9a/3), (9a/5), (9a/6), (9b/1), (9b/1), (9b/11), (9b/13), (9b/3), (9b/4), (9b/8), (8a/15), (15b/11), (27b/2), (6a/13), (6a/14)

o.-acakdur (3b/14)

o.-makdur (22a/12), (26a/12), (5b/9), (11b/10), (11b/7), (18a/6)

o.-maya (16b/1), (19b/11), (25a/13)

o.-maz (5a/3)

o.-mış (11b/11), (28b/9), (9b/10)

o.-sa (12b/15), (13a/1), (14a/15), (15a/9), (17a/6), (17b/1), (18a/5), (18b/11), (18b/11), (23a/2), (23b/9), (25b/1), (26a/5), (26b/12), (4a/3), (4a/3), (7a/12), (9b/5)

o.-up (21b/11), (27b/9)

o.-ur (19a/14), (19a/8), (21a/1), (23b/10), (23b/13), (23b/9), (23b/9), (24a/10), (24a/11), (27b/5), (28a/7), (28b/2), (28b/3), (2b/10), (4b/1), (5a/1), (9a/15), (9b/1), (21a/1), (2b/12)

o.-ursa (18a/4)

o.-urdu (27b/5)

o. (19b/15), (21b/14)

olmuş: ‘olgunlaşmış’

o. (24b/2), (24b/3)

oluk: ‘oluk’

o.+dan (9b/7)

on: ‘on sayısı’

o. (12b/9), (13a/6), (15a/5), (15b/12), (15b/4), (16a/1), (17b/7), (18a/13), (18b/5), (18b/6), (2a/10), (2a/14), (2a/15), (2a/9), (2b/1), (2b/1), (2b/3), (2b/4), (2b/5)

o.+ıncı (12a/12), (2a/7)

oymaklık: ‘rast gitmek, düzelmek’

o.+a (24b/13)

orta: ‘başlangıç ile bitiş arasındaki süre’

o.+sında (4b/8)

oruç dut-: bk. **oruç tut-**

o.-ar (4a/9)

oruç tut-: <F., T. ‘oruç tutmak’

o.-mak (13a/8)

o.-mak (2a/11), (2a/11)

o.-sa (14a/9)

ot iç-: ‘ot içmek’

o.-mekdür (2b/8)

otur-: ‘oturmak’

o.-mağdur (18b/13), (2b/6)

o.-sa (11b/14), (18a/3), (19a/7), (24b/11)

o.-ur (14a/3), (7a/9)

o.-ursa (7b/3)

otuz: ‘otuz sayısı’

o. (23a/10), (23a/9), (23b/7), (24a/11), (24a/15), (24b/13), (24b/7), (25a/1), (25a/6), (3a/10), (3a/11), (3a/12), (3a/13), (3a/13), (3a/7), (3a/7), (3a/8), (3a/9), (4b/7)

o.+ıncı (23a/8), (3a/5)

oyna-: ‘oyun oynamak’

o.-sa (24a/15)

öğren-: ‘öğrenmek’

ö.-e (15b/8), (19b/3), (21a/11), (6a/2), (8a/6), (9a/11), (9a/2)

ögüt-: ‘ögütmek’

ö.-ürse (12a/3)

öksüz: ‘öksüz’

ö. (10a/14)

öl-: ‘ölmek’

ö.-e (12a/4), (14a/12), (14a/14), (16a/10), (16b/13), (16b/14), (23a/2), (23a/3), (27b/4), (13b/14)

ö.-mek (23a/11)

ö.-miş (12b/12), (23a/15), (23b/1), (23b/4), (23b/6)

ö.-ür (23b/14), (26a/13)

öldür-: ‘öldürmek’

ö.-e (27a/10), (27a/6)

ö.-se (26b/3), (26a/15), (26b/11), (26b/14), (27a/10), (27a/5)

ölü: ‘ölü’

ö. (23a/13), (23a/14), (23a/14), (23a/15), (23b/15), (23b/15), (24a/11), (24a/5)

ö.+ler (23a/11), (23b/5), (3a/8)

ö.+si (6a/6)

ö.+ye (23b/3)

ö.+yi (23b/14), (24a/1)

ö.+yü (23b/2)

ölüm: ‘ölüm’

ö.+i (6a/5), (14a/6), (24a/11)

ömr: <A. ‘ömür’

ö. (14a/7)

ö.+dür (17a/12)

ömr uzun ol-: <A., T. ‘çok yaşamak’

ö.-a (22a/2), (22a/3), (10b/14), (14b/9), (18a/7), (20a/6), (20b/7), (21a/3), (23a/14), (23b/1), (6a/3), (6a/6), (9b/8), (20a/6), (20b/7), (21a/3), (23a/14), (23b/1), (6a/3), (6a/6), (9b/8)

ömr sür-: <A., T. ‘yaşamak’

ö.-di (1b/5)

öñ: ‘ön, huzur’

ö.+ünde (8b/2)

öp-: ‘öpmek’

ö.-mek (22a/15)

ö.-se (22a/15)

ör-: ‘saç örmek’

ö.-ilmiş (17b/6)

örümcek: ‘örümcek’

ö. (27a/4), (3b/5)

öyle: ‘öğle’

ö.+n (13b/11)

pādiṣāh: <F. ‘padiṣah’

p. (10b/9), (11b/2), (14b/4),
(15a/4), (18a/2), (18b/8), (24a/9),
(26b/3), (26b/5), (27b/1), (27b/7),
(5a/5), (5b/14), (7b/2), (8a/7), (8b/2),
(8b/7)

p.+a (27a/15)

p.+dan (14a/2), (15b/10),
(20b/12), (22a/11), (22b/11), (27a/3),
(8a/10)

p.+ı (7b/6), (8a/8)

p.+ına (8a/9)

p.+ınun (8b/4)

p.+un (26a/8), (7b/12), (9b/9)

pādiṣāhlık: <F., T. ‘padiṣahlık’

p. (6a/13)

p.+a (8a/7)

p.+dur (9a/11)

p.+ı (15a/4)

pādiṣāhlık bul-: <A., T. ‘padiṣah
olmak, yüksek mertebeye erişmek’

p.-a (24b/11), (27b/14), (7a/5),
(26b/1)

paḥil: <A. ‘cimri’

p. (5a/2)

p.+ler (4b/14), (5a/1)

pāk: <F. ‘temiz, saf’

p. (13b/2)

paklan-: ‘temizlenmek’

p.-sa (14a/10)

panbuḫ: <F. ‘pamuk’

p. (22a/10), (23a/8), (3a/3),
(3a/7)

panbuḫçı: ‘pamuk satan kişi’

p. (28b/12)

pārālan: <F. ‘dağılmak, parça parça
olmak’

p.-sa (9a/11)

peleng: <F. ‘kaplan’

p. (12b/10), (2a/9)

penbe: <F. ‘pamuk’

p. (19a/5)

perākende: <F. ‘dağınık’

p. (28b/9)

peri: <F. ‘dişi cin’

p. (28a/13), (28b/3), (3b/8)

perīṣān ol-: <F. ‘perişan olmak,
acınacak duruma gelmek’

p.-a (23b/11)

peygāmber: <F. ‘peygamber; Hz.
Muhammed’

p. (14b/3), (15a/13), (20a/4),
(26b/6), (4b/12), (4b/14), (5a/1),
(5a/10), (5a/9), (5b/9), (9b/14)

p.+e (1b/5)

p.+i (5b/9), (6b/10), (6b/11),
(6b/12), (6b/13), (6b/14), (6b/15),
(6b/3), (6b/4), (6b/7), (6b/8), (6b/9),
(7a/1), (7a/2), (7a/4), (7a/5), (7a/6),
(7a/7)

p.+ler (1b/11), (28b/5), (5b/5)

p.+üñ (1b/4), (5a/12)

peygāmberlık: <F., T. ‘peygamberlik’

p. (1b/6)

peynir: <F. ‘peynir’

p. (20a/8), (20b/2),

pīr: <F. ‘tecrübeli, ihtiyar kimse’

p. (18b/11)

pire: ‘pire’

p. (28a/5), (28a/7)

pişmiş: ‘pişmiş’

p. (16a/3), (20b/6)

put: <F. ‘put’
 p. (28a/13), (28b/5), (3b/9)

püre: bk. **pire**
 p. (3b/7)

rāḥat: <A. ‘keyifli, rahat’
 r. (22a/12), (9b/1)

rāḥat bul-: bk. **rāḥatlık bul-**
 r. (11a/14)

rāḥatlık: <A., T. ‘rahatlık, keyif, huzur’
 r. (13a/1), (14b/14), (8a/2), (8b/3), (9a/4), (21a/2), (6b/7), (7a/15)
 r.+dur (22a/13)

rāḥatlık bul-: <A., T. ‘huzur bulmak’
 r.-a (20b/4), (19a/15), (20b/5), (20b/6)
 r.-mağdur (28b/1)

rāḥatlu: <A., T. ‘huzurlu, keyifli’
 r. (27b/7)

raḥmet: <A. ‘Allah’ın merhameti’
 r. (6a/1), (6a/10)
 r.+dür (5b/8)

ra‘iyyet: <A. ‘halk, yönetim altında olan kimseler’
 r. (4b/11), (8a/13), (8b/11)

rāst gel-: <A. ‘rast gitmek, istenilen biçimde olmak’
 r.-e (25a/9), (6a/12)

rāst ol-: ‘dürüst olmak’
 r.-mağa (4b/3), (4b/4)

rāz: <F. ‘sır’
 r.+ı (16a/6)
 r.+i (17a/11)

re‘āyā: <A. ‘hükümdar yönetiminde olan halk’
 r.+ya (8a/10)

rencli: <F. ‘hasta, sıkıntılı’

r. (7a/3)

renclü: bk. **rencli**
 r. (8a/10)

rencür: <F. ‘hasta, dertli kimse’
 r. (15a/6), (15a/13), (2a/14)

resül: <A. ‘Hz. Muhammed’
 r. (5a/10), (5a/12), (5a/11)

revā ol-: <F., T. ‘uygun olmak’
 r.-a (13a/14), (13b/1), (13b/2), (13b/5), (13b/9), (14a/3), (15a/2), (16a/11), (25b/11)

reyḥān: <A. ‘reyhan’
 r. (28b/14)

rızık: <A. ‘rızk, nimet’
 r. (14a/2), (28a/10)

rızvān: <A. “Cennetin bekçisi olan melek”
 r. (1b/11), (5b/5), (6a/10)

rīṣ: <F. ‘buğdaydan yapılmış yoğun kıvamlı bir çorba’
 r.-mekdür (2b/13), (2b/14)

rūde: <F. ‘kiriş’
 r. (3a/6)

rūšen: <F. ‘aydınlık; berrak, temiz’
 r. (9b/5)
 r.+i (8b/3)

rūze kapısı açıl-: <F., T. “rızk kapısı açılmak”
 r.-a (13b/5)

rūzgār: <F. ‘zaman’
 r.+ı (17b/12), (9b/4), (11b/10), (12b/5), (6b/8)

rūzi kıl-: <F., T. ‘nasip etmek’
 r.-a (15a/2), (15b/1)

rūkū: <A. ‘rükû’
 r. (13a/7), (2a/10)

rūkū ‘ēyle-: <A., T. ‘rükûya gitmek’

r.-se (13b/2)
rūya: <A. ‘rūya’
 r. (19a/3)
sa‘ādet: <A. ‘mutluluk’
 s.+idür (9b/9)
şabāḥ: <A. ‘sabah’
 s. (13b/10)
 s.+a (4b/8)
saç: ‘saç’
 s.+ın (17b/5), (17b/6)
 s.+ını (16a/10), (16a/7),
 (16a/8), (16a/8)
şadaқа: <A. ‘sadaka’
 s. (4a/1)
şadaқа ver-: <A., T. ‘sadaka vermek’
 s.-e (23b/5)
 s.-eler (24a/6)
 s.-mek (13a/9)
 s.-mekdür (13a/10), (2a/13)
 (2a/14)
 s.-se (15a/3), (15a/4)
sade: ‘basit, sade?’
 s. (22a/7)
şaffetlü: <A. ‘temiz, iyi niyetli’
 s. (26b/11), (26b/9)
şafra: <A. ‘safra’
 s. (4b/3)
sağ: ‘sağ’
 s. (14a/4), (5a/15)
sağ-: ‘sağmak, hayvanların sütünü
 akıtmak’
 s.-mağdur (3b/3)
 s.-sa (20a/13), (26a/13)
sağış-: ‘sayı, miktar’
 s.-ınça (22b/6)
şağlık: ‘sağlık, sıhhat’

s. (19b/3)
saķal: ‘sakal’
 s.+ı (16b/1)
 s.+ın (16a/10), (16a/11),
 (16a/14), (16a/15), (16a/12)
 s.+ına (16a/13)
saķat: <A. ‘sakat’
 s. (22b/9)
şaķın-: ‘kaçınmak, korunmak’
 s.-a (27a/3), (4a/10)
 s.-alar (1b/4)
 s.-maķ (10a/6)
 s.-sın (10a/11)
şālāḥ bul-: <A., T. ‘düzelmek, iyi
 duruma gelmek’
 s.-a (15a/11)
şālāḥiyyet: <A. ‘yetki’
 s.+i (7a/13)
şāliḥ: <A. ‘takva ehli; Hz. Salih’
 s. (14a/10), (6b/11), (7a/13)
salīṭ: ‘kavgacı’
 s. (11a/6), (27a/5)
salṭanat: <A. ‘saltanat’
 s.+ı (6a/15)
şaman: ‘saman’
 s. (20a/10), (20a/7), (2b/7)
şamanlık: ‘samanlık’
 s. (20a/10), (20a/7), (2b/7)
şan-: ‘sanmak, zannetmek’
 s.-maduğı (2b/12)
şanā‘at: <A. ‘zanaat, ustalık
 gerektiren iş’
 s. (28b/6), (28b/7), (3b/9)
şandāl: ‘sert ve kokulu bir ağaç’
 s. (12a/13), (12a/14), (2a/7)
şanduk: <A. ‘sandık’

s. (17b/7), (18a/6), (2a/1), (2b/2)

sarāy: <F. ‘saray; ev, mekan’

s. (11b/4), (11b/8), (12a/5), (23b/2), (24b/13), (24b/8), (2a/5), (3a/13), (8b/14)

s.+da (11b/10)

s.+ı (11b/11)

s.+ına (8a/11)

şarımsak: ‘şarımsak’

s. (20a/7), (20a/8), (2b/7)

şarın-: ‘şarınmak’

s.-sa (22a/2), (22a/2), (22a/3)

şarp: ‘baş çıkılamayan’

s. (28b/7), (4a/4)

şaru: ‘sarı’

s. (12b/8)

şat-: ‘satmak’

s.-mak (24b/2), (3a/12)

şatıcı: ‘satıcı, bir malı satan kimse’

s. (28b/13), (28b/14), (28b/14)

saṭraṇç: <F. ‘saṭraṇç’

s. (24a/12), (24a/15), (3a/11)

şatun al-: ‘satın almak’

s.-mak (24b/2), (3a/12)

s.-sa (12b/13), (12b/14), (21a/9)

şavaş: ‘savaş; kavga, çekişme’

s. (13a/8), (22b/13), (27b/1), (3a/6)

şavaş-: ‘kavga etmek; savaşmak’

s.-a (21b/1), (25a/8), (27b/1)

s.-sa (14b/2)

şayru: ‘hasta’

s. (13a/13), (13b/12), (14b/5), (15b/1), (15b/2), (19a/1), (19b/7), (19b/7), (21b/15)

şayruluk: ‘hastalık’

s. (4a/14), (9a/6)

şayru ol-: ‘hastalanmak, hasta olmak’

s.-a (12a/1), (12b/6), (12b/8), (16b/6), (17b/4), (20a/2), (25b/1), (27b/6)

sebep: <A. ‘vesile’

s.+inden (18a/15)

sebze: <F. ‘sebze’

s. (19a/12)

secde: <A. ‘secde’

s. (13b/2)

secde ét-: <A., T. ‘secde etmek’

s.-er (8a/11)

secde èyle-: bk. **secde ét-**

s.-se (13b/3)

secde kıl-: bk. **secde ét-**

s.-ur (8a/7)

sefer: <A. ‘sefer’

s.+de (18b/3), (27b/4)

sefere git-: <A., T. ‘savaşa gitmek; yola gitmek’

s.-e (14a/13), (16a/3), (22b/8)

s.-e (24b/8)

sefer ét-: <A., T. ‘savaşa gitmek; yola gitmek’

s.-e (11a/8), (24b/10), (28b/10)

s.-üp (27b/2), (27b/4)

seher: <A. ‘seher’

s.+de (10b/8)

sekiz: ‘sekiz sayısı’

s. (11b/6), (11b/9)

s.+inci (11a/10), (18b/5), (25a/1), (28a/4), (2a/4), (2b/4), (3a/13), (3a/3), (3b/6)

s.+inciw (22b/2), (22b/3)

selāmet: <A. ‘esenlik’

s. (7a/15)
s.+dür (5b/9)
selām ver-: <A., T. ‘selamlamak; selam vererek namazı bitirmek’
s.-se (12b/11), (14a/4), (14a/5), (6a/8)
semiz: ‘şişman’
s. (12b/15), (26a/10)
sen: ‘ikinci tekil kişi zamiri, sen’
s.+i (5a/9)
senālar kıl-: <A., T. ‘övgüde bulunmak’
s.-alar (12b/3)
serīr: ‘taht’
s. (8b/14)
sevdā: <A. ‘siyah safra’
s. (4b/3)
sevin-: ‘mutlu olmak, sevinmek’
s.-e (12b/6), (27b/9), (28a/3), (28b/1)
s.-mek (22a/12), (22a/13)
seyrān: <A. ‘gezinti’
s.+da (18b/1)
şı-: ‘kırmak, zarar vermek; yıkmak’
s.-mak (19a/11), (2a/4), (10b/10)
şıçan: ‘şıçan’
s. (26b/13), (26b/7), (3b/4)
şifat: <A. ‘yüz, suret’
s.+ın (26a/5)
şıgın-: ‘şığınmak, güvenip başvurmak’
s.-a (4a/5)
sığır: ‘sığır’
s. (20a/15), (26a/10), (26a/7), (26a/8), (26a/9), (26a/9), (3b/3)
s.+lar (26a/14)
s.+un (26a/11), (26a/11)

şığircuk: ‘şığircık’
s. (27b/12)
şıḥat bul-: <A., T. ‘iyileşmek, sağlığına kavuşmak’
s.-a (15b/1)
şık-: ‘suyunu çıkarmak’
s.-sa (21a/3)
şın-: ‘kırılmak, zarar görmek’
s.-mı (17b/12)
s.-sa (22b/9), (23a/2), (23a/2), (8a/1)
s.-ur (12a/4)
şırāt: <A. ‘sırat köprüsü’
s. (1b/11), (28b/8), (5b/6), (7b/9), (7b/9)
s.+dan (7b/10)
s.+ı (7b/11)
sırçala-: ‘sırçalamak’
s.-nmış (11a/7)
şırtlan: ‘şırtlan’
s. (27a/12), (27a/13), (27a/13), (27a/6), (3b/6)
silāh: <A. ‘silah’
s. (22b/7), (3a/5)
simurğ: <F. ‘Kaf Dağı’nda yaşadığına inanılan efsanevi kuş’
s. (27b/13)
sin: <A. ‘mezar’
s. (23b/1), (3a/8)
s.+i (23a/11)
sipāhī: <F. ‘tımurlu askerler’
s. (8b/10)
şoffa: <A. ‘sofa, hol’
s. (11b/4) (12a/5)
şoğan: ‘soğan’
s. (20a/7), (20a/8), (2b/7)
şoḥbet ét-: <A., T. ‘sohbet etmek’

s.-e (24b/13), (24b/9), (26b/11)
s.-mekdür (18a/11)
sol: ‘sol’
s. (14a/4)
şonra: ‘sonra’
s. (5a/10), (5a/15), (5b/3), (8b/11)
sor-: ‘sormak’
s.-dı (5a/11)
şovuk: ‘soğuk’
s. (21a/3)
sögüt: ‘sögüt ağacı’
s. (19b/15)
söyle-: ‘konuşmak, söylemek’
s.-mekdür (24b/14)
s.-r (28a/3)
s.-se (24b/15)
s.-ye (11b/2), (15b/2), (16b/8), (17a/14), (28b/13), (28b/4)
s.-yemese (16b/9)
söyleyici: ‘dedikoducu?’
s.+si (19b/12)
söz: ‘söz, laf’
s. (22b/15), (28b/3)
s.+ler (10b/1), (11b/2), (16b/8)
s.+lerden (11b/2)
s.+leri (6b/6), (8b/9)
şu: ‘su; sıvı; deniz, ırmak; bitkilerin kokulu sıvıları’
s. (10a/1), (10a/2), (10a/7), (17a/2), (17a/9), (21a/9), (28a/9), (3b/8), (9b/11), (9b/13), (9b/2), (9b/3), (9b/5), (9b/6), (9b/6), (9b/8), (9b/9), (9b/9), (9b/9b/7), (9b/9b/7)
s.+da (13a/10)
s.+lar (11a/2)
s.+ya (9b/10)

s.+yı (10a/8)
s.+yın (12b/1)
s.+yını (11b/15)
s.+yun (9b/15)
şuf: <A. ‘yün’
s. (21b/12)
sultān: <A. ‘sultan’
s. (11b/12), (18a/15), (6a/15), (8a/13), (8a/15), (9a/3), (9b/2)
s.+dan (11b/1), (18b/8)
s.+dur (27a/7)
s.+ı (28b/10), (28b/8)
s.+lar (4b/10), (4b/11)
s.+lara (16a/8), (22b/14), (23a/1), (23a/9)
s.+lardan (27b/5)
sultānlık: <A. ‘sultanlık, saltanat’
s.+ı (26b/5)
s.+a (8b/15)
sultānzāde: ‘sultan çocuğu şehzade’
s. (8b/12)
şunğur: <M. ‘Akdoğan kuşu’
s. (27b/7)
s.+ı (27b/8)
sūr: <A. ‘kıyamet günü İsrail tarafından üflenecek olan boru’
s.+ı (6a/3)
sūsam: <A. ‘susam’
s. (24b/5)
şu şığırı: ‘manda’
s. (26a/13), (26a/15), ı (3b/4)
s.+nı (26a/14)
s.+nuş (26a/15), (26b/1)
şusuz: ‘suyu çekilmiş, kurumuş’
s. (10a/8), (9b/12)
sücūd: <A. ‘secde etme’

s. (13a/7), (2a/10)

süd: ‘süt’

s. (20a/14), (20a/8), (2b/8)

s.+i (2b/10), (2b/11), (2b/11), (2b/8), (2b/9), (2b/9)

s.+in (20a/13), (20a/14), (20a/15), (20a/15), (20b/1)

sümbül: <F. ‘sümbül’

s. (12a/14), (12b/8), (2a/8)

sünnet: <A. ‘erkeklerde cinsel organın etrafındaki derinin kesilmesi’

s. (22a/12)

s.+ler (16b/15)

sünnet èyle-: <A., T. ‘sünnet etmek’

s.-mek (22a/11), (3a/3), (3a/3)

s.-se (16b/15)

s.-seler (17a/1)

sünnetsiz: <A., T. ‘sünnet olmamış’

s. (17a/1)

süñü: ‘süngü’

s. (22b/7), (23a/4), (3a/5)

sür-: ‘hayvanı önüne katıp götürmek’

s.-üp (26a/14)

şāh: <F. ‘en üstün’

ş.+ıdur (27b/13)

şak-: ‘çakmak, parlamak’

ş.-ur (9a/8)

şakal: <F ‘çakal’

ş. (2b/9)

şalvār: <F. ‘şalvar’

ş. (21b/9), (22a/5), (3a/2)

şān: <A. ‘itibar’

ş.+ı (19b/11)

şarāb: <A. ‘şarap; cennet şarabı’

ş. (21a/1), (21a/2), (21a/3), (21a/3)

ş.+ından (7b/3)

ş.+lar (20b/14), (2b/14)

şāzırvān: <F. ‘şadırvan’

ş. (18a/7), (2b/2), (17b/7), (17b/8)

şāzlık: <A. ‘mutluluk, rahatlık’

ş. (10a/12), (12b/15), (6b/1), (7a/7)

ş.+dur (11b/9), (12b/4), (16a/9), (17a/8), (19a/15), (20a/3), (24a/14), (9a/6)

şāzlık bul-: <A., T. ‘sevinmek’

ş.-a (12b/13), (14a/1), (14a/8), (15b/13), (18b/13), (25a/12)

ş.-up (14a/5)

şāz ol-: <A., T. ‘mutlu olmak’

ş.-a (12a/4), (12b/2), (13b/14), (17a/7), (19a/12), (20b/10), (20b/7), (6b/13)

ş.-alar (1b/3)

ş.-aw (21a/10), (28a/3)

şeftālū: <F. ‘şeftali’

ş. (19b/10)

şehādet: <A. ‘şehadet’

ş. (14a/6), (6a/5)

ş.+dür (5b/11)

şehir/ şehir: <F. ‘şehir’

ş. (26b/4), (2a/6)

ş.+de (24b/9)

ş.+den (26b/4)

şehir: bk. şehir

ş. (11b/5), (12a/6), (12a/6), (2a/6)

ş.+e (26b/4)

ş.+üñ (11a/12), (11b/5), (12a/7), (7b/12), (7b/14)

şehvet: <A. ‘şehvet’

ş. (5a/4)

şeker: <F. ‘şeker’
 ş. (20b/13), (20b/3), (28b/13),
 (2b/12)

şeksüz: <A. ‘şüphesiz’
 ş. (23b/11)

şem: <A. ‘mum’
 ş. (10a/9), (10b/6), (2a/2)

şer: <A. ‘kötülük’
 ş. (5b/3)

şeref: <A. ‘şeref’
 ş. (28b/12)
 ş.+dür (22a/6)

şeref bul-: <A., T. ‘haysiyet sahibi olmak’
 ş.-a (14b/2), (17b/4), (22a/7)

şerîf: <A. ‘mübarek’
 ş.+i (25b/12)

şerîf ol-: <A., T. ‘mübarek olmak’
 ş.-a (14a/9), (19b/4), (19b/6)

şer‘iyyat: <A. ‘şeriat’
 ş. (1b/7)

şer kııl-: <A., T. ‘hayırsız iş yapmak’
 ş.-a (18a/4)

şeytân: <A. ‘şeytan’
 ş. (28a/13), (3b/8)

şifâ: <A. ‘şifa, deva’
 ş. (21a/2)

şifâ bul-: <A., T. ‘iyileşmek’
 ş.-a (13a/13), (13b/12), (14b/5),
 (19a/1), (19b/7), (21b/15), (7a/3)

şiş-: ‘şişmek’
 ş.-miş (17b/5)

şol: ‘o’
 ş. (18b/9)

şöyle: ‘şöyle, öyle’

ş. (10a/6), (26b/9), (28b/2),
 (9a/15)

şükr et-: bk. **şükr kııl-**
 ş.-eler (1b/4)

şükr èyle-: bk. **şükr kııl-**
 ş.-ye (14a/7)

şükr kııl-: <A., T. ‘şükretmek’
 ş.-a (19a/5), (4a/1)

ta‘âm: <A. ‘yiyecek’
 t. (13a/10), (15a/3), (20b/6),
 (2a/13)
 t.+dan (12b/3)
 t.+ından (7b/6)

ta‘at: <A. ‘ibadet’
 t. (6a/4), (6b/14)
 t.+a (4a/6)
 t.+den (4a/3)
 t.+i (18a/3), (19a/13)

ta‘ata düş-: <A., T. ‘Allah’a ibadet etmek, yakarmak’
 t.-e (15b/7)

tabak: ‘tabak; derici’
 t. (18a/13), (18b/4), (18b/4),
 (28b/11), (2b/4)

tabanca: <F. ‘tabanca’
 t. (5a/8)

tabîb: <A. ‘doktor’
 t. (15a/12), (15a/6)

tabîblık: <A. ‘doktorluk’
 t. (19b/3)

ta‘bîr: <A. ‘tabir, yorum’
 t.+i (1b/3), (4a/9)

ta‘bîr ol-: <A., T. ‘tabirlenmek, yorumlamak’
 t.-maz (5a/6)

tabl: <A. ‘davul’
 t. (22b/11), (3a/6)

tābūt: <A. ‘tabut’

t. (23a/11), (23b/6), (3a/9)

tāc: <F. ‘tarikāt şeyhlerinin giydiği başlık’

t. (21b/9), (22a/4)

tağ: ‘dağ’

t. (10b/11), (10b/9), (10b/9), (13b/3), (26a/6)

t.+dan (10b/12)

t.+larda (26a/2)

t.+lardakı (3b/2)

taḥıl: <A. ‘tahıl’

t. (3a/11)

taḥıyyātda otur-: <A., T. ‘namaz esnasında selam vermek’

t.-ur (14a/3)

taḥrır: ‘kendini Allah işlerine adama’

t. (3b/12), (4a/5)

t.+dür (4a/3)

taḥt: <F. ‘taht; musalla’

t. (17b/7), (18a/3), (18a/4), (18a/5), (18a/6), (24a/10), (2b/2)

t.+dan (18a/4)

ṭaleb ét-: <A., T. ‘istemek’

t.-e (18b/2)

ṭālī ‘a: <A. ‘talih, şans’

t. (3a/7), (23a/6)

ṭam: ‘dam’

t. (10b/10), (11a/9), (27b/6), (2a/4)

ṭamām: <A. ‘bütün, eksiksiz’

t. (13a/14), (18a/4), (20b/10), (22a/15), (22b/2)

ṭamām bul-: ‘eksiksiz elde etmek’

t.-a (23b/15)

ṭamām ét-: ‘tamamlamak, başlayıp bitirmek’

t.-e (13a/15)

ṭamām ol-: ‘bütün olmak, sağlam olmak’

t.-a (12a/6), (27b/4)

ṭamar: ‘damar’

t.+a (18b/7)

t.+ın (17a/3)

ṭamu: ‘cehennem’

t. (1b/11), (5b/13), (5b/6), (7b/6), (7b/7)

t.+dan (7b/7)

t.+ya (7b/11)

t.+yı (7b/5)

ṭanuḳlıḳ vēr-: ‘şahitlik etmek’

t.-mekdür (25b/9), (25b/10)

ṭar: ‘dar’

t. (9b/8)

ṭaraf: <A. ‘yan, saf’

t.+ından (18a/8)

ṭarīḳ: <A. ‘vesile’

t.+ile (16b/1)

ṭarlıḡa düş-: ‘sıkıntıya düşmek’

t.-e (11b/15) (7a/2)

ṭart-: ‘tartmak’

t.-ılır (7b/14)

ṭaş: ‘taş’

t. (10b/9), (2a/3)

t.+ın (12a/4)

ṭaşra: ‘dışarı’

t. (10a/11), (10a/3), (7b/4)

ṭatlu: ‘tatlı, tatlı yiyecek’

t. (19a/9), (20b/12), (20b/3), (21a/1)

t.+lar (2b/12)

t.+ları (20b/10)

tā ‘ün: <A. ‘veba’

t. (9a/10)

tavāf ét-: <A., T. ‘tavaf etmek’

t.-er (14b/8), (14b/9)

tāvil: <A. ‘olağandışı yorum, olağandışı tabir’

t. (11a/15)

ṭavṣan: ‘tavṣan’

t. (26a/3), (26b/10), (26b/8), (26b/8), (26b/9), (3b/5)

ṭavṣancıl: ‘kara kuş’

t. (27b/1)

ṭaylasān: <A. ‘başa sarılan sarığın omuzlar üzerine düşen ucu’

t. (21b/9), (3a/2)

tedbīre var-: bk. **tedbīr kıl-**

t.-sa (17b/15)

tedbīr kıl-: <A. T. ‘önlem almak’

t.-a (18a/1)

tehlīl: <A. ‘lâ ilâhe illâllâh demek’

t. (13a/7), (14a/8), (2a/11)

tekbīr: <A. ‘Allahu ekber demek’

t. (13a/7), (14a/8), (2a/11)

telef ol-: <A., T. ‘yok olmak, heba olmak’

t.-a (13a/5), (16a/12), (27b/9)

temennā kıl-: <A., T. ‘dilekte bulunmak’

t.-mağdur (12b/9)

temlik: <A. ‘mülk’

t. (22a/4)

ten: ‘vücut, beden; cilt’

t.+in (13a/11), (17b/4), (17b/5)

t.+inden (25b/9)

t.+inün (17b/2)

t.+ün (17a/3)

ten-dürüst: <F. ‘sağlıklı’

t. (7b/4)

ten-dürüstlik: <A. ‘sağlık, dinçlik’

t. (14a/7), (19b/3), (7b/4)

tennūr: <A. ‘ekmek pişirmeye yarayan fırın’

t. (18a/13), (18b/1), (2b/4)

t.+da (18b/2)

tepecik: bk. **depecik**

t. (10b/9)

ṭerāzū: <A. ‘terazi; günah ahirette günah ve sevapları ölçecek olan terazi’

t. (1b/11), (28b/8), (5b/6)

t.+da (7b/12)

t.+nuṣ (7b/13), (8a/1)

tesbīḥ: <A. ‘sübhaneAllah demek’

t. (13a/7), (2a/11)

tesbīḥ oku-: <A., T. ‘tesbih okumak’

t.-r (4a/8)

tesbīr: <A. ‘bilgi almak istemek, doğru olup olmadığını öğrenmek istemek’

t. (3b/12), (3b/13), (4a/1)

teşvīṣ: <A. ‘karışıklık’

t.+dür (28a/6)

tevbe: <A. ‘tövbe, günahlardan Allah’a sığınma’

t.+dür (5b/9)

tevbe ét-: bk. **tevbe kıl-**

t.-sün (24a/11)

tevbe èyle-: bk. **tevbe kıl-**

t.-sün (11a/7), (22b/5)

tevbe-i naṣūḥ èyle-: <A., T. ‘bir daha yapmamak üzere tövbe etmek’

t.-mek (21a/1)

tevbe kıl-: <A., T. ‘tövbe etmek, günahlardan Allah’a sığınmak’

t.-a (14b/13), (16a/7), (17a/15), (20a/12), (23a/13), (24a/11), (28b/5),

(4a/10), (4a/5), (5b/14), (7a/13),
(7b/5), (7b/8)

t.-mak (13b/7), (23b/13), (6b/4)

t.-sun (15a/10), (18b/10)

tevbesiz: <A. ‘tövbesiz, tövbe
etmemiş’

t. (6a/6)

tevfik: <A. ‘Allah’ın yardımı’

t. (14b/14)

tevfik bul-: <A., T. ‘Allah’ın
yardımına kavuşma’

t.-a (5b/14)

tevfik ver-: <A., T. ‘Allah’ın kullarına
yardımını bahsetmesi’

t.-ür (3b/15), (4a/4), (4a/8)

te‘vîl: <A. ‘yorumlama, yorum’

t. (8b/1)

teyemmüm: <A. ‘suyun olmadığı
durumda toprak ile abdest alma’

t. (13a/6), (2a/10)

têz: <F. ‘çabuk’

t. (8a/2)

têzcek: <F. ‘çabucak’

t. (14a/12)

têz gel-: <F., T. ‘hemen
gerçekleşmek’

t.-ür (4b/5), (4b/5)

topu: ‘topu, hepsi’

t. (26b/1)

toğ-: ‘doğmak’

t.-a (17b/6), (19a/12), (20a/5),
(20b/7), (23a/7), (26a/6), (27a/2),
(6b/15)

t.-ar (16b/4)

toğrı: ‘doğru, gerçek’

t. (15b/9)

tokın-: ‘dokunmak, değmek’

t.-ur (10b/3), (8b/6)

t.-a (9a/15)

t.-sa (8b/4)

tokuz: ‘dokuz’

t. (15b/14), (7a/15)

t.+ıncı (11b/4), (25a/6),
(28a/8), (2a/5), (2b/5), (3a/13), (3a/4),
(3b/6)

tolâb: <F. ‘kuyudan su çekmeye
yarayan alet’

t. (2a/6), (11b/5), (12a/5)

tolu: ‘dolu’

t. (1b/12), (8a/5)

ton: ‘elbise; renk’

t. (15a/11), (21b/11), (21b/14),
(24a/6)

t.+ına (19a/5), (19a/5)

t.+ından (27a/4)

t.+ları (21b/12)

t.+una (15b/11)

tonan-: ‘süslenmek, giyinip
kuşanmak’

t.-mış (13a/4)

toğuz: ‘domuz’

t. (26b/10), (26b/12), (26b/7),
(3b/4)

t.+a (26b/13)

t.+ı (26b/11)

toprak: ‘toprak; topraktan yapılmış’

t. (10b/10), (11a/3), (18b/4),
(2a/3)

t.+ıla (9a/5)

tor, tor: ‘kumaş’

t. (17b/9), (18a/12), (22a/7),
(2b/3)

toz: ‘toz’

t. (9a/5)

töhmet bul-: <A., T. ‘suçlanmak’

t.-a (14a/10)

tuç: ‘tunç’	t. (10a/12)
t. (3a/1), (21a/7)	
t.+dan (21a/7)	
ṭumān: ‘duman’	
t. (1b/13), (8a/5), (9a/12), (9a/12)	
ṭur-: ‘durmak’	
t.-ur (10a/2), (10a/2)	
ṭurul-: ‘durulmak’	
t.-ur (9b/11)	
turunç: <F. ‘turunç’	
t. (19b/2)	
tut-: ‘tutmak; yakalamak’	
t.-ar (27b/8)	
t.-sa (25a/8), (27a/15), (27a/4), (27b/6), (28a/10), (28a/10), (9a/10), (9a/11)	
ṭutul-: ‘Ay ve Güneş’in tutulması’	
t.-miş (8a/9), (8b/1)	
ṭūṭi: <F. ‘dudu kuşu’	
t. (27b/11)	
ṭutuş-: ‘kavga etmek’	
t.-mağdur (25a/2), (3a/14)	
t.-sa (25a/4)	
ṭuz: ‘tuz’	
t. (20a/10), (20a/7), (20a/9), (2b/7)	
ṭuzlık: ‘tuzlu’	
t. (20b/3)	
ṭuzlu: ‘tuzlu’	
t. (2b/13), (20b/13)	
tütün: ‘duman’	
t. (18a/13), (18b/3)	
tütsi: ‘duman’	
t. (2b/4)	
tütünsiz: ‘dumansız’	
	t. (10a/12)
tüy: ‘tüy’	
t.+i (26b/10), (27b/5)	
ucuz: ‘kolay erişilebilir, önemsiz’	
u. (24a/5), (24b/1)	
ucuzlık: ‘ucuzluk’	
u. (26a/10), (6a/8), (9a/12)	
uç: ‘sebepe, vesile’	
u.+ından (18a/7), (7b/15), (22a/10)	
uç-: ‘uçmak’	
u.-ar (27b/9), (28a/1)	
u.-mağ (24b/7), (3a/12)	
u.-sa (24b/12), (24b/8), (24b/8)	
uçmak: ‘cennet’	
u. (1b/11), (21b/12), (5b/6), (7b/1), (7b/2), (7b/3)	
u.+a (5b/12)	
u.+da (20a/4), (7a/14), (7b/2)	
u.+dan (7b/4)	
u.+ı (7a/15)	
ūd: <A. ‘ud ağacı’	
u. (12a/14), (12a/15), (19b/5), (2a/8)	
ufak: ‘ufak’	
u. (28a/12), (28a/4), (28a/6)	
ufuk: <A. ‘ufuk çizgisi’	
u.+a (18a/12)	
uğraş-: ‘çekışmek, kavga etmek’	
u.-a (27a/8), (8b/7)	
u.-sa (27a/13), (27a/7)	
u.-ur (8b/7)	
ulu: ‘yüce; ermiş kişi’	
u. (11a/15), (11a/3), (11b/13), (12a/3), (13b/7), (14b/10), (15b/2), (17a/9), (18b/1), (21a/10), (22a/3), (22b/1), (24a/8), (25b/2), (25b/2),	

(25b/6), (25b/7), (26a/13), (26a/15),
(26b/3), (27a/15), (27b/3), (2b/10),
(2b/9), (7b/2), (8a/14)

u.+dan (10a/7)

u.+lar (15a/12), (24b/9)

u.+larla (18a/11)

u.+lardan (13b/3), (14a/2)

u.+larının (11a/12), (25b/4)

ululığa eriş-/ ululığa yetiş-: ‘yüksek makam elde etmek’

u.-e (11a/4), (15a/12), (17b/2),
(24b/10), (6b/5), (7a/4), (9a/3)

u.-mekdür (17a/12), (17a/13)

ululığa yetiş-: bk. **ululığa eriş-**

u.-e (16a/13), (7a/14)

ululuk: ‘ululuk, azamet’

u. (11b/7), (14b/7), (15b/8),
(18a/1), (18a/5), (18b/11), (19b/2),
(20b/4), (21b/11), (8b/3)

u.+dan (16a/4)

u.+dur (12a/2), (22a/2)

u.+ı (15a/9)

ululuk bul-: ‘yüksek makam elde etmek’

u.-a (11a/9), (11b/1), (11b/11),
(14a/11), (14b/1), (14b/11), (15a/10),
(15b/6), (16a/2), (21b/10), (8a/12),
(8b/8), (25a/12), (26b/5), (7b/3),
(23b/8), (23b/9), (11b/2)

um-: ‘ummak, beklemek’

u.-dugı (19a/4)

un: ‘un; hamur’

u. (12a/3), (20a/11), (20a/12),
(24b/6), (3a/11)

u.+ı (20a/11)

unnāb: <A. ‘hünnap’

i. (19b/8)

ur-: ‘vurmak’

u.-dı (5a/8)

u.-sa (22b/12)

u.-salar (22b/6)

ustura: <F. ‘ustura’

u. (23a/5), (3a/5), (22b/9)

uyu-: ‘uyumak’

u.-ı

u.-sa (11a/6), (4a/13), (4a/15)

u.-ya (5b/3)

uza-: ‘uzamak’

u.-mı (16a/13)

uzak: ‘uzak’

u. (14a/13), (16a/3), (27b/2)

uzan-: ‘(kıl) uzamak’

u.-ma (16b/3)

uzun: ‘uzun; çok’

u. (16a/12), (16a/8), (16b/9),
(17a/12), (18a/7)

üç: ‘üç’

ü. (1b/5), (1b/5), (3b/12),
(4a/11), (9a/9)

ü.+dür (1b/8)

ü.+inci (15a/5), (1b/10),
(20b/3), (26a/7), (2b/7), (3a/8),
(3b/10), (3b/2), (5b/4), (2a/14),
(23b/7)

üçün: ‘için’

ü. (6b/12)

ügeyk: ‘mavi güvercin’

ü. (27b/5), (27b/6)

üküş: ‘çok’

ü. (9a/3), (19a/12), (27b/7),
(28b/9)

üleştür-: ‘bölüştürmek’

ü.-se (25b/6), (26a/9)

ümiz: <F. ‘ümit’

ü.+i (8a/14), (13a/15)

ümîzi git-: <F., T. ‘umudunu kaybetmek’

ü.-miş (24b/15)

ümîzine eriş-: <F., T. ‘dileğine kavuşmak’

ü.-e (10b/12), (11b/11), (14a/1), (18a/1), (22b/1), (15b/14)

ümîzine yetiş-: bk. **ümîzine eriş-**

ü.-e (13b/9)

ümîz kes-: <F., T. ‘vazgeçmek’

ü.-miş (23b/6)

ü.-mişdür (23a/13)

ün: ‘ses’

ü.+in (28a/1)

ürk-: ‘ürkmek’

ü.-mek (2b/9)

üsküf: <İtal. ‘başlık’

ü. (21b/8), (22a/3), (3a/1)

üst: ‘üst’

ü.+ünde (11a/6), (10a/2), (10b/11), (14a/12), (27b/6)

ü.+ine (18b/13), (19a/6), (2b/6)

üzeri: ‘üzeri’

ü.+nde (11a/9), (18a/3), (18a/4), (18a/5), (24a/10), (24a/7), (26b/6), (7a/9), (7b/3)

üzerine: ‘üstüne, karşı; hakkında, ilgili’

ü.+dür (3b/12), (4a/11), (11b/6), (15b/14), (13b/11), (15a/1), (16a/9), (18b/14), (21b/6), (25a/4), (25a/6), (25b/3), (25b/6), (4a/4), (5a/15), (6b/10), (6b/7), (7a/6), (7b/9)

üzre: bk. **üzerine**

ü.+dür (11b/9)

üzüm: ‘üzüm’

ü. (20a/2)

vâcib: <A. ‘yapılması gerekli olan’

v. (4a/10)

v.+dür (1b/6), (1b/7)

vâcib ol-: <A., T. ‘gerek olmak’

v.-sa (14b/6)

vakfe dur-: <A., T. ‘Hacıların Arafat’da durmaları’

v.-mak (2a/13)

vâkı‘a: <A. ‘olay’

v.+lar (4a/4)

vâkı‘ ol-: <A., T. ‘olmak, gerçekleşmek’

v.-a (4b/7), (4b/8)

v.-dı (5a/12)

vakit: <A. ‘mevsim; zaman, devir’

v. (5a/13)

v.+i (19a/8), (27b/2)

v.+inde (12b/5)

vakitsüz: <A. ‘mevsim dışı’

v. (19a/8)

vallâ: <A. ‘valla, Allah hakkı için’

v. (6b/6)

vallâhu a‘lem: <A. ‘en iyisini Allah bilir anlamında kullanılan bir söz’

v. (11b/3), (13a/6), (15b/4), (18a/12), (19a/7), (20b/2), (23a/9), (26a/13), (26a/2), (27a/14), (27a/6), (28a/4), (28a/8), (9a/13), (26a/7), (23a/7)

var: ‘mevcut, yok karşıtı’

v. (13a/15), (13b/9), (15b/1), (19a/2), (22a/1), (23b/15), (23b/8), (24a/8), (25b/8), (8a/14)

v.+dur (25b/11), (5b/8), (6b/4), (8b/1)

v.-sa (27b/59)

var-: ‘varmak, ulaşmak’

v.-a (11b/3), (14b/3), (19a/1), (21b/6), (22b/8), (9b/12)

v.-masa (14b/6)
v.-miş (24a/1)
v.-sa (13b/4), (14b/4), (26b/4)
v.-urdu (24a/11)
vaşiiyyet et-: <A., T. ‘vasiyet etmek’
v.-se (24a/9)
vaṭan: <A. ‘ülke, vatan
v.+ına (10b/7), (13b/12),
(19a/1), (6a/14), (8a/13)
v.+ından (16b/4)
ve: ‘ve, ile’
v. (10a/10), (10a/10), (10a/12),
(10a/13), (10a/14), (10a/3), (10a/4),
(10a/4), (10a/5), (10a/7), (10a/9),
(10a/9), (10a/9), (10a/9), (10b/10),
(10b/10), (10b/10), (10b/10), (10b/10),
(10b/11), (10b/12), (10b/12), (10b/13),
(10b/13), (10b/14), (10b/15), (10b/5),
(10b/6), (10b/6), (10b/7), (10b/8),
(10b/9), (10b/9), (10b/9), (10b/9),
(10b/9), (11a/1), (11a/10), (11a/11),
(11a/11), (11a/11), (11a/12), (11a/13),
(11a/13), (11a/14), (11a/15), (11a/2),
(11a/2), (11a/3), (11a/3), (11a/5),
(11a/5), (11a/6), (11b/10), (11b/11),
(11b/11), (11b/12), (11b/12), (11b/13),
(11b/14), (11b/15), (11b/4), (11b/4),
(11b/4), (11b/4), (11b/4), (11b/4),
(11b/4), (11b/4), (11b/5), (11b/5),
(11b/5), (11b/5), (11b/5), (11b/5),
(11b/6), (11b/7), (11b/7), (11b/7),
(11b/7), (11b/7), (11b/9), (11b/9),
(11b/9), (11b/9), (11b/9), (125a/0),
(125a/0), (125a/0), (125a/0), (12a/1),
(12a/10), (12a/10), (12a/13), (12a/13),
(12a/13), (12a/13), (12a/13), (12a/13),
(12a/14), (12a/14), (12a/14), (12a/14),
(12a/14), (12a/14), (12a/14), (12a/15),
(12a/15), (12a/15), (12a/3), (12a/7),
(12a/8), (12a/9), (12a/9), (12b/1),
(12b/10), (12b/10), (12b/10), (12b/10),
(12b/10), (12b/10), (12b/12), (12b/12),
(12b/13), (12b/14), (12b/14), (12b/14),
(12b/15), (12b/5), (12b/8), (12b/9),
(12b/9), (12b/9), (13a/1), (13a/1),
(13a/1), (13a/1), (13a/1), (13a/10),

(13a/10), (13a/13), (13a/14), (13a/14),
(13a/15), (13a/2), (13a/6), (13a/6),
(13a/7), (13a/7), (13a/7), (13a/7),
(13a/7), (13a/7), (13a/7), (13a/7),
(13a/8), (13a/8), (13a/8), (13a/8),
(13a/8), (13a/8), (13a/8), (13a/9),
(13a/9), (13a/9), (13a/9), (13a/9),
(13b/10), (13b/12), (13b/12), (13b/2),
(13b/5), (13b/6), (13b/9), (13b/9),
(14a/1), (14a/10), (14a/11), (14a/14),
(14a/14), (14a/15), (14a/15), (14a/2),
(14a/3), (14a/7), (14a/7), (14a/8),
(14a/8), (14a/8), (14a/8), (14a/8),
(14a/9), (14b/10), (14b/10), (14b/10),
(14b/11), (14b/12), (14b/13), (14b/13),
(14b/14), (14b/14), (14b/14), (14b/14),
(14b/15), (14b/2), (14b/2), (14b/5),
(14b/6), (14b/7), (14b/7), (14b/7),
(14b/8), (14b/9), (14b/9), (15a/1),
(15a/10), (15a/11), (15a/13), (15a/15),
(15a/15), (15a/15), (15a/2), (15a/4),
(15a/5), (15a/5), (15a/5), (15a/5),
(15a/5), (15a/6), (15a/6), (15a/6),
(15a/6), (15a/8), (15a/8), (15a/8),
(15a/8), (15a/9), (15a/9), (15a/9),
(15a/9), (15b/1), (15b/10), (15b/10),
(15b/12), (15b/12), (15b/12), (15b/13),
(15b/14), (15b/14), (15b/15), (15b/15),
(15b/15), (15b/15), (15b/15), (15b/4),
(15b/5), (15b/5), (15b/5), (15b/5),
(15b/5), (15b/5), (15b/6), (15b/6),
(15b/7), (15b/8), (15b/8), (15b/9),
(15b/9), (16a/11), (16a/12), (16a/15),
(16a/15), (16a/5), (16a/6), (16a/6),
(16a/7), (16a/8), (16a/9), (16a/9),
(16a/9), (16b/10), (16b/10), (16b/10),
(16b/11), (16b/15), (16b/2), (16b/2),
(16b/3), (16b/3), (16b/4), (16b/7),
(17a/11), (17a/12), (17a/14), (17a/15),
(17a/6), (17a/6), (17a/8), (17b/1),
(17b/1), (17b/10), (17b/10), (17b/10),
(17b/11), (17b/11), (17b/12), (17b/13),
(17b/14), (17b/2), (17b/3), (17b/4),
(17b/4), (17b/7), (17b/7), (17b/7),
(17b/7), (17b/7), (17b/8), (17b/8),
(17b/8), (17b/8), (17b/8), (17b/8),
(17b/8), (17b/9), (17b/9), (17b/9),
(17b/9), (18a/1), (18a/1), (18a/10),
(18a/11), (18a/11), (18a/11), (18a/13),
(18a/13), (18a/13), (18a/13), (18a/13),

(18a/13), (18a/15), (18a/15), (18a/2),
 (18a/2), (18a/3), (18a/3), (18a/7),
 (18a/8), (18a/9), (18b/1), (18b/1),
 (18b/13), (18b/13), (18b/13), (18b/14),
 (18b/15), (18b/2), (18b/6), (18b/6),
 (18b/7), (18b/8), (18b/9), (19a/1),
 (19a/11), (19a/12), (19a/13), (19a/13),
 (19a/13), (19a/14), (19a/15), (19a/15),
 (19a/5), (19a/7), (19a/7), (19a/8),
 (19a/8), (19a/8), (19a/9), (19b/12),
 (19b/12), (19b/3), (19b/3), (19b/4),
 (19b/4), (19b/5), (19b/7), (19b/9),
 (19b/9), (1b/10), (1b/10), (1b/10),
 (1b/10), (1b/10), (1b/11), (1b/11),
 (1b/11), (1b/11), (1b/11), (1b/11),
 (1b/11), (1b/12), (1b/12), (1b/12),
 (1b/12), (1b/12), (1b/12), (1b/12),
 (1b/12), (1b/12), (1b/12), (1b/12),
 (1b/3), (1b/4), (1b/5), (1b/9), (1b/9),
 (1b/9), (20a/10), (20a/10), (20a/12),
 (20a/14), (20a/5), (20a/6), (20a/6),
 (20a/7), (20a/7), (20a/7), (20a/7),
 (20a/7), (20a/7), (20a/8), (20a/8),
 (20a/8), (20a/8), (20a/8), (20b/10),
 (20b/12), (20b/12), (20b/13), (20b/14),
 (20b/15), (20b/15), (20b/15), (20b/15),
 (20b/2), (20b/3), (20b/3), (20b/3),
 (20b/3), (20b/3), (20b/4), (20b/4),
 (20b/4), (20b/4), (20b/5), (20b/7),
 (20b/7), (20b/9), (21a/1), (21a/10),
 (21a/10), (21a/13), (21a/14), (21a/14),
 (21a/15), (21a/15), (21a/2), (21a/2),
 (21a/3), (21a/5), (21a/5), (21a/5),
 (21a/5), (21a/5), (21a/6), (21a/6),
 (21a/6), (21a/6), (21a/6), (21a/6),
 (21a/6), (21a/7), (21a/7), (21a/7),
 (21a/7), (21a/7), (21a/8), (21a/8),
 (21a/8), (21b/10), (21b/10), (21b/10),
 (21b/11), (21b/11), (21b/11), (21b/13),
 (21b/15), (21b/3), (21b/4), (21b/5),
 (21b/5), (21b/6), (21b/6), (21b/7),
 (21b/7), (21b/8), (21b/8), (21b/8),
 (21b/8), (21b/8), (21b/9), (21b/9),
 (21b/9), (21b/9), (21b/9), (21b/9),
 (21b/9), (21b/9), (21b/9), (21b/9),
 (22a/1), (22a/10), (22a/11), (22a/11),
 (22a/11), (22a/11), (22a/12), (22a/13),
 (22a/14), (22a/14), (22a/2), (22a/4),
 (22a/5), (22a/5), (22a/5), (22a/6),
 (22a/7), (22a/7), (22a/8), (22a/8),

(22a/8), (22a/9), (22b/10), (22b/10),
 (22b/10), (22b/11), (22b/11), (22b/13),
 (22b/13), (22b/13), (22b/13), (22b/13),
 (22b/13), (22b/14), (22b/15), (22b/15),
 (22b/2), (22b/3), (22b/3), (22b/4),
 (22b/7), (22b/7), (22b/8), (22b/9),
 (22b/9), (22b/9), (23a/1), (23a/10),
 (23a/11), (23a/11), (23a/11), (23a/11),
 (23a/11), (23a/11), (23a/2), (23a/6),
 (23a/7), (23a/8), (23a/9), (23a/9),
 (23b/10), (23b/8), (23b/9), (23b/9),
 (23b/9), (24a/12), (24a/12), (24a/12),
 (24a/12), (24a/12), (24a/12), (24a/13),
 (24a/13), (24a/14), (24a/3), (24b/11),
 (24b/12), (24b/2), (24b/3), (24b/5),
 (24b/5), (24b/8), (24b/8), (25a/1),
 (25a/11), (25a/11), (25a/12), (25a/13),
 (25a/15), (25a/2), (25a/2), (25a/2),
 (25a/7), (25a/7), (25a/8), (25b/10),
 (25b/11), (25b/11), (25b/12), (25b/13),
 (25b/13), (25b/3), (25b/4), (25b/5),
 (25b/5), (25b/5), (25b/5), (25b/5),
 (26a/1), (26a/10), (26a/11), (26a/12),
 (26a/3), (26a/4), (26a/7), (26a/8),
 (26a/9), (26b/1), (26b/10), (26b/10),
 (26b/10), (26b/12), (26b/13), (26b/14),
 (26b/15), (26b/2), (26b/5), (26b/6),
 (26b/7), (26b/7), (26b/7), (26b/7),
 (26b/7), (26b/8), (27a/10), (27a/10),
 (27a/11), (27a/11), (27a/11), (27a/15),
 (27a/5), (27a/5), (27a/6), (27a/6),
 (27a/6), (27a/6), (27a/8), (27a/9),
 (27a/9), (27b/10), (27b/11), (27b/14),
 (27b/7), (28a/1), (28a/10), (28a/11),
 (28a/12), (28a/13), (28a/13), (28a/13),
 (28a/13), (28a/13), (28a/13), (28a/14),
 (28a/4), (28a/4), (28a/5), (28a/5),
 (28a/8), (28a/8), (28a/9), (28a/9),
 (28a/9), (28b/1), (28b/15), (28b/2),
 (28b/2), (28b/3), (28b/4), (28b/5),
 (28b/6), (28b/7), (28b/8), (28b/8),
 (28b/9), (2a/1), (2a/1), (2a/1), (2a/1),
 (2a/1), (2a/1), (2a/1), (2a/1), (2a/1),
 (2a/10), (2a/10), (2a/10), (2a/10),
 (2a/10), (2a/11), (2a/11), (2a/11),
 (2a/11), (2a/11), (2a/11), (2a/12),
 (2a/12), (2a/12), (2a/12), (2a/12),
 (2a/12), (2a/13), (2a/13), (2a/13),
 (2a/13), (2a/13), (2a/14), (2a/14),
 (2a/14), (2a/14), (2a/14), (2a/14),

(2a/15), (2a/15), (2a/15), (2a/15),
 (2a/15), (2a/15), (2a/2), (2a/2), (2a/2),
 (2a/2), (2a/2), (2a/3), (2a/3), (2a/3),
 (2a/3), (2a/3), (2a/3), (2a/3), (2a/3),
 (2a/3), (2a/4), (2a/4), (2a/4), (2a/4),
 (2a/4), (2a/4), (2a/5), (2a/5), (2a/5),
 (2a/5), (2a/5), (2a/5), (2a/5), (2a/6),
 (2a/6), (2a/6), (2a/6), (2a/6), (2a/6),
 (2a/7), (2a/7), (2a/7), (2a/7), (2a/7),
 (2a/8), (2a/8), (2a/8), (2a/8), (2a/8),
 (2a/8), (2a/8), (2a/8), (2a/8), (2a/8),
 (2a/9), (2a/9), (2a/9), (2a/9), (2a/9),
 (2a/9), (2b/1), (2b/1), (2b/1), (2b/10),
 (2b/11), (2b/12), (2b/12), (2b/12),
 (2b/12), (2b/13), (2b/13), (2b/13),
 (2b/14), (2b/14), (2b/14), (2b/14),
 (2b/14), (2b/14), (2b/15), (2b/15),
 (2b/15), (2b/15), (2b/15), (2b/15),
 (2b/15), (2b/15), (2b/15), (2b/15),
 (2b/15), (2b/2), (2b/2), (2b/2), (2b/2),
 (2b/2), (2b/2), (2b/2), (2b/2), (2b/2),
 (2b/2), (2b/3), (2b/3), (2b/3), (2b/3),
 (2b/3), (2b/3), (2b/3), (2b/4), (2b/4),
 (2b/4), (2b/4), (2b/4), (2b/4), (2b/5),
 (2b/5), (2b/5), (2b/6), (2b/6), (2b/6),
 (2b/6), (2b/7), (2b/7), (2b/7), (2b/7),
 (2b/7), (2b/7), (2b/7), (2b/8), (2b/8),
 (2b/8), (2b/9), (3a/1), (3a/1), (3a/1),
 (3a/1), (3a/1), (3a/1), (3a/10), (3a/10),
 (3a/10), (3a/10), (3a/11), (3a/11),
 (3a/11), (3a/11), (3a/12), (3a/12),
 (3a/12), (3a/12), (3a/12), (3a/13),
 (3a/14), (3a/14), (3a/15), (3a/15),
 (3a/2), (3a/2), (3a/2), (3a/2), (3a/2),
 (3a/2), (3a/2), (3a/2), (3a/2), (3a/3),
 (3a/3), (3a/3), (3a/3), (3a/4), (3a/4),
 (3a/4), (3a/4), (3a/4), (3a/5), (3a/5),
 (3a/5), (3a/5), (3a/5), (3a/5), (3a/5),
 (3a/5), (3a/6), (3a/6), (3a/6), (3a/6),
 (3a/6), (3a/6), (3a/6), (3a/6), (3a/6),
 (3a/6), (3a/7), (3a/7), (3a/7), (3a/7),
 (3a/8), (3a/8), (3a/8), (3a/8), (3a/9),
 (3a/9), (3a/9), (3b/1), (3b/1), (3b/1),
 (3b/1), (3b/1), (3b/1), (3b/1), (3b/10),
 (3b/11), (3b/11), (3b/11), (3b/12),
 (3b/13), (3b/15), (3b/2), (3b/3), (3b/3),
 (3b/4), (3b/4), (3b/4), (3b/4), (3b/4),
 (3b/5), (3b/5), (3b/5), (3b/5), (3b/6),
 (3b/6), (3b/6), (3b/7), (3b/7), (3b/7),
 (3b/7), (3b/7), (3b/8), (3b/8), (3b/8),

(3b/8), (3b/8), (3b/9), (3b/9), (3b/9),
 (3b/9), (3b/9), (4a/1), (4a/10), (4a/10),
 (4a/10), (4a/12), (4a/12), (4a/13),
 (4a/3), (4a/4), (4a/5), (4a/6), (4a/8),
 (4a/8), (4a/8), (4a/9), (4a/9), (4b/10),
 (4b/10), (4b/11), (4b/12), (4b/14),
 (4b/14), (4b/3), (4b/5), (4b/6), (5a/13),
 (5a/2), (5a/3), (5a/3), (5a/4), (5a/4),
 (5a/5), (5a/5), (5a/8), (5b/10), (5b/10),
 (5b/10), (5b/11), (5b/11), (5b/11),
 (5b/11), (5b/12), (5b/13), (5b/13),
 (5b/13), (5b/14), (5b/14), (5b/15),
 (5b/3), (5b/4), (5b/4), (5b/5), (5b/5),
 (5b/5), (5b/5), (5b/5), (5b/5), (5b/5),
 (5b/6), (5b/6), (5b/6), (5b/6), (5b/6),
 (5b/6), (5b/6), (5b/6), (5b/7), (5b/7),
 (5b/7), (5b/7), (5b/7), (5b/8), (5b/8),
 (5b/9), (5b/9), (5b/9), (5b/9), (6a/1),
 (6a/1), (6a/1), (6a/10), (6a/12),
 (6a/12), (6a/13), (6a/13), (6a/14),
 (6a/14), (6a/14), (6a/15), (6a/15),
 (6a/15), (6a/2), (6a/2), (6a/4), (6a/4),
 (6a/5), (6a/5), (6a/6), (6a/7), (6a/7),
 (6a/8), (6b/1), (6b/1), (6b/1), (6b/14),
 (6b/15), (6b/6), (6b/6), (6b/7), (6b/7),
 (6b/8), (6b/9), (6b/9), (7a/12), (7a/13),
 (7a/15), (7a/15), (7a/2), (7a/3), (7a/3),
 (7a/4), (7a/5), (7a/6), (7a/7), (7a/8),
 (7a/8), (7b/1), (7b/11), (7b/12), (7b/2),
 (7b/2), (7b/3), (7b/4), (7b/5), (7b/6),
 (8a/11), (8a/12), (8a/12), (8a/13),
 (8a/15), (8a/2), (8a/3), (8a/4), (8a/4),
 (8a/4), (8a/5), (8a/5), (8a/5), (8a/5),
 (8a/5), (8a/5), (8a/5), (8a/6), (8a/8),
 (8b/1), (8b/11), (8b/12), (8b/13),
 (8b/3), (8b/3), (8b/9), (9a/10), (9a/11),
 (9a/12), (9a/13), (9a/14), (9a/14),
 (9a/14), (9a/14), (9a/14), (9a/14),
 (9a/14), (9a/15), (9a/2), (9a/3), (9a/3),
 (9a/4), (9a/4), (9a/4), (9a/5), (9a/5),
 (9a/6), (9a/6), (9a/7), (9a/8), (9a/9),
 (9a/9), (9a/9), (9b/13), (9b/13),
 (9b/13), (9b/2), (9b/5), (9b/5), (9b/8),
 (9b/9)

vech: <A. ‘sebeþ, yol, hal’

v. (11b/6), (11b/9), (15b/14),
 (3b/12), (4a/11), (5b/8)

v.+le (25b/9)

velikin: <A. ‘ancak, lakin’

v. (19b/11)

vêr-: ‘vermek, başışlamak’

v.-e (18a/12), (6b/12), (7a/4), (7b/10)

v.-memişdür (10b/3)

v.-se (12b/5), (15a/3), (20b/1), (21a/10), (25b/13), (26a/4), (8a/2)

v.-ür (23b/3), (23b/4)

v.-ürdi (24a/5)

veyā: <A., F. ‘veya’

v. (10a/12), (10a/2), (10a/5), (10a/5), (13a/10), (13b/14), (15a/13), (17a/4), (18b/4), (21a/9), (21a/9), (22a/7), (22b/5), (24a/2), (26a/12), (27b/8), (27b/9), (28a/9), (5b/14), (8a/11), (8a/11), (8a/11), (8a/8), (8a/8), (9b/15)

veyāhuz: bk. **veya**

v. (12b/11), (13b/13), (19b/2), (20a/5), (20a/9), (25a/14), (8b/6)

vezîr: <A. ‘vezir’

v. (8b/11)

vilāyet: <A. ‘ülke’

v. (11b/9), (14b/11), (7a/9), (7b/13), (8b/4)

v.+de (28b/4), (9a/5)

v.+dür (15b/15), (23a/1)

v.+e (6a/15), (7b/15), (7b/6)

v.+i (10b/8)

v.+ünj (25b/12), (28b/10), (28b/8), (6a/13), (6a/4), (6b/3), (7b/6), (8a/10), (8a/8), (8a/9)

vilāyet bul-: <A., F. ‘yüksek makam sahibi olmak’

v.-a (12a/11), (18a/10), (18a/5), (19b/10), (20b/4), (22a/14), (26b/5), (27b/14), (8a/12), (14b/7), (22a/8)

vildān: <A. ‘huri’

v. (7b/2)

yā: ‘veya, ya da’

y. (10b/8), (11a/15), (11a/15), (11a/3), (11a/4), (11a/4), (11b/13), (12a/12), (12a/12), (12b/1), (12b/11), (12b/13), (12b/13), (12b/14), (12b/14), (12b/3), (12b/5), (13b/10), (13b/14), (14a/10), (14a/9), (15b/11), (15b/3), (15b/7), (15b/8), (16a/10), (16a/7), (16b/10), (16b/13), (16b/15), (16b/4), (17a/13), (17a/4), (17b/13), (17b/15), (18b/5), (19a/11), (19a/11), (19a/2), (19a/2), (19b/1), (19b/10), (20a/11), (20a/13), (20a/15), (20a/15), (20a/4), (20a/9), (20b/1), (20b/1), (20b/11), (20b/13), (20b/15), (20b/2), (20b/2), (21a/3), (21a/9), (21b/11), (21b/12), (21b/13), (21b/13), (21b/14), (21b/4), (21b/6), (22a/10), (22a/15), (22a/2), (22a/3), (22a/4), (22a/5), (22a/9), (22b/2), (23a/10), (23a/3), (23a/3), (23a/4), (23a/5), (23a/5), (23a/5), (24a/13), (24a/15), (24b/14), (25a/12), (25a/3), (25a/5), (25a/8), (25a/8), (25b/13), (25b/14), (25b/2), (25b/4), (26a/1), (26a/12), (26a/4), (26a/4), (27a/12), (27a/15), (27a/2), (27a/2), (27a/3), (27a/4), (27a/4), (27b/6), (28a/1), (28a/10), (28a/7), (28b/15), (3a/14), (4), (4b/1), (4b/4), (8b/8), (8b/8), (8b/8), (9a/10), (9a/11), (9a/2), (9b/2), (9b/3), (9b/8), (9b/9b/7)

yād kıl-: <F. ‘hatırlatmak’

y.-dı (1b/7)

yağ: ‘yağ; bitkilerden çıkan sıvı’

y.+ı (26b/10)

y.+ın (26a/11)

y.+lar (12a/13), (12b/2), (2a/8)

yağ-: ‘yağmak’

y.-ar (9a/7)

y.-sa (11a/3), (11a/3)

yağı: ‘düşman’

y. (26b/8), (9a/6)

y.+ları (2b/11), (2b/8)

y.+lardan (2b/10)

yağmur: ‘yağmur’

y. (1b/12), (8a/5), (9a/2), (9a/9)

yağmurluk: ‘yağmurluk’

y. (21b/9), (22a/9), (3a/2)

yağmurlu: ‘yağmurlu’

y. (6a/3)

yāhūz: <F. ‘yahut, veya’

y. (13b/3), (16b/12), (17a/12), (18b/12), (19a/4), (19a/5), (24b/6), (25b/6), (26a/4), (27a/14), (28a/11)

yaq: ‘yakmak’

y.-sa (11b/3)

yaqın: ‘zaman olarak uzak karşıtı; yakın’

y. (24a/11), (4a/6), (4b/8), (4b/9), (4b/9), (5b/12)

yākut: <A. ‘yakut’

y. (21a/11), (21a/5), (2b/14)

yalan: ‘gerçek olmayan’

y. (1b/9), (24b/2), (28b/3), (3b/11), (4a/11)

yalan söyle-: ‘yalan söylemek’

y.-e (15b/2), (28b/13)

yalın: ‘çıplak’

y. (16a/6)

yalıncaq: ‘çırılçıplak, tek başına; eğersiz, yüksüz

y. (16a/5), (25a/12), (25b/1), (25b/3)

yaq: ‘taraf; sağ veya sol taraf; bedenin bir tarafı; beraberinde’

y.+a (24b/9), (13b/6), (13b/7), (13b/8)

y.+ı (7b/14)

y.+ın (15a/11)

y.+ına (14a/4), (14a/5)

y.+ında (10a/13)

y.+ından (17a/13)

yan-: ‘yanmak’

y.-ar (10a/14), (10b/8)

y.-mış (11a/2), (17b/13), (10a/12)

yanak: ‘yanak’

y.+ın (16b/5)

yandur-: ‘yakmak’

y.-mağdur (11a/11), (2a/5)

yaqıl-: ‘şaşırp yanılmak’

y.-mağ (13a/8), (21a/1), (2a/12)

y.-sa (14a/14), (10b/15)

ya‘nī: <A. ‘yani, sözün kıtası’

y. (4b/15), (5a/1)

yaqlıq: ‘yanlış’

y. (7b/14)

yap-: ‘yapmak; örtmek’

y.-a (23b/2), (8b/14)

y.-ılmış (17b/13)

y.-mağdur (24b/8), (3a/13)

y.-sa (11a/12), (11a/4), (24b/13)

yar: ‘ağızda biriken sıvı’

y. (17a/11)

y.+ın (17a/10)

yar-: ‘kesmek, yarmak’

y.-sa (18b/8)

yaramaz: ‘kötü, hayırsız’

y. (11b/1), (21a/7), (26b/10)

y.+dur (15a/10), (28b/5), (5b/4)

yardım êt-: ‘yardım etmek’

y.-e (15a/3)

yās: ‘yas, keder, sıkıntı’

y. (23b/9)

yaş-: ‘düzeltmek, nizama sokmak’

y.-mağ (2b/11)

yaşduğ/ yaştuğ: ‘yastık’

y. (18a/8), (2b/3), (17b/8)

y.+un (18a/8)

yaş: ‘sıvı; yaş, doğuştan beri geçen sene’

y. (17a/6)

y.+ında (1b/5)

yaşa-: ‘yaşamak, ömür sürmek’

y.-ya (23b/14), (6b/15)

yat-: ‘yatmak, uzanmak’

y.-sa (4a/13), (4a/15)

y.-up (15a/11)

y.-ur (24a/10)

yatlu: ‘kötü, fena’

y. (17b/13), (8b/1) (19b/5), (1b/4), (22b/15), (27a/10), (4a/2)

y.+dur (21a/2), (22b/5)

yatsu: ‘yatsı vakti’

y. (13b/15)

yāvı kıl-: <F. ‘kaybetmek’

y.-a (17b/15)

y.-sa (17b/15)

yavuz: ‘kötü, fena’

y. (16a/14), (28b/2), (6b/9)

y.+lar (6b/10)

yavuzluk: ‘kötülük, fenalık’

y.+dur (28a/14)

yaz: ‘yaz mevsimi’

y. (9a/7)

yaz-: ‘yazı yazmak’ yazı yazmak birlikte mi alalım?

y.-mak (18b/7)

y.-makdur (2b/5)

y.-sa (18b/12)

yazı, yazu: ‘yazı’

y. (18b/7), (2b/5)

yazıcı: ‘kâtip’

y. (15b/11), (28b/12)

yazuğ: ‘günah’

y.+larından (23b/13)

yê-: ‘yemek yemek; para sarf etmek’

y.-mek (26a/1)

y.-mekdür (25b/5), (2b/14), (3b/2)

y.-nür (26a/2) (3b/2)

y.-nmez (20b/1)

y.-se (10a/14), (11b/8), (16a/3), (17a/14), (17a/15), (19b/1), (19b/10), (19b/11), (19b/13), (19b/15), (20a/1), (20a/11), (20b/1), (20b/11), (20b/12), (20b/13), (20b/13), (20b/2), (21a/11), (24b/2), (25b/10), (26a/4), (26a/8), (26b/1), (26b/11), (26b/14), (26b/15), (26b/3), (27a/13), (27b/8), (27b/14), (7b/1), (7b/7)

y.-ye (10a/15), (27a/14)

y.-di (20a/4)

yedi: ‘yedi sayısı’

y. (5b/8)

y.+nci (10b/9), (18a/13), (22a/10), (24b/13), (27a/14), (2a/2), (2b/3), (3a/1), (3a/12), (3b/5)

yêg: ‘yeğ, daha iyi’

y. (26a/12)

y.+dür (25a/14), (4b/11), (4b/14), (4b/14), (4b/15), (4b/4)

yêgrek: ‘daha iyi, daha üstün’

y. (20b/6)

y.+dür (21b/8), (4b/7)

yel: <F. ‘kahraman, savaşçı’

y. (8b/10)

yêl: ‘rüzgar’

y. (9a/2), (9a/3), (9a/4), (9a/5), (9a/9)

y.+i (9a/6)

yêlsüz: ‘rüzgarsız’

y. (9a/2)

yemiş: ‘yemiş, meyve’

y. (11b/8), (19a/10), (19a/13),
(19b/15), (28b/14)

y.+ini (20a/1)

y.+ler (19a/7), (2b/6)

y.+lerinden (7b/1)

yengeç: ‘yengeç’

y. (28a/12), (28a/9), (3b/8)

yeñi: ‘yeni’

y. (21b/14)

y.+si (23b/8)

yêr, yer: ‘yer; mekan; arazi; arazi’

y. (11a/1), (11a/6), (17b/1),
(17a/6), (2a/3)

y.+de (10b/15), (14a/10),
(17a/7), (19a/2), (19a/4), (24a/2),
(28a/7), (9b/8)

y.+deki (28a/12)

y.+den (10b/15), (10b/2),
(19a/4), (24a/4), (25b/2), (27b/14),
(2b/12), (9b/9b/7)

y.+dür (11a/8)

y.+e (11a/3), (24b/10), (27b/3),
(6a/9)

y.+in (19a/4)

y.+ler (10b/9), (2a/3)

y.+lerde (10b/14), (11a/1)

yer debren-, yer depren-: ‘deprem
olmak’

y.-ür (18b/5)

y.-mek (2b/4)

yerine getür-: ‘gerekeni yapmak’

y.-e (14b/9), (22a/14)

yeşil: ‘yeşil’

y.+dür (21b/12)

yıkıl-: ‘yıkılmak, çökmek’

y.-sa (11a/5)

y.-ur (11a/8)

yıl: ‘sene’

y. (1b/5), (6a/3)

y.+a (4b/7), (4b/8)

y.+ını (1b/6)

y.+un (4b/4)

yılan: ‘yılan’

y. (26b/15), (26b/15), (26b/7),
(27a/1), (27a/1), (27a/2), (3b/4)

yıldırım: ‘yıldırım’

y. (1b/13), (8a/5), (9a/8)

yıldız, yılduz: ‘yıldız’

y. (1b/12), (8b/8)

y.+ı (8b/12), (8b/9), (8b/13)

y.+lar (8a/4)

y.+ın (8b/13), (9a/1)

y.+ını (8b/11)

yırt-: ‘yırtmak; vücudu kanatacak
kadar kaşımak, çizmek’

y.-ılmağ (25a/2), (3a/14)

y.-ılmış (25a/2)

y.-sa (17a/10)

yırtıcı: ‘yırtıcı, vahşi’

y. (24b/14), (24b/14), (25a/2),
(25a/3), (25a/5), (3a/13), (3a/14)

yırtık: ‘yırtık’

y.+ı (23b/9)

yigid: bk. **yiğit**

y. (12b/12)

yigirmi: ‘yirmi’

y. (19a/7), (1b/5), (20a/7),
(20b/14), (20b/3), (21a/5), (21b/8),
(22a/10), (22b/2), (2b/12), (2b/13),
(2b/14), (2b/5), (2b/6), (2b/7), (3a/1),
(3a/3), (3a/4)

y.+nci (18b/12)

yigit: ‘yürekli; delikanlı, genç adam’
 y. (16a/14), (16a/15), (18b/11)

yine: yine, öyle de olsa; tekrardan’
 y. (12b/4), (17a/5), (5a/13), (5b/3)

yiyle-: ‘koklamak’
 y.-se (16b/6)

yohsul: ‘yoksul, fakir’
 y. (10a/4), (10b/7), (13b/12), (14b/5), (15a/15), (15a/4), (25a/14), (5a/2), (5b/15), (7b/11), (8a/14)
 y.+a (15a/2)

yohsullık: ‘yoksulluk, fakirlik’
 y.+dan (13b/13)

yok: ‘var karşısı’
 y. (10b/6), (8b/5)
 y.+dur (20b/6), (4a/14), (4a/15), (4b/3), (5a/2), (5a/3), (5a/5)

yokuş: ‘yokuş’
 y. (10b/10), (10b/11), (2a/3)

yol: ‘yol, gidilecek yer, yolculuk; dava, gaye’
 y. (7b/10)
 y.+da (22b/9), (3a/11)
 y.+dur (9a/13)
 y.+ından (18a/6)

yol-: ‘yolmak, koparmak; kanatacak şekilde kaşımak’
 y.-inmiş (16a/11), (16a/9)
 y.-sa (12b/5), (17a/9)

yorgan: ‘yorgan’
 y. (17b/10), (17b/8), (2b/2)

yön: ‘istikamet’
 y.+i (10b/15)

yu-: ‘yıkamak’
 y.-mak (25a/7), (3a/15)

y.-sa (13a/11), (13a/11), (13a/12)

yukarı: ‘üst taraf; yukarı’
 y. (17b/2), (9a/3)

yumşak: ‘yumuşak’
 y. (20b/5)

yun-: ‘yılanmak’
 y.-sa (10a/8), (13a/10)

yut-: ‘yutmak’
 y.-mak (20b/15), (21a/1)

yüce: ‘yüksek; ulu’
 y. (10b/14), (10b/14), (10b/9), (11a/9), (12a/5), (2a/3)

yük: ‘ağırlık’
 y.+le (23a/8), (3a/7)

yüklü: ‘hamile’
 y. (21a/12)

yüksek: ‘yüksek’
 y. (11a/9), (14a/10)

yükseklik: ‘büyüklük, saygınlık ve yüksek mertebe’
 y.+dür (10b/11)

yün: ‘yün’
 y. (25b/13)

yürek: ‘kalp’
 y.+in (17a/5), (25b/5), (26a/2)
 y.+ini (3b/2)

yüreklü: ‘cesur, yiğit’
 y. (26a/13)

yürü-: ‘yürümek, hareket etmek’
 y.-r (23b/5), (26a/14)
 y.-se (12b/11)

yürüt-: ‘akıtmak’
 y.-mek (2b/13), (21a/1)

yüz: ‘yüz, surat, çehre’
 y.+i (5a/8), (5b/9)

y.+ine (5a/8)
y.+lũ (13a/1)
y.+ũŋ (5a/11)
yüz-: ‘derisini soyamak’
y.-mek (25b/7), (25b/8)
y.-se (25b/7)
yüzlü: ‘yüzlü, suratlı, simalı’
y. (12b/15), (13a/1), (13a/2), (13a/3), (13a/4), (15a/7)
yüz tut-: ‘herhangi bir şeyin olmak üzere bulunması’
y.-a (24b/13)
yüzük: ‘yüzük’
y. (21a/14), (21a/6), (21b/5), (21b/5), (21b/6), (21b/7), (2b/15)
zafer: <A. ‘başarı, galip’
z. (7b/10)
za‘ferān: <A. ‘safran’
z. (12a/13), (12b/3), (2a/8)
zafer bul-: <A., T. ‘galip olmak, yenmek, zafer kazanmak’
z.-a (12a/10), (12a/9), (13b/11), (14a/1), (14a/6), (14b/15), (15b/1), (16a/10), (17b/5), (20b/1), (21b/6), (23a/4), (23a/5), (25a/4), (25a/6), (25b/3), (25b/6), (26a/4), (26b/15), (7a/6), (6b/11), (6b/12)
z.-sa (25a/6)
zafer èt-: bk. **zafer bul-**
z.-üp (18b/7)
zāhid: <A. ‘sofu, dinin kurallarının dışına çıkmayan kimse’
z. (27a/4), (28a/11), (6b/5)
z.+ler (24b/12)
z.+lere (5b/11)
zaḥmet: <A. ‘sıkıntı, emek’
z. (11a/3)
z.+e (24a/2)

zaḥmet çek-: bk. **zaḥmet gör-**
z.-se (16b/7)
zaḥmete uğra-: bk. **zaḥmet gör-**
z.-ya (25a/5)
zaḥmet eyle-: bk. **zaḥmet gör-**
z.-ye (15b/11)
zaḥmet gör-: <A., T. ‘sıkıntı çekmek’
z.-e (13b/6), (24b/1)
za‘īf: <A. ‘güvenilir olmayan, güçsüz; hasta’
z. (16b/2), (17b/13), (19b/5), (27b/10), (28a/8), (8a/1)
z.+dür (5a/4)
zālim: <A. ‘merhametsiz, gaddar’
z. (27a/3), (5b/14), (5b/14), (7b/6)
zamān: <A. ‘müddet, vakit’
z. (13b/8)
zekāt: <A. ‘zekat’
z.+ın (10b/3)
zekevāt: bk. **zekāt**
z. (13a/10), (2a/13)
zekevāt vèr-: <A., T. ‘zekat vermek’
z.-se (15a/2)
zeker: <A. ‘erkeklik organı’
z.+inden (27a/2)
zemzem: <A. ‘zemzem’
z. (9b/9)
zerdālū: <F. ‘zerdali’
z. (20a/1)
zeytūn: <A. ‘zeytin’
z. (12a/14), (12b/9), (19a/14), (2a/8)
zincīr: <F. ‘zincir’
z.+de (22b/5), (7b/8)
zindān: <F. ‘zindan, hapis’

z. (17b/10), (23a/10), (3a/8)

z.+a (21a/13), (23b/11), (7a/2)

z.+da (14b/13), (15a/14),
(21b/15), (22b/6), (23b/12)

zindāna düş-: bk. **zindāna gir-**

z. (7a/2)

zindāna gir-: <F., T. ‘hapse girmek’

z. (23b/12), (23b/11),

zirā: <A. ‘çünkü’

z. (21b/12), (22a/15), (27b/13),
(4b/5), (5a/2), (5a/4)

ziyāde ol-: <A. ‘çoğalmak, artmak’

z.-a (11a/2), (14b/4), (18a/3)

ziyān: <F. ‘zarar, ziyan’

z. (15b/11), (27b/2)

z.+dur (22b/13)

ziyān eriş-: <F., T. ‘zarar görmek, bir
sebepten sıkıntıya uğramak’

z.-e (11b/2), (19a/9)

ziyān ét-: bk. **ziyān èyle-**

z.-er (25a/5)

ziyān èyle-: <F., T. ‘zarar vermek’

z.-mek (25a/2), (3a/14)

zor gel: <F., T. ‘bir işin yapılmasının
birine güç gelmesi’

z.-se (8a/3)

zulm: <A. ‘eziyet’

z.+dür (25b/7)

zulm eriş-: <A., T. ‘zulüm görmek,
felakete uğramak’

z.-e (6b/6), (7b/6), (8a/11)

zümürüd: <A. ‘zümrüt’

z. (21a/6), (3a/1), (21b/7)

4.2.1. Özel Adlar Dizini

Ādem: ‘Hz. Adem’

a. (20a/4), (6b/4)

Allāh: ‘Allah’

a. (5b/8)

Ay: ‘ay, dünyanın uydusu olan gök cismi, kamer’

a. (1b/12), (5a/7), (8a/11), (8a/4), (8b/5), (8b/7)

a.+ı (8b/1)

‘Azrāi’l: ‘insanların canını almakla görevlendirilmiş melek’

a. (1b/10), (5b/5), (6a/4)

a.+i (6a/5)

Cebrā’il: ‘dört büyük melekden biri’

c. (1b/10), (5b/5), (6a/1)

Cevzā: ‘ikizler burcu’

c. (8b/14)

Danyal: ‘Danyal peygamber’

d. (5b/9)

Dāvūd: ‘Davud peygamber’

d. (7a/4)

Deccāl: ‘yalancı Mesih’

d. (28a/13), (28b/4), (3b/9)

Esed: ‘arслан burcu’

e. (8b/14)

Eyyüb Peygamber: ‘Hz. Eyüp’

e.+i (7a/2)

Gün: *bk. Güneş*

g. (5a/7)

Güneş: ‘Güneş’

g. (1b/12), (8a/4), (8a/6), (8b/2), (8b/4)

g.+i (8a/10), (8a/9), (8b/1), (8b/2), (8b/3), (8b/7)

Hābīl: ‘Hz. Adem’in kardeşi tarafından öldürülen oğlu’

h.+i (6b/5)

Hak: <A. ‘Allah’

h. (16b/14)

h.+dan (14b/12)

Hak celle ve alā: <A. ‘yüce Allah’

h. (6b/1)

Hak te‘āla: *bk. hak*

h. (14b/1), (15a/2), (15b/1), (1b/7), (3b/13), (4a/8), (4b/11)

Hak te‘āla celle celāluhu: <A. ‘Allah -ki onun şanı ne yücedir- anlamında kullanılan söz kalıbı’

h. (24a/3)

Hamel: ‘koç burcu’

h. (8b/13)

Hayber Kāl’ası: ‘Hayber Kalesi’

h.+nun (5a/6)

Hicāz: ‘Mekke ile Medine şehirlerinin yer aldığı coğrafi bölge’

h.+a (21b/6)

Hūd: ‘Hazreti Hud’

h. (6b/10)

İbrāhīm Peygamber: Hazreti İbrahim

i.+i (6b/6)

‘İsā Peygamber: ‘Hazreti İsa’

i.+i (7a/7)

İshak: ‘Hazreti İshak’

i. (6b/9)

İslām: <A. ‘islam, inanç’

i.+dur (5b/9)
i.+ı (11a/12), (11a/2), (18a/3)
İsmâ'il Peygamber: 'Hazreti İsmail'
i. (6b/8), (9b/13)
İsrâfil: 'dört büyük melekten kıyamet gününü bildirmekle görevli olan melek'
i. (5b/5), (6a/3)
Ka'be: 'Kabe'
k. (11b/11), (13a/7), (14b/11), (2a/11)
k.+den (14a/2)
k.+yi (14b/8)
Kurân: 'Kurân-ı Kerîm'
k. (21a/11), (3b/10)
k.+da (10a/15), (4b/11), (6b/1)
Merih: 'mars'
m. (8b/11)
Merve: 'Kâbe yakınlarında bulunan tepenin adı'
m. (13a/9), (14b/15), (2a/13)
Mikâ'il: 'dört büyük melekten rızık dağıtmakla görevli olan melek'
m. (1b/10), (5b/5), (6a/2)
Mizan: 'terazi burcu'
m. (8b/15)
Muhammed: 'Hz. Muhammed'
m.+i (6a/11)
Musâ: 'Hz. Musa'
m. (7a/6)
Şafiyye: 'Hz. Muhammed'in eşlerinden biri'
s. (5a/11), (5a/6), (5a/7)
s.+dür (5a/13)
s.+ye (5a/8)
s.+yi (5a/10)

Şefa: 'Mescid-i Harâm'ın kuzeydoğusunda yer alan tepe'
s. (13a/9), (14b/15), (2a/12)
Seretân: 'yengeç burcu'
s. (8b/14)
sevr: 'boğa burcu'
s. (8b/13)
Süleymân Peygamber:
'Hz. Süleyman'
s.+i (7a/5)
Sünbüle: 'başak burcu'
s. (8b/15)
Tağrı: 'Allah'
t. (14b/9), (15a/13), (15a/7), (1b/10), (4a/4), (5b/10), (5b/7), (6b/12), (6b/7), (7b/10)
t.+dan (15a/7), (4a/10), (4a/9), (7b/5)
t.+nun (6b/8), (8a/6)
t.+ya (14a/7), (1b/3), (4a/1), (4a/5)
Tağrı 'azzehe ve celle: <T., A. 'aciz olmayan, yüce Allah'
t. (5b/12)
Tağrı te'âlâ: <T. A. 'Allah-u teala'
t. (22a/14), (3b/14), (5b/5), (7a/3)
Uğarid: 'merkür'
u. (8b/12)
Yahyâ Peygamber: 'Hz. Yahya'
y.+i (6b/14)
Ya'qub Peygamber: Hz. Yakup
y.+i (6b/12)
Yûnus Peygamber: 'Hz. Yunus'
y.+i (7a/1)
Yûsuf Peygamber: 'Hz. Yusuf'
y. (26b/6), (6b/13)

Zekeriya Peygamber: ‘Hz. Zekeriya’

z.+i (6b/15)

Zühal: ‘satürn gezegeni’

z. (8b/9)

5. SONUÇ

Bu çalışmada Eski Anadolu Türkçesinde yazılmış bir tabîrnâme incelenmiştir. Eserin müstensihinin kim olduğu bilinmese de metnin başında yer alan bilgiye göre “Şeyh Ali” adında bir kimseye telif olarak yazıldığı anlaşılmaktadır. Eserin yazıldığı dönem hakkında da yine net bir bilgi olmasa da metin içerisinde dudak uyumunun olmaması, ikizleşmelerin olması ve arkaik sözcüklerin kullanımı gibi unsurlar 15. yüzyılın ilk yarısını işaret etmektedir. ‘ı’ harfinin tek başına yuvarlak ünlüler için kullanılması ise eserin harekeli bir metinden kopyalandığını göstermektedir.

Metnin genelinde Arap alfabesinin genel kurallarına uyulmuşsa da dikkatsizlik ya da bilgi eksikliğinden kaynaklandığı düşünülen durumlarda bazı harflerin birbirleri yerine kullanıldığı görülmüştür.

Metin içerisinde görülen ayet, hadis ve dinî alimlere göndermelerin çok olması sebebiyle tabir ilmini bilmenin en az diğer bilimleri öğrenmek kadar önemli olduğu sonucu çıkarılmıştır.

Rüyalar gerçek ve yalan olmak üzere ikiye ayrılır. Gerçek olmayan rüyalara itibar edilmez ve tabir etmeye gerek görülmez. Rüya ilmine göre her insanın rüyası yorumlanmamalıdır. Örneğin adet gören bir kadının veya genç delikanlı bir erkeğin rüyasına itibar edilmemelidir.

Bir rüyayı doğru bir şekilde yorumlamak için sadece rüyada görülen sembolün anlamını bilmek yeterli değildir. Kişinin maddi durumu, toplum içindeki pozisyonu, cinsiyeti, yaşı vb. faktörler rüya yorumunu etkilemektedir.

Eser, rüya ilminin bir ürünü olmasının yanı sıra toplumun ahlak ve kültür kimliğini de yansıtmaktadır. Örneğin kadınlar için kullanılan “kız oğlan, avrat, kadın, kız” gibi bekarete dayalı ayrımlar; evlilik tabir edilirken erkeklerde bu durumun “alma” fiili ile tarif edilmesi bugün için cinsiyetçi söylem olarak gösterilebilir.

Metin içerisinde tabiri en kapsamlı ve en dikkat çekici olan motifler; dini öğeler, hayvanlar, yiyecekler ve mesleklerdir. Buna göre bazı hayvan, yiyecek ya da meslek grupları iyi anlamlara sahipken bazıları kötüye yorulur. Bu kavramların tabirinde

İslam dininin etkisi açıkça görülür. Örneğin resim yapmak İslam'da hoş karşılanmaz, bu sebepten de rüyada nakkaş ustasını görmek yalan söylemeye delalettir. Ya da domuz İslam dinince haramdır, buna istinaden düşmanı temsil eder. Peygamberlerin tümünü görmek ise hayra yorulurken, Kur'ân'daki hikâyeleri ile tabirleri arasında sıkı bir bağ vardır.

KAYNAKÇA

- Arat, Reşid Rahmeti. **Kutadgu Bilig** 2. bs (Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1979.
- Balaban, Adem. “Türkçe Yazma Tabîrnâmeler”, **Dil ve Edebiyat Eğitim Dergisi**, s.9 (2014): 112-132.
- Büyükşekerci, Aslıhan. “Eski Anadolu Türkçesinde Yazılmış Bir Tabîrnâmede Peygamberlerin Rüyada Görülmesi”, **Uluslararası Filoloji Sempozyumu, 18-19-20 Nisan 2019**, Alanya Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi.
- Coşkun, Vildan, Orhan Şaik Gökyay. “Tabîrnâme” **İslam Ansiklopedisi**, c.39 İstanbul: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, 2010. 331-333.
- Çelebi, İlyas. “Rüya”, **İslam Ansiklopedisi**, c.35 İstanbul: TDV İslam Araştırma Merkezi, 2008. 306-309.
- Çetinkaya, Gülnaz. “Dede Korkut Hikâyeleri’nde Semboller”, Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.
- Dilçin, Cem. **Yeni Tarama Sözlüğü** Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1983.
- Ercilasun, Ahmet B. **Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi** 16. bs. Ankara: Akçağ Yayınları, 2015.
- Has Hacib, Yusuf. **Kutadgu Bilig** çev. Reşit Rahmedi Arat 2. bs. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1974.
- Kurt, Savaş, Beyza Kurt. “Türk Devlet Kültüründe Rüya”. **Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi** c.8 s.2 (2015): 239-246.
- Parlatır, İsmail. **Osmanlı Türkçesi Sözlüğü** Ankara: Yargı Yayınevi, 2006.
- Redhouse, James. **A Turkish and English lexicon** Beyrut: Librairie du Libnan 1987.
- Steingass, F. **Josheph Persian-English Dictionary** Beyrut: Librairie du Libnan 1998.

Önder, Sevim Yılmaz. **Ümmi İsa'nın Mihr ü Vefa Mesnevisi** İstanbul: Ofis 2015 Yayınları, 2013.

Özkan, Mustafa. **Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi** 3. bs. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2009.

Timurtaş, Faruk K., “Küçük Eski Anadolu Türkçesi Grameri”, **Türkiyat Mecmuası**, s.18, (1976): 231-368.

“Yusuf Suresi 4-6 ayet” <https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Y%C3%BBsuf-suresi/1600/4-6-ayet-tefsiri>, [06.05.2019].

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, [16.05.2019]

ÖZ GEÇMİŞ

ASLIHAN BÜYÜKŞEKERCİ

Doğum Yeri / Tarihi: İstanbul / 14.05.1992

Eğitimler

Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı, İstanbul,

Mezuniyet Notu (3,16/4)	2010-2015
-------------------------	-----------

Kartal Anadolu Lisesi, İstanbul	2006-2010
---------------------------------	-----------

İş Tecrübesi

Özel Ders Öğretmenliği	2011-2012
------------------------	-----------

Unider Dershane – Öğretmenlik	2012-2015
-------------------------------	-----------

Özel Yasemin Pakkan Dershane – Öğretmenlik	2015-2017
--	-----------

Yabancı Diller

İngilizce : B2

Almanca : B1